

საქართველო

ფასი | ღირსი

გამოცემა

info@geworld.net

სააკაშვილმა და ლუკაშენკომ ერთმანეთი იპოვეს 4

ორი მილიონი ლარი დარღვა-ლასთვის 6

7 ნაკრები საქართველოს მოლოდინში გარინდული დედაქალაქი

9 ვაჩუქოთ პრეზიდენტს ჩუსტები

10 ნლეულს მტკვარში 26 ადამიანი გადასტა

11 ექოვივით უარყოფილი ბურჯანაძე და მელიტონ ქანთარიას დაბრუნება

16 როგორ „გამოტანს“ სტალინმა ჰიტლერი

18 როგორ ინტროგოდა «ამერიკის ხმა»

22 დასავლეთის დანისი

ავთანდილმა სააკაშვილს კონსტიტუცია შეუქარა

„ქართული ეთნოფსიქოლოგიიდან გამომდინარე, გადაწყვეიტათ, პრეზიდენტი პირდაპირი წესით აირჩეს, რადგან ვხსოვრებით საზოგადოებაში, როგელიც მიიჩნევს, რომ ერთი პირი უნდა იყოს თაგად“

(ავთანდილ დემეტრაშვილი)

5

ყუარადღებით გაეხანით საქართველოს კონსტიტუციის ახალი რედაქციის საბოლოო ვარიანტს და დარწმუნებით, რომ ამ კონსტიტუციის მიღების შედეგად ეს „დელიკატესი“ საქართველოს პოლიტიკურ გენიუში გუდმივად საპატიო ადგილს დაიკავებს და კიდევ არაერთხელ მოგვიწევს მისი „მირთმევა“, ვის – ნებით, ვის – ქალით.

ვიზიტები «ვეიგარის სამკუთხედიდან» 2

კუხნიარია

საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის — ბერნარ კუშნერის ამასინიანდელი ვიზიტი საქართველოში იმაზე უფრო გამორჩეული და საგულსხმო აღმოჩნდა, ვიდრე ველოდით. უკვე შევეგუეთ, რომ მაღალჩინოსან ამერიკელთა სტუმრობებს აღარანაირი ყურადღება არ უნდა მივაქციოთ. ან კი რატომ უნდა მივაქციოთ, როცა საქართველოსა და მის თვითმარქვია პრეზიდენტს „დემოკრატიის შუქურად“ გვიცხადებენ და გაცხადებული უმანკო სახით გვეუბნებიან, რომ თურმე „საქართველოს არ აქვს საფუძველი, დასავლეთს ზურგი შეაქციოს“. და ამის შემდეგ კიდევ უკვირთ, რატომ იმატა საქართველოში ანტიამერიკულმა განწყობამ.

აი, საფრანგეთის დიპლომატიის მეთაურის ვიზიტი კი იმდენად ახლოს იყო რეალობასთან, რომ შეხვედრის შემდგომ, პრესკონფერენციაზე სააკაშვილი ისეთი დამპარებული გამოჩნდა, გეგონებოდა, დოქტორმა დოტმა მორიგ მასაჟსა თუ სიამოვნებაზე უარი უთხრაო.

თავდაპირველად, მიშარასტული მედიის მიერ ატაცებულ ტერმინთან — „ოკუპაციასთან“ დაკავშირებით — აქოდა, ობამამ და კლინტონმა სიტყვა „ოკუპაცია“ ახსენეს და ზვალ დილით ისლა გვაქვს მოსაფიქრებელი, ჯერ ცხინვალში შევიდეთ თუ სოხუმშიო.

„ტერმინ „ოკუპაცია“ გამოყენება პრობლემას არ ნარმოადგენს, — ღირსეული ქვეყნის ღირსეული წარმომადგენლისთვის შესაფერის ღირსების შეგრძნებით განაცხადა საფრანგეთის მთავარმა დიპლომატმა, — მაგრამ ეს პრობლემას ვერანაირად ვერ მოაგვარებს. ჩვენ, უკვე ათეული წლებია, ამ ტერმინს პალესტინასთან მიმართებაში ვიყენებთ, მაგრამ ტერმინი ტერმინად რჩება, პრობლემა კი — პრობლემა“.

გაიგონეთ, მიშარასტებო? ამის გაგონება იყო და მიშააკურმა ტელემედიამ „ოკუპაციასთან“ დაკავშირებით ქელოპინი სასწრაფოდ შეწყვიტა. თუმცა ამ ტერმინის ხსენება-არხსენება რომ მეთაურისთვის საკითხია, ამას მიშაკებიც კი ხვდებიან, ნორმალურ ხალხზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანი ის იყო, კუშნერმა საქართველოში დემოკრატიის არარსებობაზე რომ გამაზიარებდა ყურადღება და რუსეთთან საუბარში ტონალობის შეცვლისკენ რომ მოგვიწოდებდა.

„ქართველები დემოკრატიით უნდა დაკავდეთ. მე არ შემიძლია თავს მოგახვიოთ დემოკრატია, ამისკენ თავად უნდა იაროთ. აუცილებელია საქართველოში დაცული იყოს ადამიანის უფლებები, არჩევანის თავისუფლება; სიტყვისა და მედიის თავისუფლების პრობლემა უნდა მოგვარდეს. გარდა ამისა, თქვენს ქვეყანაში ოპოზიციის ელემენტარული უფლებები მაინც უნდა იყოს დაცული“, — განაცხადა კუშნერმა.

ესეც თქვენ „დემოკრატიის შუქურა“... ესე იგი, საქართველოში არც დემოკრატიაა (და როგორც კუშნერი სამართლიანად ამბობს, არც დიდი ლტოლვა გვაქვს დემოკრატიისკენ, მაინცდამაინც), არც ადამიანის უფლებებია დაცული, არც არჩევანის თავისუფლება და არც ოპოზიციისა. აბა, რას უგალობდა პილარი კლინტონი?

რას იზამ. საფრანგეთი მაინც ხვდება, რა დღეშია საქართველო და რა ცუდია, რომ ეს ბედურული ქვეყანა ამერიკის პროტექტორატის ქვეშაა და არა — ბასტილიის ამღები ხალხისა.

ამ ვიზიტით საფრანგეთმა (სხვათაშორის, ეს ის ქვეყანაა, რომელმაც აგვისტოს ომის დროს ამერიკაზე გაცილებით მეტი გააკეთა თბილისისკენ მომავალი რუსული ტანკების შესაჩერებლად) კიდევ ერთხელ უკვე ღია ტექსტით და საკმაოდ მკვახელადც გვითხრა, რომ რუსეთთან ლანძღვა-გინების ენით საუბარი დაუშვებელია და ისევე ჩვენთვისაა უკეთესი, თუ შეურაცხყოფელი რიტორიკიდან ნორმალურ საუბარზე გადავალოთ. „თავლით გაცილებით მეტ ბუზს მოკლავთ, ვიდრე ძმრით“, — განაცხადა ბერნარ კუშნერმა. ძნელი სათქმელია, შესაძლოა, კუშნერი სწორედ იმ ძმარს გულსხმოდა, რომელიც ამ სიტყვების მოსმენისას მიხეილ სააკაშვილს სდიოდა ცხვირიდან.

სალკალორ დვალნი

საკაშვილის სამხრეთკავკასიური დეჟავიუ და ვიზიტები «პეიპარის საკუთხედიან»

18 ივლისს ბათუმს ერთდღიანი ვიზიტით ეწვია აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ილჰამ ალიევი. თუ გავითვალისწინებთ, რომ სააკაშვილს უყვარს, სტუმრებს „თვალეები დაუზნელოს“ ავლაბრის რეზიდენციით და, ევროპელებისგან განსხვავებით, აზიელები ძალიან აფასებენ სიმდიდრესა და ფუფუნებას და, პილარი კლინტონისგან განსხვავებით, არც კითხვებს დასვამდნენ თანხების წარმომავლობის შესახებ, ამიტომ ბათუმის არჩევა შეიძლება ცოტა მოულოდნელი იყო. თუმცა პასუხი შეიძლება ზედაპირზე იყოს — ბათუმში ყველგან თურქული ისმის და იქაურ სასტუმროებს თურქები აშენებენ, თანაც ის აეროპორტი, სადაც ალიევის თვითმფრინავი დაეშვა, თურქეთის შიდა განრიგშია და მხოლოდ სახელადაა ჩვენი!

მაგრამ ყველაფერი ასე მარტივად არ არის. ამ დღეებში გავრცელდა სენსაციური ცნობა, რომ სომხეთში ტარდება საზღვარს გასწვრივ და მასში, ძირითადად, თურქი სამხედროები მიიღებენ მონაწილეობას. ამის გამო კი თურქეთი საზღვარს ხსნის, რომელიც სომხების მიერ ყარაბაღის ოკუპაციის გამო ჩაკეტეს. ხოლო საზღვრის აქეთა მხარეს რუსი მესაზღვრეები დგან და ნატოს ტექნიკის მოძრაობას „თავის“ ტერიტორიაზე მშვიდად უყურებენ.

შეუძლებელია, ეს არაღელვებლად აღიქვას. გარდა ამისა, არსებული, მაგრამ უმოქმედო რკინიგზა ამერიკელების მოთხოვნით პირდაპირ დაუკავშირდებოდა ერასს და სამხედრო ტვირთებსა და პერსონალს გადაიყვანდა იქ. სწორედ ამიტომ ახდენს ამერიკა კატეგორიულ ზენოლას თურქეთზე, რომ რკინიგზაზე მოძრაობა აღდგეს.

რუსებისთვისაც მისაღებაა ეს, ვინაიდან მათი სამხედრო ბაზა, რომელიც გიუმრიშია (ყოფილი ლენინაკანი) ყარსისა და ერზურუმის გავლით ამ რკინიგზით დაუკავშირდებოდა შავ ზღვას ანალოგიური ტვირთებისა და პერსონალის გადასაცემად, საიდანაც პირდაპირ სევისტოპოლში გადავიდოდნენ.

ამიტომაც სააკაშვილმა ბევრი ილაპარაკა ყარსი-ახალქალაქის მშენებარე რკინიგზაზე, რომელიც ამის კონკურენტული პროექტია. აზერბაიჯანისთვის კი ძალიან მტკივნეულია სომხეთის ნატოსთვის გახსნა, რაც ყარაბაღის კონფლიქტის მშვიდობიანი მოწესრიგების პერსპექტივას ნულამდე დაიყვანს.

საკაშვილი თავის ჩვეულ ფორმაში იყო და ისეთი ფრანდიოზული გლობალური გეგმები წარადგინა, მაგალითად, ჩინეთის დაკავშირება ლონდონთან, რომ ოსტაბ ბენდერი შურით მოკვდებოდა. აი, ალიევი კი ჩუმად იდგა და ყველაფერ ამას ფილოსოფიური გამომეტყველებით უსმენდა. საბოლოოდ შეთანხმდნენ, ჩვენ ვიყოთ „სატრანზიტო დერეფანი“, აი, ისეთი, ალბათ, აეროპორტის ტერმინალებს რომ აკავშირებს. ილინებ იმ დერეფანებში ხალ-

ხი არ ცხოვრობს, მხოლოდ უპასპორტო დევნილები სხედან ხოლმე იატაკზე...

მაგრამ ყველაზე სენსაციური სააკაშვილის განცხადება იყო ქართულ-აზერბაიჯანული კონფედერაციის შექმნაზე, რაზეც ალიევის თავისი მოსაზრება არ გამოუთქვამს. ასეთი იდეა ოცი წლის წინათ ტრიალებდა ჰაერში საბჭოთა კავშირის დაშლისას, მაგრამ შემდეგ დაუვიწყრებს მიეცა. ამ ცოტა ხნის წინათ ევროპიდან კვლავ ააღორძინეს ჩვენს რეგიონში არსებული კონფლიქტების გადაჭრის ეს გულურყვილო იდეა, ოღონდ, მათი აზრით, ეს უნდა ყოფილიყო ექვს თანაბარსუბიექტიანი კონფედერაცია, ე.ი. აფხაზეთი, სამხრეთ ოსეთი და ყარაბაღი იღებდნენ იგივე სტატუსს, რასაც, ვთქვათ, საქართველო! შევიცარიისგან განსხვავებით, სადაც ოთხი სახელმწიფო ენაა, ჩვენ გვექნებოდა ექვსი სახელმწიფო ენა და ა.შ. თან ჩვენ ერთხელ უკვე გავიარეთ ეს 1918 წელს და ქართულმა ელექტრომთელი ერთი თვის განმავლობაში ვერაფერზე რომ ვერ შეეთანხმდით, სამდა მოუკიდებელ სახელმწიფოდ ჩამოგყალიბდით. ასე რომ, ჩვენგან „კავკასიის შევიცარია“ (როგორც მაშინ უწოდებდნენ) ფერც მამის შედგა და ეს ფაქტიურად აფხაზეთის, ოსეთისა და ყარაბაღის ცნობა ბენებოდა „დამოუკიდებელი სახელმწიფოება“!

რასან ნატო ვახსენებთ, ამ დღეებში დიდი სენსაცია იყო გერმანიის საგარეო საქმეთა საბჭოს დირექტორის — ალექსანდრე რარის განცხადება, რომ გერმანიაში უნდათ რუსეთის ნატოში გაწევრდეს, რითაც მომავალში ყოველგვარი კონფლიქტი იქნება და დაპირისპირები გამოირიცხება. როგორც ჩანს, ამითაა გამოწვეული პუტინის სიძულვილი გერმანიის მოულოდნელი შერბილება. მაგრამ ორი დღის წინათ უფრო შორს წავიდა იტალიური გაზეთი; სტატიაში „რუსეთი და ნატო: ანგარებანი ქორნიება“ ის ხუთ მიზეზს ასახელებს, თუ რატომ არის აუცილებელი რუსეთის ნატოში შესვლა. მაგრამ ჩვენც

„დაგვამშვიდეს“, რომ, თუ საქართველოს უნდა ნატოში განწევრება, დაელოდოს იქ პრობლემა არ ექნებათო. გაუგებარია, რა ბედი ელის ამ იდეას, მაგრამ ჯერ კიდევ 1952 წელს სტალინმა სურვილი გამოთქვა, ნატოში გაწევრების შესახებ, მაგრამ უარი მიიღო.

ევროპის პოლიტიკაში ახალი ტერმინი გაჩნდა — „ვეიმარის სამკუთხედი“, რომელიც საქართველოს, გერმანიისა და პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრები შედგან. აქედან ორი მათგანი სწორედ წინა კვირამი სტუმრობდა საქართველოს. ამიტომ, ალბათ, მესამესაც — გილო ვესტერვალესაც უნდა ველოდოთ, რომელიც ამჟამად ლავროვის სტუმარია. თან ისიც უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ეს სამივე აქ ჩამოსვლამდე ჯერ პარიზში შეხვდნენ ლავროვს და სპეცმესიჯი ჩამოუტანეს სააკაშვილს.

რაც შეეხება ევროკავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრ (ევროკომისარ) კეტრინ ემტონის ვიზიტს, სააკაშვილმა და ქართულმა ელექტრონულმა მედიამ ძალიან ოპტიმისტური ინტერპრეტაცია გაუკეთა მას; მაგალითად, ორ წელწინადმი უვიზო რეჟიმის შესახებ და ა.შ. აი, რას წერს ფრანგული „Le Monde“ 2 ივლისის ნომერში, სათაურით „ევროკავშირი ინტერესს გამოგვს „აღმოსავლეთის პარტნიორობისადმი“:

„კავკასიის ამ შორეულ ძიუბანს, რომელიც საზღვრებთანაა, ეპროკავშირში განწევრების პარაპეტრაზი არ აქვთ!“

სხვათაშორის, კუშნერმაც თბილისში თავის პრესკონფერენციაზე საკმაოდ მკაცრი ტონითა და არადიპლომატიურად ასეთი რამ თქვა: „ევროკავშირში არ მივიღებთ, თუ თუნდაც ერთი ადამიანი უფლებებს დაარღვევთ!“.

შეძლებს კი სააკაშვილი თავისი ნულოვანი ტოლერანტობის ალაგმვას? მაშ, რატომ ატყუებენ ხალხს ასე სისტემატურად? ბევრი ხომ იჯერებს ამ ტყუილებს? ზვეით ციტირებულ სტატიაში არის ასეთი ფრაზაც: „ობამას მარტო სომხეთი აინტერესებს“. როგორც იტყვიან, კომენტარი უნდა მიიღო.

აი, სააკაშვილი კი ბელორუსის ტელევიზიისადმი მიცემილ ინტერვიუში ასეთ ფრაზას ამბობს: „ევროპელები მედიდურად გვიყურებენ“ (ეს კუშნერის ვიზიტის მეროდელეს იყო), თუმცა მან (მიშამ) ჩვენი ევროპელობა ჩვენი ღვინის სმის სიყვარულით „დაასაბუთა“ და იქვე დაამშვიდა ევროპა „ჩვენი წუ გემინიათო!!!“.

საერთოდ ეს ინტერვიუ ძალიან ღირსეულად წავიდა, თუმცა ექვი გამოითქვა, რომ, ალბათ, ცენზურის გავლენით ბელორუსის ტელევიზიამ ამოჭრა ანტირუსული რიტორიკა. სამაგიეროდ,

საკაშვილმა ყველა გამაზიარებელი თავისი განცხადებით, რომ მას ძალიან უყვარს და ზეპირად იცის უყუკინის, ლერმონტოვის, ბროდსკისა და ესენინის პოეზია. თუ ეს ასეა, რატომ ქართველ ბავშვებს არ ასწავლიან მათ? და კიდევ ძალიან სასიამოვნო იყო მოსასმენად, რომ თურმე სააკაშვილს უყვარს ქალაქში დაცვის გარეშე სიარული (!!!), არ უყვარს ჭამა-სმა და ა.შ. მოკლედ, ასეთ პრეზიდენტს, ალბათ, ბელორუსებიც ინატრებდნენ და წაიყვანონ, თუ უნდათ.

მედევევმა ამ ინტერვიუს მეროდელეს განაცხადა, რომ რუსეთი წლის ბოლომდე განწევრდება მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში და ბელორუსი მისთვის „ბალასტია“ (ადრე ისინი ერთად აპირებდნენ იქ შესვლას). სააკაშვილმა კი ამ საკითხთან დაკავშირებით მეოთხედ თუ მეხუთედ შეცვალა თავისი პოზიცია. ის სახელისუფლო „ექსპერტები“ კი, რომლებიც სულ გვიმტკიცებდნენ, რუსეთის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში არ უნდა შევეშვათ, და ბელორუსს „ფერად რევოლუციას“ პირდებოდნენ, ახლა ჩუმად არიან.

რაგა კლიმიაშვილი

ჰამლეტ ჭიბაშვილი: არსებობს საფრთხე, რომ აფხაზეთისა და ოსეთის დამოუკიდებლობა ეპროპაზას აღიაროს და ამერიკას ჩვენს გასაკეთებელს კლინტონს და კუშნერს ვერ გააქვითავს

საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის — ბერნარდ კუშნერის საქართველოში ვიზიტისა და ზოგადად ბოლო დროს განვითარებული მოვლენების შესახებ გვესაუბრება ექსპერტი ჰამლეტ ჭიბაშვილი.

— ბატონო ჰამლეტ, გასულ კვირას „ევროპის სახლში“ დიპლომატიკურ განხილვებში შეხვედრაზე საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრ ბერნარდ კუშნერისგან ერთობ საინტერესო განცხადებები მოვისმინეთ. მან თქვა, რომ რუსეთის მიმართ ტერმინ „ოკუპაცია“ გამოყენება, რომელიც მის ვიზიტამდე რამდენიმე დღით ადრე შარდენის ქუჩებში მოსეირნე პოლარი კლინტონს „შთაგონა“, საქართველოს პრობლემებს ვერ მოუგვარებს. თქვენი აზრით, რა იგულისხმებოდა ამ განცხადებებში?

— უპირველესად, ვიტყვი იმას, რომ კუშნერი, ამ შემთხვევაში, გაცილებით უფრო დიპლომატიურად მოქცა, ვიდრე — პილარი კლინტონი. მეტიც, ეს უკანასკნელი, იმის მიუხედავად, რომ იგი პრეზიდენტობის კანდიდატი იყო, საბოლოოდ მაინც ვერ ჩამოყალიბდა სერიოზულ დიპლომატიად, რაშიც თბილისში ვიზიტით ყოფნისას მის მიერ გაკეთებულმა განცხადებებმაც დაგვარწმუნა...

მისგან განსხვავებით, კუშნერმა ბევრად უფრო მოქნილად, მოხერხებულად აუარა გვერდი ევროპულ დიპლომატიკურ იმეტიან დასაბუთებულ იმ მეტიან საჩივრებს, რასაც რუსეთის მიმართ ტერმინ „ოკუპაცია“ გამოყენება ჰქვია. ამით მან კიდევ ერთხელ დაგვანახა, რომ ამ კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით მათა და თეთრი სახლის მესვეურთა შორის სერიოზული უთანხმოებაა, რადგან, ამერიკისგან განსხვავებით ევროპელები, როგორც ჩანს, არ მიიჩნევენ, რომ რუსეთი ოკუპანტია.

მეორე, რაც ასევე შეიძლება ნაგულსხმევი ყოფილიყო იგივე კუშნერის განცხადებაში, ის არის, რომ ამ ტერმინის — ოკუპაციის ჯიუტად აწევაა ჩვენი პოლიტიკოსების მხრიდან (რაც დღესდღეობით სახზე გვაქვს) ყველა დონეზე და ყველა ასპარეზზე დიპლომატიური თვალსაზრისით ჩვენთვის ყველაზე ხარვეზიანი, ვინაიდან ეს არათუ პრობლემებს ვერ მოგვითვალისწინებს, არამედ ამით კიდევ უფრო ღრმად პოლიტიკურ ჩიხში შევა ჩვენი ქვეყანა და ერთ-ერთად გაგვივითვალისწინებს მსოფლიოში, რომელიც ახლა ვიმოქმედებით. ეს გარდაუვალია და ამიტომაც მოგვიწოდებ, პირდაპირ თუ ირიბად, საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრსაც, სიტყვა ოკუპაცია დაივიწყეთ და თქვენი პრობლემების მოსაგვარებლად სხვა გამოსავალი ეძებეთ, თუმცა ნათქვამია: „კარგ მთქმელს კარგი გამგონე უნდა“...

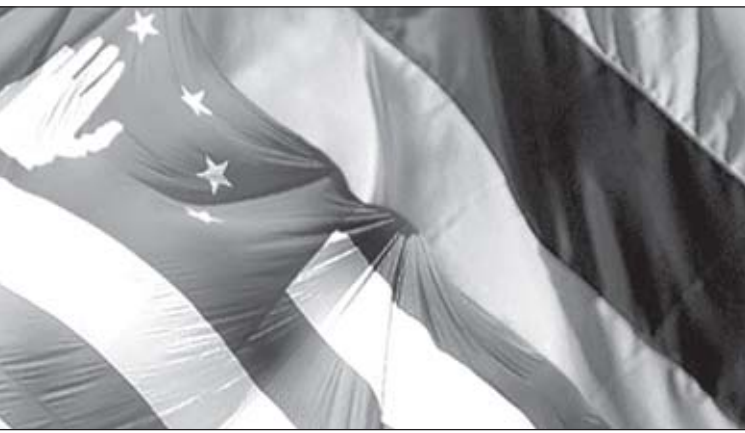
— სხვათაშორის, კუშნერმა ისიც გვითხრა, ძალიან მიჭირს ამის თქმა, მაგრამ რუსეთთან დიალოგი აუცილებლად უნდა დაიწყო... — დავინწყით ერთი, მაგრამ მეორე და უფრო მნიშვნელოვანი საკითხია, რამდენად მოხერხდება ეს ამ ხელისუფლების პირობებში. ჩვენ ვხედავთ, რომ სააკაშვილს ეს არ შეუძლია და დიდად არცაა ამით დაინტერესებული, რამეთუ მისთვის დასავლელ პოლიტიკოსთა თითოთაათიანი ვიზიტებიც სასვებით საკმარისია, თავი ბედნიერად რომ იგრძნოს...

ამ მხრივ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და, მე ვიტყვი, დამაინტერესებელი იყო პირადად სააკაშვილისთვის პილარი კლინტონის ვიზიტი, ვინაიდან სხვა არავითარი მიზანი მის საქართველოში ჩამოსვლას არ ჰქონდა, გარდა იმისა, რომ ამით ვაშინგტონმა კიდევ ერთხელ გამოხატა მხარდაჭერა პიროვნულად სააკაშვილისა და მისი პოლიტიკური კურსისადმი, ოღონდ ეს არის არა პირდაპირი და ღია მხარდაჭერა, არამედ, ასე ვთქვათ, ერთგვარი ორმაგი თამაში იგივე ამერიკის მხრიდან რუსეთთან გადატვირთვის პოლიტიკის პარალელურად.

გარდა ამისა, ამ ვიზიტმა ჩვენ, საზოგადოება, კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა, რომ ამერიკას სრულიად არ აინტერესებს საქართველოს შიდა პროცესები, ანუ რამდენად სწრაფად ვითარდება აქ დემოკრატია, რამდენად სწორად მართავს სააკაშვილი ქვეყანას, რა პირობებში ამყოფებს იგი მოსახლეობას და, რაც ყველაზე მთავარია, არის თუ არა მისი მმართველობა დიქტატორისკენ გადახრილი.

ერთადერთი ინტერესი, რაც ვაშინგტონს ჩვენი ქვეყნის მიმართ გააჩნია, ის არის, რომ მას აქ უნდა ჰყავდეს მის ნებინძირი, თუნდაც ჩვენთვის დამალუპულ, პოლიტიკურ მითითებათა უსიტყვოდ შემსრულებელი ხელისუფლება. სააკაშვილი ამ ფუნქციას ჯერჯერობით „ბრწყინვალედ“ ასრულებს და, შენაშინადად, იგი, როგორც გითხარით, სარგებლობს კიდევ თეთრი სახლის მესვეურთა უპირობო მხარდაჭერით...

სწორედ ამ ინტერესიდან გამომდინარე იყო ის ხოტბა, რაც პილარი კლინტონმა ჩვენს პოლიტიკურ ხელმძღვანელობას, კერძოდ კი სააკაშვილს შეასახა. — ესე იგი, გამოდის, რომ ამ ხელისუფლებას ყველა პრობლემა მოხსნილი აქვს, თუ მას ვაშინგტონი უპირობო მხარდაჭერას უცხადებს.

— შიდა პოლიტიკურ ასპარეზზე ნამდვილად ასეა და ამას ვხედავთ კიდევ თუნდაც იმ ათასგზის გაყალბებული არჩევნების სახით, რომელსაც ამერიკა, როგორც წესი, ყოველთვის აღიარებს ხოლმე დემოკრატიულად, მაგრამ სხვა საკითხია საგარეო პოლიტიკა.

დღეს საქართველო, ფაქტობრივად, მოქცეულია საერთაშორისო იზოლაციაში, რაც განპირობებულია სწორედ იმ არასწორი, არადადგეკატორი საგარეო კურსით, რომელსაც ეს ხელისუფლება, კვლავ ვიმეორებ, ვაშინგტონის ნაქვებით ახორციელებს. ეს კი, თავის მხრივ, იმაზე მეტყველებს, რაც დასაწყისში მოგახსენეთ — სააკაშვილი ყველაფერს აკეთებს, რათა თეთრი სახლის მითითებები შედამინეგნო შეასრულოს, სამაგიეროდ კი იგივე თეთრი სახლისგან იღებს ხელი-სუფლებას ყოფნის ხელ-სუფლებლობის გარანტიას, რაც მისთვის — სააკაშვილისთვის — ყველაზე და ყველაფერზე მნიშვნელოვანია.

— თუ დღეს საქართველო, როგორც ექსპერტთა დიდი ნაწილი და ოპოზიციის წარმომადგენლები ხშირად აცხადებენ, საერთაშორისო იზოლაციაშია მოქცეული, როგორ აიხსნება ის ფაქტი, რომ სულ რაღაც ერთი კვირის განმავლობაში ჩვენს ქვეყანას მსოფლიოს ორი გავლენიანი პოლიტიკოსი ვენია ვიზიტით?

— ესეც იმ პოლიტიკის შედეგადგენი ნაწილია, რომელსაც ამერიკა ჩვენ მიმართ ატარებს და რომლის მიზანიც, კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, სააკაშვილის უპირობო მხარდაჭერაა. ვაშინგტონმა, უბრალოდ, ყველაფერი გააკეთა, რათა მისი მოკავშირე ევროპულ ხელმძღვანელთა ყურადღება მი-პყრობილიყო საქართველოსთან ურთიერთობის გააქტიურებისკენ. სწორედ ამის შედეგია ის ვიზიტები და, ასე ვთქვათ, დიპლომატთა ვარსკვლავთცვენა, რაც ამ დღეებში ვიხილეთ — ჩამოვიდნენ: საფრანგეთის, პოლონეთის, ლუქსემბურგისა და ევროსაბჭოს საგარეო საქმეთა მინისტრები, რომელთა განცხადებებშიც, სიმართლე გითხრათ, მე პირადად საინტერესო და მნიშვნელოვანი ვერაფერი მოვისმინე...

— გასაგებია, მაგრამ, გარდა იმისა, რაც თქვენ აღნიშნეთ, კიდევ რა ინტერესი შეიძლება ჰქონდეს ამერიკას ჩვენ მიმართ ევროპის ქვეყნების გააქტიურებაში?

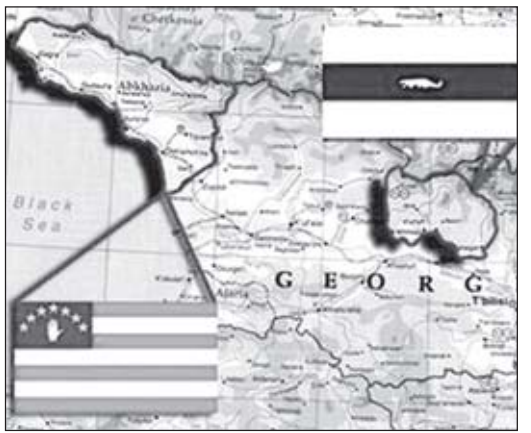
— ვფიქრობ, ვაშინგტონის დრეექტივა მის მოკავშირე ხელმძღვანელთა მიმართ, ასეთია — მოსინჯეთ საქართველოს ხელისუფლებასთან მისი რუსეთთან დალაპარაკების შესაძლებლობა... თუმცა აქვე ისიც უნდა ითქვას, რომ ამერიკა ამ საკითხს ერთობ შესისტურად უყურებს, ანუ მან ძალიან კარგად იცის, რომ კრემლი სააკაშვილს არასოდეს დაელაპარაკება, რასაც მედვედევიცა და პუტინიც თავიანთ გამოსვლებში ხაზგასმით აცხადებენ ხოლმე...

— ცოტა არ იყოს, გაუგებარია, თუ ამერიკა დარწმუნებულია, რომ ჩვენსა და რუსეთს შორის ამ ხელისუფლების პირობებში მოლაპარაკება ვერ შედგება; მაშ, რატომ იჩენს ამხელა ძალისხმევას ამ პრობლემის მოსაგვარებლად?

— საქმე ისაა, რომ რაც შეიძლება სწრაფად უნდა გადაიჭრას აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის საკითხი. ამისთვის კი, პირველ რიგში, საჭიროა, საბოლოოდ გაირკვეს, რა შანსები არსებობს ჩვენსა და ამ რეგიონებს შორის მოლაპარაკებათა დასაწყებად.

ვფიქრობ, ევროპულ დიპლომატიკურ საქართველოში სწორედ იმ მიზანს ემსახურება, რომ ეს პროცესი მაქსიმალურად დაჩქარდეს, რათა საბოლოოდ, თუ აღმოჩნდება, რომ აფხაზეთსა და ოსებს ჩვენთან დიალოგი არ სურთ, მათ სათქმელი ჰქონდეთ, — რა ვქნათ, ყველანაირად ვეცადეთ, მაგრამ ამ ხალხს თქვენთან ცხოვრება არ უნდათო. ეს უკვე ცალსახად მიგვანიშნებს კოსოვოს პრეცედენტზე, რაც იმას ნიშნავს, რომ არსებობს საფრთხე, ადრე თუ გვიან სოხუმი და ცხინვალი ევროპამაც აღიაროს და ამერიკამაც.

— კი, მაგრამ „თეთრი სახლი“ ხაზგასმით აცხადებდა და დღესაც აცხადებს, აფხაზეთსა და ოსეთთან მიმართებაში კოსოვოს პრეცედენტის გამოყენება შეუძლებელიაო... — აცხადებს ერთი, მაგრამ

ობიექტურად რომ შევხედოთ, არავითარი განსხვავება ამ რეგიონებს შორის არ არის. პირიქით, გაჭრილი ვაშლივით ჰგავს ეს შემთხვევები ერთმანეთს. აქედან გამომდინარე, ბუნებრივია, ჩნდება კითხვა — რა გარანტია გვაქვს, რომ ჩვენთან მიმართებაში იგივე ფორმულას არ გამოიყენებენ, რაც სერბეთთან იქნა დამეზღვრული? მით უფრო, რომ აფხაზეთიც და ოსეთიც უკვე აღიარა ოთხმა სუვერენულმა სახელმწიფომ, რაც, დამეთანხმებით, ძალიან ბევრს ნიშნავს...

— ანუ საბოლოოდ მაინც იქამდე მივდივართ, რომ ჩვენი რეგიონების დამოუკიდებელ სახელმწიფოებად აღიარება ამერიკის „დამსახურება“... — რა თქმა უნდა, ასეა, მაგრამ ეს არ არის ერთადერთი უბედურება, ამერიკის „დამსახურებით“, ნაქვებითა და ნაყრუებით ჩვენს მიმართ 2008 წლის აგვისტოს ომიც, რამაც, შეიძლება ითქვას, განმგმირავი ლახვარი ჩასვა ჩვენს განვითარებას აბსოლუტურად ყველა თვალსაზრისითა და მიმართულებით.

— კი მაგრამ, რაში სჭირდება ამერიკას ეს ომი? — უბრალოდ, ეს იყო პროვოკაცია რუსეთის წინააღმდეგ, რომელიც, ამერიკის გათვლით, უნდა გადაზრდილიყო მრავალწლიანი სამხედრო დაპირისპირებაში. ეს ყველაფერი მიზნად ისახავდა მუდმივ დაძაბულობას, დესტაბილიზაციას მთლიანად კავკასიის რეგიონში, რასაც უნდა შეერყია რუსეთის პრესტიჟი საერთაშორისო პოლიტიკურ ასპარეზზე. ჩვენდასაბედნიეროდ, ეს პროვოკაცია რუსეთმა დასაწყისშივე ჩაახშო, თორემ, ომი რომ დიდხანს გაგრძელებულიყო, დღეს უკვე დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნებაზე კი არ ვიფიქრებდით, არამედ — ფიზიკურ გადარჩენაზე...

— დავუბრუნდეთ ისევ კუშნერის განცხადებებს. ვიზიტის დასასრულს მან მოგვიწოდებ, ქართველები დემოკრატიით უნდა დაკავდეთ. როგორ გავიგოთ ეს განცხადება და სიზმარშიც სიტყვა დემოკრატია უნდა ვაბოდედებოთ თუ ქალაქის რომელიმე ცენტრალურ მოედანზე ძეგლს დავუდგათ კაცობრი-

ობის ამ უდიდეს მონაპოვარს?

— ეს ძალიან საგულსხმო და საყურადღებო განცხადება იყო იმ თვალსაზრისით, რომ ამით საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა, ფაქტობრივად, მიგვანიშნა, ისეთი პატარა ქვეყნისთვის, როგორც საქართველო, დიდ პოლიტიკასა და პოლიტიკურ პროცესებში ადგილი არ არისო.

გარდა ამისა, ვფიქრობ, ამ განცხადების ადრესატი ჩვენი საზოგადოებაც იყო, ანუ კუშნერმა, პირდაპირ თუ ირიბად, მოგვიწოდებ, შიდაპოლიტიკური პრობლემები ცივილიზებულად მოავგარეთ, მაგრამ ისიც იცოდეთ, რომ, სანამ არჩევნების დროს კომპოსტოზე, სტაფილოსა და ორ ტომარა პურის ფქვილზე იყიდებით, ამას ვერასოდეს ვერ შეძლებთო...

ერთი სიტყვით, ბევრი რამ შეიძლება ყოფილიყო ამ განცხადებაში ნაგულსხმევი, მაგრამ მთავარი სათქმელი აბსოლუტურად გასაგებია — საქართველო, ძირითადად, ორიენტირებული უნდა იყოს შიდა პროცესებზე და არა ისეთ გლობალურ საკითხებზე, რომელთაც ჩვენი „ყოველმხრივ“ ხელისუფლება ეჭიდება ხოლმე...

— ეს ყველაფერი კარგი და პატიოსანი, მაგრამ არავინ არაფერს ამბობს გამოსავალზე. ყველა გვეუბნება, რომ რაღაც არ ვარგა, რაღაც გამოსასწორებელია; რეალურად კი სახზე გვაქვს ავტორიტარული რეჟიმი, რომელიც არაფერს იტყობს არ იცვლება.

— გამოსავალი, თეორიულად, ძალზე მარტივია — დღეს საქართველო რა პოლიტიკასაც ატარებს, ჩვენთვის დამალუპულია და, სანამ ეს არ შეიცვლება, ვერც ერთ პრობლემას ვერ გადავჭერთ, ვერც რუსეთთან მოვავგარებთ ურთიერთობას და ვერც აფხაზეთთან და ოსეთთან.

რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, უნდა გვესმოდეს, რომ ჩვენს გასაკეთებელს კლინტონს და კუშნერს ვერ გააკეთებენ, ყველაფერი ჩვენზეა დამოკიდებული და, თუ სწორად მოვიქცევით, ვფიქრობ, ვერც კიდევ შეიძლება საქართველოს გადარჩენა, გამოყვანა იმ კრიზისული მდგომარეობიდან, რომელშიც ვიმყოფებით...

ესაუბრა ჯაბა ჭიბაშვილი

«მდგრადი განვითარების» პარონიკა

ამოიხსენს, როგორც იქნა, საქართველომ, მოიხსნა ორივე შემთხვევის დაძაბულობა, თავის ტვირის ხვეულებში ფიქრთა ზეგამტარობით გამოწვეული. მოდუნდა და მოეშვა: გავიგეთ, როგორც იქნა, გავიგეთ თვით ვერონიკა ქობალიას ბავთვებზე ჟურნალისტებისთვის ნაუწყებები, რას ნიშნავს „მდგრადი განვითარება“, რაც იმ სამინისტროს სახელშია ჩაგვირისტებული, რომელიც მიხეილ სააკაშვილმა მიართვა — მართე და იბატონეო.

„მდგრადი“ ყოფილა „ძალიან კარგი“, ხოლო ორივე ერთად არის „ძალიან კარგი და მდგრადი“ გეგმა, რომელიც, აბრამსი არ იყოს, ჯერ არ დაბადებულა, მაგრამ სახელიც დარქმეული აქვს — საპრივატიზაციო — და შეფასებულიც არის — „ძალიან კარგი და მდგრადი“. **პასუხი შეკითხვაზე — როგორ შეიძლება „მდგრადი“ იყოს ის, რაც ჯერ კიდევ შესადგენია, რაც მინისტრ ვერონიკას „ახლად დანიშნულ მოადგილე დავით გიორგაძესთან ერთად მზადდება“, ორგანიზაცია.** პირველი: სახარე ხბოს სასკოლაში ეტყობაო. მეორე: ამათი პიარმეთოდების პრიმიტიულობა, რომელიც მასობრივ გონებაწაფლობაზეა გათვლილი, ერთგვარად ეფექტური, იხმარე ქალაქის ხელსახოცი და გადაგდე — იმ ნამს ხომ გამოგადგა! აი, როგორც 7 მილიონად გაყიდული ყოფილი „ლეჩკომისის“ შენობა: 7 მილიონი ეფექტია, მაგრამ როგორ და რანაირად წაადგება ქვეყნის ეკონომიკას, მინისტრმა იცის იცის, როგორც მისმა „ახლადდანიშნულმა მოადგილემ“.

ისეთი ერთგვარადი ეფექტია, როგორც საფრანგეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრ კუმენერისთვის მოწყობილ ფიერვერკს ჰქონდა. **ფრანგი დიპლომატი, როგორც გვითხრეს, „საქართველოში ჩამოვიდა საფრანგეთის ეროვნული დღესასწაულის აღსანიშნავად“ (?)**. იმდენი ჭრელა-ჭრელა მაშხალა ისროლეს 14 ივლისის ღამის ცაში, თითქოს ბასტილის ციხე ხელმეორედ იყო დასანგრები. კუმენერმა ასწავლა ბოკალი მადლობის ნიშნად — შამპანურის შეფუთვა, რასაც მეორე დღეს სტუმრის არც თუ სასიამოვნო დარჩენა მოჰყვა სიტყვა „ოკუპანტებთან“ დაკავშირებით: ერთი სიტყვა ვერ მოგიგვარებთ პრობლემას. **ეფექტიც აქ დამთავრდა.**

თუ რამეა „მდგრადი“ საქართველოში, გაუგებარი კადრების „მდგრადი“ ცვალებადობაა მინისტრების პოსტებზე, გააზნაურებულ მდაბოთათვის ქვეყნის მართვის უფლების მიცემა, მაკარ ტყუილკოტრიაშვილის ოცნების ახდენა — გაკენიება პირმშენიერი ქეთოსი.

მიდი, ხანუმ, განაგრძე! ოლონდ ჩუმად, არვინ გაგვიგოს!.. რაღა ჩუმად, იცინის მთელი ქვეყანა, მინუს „უმრავლესობა“, პურის მცობლის ოჯახზე აქცენტირებული ახირებულობის გამო.

გასულ კვირას გავრცელებული ინფორმაციით, ვერა ქობალიას სისხლისმიერი დაიწინა აჭარის ტურისტული სააგენტოს ხელმძღვანელად ინიშნება. სააგენტოს სახელმწიფო დაფინანსებს. თუ პრეზიდენტი სრულიად საქართველოს ტურბიურის ხელმძღვანელობას ითავსებს, ნინას ადგილი პრეზიდენტობას უთანადოდება აჭარის მასშტაბით. რა მოხდა ასეთი ზებუნებრივი?

ზუსტ მეცნიერებათა გამოჩენილი კადრების სამჭედლო საბჭოთა დუბანასა და ამერიკის სილიკონის ველის კვლევითი ლაბორატორიების ერთ კვადრატულ მეტრზე იმდენი უნიკუმები არ გამოუზრდათ, რამდენიც საქართველოდან კანადაში ემიგრირებული ერთი ინდემენარმის ოჯახს.

ორი კონკრეტული ზღაპრისთვისაც მეტისმეტია. მაგრამ, როცა „ზღაპარს სინამდვილე ვაქცევთ“, ასეთი მოულოდნელობები, ეტყობა, წორმაა.

ჩვენ კი გვიკვირს, როგორ შეიძლება იყოს „ძალიან კარგი და მდგრადი“ ის, რაც მხოლოდ მზადდება. თუნდაც — გეგმა...

არაგა სახელმწიფო

სააკაშვილმა და ლუკაშენკომ ერთმანეთი იპოვეს

„მე ვეუბნებოდი პუტინს: ვლადიმირ ვლადიმეროვიჩ, მე, შესაძლოა, საქართველოს ბოლო ან ბოლოსწინა ლიდერი ვარ, რომელსაც დაუსრულებლად შეუძლია თქვენთვის პუშკინის, ლერმონტოვის, ბროდსკისა და ესენინის ციტირება; მიყვარს თქვენი კულტურა, პოეზია, ლიტერატურა, საერთოდ თქვენი ხალხი; თაობები შეიცვლება და, გაუცხოების გამო, ახალი ხელმძღვანელობა საერთოდ აზრზე არ იქნება, რა არის რუსეთი და სად მდებარეობს ის“, — განაცხადა მიხეილ სააკაშვილმა ინტერვიუში ბელორუსის ტელევიზიასთან. ისე, ამქვეყნად პოეტური კრებულების გარდა, არსებობს ისტორიის სახელმძღვანელოები, რომლებიც ერთხმად ღაღადებენ, რომ, თუ ვინმე ივინყებს, რა არის რუსეთი და სად მდებარეობს ის, ამას აუცილებლად შეასხენებენ ან დელიკატურად, ან კიდევ... ეს რეალობაა, რომელსაც წარსულში ვერავინ გაექცა და, ალბათ, მომავალშიც ვერავინ აუვლის გვერდს.

ის არ ვარს ლექსებს, ლექსი თითოვრ ვარს

ინტერვიუს დროს, სააკაშვილის ზურგს უკან, ზუსტად, ბელორუსული წარმოების ალკოჰოლური სასმელის სუფენირის მავგარი ყუთი იდო. ალბათ, ჟურნალისტმა ჩამოუტანა. მათ, ვინც ინტერვიუს ყურადღებით უსმენდა, შესაძლოა, მოეჩვენა კიდევ, რომ ბოლოა ყუთში აღარ დევს და ის დანიშნულებისამებრ მოიხმარეს; დაილოცის აუტანელ სიმრავლეს იოლად შექცეული ეჭვიანი და მკვირვებელი ასეთ დასკვნამდე მიყვანა.

მიხეილ სააკაშვილი: „ბელორუსის თემასთან დაკავშირებით ყველაზე დიდ ევროპულ გაზეთში სტატიის გამოქვეყნებას ვგეგმავ. გაჩუქებას არ ვაპირებ. იმ ხალხს, ვინც დღე და ღამ ინტერვიულად ცდილობს საქართველოში სიტუაციის დაძაბვას, არაფერი გამოუვა. იგივე ხალხი დაბეჯითებით ცდილობს, რომ მინსკში დიქტატორული რეჟიმი შეინარჩუნოს“.

ნუ აღვლდებით, ეს გასული კვირის ინტერვიუ არ არის, ეს 2006 წლის მარტია, როდესაც სააკაშვილის ხელისუფლება ცდილობდა, ხელი ბელორუსში „ფერადი რევოლუციისთვის“ შეეწყო. მაშინ თბილისიდან მინსკში ისეთივე „დესანტის“ გაგზავნას ცდილობდა, როგორსაც ნელს — უკრაინაში. მაშინაც ვრცელდებოდა სატელეფონო ჩანაწერები, სადაც მამაკაცის ხმა, რომელიც ერთობ ჰგავდა გივი ვასილიჩ თარგამაძის ხმას, გოროზად იმუქრებოდა, ოლონდ არა დონეცკის დამხობით, არამედ ოპოზიციის კანდიდატ ალექსანდრე მილინკევიჩთან ანგარიშსწორებით. „ბელორუსი ჩვენი ახირება არ არის, — ამბობდა მაშინ მიხეილ სააკაშვილი, — ეს ფუნდამენტური საკითხია. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს საკითხი ხალხის საბოლოო გათავისუფლებით და ევროპის გამთლიანებით დამთავრდება“. თუმცა ბელორუსში „ფერადი რევოლუციონერები“, მათივე ტერმი-

ნოლოგია რომ ვიხმართ, „გაფარჩაკდენენ“ და, სხვათაშორის, იმ მომენტიდან მუდამ „ჩარეცხილ“ მდგომარეობაში იმყოფებიან. სიტყვამ მოიტანა, და ის ფილოლოგი, რომელიც მომავალში სააკაშვილის დროინდელ სახელისუფლო ჟარგონს აღწერს, როგორც ეს ექიტორ კლემპერმა „მესამე რაიხთან“ დაკავშირებით გააკეთა, მომავალ თაობებს ფასდაუდებელ სამსახურს გაუწევს; წიგნის სათაური შეიძლება (სიტყვაზე) „ჩასარეცხი ფარჩაკდენა“ იყოს.

2006 წლის შემდეგ არც ისე ბევრმა წყალმა ჩაიარა, თუმცა ბევრი რამ ნამდვილად შეიცვალა. „როდესაც მხარდაჭერა აუცილებელი იყო, ბელორუსი ყოველთვის გვიჭერდა მხარს“, — ამბობდა მიხეილ სააკაშვილი, ვრცლად აღწერდა, როგორ იზიდავს ბელორუსი ქართველებს, რა კომფორტულია ფრენა მინსკის გავლით და ისე ტკბილად იღიმოდა, თითქოს ინტერვიუს წინ ორი კილო რაპათ-ლუქსში მიირთვა. საუბრის მთავარ თემად რუსეთთან ურთიერთობები იქცა; დიპლომატი მდევდევთან, რომელსაც სააკაშვილმა უწოდა „Великий лидер великого государства“ და ვლადიმერ პუტინთან, რომელთანაც თურმე პუეზით გაჯერებული იყო (სინამდვილეში, ნაჯახივით მარტივ) ნიაღვრების გამოყენებით საუბრობდა.

იმედია, იქვე ნახსენებ „დაუსრულებელ ციტირებამდე“ საქმე არ მისულა; სააკაშვილის სხაპასუხი ხომ სიტყვების დაბოლოებების ჩაყლაპვას გულისხმობს, რაც, ლექსის ნაკითხვის შემთხვევაში, ალბათ, აუტანელი იქნებოდა. ავიღოთ რომელიმე, თუნდაც იოსებ ბროდსკის ციტატა და წარმოვიდგინოთ, როგორ გაიჭლებოდა ის სააკაშვილის შესრულებით:

„Конечно, эрцгерцог-монарх! Но как следует разобратьясь — Нельзя не признать за ним некоторых заслуг...“
„Рабы обсуждают господ. Господа обсуждают рабство.“

Какой-то порочный крут!“
„Нет, спасательный крут!“

თუმცა ჩვენ გაცილებით პროზაული საკითხები გვინტერესებს. მაგალითად, თუ რატომ დათბა ასე ურთიერთობები ერცჰერცოგსა და... (აქ შეიძლება უაღრესად ორაზროვანი ხუმრობა გამოგვივიდეს; ისტორიკოსები უკვე მიხვდნენ. ასე რომ, კითხვა სხვაგვარად ჩამოვყალიბოთ). **რამ გამოიწვია მოულოდნელი სიახლოება სააკაშვილისა და ლუკაშენკოს ურთიერთობებში? ერთმანეთს ველოვანი პასუხი ამ კითხვაზე არ არსებობს, მიუხედავად იმისა, რომ რეზუსი, ერთი შეხედვით, მარტივი ჩანს.**

მოკლული პაიკი, გაჭრილი კარტი

საკაშვილს კრემლთან უარდესად რთული ურთიერთობა აქვს. ამ ბოლო დროს მოსკოვს ლუკაშენკოც (მერამდენედ?) დაუპირისპირდა. ამ გარემოებებიდან, რასაკვირველია, შესაძლებელია იქნება, რადგან ამ ორ შემთხვევაში დაპირისპირების არსი სხვადასხვაგვარია.

ბელორუსი რუსეთის გეოპოლიტიკური მოკავშირეა, გლობალური მასშტაბის ნებისმიერ პრინციპულ საკითხებზე ისინი ერთიანი ფორმით გამოდიან; ხოლო მათი მუდმივი კინკლაობა უმეტესად ეხება იმ ეკონომიკურ სარგებელს, რომელსაც ბელორუსი რუსეთთან პარტნიორობით ნახულობს. **მას შემდეგ, რაც მოსკოვის სატრანზიტო პროექტები (უპირველესად, „ჩრდილოეთის ნაკადი“, რომელიც შეამცირებს ბელორუსის როლს რუსული ენერჯო-მატარებლების ტრანზიტში) გადაწყვეტა ფაზაში შევიდა, ლუკაშენკო შემფოთდა, რადგან არა მხოლოდ ამონაგებს დეკორაციას, არამედ მნიშვნელოვან ბერკეტსაც, რომელიც კრემლის პოლიტიკის ფორმირებაზე გავლენის შესაძლებლობას აძლევდა. მიუხედავად იმისა, რომ ორმხრივი**

ურთიერთობები გართულდა, ეს პრობლემები გადაულახავი არ ჩანს; ადრე მხარეები მსგავს სიტუაციებში შეთანხმების მიღწევას ასე თუ ისე ახერხებდნენ.

საკაშვილის შემთხვევაში, საქმე სხვაგვარადაა: კრემლი მას გეოპოლიტიკური მონინაღმდეგის (ანგლო-საქსური სამყარო) წარმომადგენლად განიხილავს. სააკაშვილი არც არასოდეს მალავდა, რომ მისი საბოლოო მიზანი საქართველოს ნატოში გაწევრება (ამასთანავე, რუსეთის გვერდის ავლით ენერჯო-მატარებლების ტრანზიტის უზრუნველყოფა) ეს კი სულ სხვა დიპლომატიის მქონე დაპირისპირებაა (პირდაპირი მტრობა მოსკოვის გადასახედიდან), ვიდრე ლუკაშენკოსთან ვაჭრობა. ალიანსი, რუსეთის სტრატეგიულ მოკავშირესა და მონინაღმდეგეს შორის საქმიანოდ არაბუნებრივად ჩანს, ხოლო ის, რომ ბელორუსის ლიდერი კრემლის ერთგულ მოკავშირედ წარჩნება, საკმაოდ ნათლად ყრვიზუების მოვლენების დროს გამოჩნდა.

მოსკოვმა და მინსკმა გაითამაშეს კლასიკური სქემა, რომელსაც ოკეანის გაღმა „კარგი და ცუდი პოლიციელი“ ჰქვია, ხოლო გამოღმა „Подкидной дурак“-ს უწოდებენ ხოლმე. სხენებული „დურაკის“ როლში ყურმანბეკ ბაკიევი მოგვევლინა. როგორც გახსოვთ, როდესაც ის ჩამოადგეს, კრემლმა სწრაფად დაამყარა კონტაქტი ბიშკეკის ახალ მმართველებთან, ხოლო ლუკაშენკომ, პირიქით, დანოხრდა და არჩეულ პრეზიდენტზე, მომხდარ ერთმნიშვნელოვნად „სახელმწიფო გადატრიალება“ უწოდა და სამშობლოდან გამოქცეულ ბაკიევს თავშესაფარი მისცა. ეს პირველი ეტაპი იყო.

ჩვენ არ ვიცით, რა დაპირებებს იღებდა ბაკიევი მინსკში, ვინ და რისთვის ხვდებოდა მას, თუმცა მისმა ემისებმა

საქართველო

საგარეო, ბაზრებისა და ინვესტიციების მინისტრის მოადგილე: ლევან კობახიძე; 38-41-97, ან მისამართი: info@geworld.net

ავთანდილმა სააკაშვილს კონსტიტუცია შეუქარა

მაღვე დაინყეს მუშაობა ყირგიზეთის სამხრეთით სიტუაციის არევაზე, რომლის საბოლოო მიზანი (მათთვის) ძველი რეჟიმის რესტავრაცია იყო. ამავე დროს, ყირგიზეთის ახალი ხელისუფლება იმ, რომელიც დასაწყისში მოსკოვის მიმართ უაღრესად ლოიალური ჩანდა, „მრავალფეროვნების“ (ორ სკამზე ჯდომის, ორი სალაროდან ფულის მიღების) ილუზიას ნაეპოტინა შესაბამისად, თამაშის მეორე ეტაპიც დაიწყო.

უცაბედად, სრულიად შემთხვევით, მოულოდნელად (კიდევ რა სიტყვები დაემატოთ ზრდილობის გულისთვის) ყირგიზეთის სამხრეთით დაიწყო არეულობა ეთნიკურ ნიადაგზე, რომლის მიღმა მინსკში მჯდომი ბაკიევის აგენტები მოიაზრებოდნენ. ყირგიზეთის ახალმა მმართველებმა, როგორც ჩანს, ჩათვალეს, რომ მათ მალე სარზე ჩამოაცემდნენ (პირდაპირი მნიშვნელობით); როგორც უნდა იქნებოდა, სრულიად შემთხვევით და ჯარების შემოყვანას ითხოვეს. ამავე დროს, ალექსანდრე ლუკაშენკომ კოლექტიური უსაფრთხოების ხელშეკრულების ქვეყნებს („ოდკებ“) გააცნო ბაკიევის წერილი, რომლითაც ის მოუწოდებდა, ყირგიზეთში ამ ორნაირი ხელისუფლების შეწყობა და ამ იდეას მხარი თვითონაც დაუჭირა.

ყოველივე ამის შემდგომ დაიწყო ინდივიდუალური ფილიპინი „ვიდაცამ გუგულის ბუდეს გადაფორინა“, რადგან რუსეთს მოვლენათა ნარმარტოვის რამდენიმე სცენარი ჰქონდა და მისი გამოყოფა მდგომარეობაში ჩაყენება ამ სიტუაციაში პრაქტიკულად შეუძლებელი ჩანდა. გამოირიცხული არც ისაა, რომ ორ ზესახელმწიფოს შორის არსებობდა შეთანხმება, რომელიც ყირგიზეთში აშშ-ის აქტიურ ჩარევას გამორიცხავდა.

ამ პროცესების დროს ბაკიევი მინსკში ბელორუსის ხელისუფლების კონტროლის ქვეშ იმყოფებოდა (ეს, ალბათ, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი დეტალია), ამასთანავე, მას ჰქონდა იმედი (ეინ აგულიანებდა?), რომ მისი ხელისუფლება „ოდკებ“-ს კონტინგენტის ხიშტებზე (ან აჯანყებულთა სარებზე) დაყრდნობით აუცილებლად აღდგება. ამ ორმა ფაქტორმა მისი მხრიდან დამატებითი მკვეთრი ნაბიჯების შესაძლებლობა გამოიტაცა. ამ პერსპექტივამ, როგორც ჩანს, იმდენად დათრგუნა ბიშკეკში მსხდომი მოღვაწეები, რომ ისინი მზად იყვნენ, ხელი ყველაფერზე მოეწერათ.

ბოლო ნაბიჯი ერთობლივ ოპერაციაში რუსეთის კიდევ ერთმა მოკავშირემ ყაზახეთმა გადადგა: ასტანადან გაისმა გაფრთხილება იმის თაობაზე, რომ, თუ ყირგიზეთი დომინანტი გაგრძელდება, ყირგიზეთში ყაზახეთისა და უზბეკეთის ჯარები შევლენ და ქვეყანას პასუხისმგებლობის ზონებზე დააყოფნენ. შედეგი: კრემლის კონტროლი ყირგიზეთის უკანმტკიცდა, თანაც ეს ჯარების გაგზავნის გარეშე მოხერხდა.

ბაკიევი მინსკში, „სათადარიგოთა სკამზე“ დარჩა და კიდევ დიდი ხნის განმავლობაში ყირგიზეთის ახალი მმართველებისთვის „დამოკლეს მახვილის“ როლს შეასრულებს. ერთ-ერთი მთავარი როლი ამ ოპერაციაში „კარგმა“ (ან ცუდმა, რაკურსს გააჩნია) პოლიციელმა ალექსანდრე ლუკაშენკომ შეასრულა.

საინტერესოა, რა გავლენებიდან გამოდის საქართველოს ხელისუფლება, როდესაც ლუკაშენკოსთან დაახლოებაზე მიდის? იმედია, თბილისში არაფის ჰგონია, რომ მოსკოვისა და მინსკის წინააღმდეგობაზე თამაშს შეძლებს; ეს სულ სხვა თამაშია, რომლის წესები სააკაშვილის ხელისუფლებამ, უბრალოდ, არ იცის. ისე, ურიგო არ იქნებოდა, დასაწყისისთვის კონსულტაცია ყირგიზ მეგობრებთან გაეწეოდა (მომდევნო ფრაზა იკითხება ყირგიზეთი აქცენტით: მოგატყუებთ „Батыша“, თან ვერც მიხვდებით, ისე...).

ან ფერს იცვლის, ან — წნესაო

მეგობრობა იანუკოვიჩთან, აპმადინჯადთან, ლუკაშენკოსთან (ყოველ შემთხვევაში, სწრაფვა ამ მიმართულებით)... აი, კიდევ ეს გამოხატულება: „Великий лидер великого государства“. მე თქვენ, უბრალოდ, ვერ გცნობთ, ერცხვრავთ! სად არის თქვენი პრინციპები, თქვენი, ასე ვთქვათ, იდეალები... თუ გულისხმობთ ბერნარ კუშნერმა ჟიულ ვერნის სახელობის გლობუსი გაჩუქათ და მისი დავალიერების პროცესში მიხვდით, რომელ კონტინენტზე ცხოვრობთ და ვინ არის თქვენი მეზობელი? თუმცა ამ თემის გავრცობა, ალბათ, არ ღირს, რადგან ჩვენს ქვეყანაში ნაქცულებს, პოლიციელების გარდა, არაფერია ურტყამს.

ის, რომ რუსეთთან ურთიერთობები დასაღაცებელია, სააკაშვილს ყველამ უთხრა: ბერნარ კუშნერმაც, პოლიტიკონიკონმაც. ამის აუცილებლობა, ალბათ, ესმის მასა-სულტ გოგონასაც კი, მეტასა-სულტად „დოქტორი დოქტის“ (ჯანდაცვის მინისტრად ხომ არ დაგვენიშნა? დღევანდელი საკადრო პოლიტიკა, რამდენადაც მესმის, ასეთი გადაწყვეტილების შესაძლებლობას უშვებს. შეუხედავი გოგონამ დავილად არ არის და, საკვარაუდოდ, კარგი მენეჯერიც იქნება). სააკაშვილის ხელისუფლებამ, ერთი შეხედვით, ეს რჩევები ყურად იღო; განიდა ინფორმაცია რიგი სტრატეგიული ობიექტების გაყიდვის შესახებ, რომელიც, რუსეთის გარდა, ძნელად წარსლადგენია, ვინმემ იყიდოს, გაკეთდა განცხადებები, „მოლაპარაკებაზე წინაპირობების გარეშე“, დაიწყო ზეგების გაკავვა რუსეთის მოკავშირეებთან, ლუკაშენკოსთან და იანუკოვიჩთან და ა.შ. თუმცა, საკვარაუდოდ, ეს ქოტურის მოძრაობები ვერ შექმნის მყარ ნიადაგს რუსეთთან ურთიერთობის დასარგებლად, რადგან მისთვის პრიორიტეტული სულ სხვა რამაა:

ვიდრე საქართველო უარს არ იტყვის ნატოში გაწევრებაზე და შემდეგ ამას საკანონმდებლო დონეზე არ დააფიქსირებს, როგორც ეს ახლახან უკრაინამ გააკეთა, კონფერენტაცია, სავარაუდოდ, გაგრძელდება. მეტიც, კრემლი გამოიყენებს ყველა საშუალებას იმისთვის, რომ საქართველოს ხელისუფლება (ეს თუ მომავალი) ამ გადაწყვეტილების სისწორეში დაარწმუნოს.

როგორც ჩანს, მხოლოდ „ნატოს პრობლემის“ მოხსნის შემდეგ შესაძლებელია გახდეს საუბარი ყოველსომცველ ნორმალურაზიასზე, რომელიც საქართველოს ტერიტორიული გამთლიანების საკითხსაც მოიცავს.

ლიბიბრი მონიავა

ეს „კონსტიტუციის თერძი“ ავთანდილი ის კუტური ავთანდილი არ გეგონოთ. ეს დემეტრაშვილია, ის — ცქვიტინიძე. ეს კონსტიტუციებს კერავს, ის... ისიც კერავს, რა, ამასთან შედარებით ღლაპია და ისეთი რა უნდა შეკეროს, ცნობილ ბატონ ავთანდილს გაეტოლოს. 1995 წლის კონსტიტუციის ერთ-ერთი ავტორი, შემდგომ უკვე საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარეობისას, ისეთი დუმილით ხვდებოდა მისი მდივნობით მიღებული კონსტიტუციის ქრა-კერვას, რომ აღარავის გაჰკვირვებია კონფორმიზმის ამგვარი გამოვლინება და მანაც თავდაჯერებით მთავრობა ახალი კონსტიტუცია მიხილ სააკაშვილს. ამ უკანასკნელმაც კარგად უწყობდა „კონსტიტუციის თერძის“ კონფორმიზმის ამბავი და დიდი ფიქრი არ დასჭირებია, ისე ჩააბარა სახელმწიფო მაკრატელი. შედეგიც მივიღეთ — როგორც ძიბიგური იტყვოდა, უზარ-მაზარა!

ავთანდილ დემეტრაშვილის მხოლოდ ერთი ფრაზაა საკმარისი მთელი ამ „კონსტიტუციური ფარსის“ გამო-სამყდავლად. სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარე აცხადებს, რომ ქვეყნის კონსტიტუციური მოწყობის მოდელი ძალიან უახლოვდება კლასიკურ, ევროპულ საპარლამენტო მოდელს, თუმცა ნაციონალური ელემენტებიც არ დავიწყებიათ. მაგალითად, ასეთი „ნაციონალური ელემენტი“ ყოფილა... არა, სააკაშვილი არა, ეგ ნაციონალური არ არის, აი, მოუსმინეთ:

„ქართული ეთნოფსიკლოგიიდან გამომდინარე, გადავწყვიტეთ, პრეზიდენტი პირდაპირი წესით აირჩეს, რადგან ვცხოვრობთ საზოგადოებაში, რომელიც მიიჩნევს, რომ ერთი პიროვნება აუცილებლად უნდა იყოს თამაძი“, — ამბობს დემეტრაშვილი.

გვაშაყირებს! ალბათ, პრეზიდენტისგან გადავდგომის ხომ სულ გველადავება და ახლა ამანაც დაიწყო. რა თამადა, რის მერიქი-ფე... მაშ, როგორც თქვენ იტყვით, მასპინძელი ვინლაა „ამ ოჯახში“? აა, გასაგებია, მასპინძელი იქნება პრემიერ-მინისტრი, რომელსაც ექნება უდიდესი ძალაუფლება და თვითონ გადაწყვეტს, ვინ „ითამაშდება“ მის „ოჯახში“. სწორედ ამ მასპინძლის „საკუთრების მონომობას“ უმზადებენ ახლანდელ თამადა სააკაშვილს. როგორც ჩანს, მისი თამადაობით მოიხიბლენ და 2013 წლიდან გვეყოლება „მასპინძელი მხიარული“, თუმცა „თამადაობისასაც“ დიდად გვამხიარულდება თავისი მახვილსიტყვაობით, ცეკვა-თამაშით, სრიალით, პლაჟის ფრენებითა და, რა ვიცი, რით აღარ!..

ესენი ხუმრობენ, ამ ქვეყანას კი, სააკაშვილისგან განსხვავებით, საქმე სულაც არ აქვს საზიარულოდ.

საქართველოს კონსტიტუციის ახალი რედაქციით აღტაცებულ პოლიტიკურ სპექტრს ორიოდ წელიწადში პირი ღია დარჩება სააკაშვილის წყალობის მილო-ლი გამოვლიანების მისი აღ-ზეგების გარიჟრაჟზეც. ცვლილებები, რომელიც ასეთივე ტამ-ტამ-ტამ-ტამ-ტამ-ტამ მრავალფეროვნებით მიიღეს 2004 წელს და რომლის განხილვის მო-სურნე რამდენიმე კონსტიტუციონალისტის მცირედ

ტის კომენტარიც ადას-ტურებს. თითქოს მას არც უნდა სცოდნოდა, საბოლოოდ რაზე შეეყრდებოდნენ კომისიის წევრები, მაგრამ სააკაშვილმა კონსტიტუციის პროექტი მანამდე მოიწონა, ვიდრე კომისია კენჭისყრას გამართავდა და 44 ხმით 3-ის წინააღმდეგ მხარს დაუჭერდა.

მიხილ სააკაშვილს სურს, დაგვარწმუნოს, რომ მან „ევროპული კონსტიტუციის“ მიღება ჯერ კიდევ 2004 წელს გადაწყვიტა, როდესაც ქვეყნის ძირითად კანონში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა. ამ ცვლილებების შესახებ, რომელიც „აზიური კონსტიტუციის“ კლასიკურ მაგალითად გამოდგება, ზემოთ უკვე ვთქვი, თუმცა პრეზიდენტი მაშინ თვითონ იყო მისთვის მონარქის უფლებების მინიჭების ინიციატორი, ხოლო როგორ აისახა აბსოლუტური ძალაუფლება მის პრეზიდენტობასა და ქვეყანაზე, ბოლო წლებში განვიხილავთ. ამიტომაც ვადასტურებ. ამიტომაც ვასაკვირი არ იყო, რომ ეს ცვლილებები ადგილობრივმა თუ საერთაშორისო ექსპერტებმა შეაფასეს, როგორც პრეზიდენტის ინსტიტუტის გაძლიერება და ძალ-ბალანსის დარღვევა სახელისუფლო შტოებს შორის. სინამდვილეში ეს მხოლოდ ბალანსის დარღვევა კი არა, ხელისუფლების უზურპაცია იყო და 2003 წელს ვადასტურებული პარლამენტისთვის ამ „კონსტიტუციური ტერმის“ წამოკიდებაც მიზნობრივად მოხდა.

როგორ გინდა, ამ ელემენტარულ ჭეშმარიტებაში დაარწმუნო ადამიანი, რომელიც დღემდე თვლის, რომ 2004 წლის ცვლილებებით „არა პრეზიდენტი, არა მემარცხენის კონსტიტუციის ახალი რედაქციის საბოლოო ვარიანტს და დარწმუნდებით, რომ ამ კონსტიტუციის მიღების შემდეგ ეს „დელიკატესი“ საქართველოს პოლიტიკურ მენიუში მუდმივად საპატიო ადგილს დაიკავებს და კიდევ არაერთხელ მოგვინებს მისი „მირთმევა“, ვის — ნებით, ვის — ძალით.

„მე მაშინვე ვთქვი, რომ რამდენიმე წელიწადში ჩვენ გადავალთ ევროპული ტიპის კონსტიტუციაზე. ეს განვაცხადე საჯაროდაც, ეს უუთხარი ვენეციის კომისიის წარმომადგენლებს, ევროსაბჭოს კომისიას, რომელიც კონსტიტუციებზე მუშაობს, და მინდა, გითხრა, რომ სპეციალურად არ შევსულვარ არსებით განხილვაში არც კომისიის თავმჯდომარესთან, არც წევრებთან. მინდოდა, რომ, რასაც ისინი დადებდნენ, ის ყოფილიყო განხილვის სა-განი“, — აღნიშნა მიხეილ სააკაშვილმა.

„მეგონა, ამ არჩევნების შემდეგ პოლიტიკური პარტიები გაიზარდნენ. აცხადებენ, 2008 წელს არჩეული პარლამენტი არ არის უფლებამოსილი კონსტიტუციური ცვლილებები დამტკიცოსო. რატომ არ არის უფლებების ინიციატორი, ხოლო როგორ აისახა აბსოლუტური ძალაუფლება მის პრეზიდენტობასა და ქვეყანაზე, ბოლო წლებში განვიხილავთ. ამიტომაც ვადასტურებ.“

მდეგ თუნდაც ოტტისოდენა ეჭვი მაინც დარჩა, რომ ეს კაცი პრეზიდენტობის ვა-არის გასვლის შემდეგ მემუარების წერას და მთამომავლობისთვის თავისი „სამშვიდობო გამოცდილებების“ გაზიარებას აპირებს, მისთვის მრჩევლად ვერ გამოვდგები, რადგან კლინიკურ შემთხვევებში კონსულტაციის განხილვა სულ სხვა პროფესიის ადამიანების საქმეა. ხოლო ვინც ძალიან განიცდიდა, რომ ასეთი დიდი გამოცდილებისა და ავტორიტეტის სააკაშვილი, შე-საძლოა, უმუშევარი დარჩეს, ყურადღებით გაეცანი თ საქართველოს კონსტიტუციის ახალი რედაქციის საბოლოო ვარიანტს და დარწმუნდებით, რომ ამ კონსტიტუციის მიღების შემდეგ ეს „დელიკატესი“ საქართველოს პოლიტიკურ მენიუში მუდმივად საპატიო ადგილს დაიკავებს და კიდევ არაერთხელ მოგვინებს მისი „მირთმევა“, ვის — ნებით, ვის — ძალით.

მიხილ წერათელი

საავტორო სვეტი

რვენი სპორტს გადავიწყებ

რეიტინგებისთვის თვალი, დიდი ხანია, არ გადავიწყვეტია და, ალბათ, დროა, გავიგოთ, სად და რა ადგილი დავიკავებ. დავიწყებ იმით, რომ უაღრესად უბედურ ქვეყანაში ვცხოვრობთ, ყოველ შემთხვევაში, „Gallup“-ის კვლევა ამაზე მიუთითებს. ჩვენთან ბედნიერად თავს გამოკითხულთა მხოლოდ 10% თვლის, შესაბამისად, საქართველო 155 სახელმწიფოთა შორის 115-ე პოზიციას იკავებს, უფრო სწორად მას ავლანეთთან ინანილებს.

სხვა პოსტსაბჭოთა ქვეყნებთან შედარებით, ფრიად უბედურად გამოვიყურებით: ბელორუსში ბედნიერად თავს გამოკითხულთა 29% მიიჩნევს, რუსეთსა და უკრაინაში 21%; ყველას რა ჩამოთვლის, უბრალოდ, ალენიშნოთ, რომ ამ ჯგუფში ბოლო ადგილზე ვართ. გლობალური მასშტაბით პირველ ათეულში სკანდინავიური ქვეყნები ჭარბობენ, უკანასკნელში კი აფრიკულეები; მათთან კი, ზოგადი უბედურების გარდა, საერთო, როგორც ჩანს, ბევრი სხვა რამ გვაქვს, რასაც შემდგომი რეიტინგი ცხადყოფს.

„დიდი ქალაქების რეიტინგში“, რომელსაც ამერიკული კონსალტინგური კომპანია „Mercer“-ი ყოველწლიურად ადგენს, თბილისი ცხრილის ფსკერზე, ბოლო ხუთეულში მოხვდა. ამ რეიტინგის შედგენისას გათვალისწინებული იყო ისეთი ფაქტორები, როგორიცაა დანაშაულის დონე, პოლიტიკური სტაბილურობა, სამედიცინო დახმარების ხარისხი, რამდენად მოსახერხებელია სატრანსპორტო სისტემა, რამდენად კარგია კავშირი და რესტორნები, როგორია პირადი თავისუფლების ხარისხი და ა.შ. (სულ 39 მახასიათებელი). მეგობრებო, გამაგრდით, თბილისზე უარესი მდგომარეობა, ამ რეიტინგის თანახმად, სულ ოთხ ქალაქშია: ხარტუმი (სუდანი), ნჯამენა (ჩადი), ბანგი (ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა) და ბალდადი (ერაყი თუ ის, რაც მისგან დარჩა).

აქ შეიძლება ხელისუფლების რომელიმე ადგილზე მდებარე გამომხატვენი და იმის მტკიცება დაინახოს, რომ „Mercer“-ი (მერკერი) „გაზარდმა“ იყიდა მხოლოდ იმისთვის, რომ სააკაშვილის ხელისუფლება გაათავოს და მრავლისმანახველი „Gallup“-იც ზედ მიაყვას. ნუ შევეკამათებით, აზრი არ აქვს, უბრალოდ, ავიღოთ ვაგონის კლასიფიკაცია, რომლის მიხედვით, ამ ორგანიზაციის თანამშრომლებს რთულ საცხოვრებელ პირობებში მუშაობისთვის ხელფასზე დანაშაულები ერიცხებათ; სულ ხუთი კატეგორიაა „A“-დან „E“-მდე. გასულ კვირას აზერბაიჯანის მედია კმაყოფილებით აღნიშნავდა, რომ ბაქო „A“ კატეგორიაში შეყვანეს. „გაეროს“ შეფასების გაუმჯობესება ბაქოში ცხოვრების დონის სწრაფ ზრდას უკავშირდება („Abc.az“). „რაც შეეხება ქალაქებს აზერბაიჯანის მეზობელ ქვეყნებში „A“ კატეგორიის მიუკუთვნებელი ანკარა, სტამბოლი, მოსკოვი; „C“-ს — თეირანი და ერევანი; „D“-ს — აშხაბადი და თბილისი („Trend.az“). ვერაფერს ვიტყვით, პროგრესი სახეზეა, ჩვენ უკან ჩამოვიტოვეთ „E“ კატეგორიის ქალაქები, როგორცაა ქაბული (ავღანეთი), პეშავარი (პაკისტანი), ჰარარე (ზიმბაბვე) და მოგადიშო (სომალი); ეს ქალაქი მაღალმხატვრულადაა ნაჩვენები ფილმში „Black Hawk Down“, რომელიც მოგვიტოვებს ამერიკელი სამხედროების თავგანწირულ ბრძოლაზე ურცხვ მტერთან და საკუთარი სარდლობის ჭარბ იდიოტიზმზე).

რალა დავამატოთ, „Vision of Humanity“-ის „მშვიდობის მოყვარე სახელმწიფოების რეიტინგში“ 149 სახელმწიფოს შორის 142-ე ადგილს ვიკავებთ; აქ პირველ სამეულში ახალი ზელანდია, ისლანდია და იაპონია (არადა, რა დრო იყო...) მოხვდნენ. „Fund for Peace“-ის „არ-შემდგარ სახელმწიფოთა რეიტინგში“ ყველაზე პრობლემურ „წითელ ზონაში“ ვართ. ამ რეიტინგში ისეთმა „შემდგარმა სახელმწიფოებმა“ გვაჯობეს, როგორცაა ტაჯიკეთი, რუანდა და პაპუა ახალი გვინეა. კორუფცია იმავე დონეზე შენარჩუნდა, რაც „ვარდების რევოლუციამდე“ („Freedom House“-ის მონაცემები). მოკლედ, სახალისო და საამაყო ნამდვილად არაფერია.

პრინციპში, იმის გააზრებისთვის, რომ საქართველო ღარიბი და დაქცეული ქვეყანაა, რომლის მდგომარეობა უარესდება, რეიტინგები დიდად საჭირო, ალბათ, არც არის, ქუჩაში გასვლაზე საკმარისია. თუმცა ჩვენ გვერდით ცხოვრობენ ადამიანები, რომლებსაც გულწრფელად სჯერათ, რომ პროგრესულ სახელმწიფოში ცხოვრობენ და მსოფლიოში (მინიმუმ ევროპაში) ყველაზე მაგარი აეროპორტები (სასტუმროები, სტადიონები, კოსმოდრომები) და სამოქალაქო თავისუფლებები აქვთ. რა თქმა უნდა, ნებისმიერი პიროვნება შეიძლება პროპაგანდის წნეხქვეშ მოექცეს და სიცრუის ტყვეობაში აღმოჩნდეს, თუმცა ეს, ნარკოტიკული თრობის მაგვარი მდგომარეობა, დიდხანს, ცხადია, ვერ გაგრძელდება. გამოფხიზლება კი, როგორც ჩანს, ძალიან მძიმე და მტკივნეული იქნება, თუმცა ალტერნატივა მას, უბრალოდ, არ აქვს.

ლიბიტი მონიავა

ორი მილიონი ლარი დარღუბასთვის

გაზეთმა „ბათუმელებმა“ ფრიად საინტერესო მამხილებელი ინფორმაცია მოიპოვა და გაავრცელა: ჟურნალისტური გამოძიებით დაადგინა, რომ ევროვიზიის გამომწვევით კონკურსში საქართველოს წარგზავნილის მონაწილეობა „საზოგადოებრივ მაუწყებელს“ 2 მილიონ 69 ათას 473 ლარი დაუჯდა, რაც 20 694 გაჭირვებული ადამიანის ერთი თვის პენსიას უდრის.

გაქსუებული ვაჭრის გულუბნობაა. დაგვიმარცხებია სიღარიბე და ეგ არის! ერობში ვცუ-რავთ, როგორც კობაძეებში გამოცხვარი ხლოვანა. ვირტუალური. შეინმინდეთ ნიკაპზე ჩამოღვენილი ერობ! ეგეც — ვირტუალური. რეალური „ბათუმელების“ მონათრობი ფინანსური დარღუბაა, უბედურება და ვაი-ვაგლახი...

წლებადღე პირველ აპრილს „საზოგადოებრივ მაუწყებელს“ დამატებით სამი მილიონი ლარი მოსთხოვა მთავრობის „შეუფერხებელი ფუნქციონირებისთვის“.

იხიოვდე და მოგეცესო. მიართვეს ხუთ დღეში სამი მილიონი. წლის დასაწყისშიც მოითხოვა და მიეცა 17 მილიონი ევროვიზიის, ფეხბურთში მსოფლიო პირველობის ტრანსმისიონებისთვის, სატელევიზიო მომსახურებისთვის და სხვა ხარჯების დასაფარად. „ბათუმელები“ ირწმუნება, რომ „შეუფერხებელი ფუნქციონირება“ არაფერ შუაშია, რადგან დამატებით მიღებული 3 მილიონი ლარის „გაპარავებისთვის“ არის გამოყენებული ეს ისტერიკული — „გვიშველეთ!“

საიას იურისტი თამარ გურჩიანის განმარტებით, ტერმინი „შეუფერხებელი ფუნქციონირებისთვის“ სამართლებრივ განმარტებაში არ არსებობს. ასეთ ტერმინებს მხოლოდ საქართველოს მთავრობისა და პრეზიდენტის განკარგულებაში ვაწყდებოდა. ეს არის ტერმინი, რომელიც გამოიყენება დაფინანსების რეალური მიზნების შესანიშნავად, რათა დაფინანსების რეალური მიზნი არავისთვის იყოს გასაგებ, ხოლო შემდგომ ამ თანხის ხარჯვის მაკონტროლებელი მექანიზმი აღარ არსებობდეს.

„საზოგადოებრივი მაუწყებლის“ სამეურვეო საბჭოს თავმჯდომარემ ლევან გახე-ლაძემ, ფაქტობრივად, დადასტურა, რომ „შეუფერხებელი ფუნქციონირებისთვის“ თვალის ახვევის ვირემაკული ვარიანტია, ოღონდ კეთილხმოვანი განმარტება მოუძებნა — ფორმალური ტერმინი. მისი განცხადებით, სარეზერვო ფონდიდან თანხის გამოყოფისთვის მთავრობა დაკონკრეტებას არ ითხოვს. „მეწინააღმდეგეთა“ რობა, რომ გვჭირდება და-

ვინც დანიშნა, ის მოაცილებს. უნინ არ ეშინოდა. მისი გაბედულება „ახალი მატროსოვის“ თავგანწირვა-სავით იყო, გადაფარებასავით ამბრაზურაზე, როცა იცი, რომ იქიდან არავინ აპირებს სროლას.

„დარღუბა ელთაგან“ დღეს ზოგი ბავშვებს ასწავლის სატელევიზიო (კეთილმოხილური საქმეა), ზოგი მთავრობას ფულს ართმევს ტელევიზიის „შეუფერხებელი ფუნქციონირებისთვის“ (რაც არანაკლებ კეთილმოხილურია). აგებენ სასამართლო პროცესს საფრანგეთში სატელევიზიო მფლობელ თანხის დახარჯვაზე ნებართვა სთხოვა, ამ უკანასკნელმა — მიდი და ხარჯეო, ანუ გადაუხადე თურქულ კომპანიას, რამდენსაც ითხოვს, რომელიც სოფო ნიჟარაძის პოპულარიზაციაზე იმუშავებსო.

ჩაიარა ამ დროს ძველმა ფინანსისტმა და თქვა, რომ ასე მიცემულ ფულში და კიდევ ასფალტში დიდი ფული ტყდებაო. ყოველ შემთხვევაში, კარგი მასალაა „დარღუბასთვის“, რომელსაც დიდი შემოქმედებითი გატაცებით აკეთებდა წინა ხელისუფლების დროს ტელევიზიის დღევანდელი გენდირექტორი. დღეს რატომ თქვა უარი ტელესატორაზე? დღევანდელ პრეზიდენტზე რატომ არ აკეთებს „დარღუბალას“ სერიალს? იმიტომ, რომ — გაბედავს და კარგი დახლიც დაუდგება:

სატელევიზიო მომსახურების ხარჯი, ხოლო პროდიუსინგის ხარჯებისთვის 7 303 245 ლარი აქვს (ევროვიზია და მსოფლიო ჩემპიონატის ტრანსლაცია) მიღებული.

2009 წლის წლიური ანგარიშის მიხედვით, საზოგადოებრივ მაუწყებელს შარშან 33 297 727 ლარი გახარჯა. აქედან დაახლოებით 26,5 მილიონი სახელმწიფო მისა. წელს კი მისი ბიუჯეტი 25 მილიონი ლარი უბოკა.

ჯერჯერობით ასეა. ჯერჯერობით, რადგან არავინ იცის, როდის და რისთვის გამოჩნდება ახალი სოფო ნიჟარაძე (ამ ნიჟარაძე მომღერალთან სადავო ვის რა უნდა ჰქონდეს!) და გიორგი ჭანტურია დამატებით ორ მილიონ ლარს არ მოითხოვს „შეუფერხებელი ფუნქციონირებისთვის“. ან — „დარღუბალას“ ახალი სერიის გადსაღებად. რა იცი, ეშმაკს არ ძინავს! ანგარ ბალაპა

ამ სცენაზე გამოსვლა ორ მილიონ ლარზე მეტი ღირსდა

ნგრევაი საკვირველის მოლოდინში ბარინდული დედაქალაქი

დავით IV აღმაშენებლის მეთაურობით, 1121 წლის 12 აგვისტოს თურქ-სელჩუკთა კოალიციური ლაშქრის წინააღმდეგ დიდგორის ველზე ქართველებმა გამორულად დაამარცხეს მტერი. წლების შემდეგ ისტორიამ ამ ბრძოლას „ძღვევი საკვირველი“ უწოდა. 889 წლისთავე ქართველებს კიდევ ერთი „ხელჩართული“ ბრძოლა ელოდებოდა, ოღონდ ამჯერად არა მომხდურ მტერთან, არამედ — თბილისის მერიასთან, რადგან 19 ივლისიდან მერია „ნგრევი საკვირველს“ მოგვინებს დედაქალაქში. სულ რამდენიმე დღის წინათ ცნობილი გახდა, რომ მერია 19 ივლისიდან კორპუსებზე უკანონო მიშენებების მონგრევას იწყებს. კანონმორჩილ მოქალაქეებს შეუძლიათ მიმართონ მერიას და მათ უფასოდ მოუწოდონ „მერცხლის ბუდეებს“. ხოლო ვინც ასე არ მოიქცევა, 19-ის შემდეგ 10000-ლარიანი ჯარიმის გადახდა მოუწევს. ჯარიმის გადაუხდელობის შემთხვევაში, საქმე გადაეცემა სასამართლოს. თუ 3 თვეში პრობლემა კვლავ არ მოგვარდება, ჯარიმა გასამმაგდება, ხოლო ობიექტი დემონტაჟს დაექვემდებარება.

ლობას ქმნის, ხოლო მეორეთი — საკუთარ მოსახლეობას ტირანივით ექცევა.

ამათთან ურთიერთობა და დიალოგის გამართვა ძალიან რთულია. შეიძლება დღეს ამ ხელისუფლებამ მოგვცეს რალაციის აშენების უფლება, შემდეგ რამდენიმე წელიწადში, თუ ხელისუფლება შეიცვალა, შეიძლება ისევ საფრთხის წინაშე დავდეთ — უკანონოდ გამოგვიცხადონ წვადებით აშენებული საცხოვრებელი და მოგვინგრონ.

კობა დავითაშვილი, „ხალხის პარტია“:

— სიმართლე გითხრათ, ამის შესახებ არაფერი ვიცი, მაგრამ თუ ეს სიმართლეა, მიმაჩნია, რომ ეს არასწორი ნაბიჯია. ჯერ ერთი, უნდა შემოწმდეს ეს მიშენებები. თუ საფრთხეს წარმოადგენს და მშენებლობის ნორმები დარღვეულია, მაშინ შეიძლება მოანგრეონ. მაგრამ, თუ საფრთხეს არ წარმოადგენს მოსახლეობისთვის, მათი მონგრევა გაუმართლებელია.

დავით საბანაძე, „ახალი მემარჯვენეები“:

— ამ დღეებში ჩვენ გვქონდა მერიის წარმომადგენლებთან შეხვედრა, ვისაუბრეთ მიშენებებზე, ლოჯიებსა და გარაჟებზე, თუ ისინი არასახიფათოა, მათი დაკანონება მომხდარიყო. მაგრამ თუ მიშენება სახიფათოა გამველეებისთვის, მეზობლებისთვის და თუნდაც ბინაში მცხოვრებლებისთვის, უნდა მოინდგრეს ან მეპატრონეს უნდა მისცენ მისი გამაგრების საშუალება. მაგრამ თუ იმაზე საუბარი, რომ მაინცდამაინც 2005 წელს აშენებული უსაფრთხო და არ უნდა დაინდგრეს, ხოლო 2007 წლის შემდეგ მიშენებული მაინცდამაინც მოსანგრევი, აბსოლუტურად არ დავეთანხმები. ამ ხელისუფლებას, სამწუხაროდ, ბევრი ასეთი ზეგნულად დასყვეტილება აქვს მიღებული და ესეც კიდევ ერთი გაუზრებელი, უსაფუძვლო და არასწორი გადაწყვეტილება იქნება.

ზურაბ ტყეშელაშვილი, „მრეწველები“:

— ყველამ უნდა დავიცვათ კანონი, მაგრამ „რაც შენია, შენია“ და უნდა დაუკანონდეს მოსახლეობას. ამ გადაწყვეტილების შესახებ ზუსტად არ ვიცი. ხალხს რაც ნანვალები აქვს და ძლივს მიშენებული, ის არ უნდა დაუნგრეონ და ცხოვრების პირობები კიდევ უფრო არ უნდა გაუარესონ.

თინა ხიდაშელი, „რესპუბლიკელები“:

— რამდენიმე მოქალაქემ მომართა ამ საკითხთან დაკავშირებით. ამ ეტაპზე ვცდილობ გავარკვიო დეტალები. ორი კვირის წინათ მივწერე მერიას და ამ დრომდე ველოდები პასუხს. როდესაც გავარკვევთ საქმის ვითარებას, სათანადოდ ვიმოქმედებთ. არ დავუშვებთ, მოსახლეობას უსაფუძვლოდ დაუნგრეონ საცხოვრებელი.

თეო ტაბატაძე

როსა შინაშენს მოანგრევენ, ბინის მნიშვნელოვანი ნაწილი თავიდან გასდება გასაკრეობად. აქვს თუ არა მოსახლეობას აუილ შესაძლებლობა, მერიას არ აინტერესებს

აღსანიშნავია ისიც, რომ მხოლოდ 2007 წლის შემდეგ მიშენებული ფართები დაინდგრევა. 2007 წლამდე ვისაც აქვს მიშენებული, იმათ ხომ სულ კანონისა და ტექნიკური უსაფრთხოების ნორმებით აქვთ მიშენებული... თუ მერია ქალაქის იერ-სახეზე ზრუნავს, მაშინ ყველა სახის მიშენება უნდა მოინდგრეს. ისიც საინტერესოა, როგორ უნდა დაადგინოს მერიამ, ფართი 2007 წლამდე მიშენებული თუ მერე? ცემენტის ნახევარდაბლის ანალიზით?

ყველამ კარგად ვიცით, ახლა რატომ „ამოქოქეს“ ეს ინიციატივა. ოღონდ ბიუჯეტი შეავსონ და, რასაც უნდა, იმას გამოაცხადებენ უკანონოდ. დაგანერენ გადასახადს, მიდი და უმტკიცე მერე, რომ მართალი ხარ.

ეს ჩვენი პრინციპული მერი არჩვენებამდე რომ იყო გასუსული და დამტკბარი, რა, ეგონათ, მუდამ ასე იქნებოდა? რალაც არ მახსოვს, ჩვენს მერს წინასაარჩევნო პროგრამაში ნგრევა-ლენვაზე ეთქვას რაიმე. არც საჯარო გამოსვლებში ძრავდა კრინტს. პირდაპირ საუბრის ერთი ად-

გილი არ ჰქონდა და გვაბურანებდა. ახლა ყველა არჩვენები უკან მოიტოვებს და გამოგვიცხადებს, დროა „სიმახინჯისგან განთავისუფლები-სო“. ნეტავ, იმათ გულსა და გონებაში ჩამახედა, ვინც უფულავს მისცა ხმა. ჰოდა, ახლა ეგ „კანონიერად“ არჩეული კანონიერად შეუდგანგრევას.

კარგი დრო კი შეარჩია მერიამ თავისი „ბრწყინვალე იდეის“ განსახორციელებლად. ამ გავანია დასვენების სეზონზე ერთკვირიანი ვადის

მიცემა და მერე ეგრევე 10000-იანი ჯარიმა მშენებებზე უკან მოიტოვებს და გამოგვიცხადებს, დროა „სიმახინჯისგან განთავისუფლები-სო“. ნეტავ, იმათ გულსა და გონებაში ჩამახედა, ვინც უფულავს მისცა ხმა. ჰოდა, ახლა ეგ „კანონიერად“ არჩეული კანონიერად შეუდგანგრევას.

მინაშენი, ფაქტობრივად, ბინის ნაწილია, ჩვეულებრივ გარემონტებულ-შეღებილი. როცა მინაშენს მოანგრევენ, ბინის მნიშვნელოვანი ნაწილი თავიდან გასდება გა-

სარემონტებელი. აქვს თუ არა მოსახლეობას ამის შესაძლებლობა, მერიას არ აინტერესებს.

ბევრი ჩაანკობს და შერჩება; ვინც ვერ მოახერხებს, ის გაინირება. ქალაქის იერ-სახეს კი არაფერი ეშველება. რამდენიმე ასეული ოჯახი საშინელ ზარალს ნახავს, რომელიც წელში განწყვეტს. საინტერესოა, სხვა პრობლემები არაა ამ ქალაქში, მაინცდამაინც ხალხის გამწარებით რომ იწყებენ? ჯერ გარაჟებიო, ახლა ლოჯიებიო, სხვა არაფე-

რია გასაკეთებელი? მე მგონი, ამ მთავრობაში სხედან და ფიქრობენ, ხალხი როგორ გაანმარონ.

შესაძლოა, დღეს დარბეულადამიანებს კარ-მიდამო კანონის დარღვევით აქვთ აშენებული, მაგრამ ხელისუფლებამ უკანონობას უკანონობითვე, მით უფრო, ძალაობით არ უნდა უპასუხოს. დღეს ჩვენ, პრაქტიკულად, გვეყავს მოძალადე და მატყუარა ხელისუფლება, რომელიც ერთი ხელით ვითომდა დემოკრატიულ კანონმდებ-

წყალნადებულნი

თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის შემდეგ „კაბრიოლეტის“ „საპატიო“ წოდება საქართველოს პარლამენტმა მოიპოვა — ახლა უკვე იქაც წყალი ჩადის. მაგრამ, თუ აეროპორტში წყლის ჩასვლა და სახურავის აქეთ-იქეთ „სეირნობა“, პირველ რიგში, ქვეყნის იმიჯს ურტყამდა, საპარლამენტო წვიმამ სიმბოლური დატვირთვაც შეიძინა.

საქართველოს ამჟამინდელ კასტრიტულ საკანონმდებლო ორგანოსა და მასში „მოღვაწე“ ადამიანებს აქამდეც ხომ წყალნადებულებს უწოდებდნენ, გასულ კვირას „უუუუნას“ სტუმრობის შემდეგ კი ამ მეტსახელმა გაა-

მართლა კიდევ. საინფორმაციო სააგენტოებს არც ის გამოჰპარვიათ, პარლამენტის სხდომათა დარბაზში უმეტესად „ოპოზიციონერ“ დეპუტატებს რომ აწვიმდათ. ისე, საინტერესოა, ეს წვიმა თვითონ „საპარლამენტო ოპოზიციამ“ ხომ არ მოიყვანა იმის შესახებ წვდომად, პარლამენტში ოპოზიცია არსებობსო?!

პანკისის ხეობის სოფელი ვაჭაბიტებმა ტრადიციული ისლამის მიმდევრებს სალოცავი სალოცავი სახლი დაუბრუნეს

„პანკისის ხეობის სოფელ ბირკიანში ვაჭაბიტებმა ტრადიციული ისლამის მიმდევრებს სალოცავი სახლი დაუბრუნეს. მის ადგილზე ვაჭაბიტები მეჩეთს აშენებენ“, — აცნობებს „მედიანიუსს“ კახეთის საინფორმაციო ცენტრიდან.

„ვაჭაბიტები მოვიდნენ და გვიტყვიან, ძველ მეჩეთში ველარ ვეტივით, ახალი მეჩეთის აშენება გვინდა და ეს ადგილი შევარჩიეთო. ჩვენ მათ უარი ვუთხარით, რის შემდეგაც კონფლიქტი მოხდა. ფიზიკური დაპირისპირების შედეგად ვაჭაბიტებმა გვაჯობეს და სალოცავი დაგვიბრუნეს. იმ ადგილზე ამჟამად მეჩეთს აშენებენ“, — აცნობებენ ბირკიანში მცხოვრები ტრადიციული ისლამის მიმდევრები.

ახმეტის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილის — ჯარაფ ხანგოშვილის განცხადებით, მას აქვს ინფორმაცია, რომ ბირკიანში ვაჭაბიტებსა და ტრადიციული ისლამის მიმდევრებს შორის კონფლიქტი მართლაც მოხდა, რის შემდეგაც ვაჭაბიტებმა სალოცავი დაიკავეს და იქ მეჩეთის აშენება დაიწყეს.

შესაძლოა, შეიძლება საპარლამენტო არჩევნები დაინიშნოს

„ეროვნული ფორუმის“ ერთ-ერთი ლიდერის — ირაკლი მელაშვილის განცხადებით, სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის მიერ მომზადებული საქართველოს კონსტიტუციის ახალი პროექტი არის იმის ნათელი დადასტურება, თუ როგორ არ უნდა იქცეოდნენ პროფესიონალები.

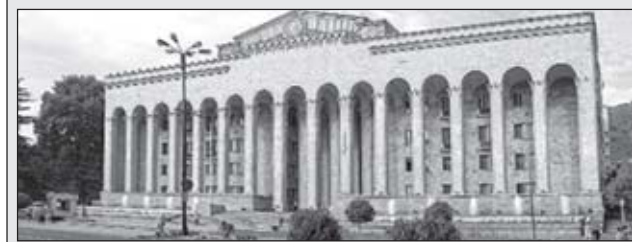
საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარემ, ავთანდილ დემეტრაშვილმა „კარგად დაიჭირა, თუ რა სურდა პრეზიდენტს“. დემეტრაშვილური პოზიცია ახალი არ არის და იგი ასეთივე დამოკიდებულებით 90-იან წლებში შექმნილი საკონსტიტუციო კომისიის მუშაობის დროსაც გამოიჩინა.

მელაშვილი სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიაში მყოფ პოლიტიკური პარტი-

ის წარმომადგენლებს ხელი-სუფლებასთან უნისონში მყოფ პირებს უწოდებს. ირაკლი მელაშვილის განცხადებით, კონსტიტუციის დაჩქარებული წესით მიღება პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის უშუალო მოთხოვნაა. „თუკი შემოდგომაზე მიხეილ სააკაშვილმა დაინახა, რომ პოლიტიკური პროცესი გაახურდა, დაინახავს ვადამდე საპარლამენტო არჩევნებს. საამისოდ მას სჭირდებ-

და სამართლებრივი საფუძვლები, რომლებიც ახალი კონსტიტუციური ნორმებიდან გამომდინარეობს. მისი დაჩქარებული წესით მიღება ცნორედ ამას ემსახურება. ამასთან, მიხეილ სააკაშვილი ახალ მოდელს მთლიანად საკუთარ თავზე ირგებებს, მაგრამ ქართულ საზოგადოებას უნდა ესმოდეს, რომ ამ ქვეყანაში, ნებისმიერი ცვლილება მიხეილ სააკაშვილს ხელი არ უშლის, დარჩეს ხელისუფლებაში. ჩვენთვის ამის კარგი მაგალითია რუსეთი, ხოლო გამოსავალი საარჩევნო გარემოს შეცვლა“, — განაცხადა ირაკლი მელაშვილმა.

„ეროვნული ფორუმის“ შეფასებით, ახალი კონსტიტუციური ცვლილებები იმითაც არის ნაკლოვანი, რომ კომისიამ ყურადღება არ დაუთმო ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუტს და ის ისეთივე უფუნქციო სტატუსით დატოვა, როგორც დღესაა.

ტესტირება თუ საყოველთაო შეფასება?

„თელავის საგადასახადო სამსახურიდან ტესტირების საფუძველზე 68 თანამშრომელი გაათავისუფლეს“, — აცნობებს „მედიანიუსს“ კახეთის საინფორმაციო ცენტრიდან. ტესტირება სულ 140 თანამშრომელმა გაიარა.

„მისი მიზანი იყო იმის გარკვევა, რამდენად შეესაბამებოდა დაკავებულ თანამდებობებს თანამშრომლების ცოდნის დონე და კვა-

ლიფიკაცია. ტესტირება თბილისში, შინაგან საქმეთა სამინისტროს სასწავლო აკადემიის ბაზაზე საგადასახადო განხრით ჩატარდა. ტესტი 100 შე-

კითხვას მოიცავდა და გამსვლელი ქულა 75 იყო. ტესტირება თანამშრომლების დიდმა ნაწილმა ვერ ჩააბარა“, — განაცხადა საგადასახადო ინსპექციის მთავარმა სპეციალისტმა ირა აჭარაძემ. მისივე თქმით, საგადასახადო ინსპექცია ზოგიერთ ვაკანტური ადგილზე კონკურსის გამოცხადებას უახლოეს დღეებში გეგმავს.

მერიას მიწის უკანონოდ გასხვისებაში აღაწყობა

თბილისში, აბანოთუბანში, გრიშაშვილის ქუჩაზე მცხოვრები ხუთი ოჯახი მათი სახლების მოსაზღვრე იმ ნაკვეთების დაბრუნებას ითხოვს, რომლებიც თბილისის მერიამ მოქალაქე სარქისოვას გადაუფორმა.

როგორც დღეს გრიშაშვილის ქუჩაზე გამართულ ბრიფინგზე ლეიბორისტული პარტიის იდეოლოგიურმა მდივანმა კახაბერ ძაგანიამ განაცხადა, 700 კვ.მ. ფართობი თბილისის მერიამ აგვისტოს ომის დროს გადაუფორმა ვინმე სარქისოვას,

რომელმაც შემდეგ აღნიშნული ფართი ვინმე ირაკლი აბესაძეს გადაუფორმა. ძაგანიას ინფორმაციით, ირაკლი აბესაძე თბილისის მერიის მინისტრის ლევან ბერიძის თავეჯდომარის — ირაკლი აბესაძის ბიძაშვილია.

მაშინ, როდესაც ჩვენი ბიჭები სისხლს ღვრიდნენ ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის, უგულვავა მერიის გამოყენებით ასხვისებდა სხვის ქონებას, ვინაიდან მის გარეშე ქალაქის ცენტრში არაფერი არ ხდება“, — განაცხადა ძაგანიამ.

როგორც „მედიანიუსთან“ საუბრისას ერთ-ერთი სახლის მესაკუთრემ მამუკა დარისპანაშვილმა აღნიშნა, მათ 2009 წლის გაზაფხულზე საკრებულოს განცხადებით მიმართეს, რომ აღნიშნული ფაქტი შეესწავლათ. „მათგან მივიღეთ პასუხი, რომ რაღაც შეცდომაა და გამოვასწორებთო, თუმცა ამას შედეგი არ მოჰყოლია. რის შემდეგაც ავიყვანეთ ადვოკატი და 2009 წლის ზაფხულში საჩივარი მერიასში შევიტანეთ, თუმცა მერია დღესაც გვეუბნება, რომ ისინი ვალდებული არ არიან, მოგვანოდონ ჩვენ რაიმე ინფორმაცია“, — აღნიშნა დარისპანაშვილმა.

გრიშაშვილის ქუჩაზე მცხოვრები ოჯახის ადვოკატ ნანა გიორგიშვილის განცხადებით, ისინი აღნიშნულ 700 კვ.მ. ტერიტორიას თვითონ უფლობდნენ და პროექტის „რაღაც შენია — შენია“ ფარგლებში ფართი მერიას მათთვის უნდა დაეკანონებინა და არა — ვინმე სარქისოვასთვის.

დავით გაყჩაღი სელისუფლებასთან მოლაპარაკებას ითხოვს

„ახალი მემარჯვენეების“ ლიდერ დავით გაყჩაღის განცხადებით, სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის მიერ დამტკიცებული კონსტიტუციის ახალი პროექტი ქვეყანაში უმრავლესობის დიქტატურის გაძლიერებასა და ერთპარტიული სისტემის გახანგრძლივებას ემსახურება.

გამყრელიძის თქმით, საჭიროა, კონსტიტუციის ახალ პროექტს საერთო სახალხო განხილვისთვის 6 თვე დაეთმოს, ხოლო ცვლილებები ძალაში 2012 წელს, პარლამენტის არჩევნის შემდეგ შევიდეს.

ავისტოს თემა კონსტიტუციის ახალი რედაქციის საერთო სახალხო განხილვისთვის გამოტანა ფარსია, რადგან მოცემული პერიოდი საზოგადოებრივად არააქტიურია.

ახალი საკონსტიტუციო ცვლილებებით პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი პრემიერის ინსტიტუტს აძლიერებს, რადგან პრემიერის თანამდებობის დაკავებას შემდგომში თავად აპირებს.

მოთხოვნები იმასთან დაკავშირებით, რომ მოცემულ მოდელში ჩაინეროს მუხლი, რომ მოქმედ პრეზიდენტს ეკონომიკური მისი უფლებამოსილების ამოწურვის შემდგომ რომელიმე პოლიტიკური თანამდებობის დაკავება, პრაქტიკაში არ არსებობს და გაუმართლებელია. მიხეილ

საკაშვილი ნებისმიერი პოზიციიდან შეეცდება, ძალაუფლება განახორციელოს.

დავით გაყჩაღის თქმით, საჭიროა, ოპოზიციურ სპექტრში საარჩევნო გარემოს სრულყოფასთან დაკავშირებით კონსენსუსი შედგეს. „საარჩევნო გარემოს გაუმჯობესებისთვის ოპოზიციას უნდა დაეხმოს ხელისუფლებასთან დიალოგისთვის, რადგან ცალმხრივად შედეგს ოპოზიციას ვერ მიიღწევს. სხვა მხრივ, ვერც პოლიტიკური კრიზისის განმუხტვა მოხდება. თუმცა ამ პროცესის პარალელურად ქვეყანაში არ უნდა ხდებოდეს კონსტიტუციის დაჩქარებული წესით მიღება, რომელიც ერთი პარტიის სურვილითაა ნაკარნახევი. საარჩევნო გარემოს შეცვლისთვის ოპოზიციას უნდა დაეხმოს ხელისუფლებასთან დიალოგისთვის, რადგან ცალმხრივად შედეგს ოპოზიციას ვერ მიიღწევს. სხვა მხრივ, ვერც პოლიტიკური კრიზისის განმუხტვა მოხდება. თუმცა ამ პროცესის პარალელურად ქვეყანაში არ უნდა ხდებოდეს კონსტიტუციის დაჩქარებული წესით მიღება, რომელიც ერთი პარტიის სურვილითაა ნაკარნახევი. საარჩევნო გარემოს შეცვლისთვის ოპოზიციას უნდა დაეხმოს ხელისუფლებასთან დიალოგისთვის, რადგან ცალმხრივად შედეგს ოპოზიციას ვერ მიიღწევს. სხვა მხრივ, ვერც პოლიტიკური კრიზისის განმუხტვა მოხდება. თუმცა ამ პროცესის პარალელურად ქვეყანაში არ უნდა ხდებოდეს კონსტიტუციის დაჩქარებული წესით მიღება, რომელიც ერთი პარტიის სურვილითაა ნაკარნახევი.“

და დაიდოს. ჩვენი პარტია ისევ წინააღმდეგობას ხელისუფლებების რევოლუციური გზით შეიცვალს. თუმცა, თუ ამომრჩევლებს ექნება მკაფიო მოთხოვნა ხელისუფლების შეცვლისთვის, ასეთი ცვლილებები განხორციელდება“, — განაცხადა დავით გაყჩაღმა.

„ახალი მემარჯვენეების“ ლიდერმა კომენტარი გააკეთა პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრ სიკორსკის შეფასებებზე, რომლის თანახმადაც, გიორგი თარგამაძისა და ირაკლი ალასანიას პოლიტიკური პარტიები მინისტრმა საქართველოში მომავალ ხელისუფლებად დაინახა.

დავით გაყჩაღის თქმით, ევროპული მინისტრის შეფასებაში გასაკვირი არაფერია, თუმცა პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრის განცხადებაში საგულწმინდო სულ სხვა ფაქტორია — დემოკრატიული ქვეყანაში ხელისუფლებაში ყოველთვის მოდის ოპოზიციის, ხოლო ხელისუფლება ხდება ოპოზიცია. „ეს არის სწორედ დემოკრატიული ბალანსი“, — განაცხადა დავით გაყჩაღმა. „პრაიმ-ტიმის“ მედიაკლუბში ახლახან გამართულ შეხვედრაზე.

პარუქოთ პრეზიდენტს რუსტები

ნანუკა ჟორჯიანი ფანტაზიებსა და შესაძლებლობებს რომ საზღვარი არ აქვს, რამდენჯერმე „დავრწმუნდით“, მაგრამ საზოგადოება, ალბათ, ვერ წარმოიდგენდა, თუ გადაცემის სეზონის დასასრულს შოუში თვით ბატონ პრეზიდენტს, მის უდიდებულესობა მიხეილ სააკაშვილს მოინვევდა. აქამდე სააკაშვილი არც ერთ შოუში არ ყოფილა, საინტერესოა, რატომ დააფასა მინცდამაინც ნანუკას გადაცემა. სულ მესმოდა, რომ კოდუების საქმე ცუდად არისო. ხომ არ გააბათილა მთარული ხმები ამ ინტერვიუმ? არა მგონია, სააკაშვილი დათანხმებოდა ნანუკას ინტერვიუზე, კოდუები შერისხულები რომ ყოფილიყვნენ. ნანუკას ნამდვილად ეკუთვნის საზოგადოებისგან ერთი დიდი მადლობა, იმდენი „საინტერესო ამბები“ გავიგეთ მისი გადაცემიდან პრეზიდენტზე.

მიშას ფლოსტების, ტრუსებისა და ხალათის შესახებ გაიგებთ ჩემს შოუში, რომ დააანონსა ნანუკამ, მეც მოკვდავი ვარ და დამაინტერესა. პოდა, მოუთმენლად ველოდებოდი 14 ივლისის საღამოს.

ასეთი პიარი მიშასთვის არჩევნების დროსაც არ გაუკეთებიათ. ან ეს კითხვები რამ შთააგონა ნანუკას, წარმოდგენა არ მაქვს, ხალხის დეკორაცია რესტორანში. თითქოს კაცი შეიშალა არ იცოდა, რომ მიშა მოდიოდა. მეც მიშას შენიშვნა, ისეთი ცივილიზებული არიან, ალბათ, მაქვს ნევერო. სიზმრები აფხაზეთზე... უნივერსიტეტის მოგონებები, ყველაზე კარგად რომ სწავლობდა და მსოფლიოში ყველაზე მაგრები რომ ვართ. დამეთანხმებით, ალბათ, რომ ეს ექსკლუზიური ინფორმაცია ნამდვილად არ იყო, რადგან ამის შესახებ პრეზიდენტისგან არა ერთხელ გვსმენია.

რა გაიგო მაყურებელმა თავის პრეზიდენტზე ახალი? ალბათ, ის, რომ გვიან მიდის სახლში და იძინებს (პირდაპირ იძინებს), თავად ყიდულობს ტანსაცმელს. გადაცემაშიც თავისი ახალშექმენი იასამნისფერი პერანგი იყო მისული; ისიც, რომ მთელი ბავშვობა გასაშლელ „ლეჟანკაზე“ ეძინა. პანია ოთხოთახიანში რომ გაიზარდა პეკინზე (მომეწონა „პატარა ოთხოთახიანი“). რომ პრეზიდენტი ხელფასით ცხოვრობს, რომ დედამისი შვიდ თანამდებობაზე მის პრეზიდენტობამდე იყო და ძმაც სულ მიშასგან დამოუკიდებლად ბიზნესმენობა.

პრეზიდენტმა, ასევე, ისაუბრა 4-მილიარდიან ეგვიპტურ ინვესტიციაზე; მომავალში დუბაისა და ნიცაზე შავზღვისპირეთში (ანუ ბათუმზე); რომ ანაკლია მალე სანტროპედ გადაიქცევა; აშენებულ გზებზე, ხიდებზე; მთელ მსოფლიოში „საუკეთესო“ დევნილთა ბანაკებზე ნეროვანში და ასობით მილიონ „მაძღარ ქართველზე“. თქვენ გძინავთ, მეგობრებო! ეს რეალობაა.

მშვენიერი სცენარი იყო. ვითომ ხალხი საუზმობდა რესტორანში და ამ დროს ნანუკა და მიშა მუსაიდობდნენ. მიშამ ლიპტონის მწვანე ჩაი მოითხოვა მხოლოდ და არც ჭიქა ჩაი ისე დალია, ორიც

ოფიციალს და არც მას გახსენებია ჭიქიდან ჩაის ფერის ამოღება. ამდენი მშვიდი ქართულის წინ ჭამა ვერ იკადრა, ხაჭაპური მიართვეს მარტო, ისიც არ შეუკვებია. რეს-

ტორნის ხელმძღვანელობამ, ეს ჩვენს სახელზე მიირთვით, ბატონო პრეზიდენტო. ჩანგალი რომ დაუვარდა ნანუკას და პრეზიდენტმა — გათხოვება იცისო, ეს რა შუაში იყო? ვითომ არ იცის პრეზიდენტმა, ნანუკა გათხოვილი რომაა? თვითონ მიშა ძალიან შენუხებული იყო ნანუკას უმადობით, თავისი ხელით გადაუღო ხაჭაპური და მზრუნველად ჰკითხა, რატომ არ ჭამო.

ყველაფერი კითხვა ნანუკამ პრეზიდენტს. მარტო იმით არ დაინტერესებულა, ტუალეტში თუ დადის ბატონი პრეზიდენტი. ჩუსტები არ აქვს, საფულა არ აქვს, აბაზანიდან რომ გაიქცეოს, სველი ფანჯარით დატანტალებს... არ არსებობს ადამიანი, ასეთი ელემენტარულად აუსილაბელი პირადი ნივთიერი რომ არ ჰქონდეს.

სახლში, ტუფლებით ზისტელევიზორთან და აბაზანაში ნასკებით დადის? ვინც ელოდებოდა, რომ მიშას მილიონიანი რუსტები ექნებოდა, კოვზი ნაცარში ჩაუვარ-

ერთმანეთს ბავშვები დაუნათლეს, ძმობა შეჰფიცეს და მერე რალაც პოლიტიკური ძვალი რომ ვერ გაიყვეს, ერთმანეთი უმოწყალოდ ათრის. ისე, პრინციპში დიქტატო-

რებს არ ჰყავთ, როგორც ნესი, ძმაცკები, თორემ დემოკრატ ლიდერებს, იცოცხლებ. ყველაზე ხშირად ვის ეკონტაქტებით ტელეფონით, ჟორჯიანმა ჰკითხა და, როდესაც პრეზიდენტმა ტელეფონი ამოიღო, ნანუკას გაუკვირდა, ასეთი „ბანძი“ მობილურით რატომ დადიხართ, ბლექბერი ან აიფონი რატომ არ გაქვთო. ალბათ, უნდოდა, პრეზიდენტს ეპასუხა, მე ჩვეულებრივი ადამიანი ვარ, რად მინდა მილიონიანი მობილური, მაგრამ მიშამ, ბლექბერიც მაქვს და აიფონიც, უბრალოდ, ამაზე კარგად ვკრეფ მესიჯებსო.

გამოცა ბატონი მიხეილის მობილური ტელეფონის მშვევობით მიღებულმა მესიჯებმა. როგორ ფიქრობთ, რამდენად მისაღებია, როდესაც პრეზიდენტი პირადად ხელმძღვანელობს მშენებ-

ლობებს და გეგმავს ფესტივალის პროგრამებს?

ერთი კითხვა მანუხებს ძალიან: პრეზიდენტს ქუთაისში (ან ნებისმიერ სხვა ქალაქში) პალმების არსებობა-არარსებობის გარდა სხვა საფიქრალი და საქმე არ აქვს? ან რატომ აქვს ყველა მშენებლობა პირად მონიტორინგზე აყვანილი? ისიც მაინტერესებს, რომელი ქვეყნის პრეზიდენტი ათანხმებს პირადად არქიტექტორთან შუშის ფერს? პარაბაზა ჩვენი პრეზიდენტი თუ არქიტექტორი?

ისიც ერთობ ნიშანდობლივია, როცა ვარშალოში იქნებოდა ბრძანა: „ჩემზე კარგად...“ შემდეგ შეყოვნდა ერთხანს და განაგრძო „ჩემნაირად სწავლობდა კიევში“. და ბეზაზე რომ თქვა, ჩემზე ბევრი ენა იცისო. ძალიან არაგულწრფელი იყო რესპოდენტი. ნანუკას ჩაუვარდა კოვზი ნაცარში.

გადაცემას, უფრო სწორად კი მიშასთან ინტერვიუს, უკეთეს ველოდი, მაგრამ ბატონ პრეზიდენტს ერთი „კარგი“ (თავისთვის) თვისება აქვს, რაც უნდა ჰკითხო, ნავა, ნამოვა და ბოლოს მაინც იმ თემასთან მივა, რაზეც თვითონ სურს საუბარი (რაცადაც თუ ჰგავს ლეიბორისტებს). პრეზიდენტობამდე საუკეთესო რესპოდენტი იყო. პრეზიდენტობამდე რა მოგახსენოთ, მაგრამ დღესდღეობით, რბილად რომ ვთქვათ, ნამდვილად არ გამოირჩევა არაფრით. ამიტომ ჩემი მოლოდინის არგამართლებამი ნანუკას ნაკლებად ვადაწაშალებ.

მიშა იფიქრა, თუ პირადი არ ვიქნები გადასაყვანი, ბოლო მაინც ვიყო და შეიძლება საზოგადოებრივად პირადი ამიტომ უნდა ვიყოთ მთელი ზაფხული იმის მოლოდინში, რა სიურპრიზი მოუფასდა მიშამ სანდრას. კითხვაზე, როდის იყო პრეზიდენტი ყველაზე მეტად შეყვარებული, პასუხი საიღუპლოდ დატოვა ნანუკამ, ახალ საზოგადოებრივად.

სერიალს გეგმავენ, ალბათ, ახალი სეზონისთვის. როდის უყვარდა პრეზიდენტს; როდის იყო ყველაზე ბედნიერი; როდის ატკინეს გული; რა თქვა, როცა პირველი თოვლი ნახა; პრეზიდენტის ალტაცების ნუთები; პრეზიდენტი და შინაური ცხოველები; პრეზიდენტი და ჩვეულებრივი ადამიანები... თითო გადაცემა მიეძღვნება თითო თემის განხილვას. ამ ყველაფრის შესახებ კი ნანუკა მომავალ სეზონში მოგვიყვება.

ლილი შიროტაძე

ოქტობერში ნანგრევებთან ჩაბიძვლიათ?

როგორია საქართველოში დევნილების მდგომარეობა, რომელთა რაოდენობაც 277 ათასს აღწევს, არაერთხელ გიამბოვებ. ასევე, ვწერდით, როგორ იხიერეს ხელისუფლებამ და მათ მიერ ლობიერებულმა ფირმებმა საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ გადმორიცხული მილიარდებით და როგორი საცხოვრებელი პირობები აქვთ ლტოლვილებს.

იმ პირებს, რომლებსაც ხელისუფლებამ ახალი საცხოვრებელი დასახლებები შეუქმნა, თუ სახლები თავზე არ დაენგრათ, გამოსახლება არ ემუქრებათ, თუმცა მათ, ვინც დროებით იყვნენ შესახლებულნი სხვადასხვა ადგილას, დღეს ხელისუფლება კვლავ დევნილებად აქცევს. ასეთი ფაქტი დაფიქსირდა ამ დრეებში თბილისში, ათონელის ქუჩაზე.

პატრულის თანამშრომლებმა ათონელის ქ. №9-ში, პოლიციის ყოფილ შენობაში მცხოვრები დევნილები (20-მდე ოჯახი), დილის ექვს საათზე გამოასახლეს. აგვისტოს ომის შედეგად დაზარალებული კოდორისა და გალის რაიონის მკვიდრნი 2008 წლის აგვისტოდან ოჯახებით თვითნებურად დასახლდნენ ამ შენობაში, ახლა კი სამართალდამცავებმა ძალის გამოყენებით გამოიყვანეს და ზუგდიდის რაიონის, სოფელ ოქტომბრის გზას გაუყენეს. მათ ალტერნატიულ ფართს სოფელ ოქტომბერში დაპირდნენ.

გამოსახლებისას იქ იმყოფებოდნენ ოპოზიციის წარმომადგენლებიც. მათი განცხადებით, ვერც მათ აიძულეს სამართალდამცავები დევნილებს ჰუმანურად მო-

პყრობოდნენ. არადა, წინასწარ ჩვენოდ გიგი უგულავა მათ დაჰპირდა, რომ თბილისში დასახლებულ დევნილებს თბილისელებად აქცევდა და ნორმალურ საცხოვრებელ პირობებს შეუქმნიდა. თუმცა ახლა უგულავა უკვე მერია და დაპირებებიც, ცხადია, დაპირებებზე დაიშრია. ადამიანები, რომლებმაც ერთხელ უკვე დაკარგეს საკუთარი სახლი, კიდევ ერთხელ გახდნენ ლტოლვილები, ამჯერად ისინი ხელისუფლებამ აყარა და ზუგდიდის გზას გაუყენა.

შესაძლოა, ვინმეს ანუ ხეობებს აზრი, რომ დევნილები იქ უნდა დასახლდნენ, სადაც ქვეყნის ხელისუფლება ადგილს ქაუჩენს, მაგრამ ერთი ქაუჩიდან მეორეში გადასახლება იმ ადამიანებზე,

2008 წლის ომის შედეგად ლტოლვილი მოსახლეობა ხელისუფლებამ 2010 წლის ივლისში კვლავ ლტოლვილებად აქცია

რომელმაც მთელი ქონება დაკარგეს, სამსახურებისა და შესაბამისად, შემოსავლის გარეშე დარჩნენ და ახლა ცხოვრების, სარჩო-საბადების ახალი წყარო იპოვეს, კვლავ უნდა გადასახლდნენ, მძიმედ აისახება.

ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრი, ერთ დროს სტიქაროსანი კობა სუბელიანი ბოლო დროს ერთ-ერთი რუხი კარდინალი გახდა. სუბელიანი იმდენად გაზულუქდა, რომ პრეზიდენტის კრიტიკის ობიექტიც გახდა. საა-

ბის სამინისტროსთან პრეტენზიები აქვს ახალგაზრდა ოპორტიუნის ასოციაციასა და „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ რადგან სპეციალური ანგარიშის მომზადებისას, რომელსაც ეს არასამთავრობო ორგანიზაციები ლტოლვილთა საცხოვრებელი სახლებით უზრუნველყოფსა და კოტეჯური ტიპის დასახლებებისთვის დახარჯული თანხების კანონიერებასა და მიზნობრიობას იკვლევდნენ, სუბელიანი მათ საჭირო ინფორმაციას არ აწვდიდა. ამ ანგარიშის გაცნობისას ნათელი ხდება, რატომ მალავს ინფორმაციას ლტოლვილთა და განსახლების მინისტრი, მაგრამ ამით სამართალდამცავი უწყებები დღემდე არ დაინტერესებულან.

მას შემდეგ, რაც ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს ბიუჯეტი გაეზარდა და ამ სამინისტროს ყულაბაში საკმაოდ სოლიდური თანხა დაგროვდა, იგი ოქრუაშვილის დროინდელ თავდაცვის სამინისტროს დაემსგავსა.

იმ თანხების ხარჯვას, რომელიც საჯარო უნდა იყოს და რომლის მიზან-

მიმართული ხარჯვაც, 300 ათასი ლტოლვილის არსებობის შემთხვევაში, განსაკუთრებულად მკაცრად უნდა ხდებოდეს, სუბელიანმა ლამის გრიფი „საიდუმლო“ დაადოს.

ქართველი ლტოლვილებისთვის ადამიანური საცხოვრებელი პირობების შექმნაზე საქართველოზე მეტად სხვა სახელმწიფოები ზრუნავენ და ამისთვის მილიონობით დოლარი გამოიყოფა, თუმცა მათი მდგომარეობა რომ არ უმჯობესდება და ქართველ ლტოლვილებს გაუსაძლის პირობებში უხდებათ ცხოვრება, ფაქტია და ამის მაგალითად ათონელის ქუჩიდან პოლიციის ძალით გასახლებული დევნილებიც გამოდგებიან, რომლებიც სახლებიდან იმ დაპირებით გამოიყვანეს, რომ ზუგდიდის რაიონის სოფელ ოქტომბერში ალტერნატიულ საცხოვრებელს მისცემდნენ, მაგრამ, ოპოზიციური პარტიის წარმომადგენლების განცხადებით, იქ მათ ამორტიზებული და საცხოვრებლად უვარგისი შენობა დახვდათ.

სოციალური პირობები და უპერსპექტივობის განსჯა ადამიანებს თვითმკვლელობისკენ უბიძგებს

ცოტა ხნის წინათ ცნობილმა ჟურნალმა „Forbes“-მა უცხოური ორგანიზაცია „Gallup“-ის მიერ მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ჩატარებული გამოკითხვა გამოაქვეყნა, რომლის მონაცემებით აღმოჩნდა, რომ ყველაზე ბედნიერი დანიის მოსახლეობაა.

პირველ ხუთეულში ფინეთი, ნორვეგია, შვედეთი და ნიდერლანდები მოხვდნენ. დანიის მოსახლეობის 82% გრძნობს თავს ბედნიერად, 17%-ს პრობლემები აქვს, ხოლო უბედურად თავს მხოლოდ 1% მიიჩნევს. ფინეთში 82%-ია ბედნიერი, 23%-ს პრობლემები აქვს, ხოლო უბედური ამ ქვეყნის მოსახლეობის 25%-ია.

ამ გამოკითხვაში ბედნიერების ინდექსით საქართველო 115 ადგილზეა. ჩვენზე წინ პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებიდან არიან რუსეთი, უკრაინა, სომხეთი, აზერბაიჯანი და თურქმენეთიც კი. როგორც აღმოჩნდა, საქართველოში მოსახლეობის მხოლოდ 10%-ია ბედნიერი, 56%-ს პრობლემები აქვს, ხოლო 35% უბედურია.

სტატისტიკა უცნობია, მაგრამ, ალბათ, არც ერთ ქვეყანაში მოსახლეობის რიცხოვნობის შეფარდებით, თვითმკვლელობის მაჩვენებ-

ბელი ისეთი მაღალი არ არის, როგორც ჩვენთან.

თბილისის სამაშველო სამსახურის ცნობით, წლეულს 26 ადამიანიმ ცადა თვითმკვლელობა. უნდა აღინიშნოს, რომ ეს მხოლოდ სამაშველო სამსახურის ინფორმაციაა, თვითმკვლელობით სიცოცხლეს კი ადამიანები არამარტო მტკვარში გადახტომითა და არამარტო თბილისში ასრულებენ. ბოლო პერიოდში თითქმის ყველა საინფორმაციო გამოშვება იწყება თემით, რომ მამშველები მტკვარში გადახტარ პიროვნებას ეძებენ.

2 დღის წინათ მეტეხის ხიდან მამშველებმა მტკვარში დამხრჩვალ დაახლოებით 6 წლის მამაკაცის ცხედარი იპოვეს, რომელიც მშრალი ხიდის მიმდებარე ტერიტორიიდან გადახტა მდინარეში; თვითმხილველთა ინფორმაციით, მტკვარში 20 წლამდე ასაკის მამაკაცი, ახალგაზრ-

წლეულს საგაზალო სამსახურმა გტკვარში გადახტომის 26 შემთხვევა დააფიქსირა

დებთან კამათის შემდეგ, მეტეხის ხიდიდან გადაეშვა. ათი წუთის განმავლობაში იგი დახმარების საშუალებას არავის აძლევდა, შემდეგ კი ღრმად შეტურა და გაუჩინარდა. ამ დღეებში მამშველებმა მტკვარში 29 წლის საგოფა ამაროვის ცხედარი იპოვეს,

იგი მშრალი ხიდის მიმდებარე ტერიტორიიდან მტკვარში რამდენიმე დღის წინათ გადახტა. გარდაცვლილის ახლობლები მკვლელობას გამოიცხადეს, საგრაულოდ, ამაროვმა თავი მოიკლა. დილის 4 საათზე ბარათაშვილის ხიდიდან 6 წლის მამაკაცი გადახტა, სამაშველო ჯგუფმა იგი წყლიდან რამდენიმე წუთში ამოიყვანა, მაგრამ მისი გადარჩენა ვერ მოხერხდა...

ბოლო წლებში თვითმკვლელობათა გახშირებას ფსიქოლოგები მძიმე სოციალური პირობებით, სასონარკვეთისა და უპერსპექტივობის განცდით ხსნიან.

ქვეყანაში სიტუაცია დღითიდღე უარესდება, ადამიანებს თვითრეალიზაციის საშუალება არ ეძლევათ, დიდია უპერსპექტივობის განცდა, რაც ცხოვრების აზრის დაკარგვასა და უიმედობას განაპირობებს.

ფსიქოლოგების აზრით, ადამიანი თვითმკვლელობის გადაწყვეტილებას მაშინ იღებს, როდესაც სულიერად გამუდმებით დაუკმაყოფილებელ მდგომარეობაშია, როდესაც თვითრეალიზაციის მანსი და პერსპექტივა აღარ აქვს.

დღეს ჩვენს საზოგადოებას ეს პრობლემა განსაკუთრებულად ანუხებს. ფსიქოლოგიურ ლიტერატურაში სუიციდის მიზეზად საზოგადოე-

ბის დეზინტეგრაციას ასახელებენ.

თვითმკვლელობების რიცხვის ზრდაზე დიდ გავლენას ახდენს საბანკო პოლიტიკაც. თვითმკვლელობის მიზეზი არაერთ შემთხვევაში სწორედ საბანკო ვალები და ბანკებში ჩადებული სახსრებიდან ოჯახების გამოსახლება გახდა. ასევე ქვეყანაში არსებობს უსამართლობის მწვავე განცდა.

ფსიქოლოგების აზრით, ასეთი მდგომარეობის ფონზე, საგრაულოდ, თვითმკვლელობების კიდევ უფრო გახშირება.

ძლიერი სტრესის, უსამართლობის, სოციალური სიდუხჭირისა და პოლიტიკური წნეხის ფონზე იქმნება აჯანყებებისა და რევოლუციების საშიშროება, რაც სააკაშვილის ნისკეილზე ნამდვილად არ უნდა ასხამდეს წყალს.

ეუროპით უარყოფილი ნინო ბურჯანაძე და გელიტონ ქანთარიას დაბრუნება

ახალი მემორიალის ესკიზი
პოპლონია გორაზე

ვინც ციტატით „საქართველო და მსოფლიოს“
26-ე ნომერში გამოქვეყნებული დიმიტრი
მონიავას პუბლიცისტური რეპლიკიდან
„ცხოვრება ნეტარი მიხეილისა“: „პირდაპირ
ვიკითხავ: მიხეილ სააკაშვილის ოფიციალური
ბიოგრაფია ნაკითხული თუ გაქვთ?... მსგავსი რამ
ქართულ ისტორიას, ლიტერატურასა და
ფსიქიატრიას არ ახსოვს. ტექსტის სტილი,
ორთოგრაფია და პუნქტუაცია მდიდარ მასალას
იძლევა მსჯელობისთვის თემაზე
„უვიცი ცალკალოშიანები ხელისუფლებაში“...

იძლევა, როგორ არ იძლევა!
განსაკუთრებით, უახლესი ის-
ტორიის სასურველ თარგზე
გამოჭრის, უცილობელი ფაქ-
ტების იგნორირების, შეგნე-
ბულად ამოგდების მეთოდის
შემოქმედებითად გამოყენე-
ბის თვალსაზრისით, რაც 1937
წლის შემდეგ ასე ოპერატიუ-
ლად ვერავინ შეძლო.

ამათია პრიორიტეტი. მო-
ირგეს ისტორია.

„2003 წელს გაყალბებუ-
ლი საპარლამენტო არჩევ-
ნების შედეგად, — წერია
აღნიშნულ „პარტიოგრაფი-
ულ“ ნაწარმოებში, — მი-
ხეილ სააკაშვილი და პარ-
ლამენტის ან უკვე გარ-
დაცვლილი წევრი ზურაბ
ჟვანია გაერთიანდნენ არ-
ჩევნების შედეგების გასა-
ბათილებლად და საზოგა-
დოებას პროტესტისკენ
მოუწოდეს, რაც „ვარდე-
ბის რევოლუციის“ საწყის
გახდა“.

ნინო ბურჯანაძე რა იქნა,
მაშინდელი „ტრიუმფირატის“
მესამე წევრი?

ააფრინეს ალალი...

განვავროძით ჟამთა აღმწე-
რელის ციტირება: „რევოლუ-
ციამ კულმინაციას მიაღწია
აღნი, როდესაც პარლამენ-
ტის კარებისკენ სააკაშვილი
მშვიდობიანად (!) მიუძღოდა
მამაც მეოცნებე ადამიანთა
(!) რჩეულ ჯგუფს“.

ნაკლებად რჩეულები, ალ-
ბათ, გარეთ იდგნენ...

მიუძღოდა და განწირულის
ხმით ყვიროდა: „გადადექი!
გადადექი!“. მამაცი და მეოც-
ნებე ადამიანების რჩეული
ჯგუფის წევრები კი მშვიდო-
ბიანად დაბრუნდნენ სკამები-

დან მაგიდებზე, მაგიდებიდან
სკამებზე და ასევე მშვიდობი-
ანად ამტვრევდნენ ყველა-
ფერს, რაც ხელში მოხვდებო-
დათ ან ფეხებში გაეზღანდე-
ბოდათ.

არ წერს ამას „ნეტარი მი-
ხეილის“ ბიოგრაფი. არც
იმას აღნიშნავს, როგორი
პათეტიკით გამოაცხადებს
იგი: „პარლამენტის თავმჯ-
დომარე ნინო ბურჯანაძე“
და ეს უკანასკნელი როგორ
საზეიმოდ გაეშურება პრე-
ზიდენტისკენ, სადაც საა-
კაშვილს უკვე გამოცვლილი
აქვს ვადივებული ჩაი შე-
ვარდნაძისეული ქიტიდან...

სტალინის ჩაუსაფრდნენ,
ძველი მოურღვევის გორის
ცენტრში. ტოტალიტარიზ-
მისგან გამოქვეყნის საჩვენებ-
ელი ღონისძიება ჩაგვიტარეს,
თვითონ კი იქ დარჩნენ — შო-
რეულ 1937 წელსინადმი.

როცა სტალინმა შინაგან
საქმეთა სისხლისმსმელი პა-
რანოიკი ეუოვი მოიცილა, ჩა-
მოაქვეითეს, დააპატიმრეს,
გაასამართლეს და დახვრიტ-
ეს, ოფიციალურად ყველა გავ-
რცელებული ფოტოსურათი-
დან ამოგდო ეუოვი, უპირვე-
ლესად კი, იმ ფოტოებიდან,
სადაც იგი სტალინის გვერ-
დით იყო გადაღებული.

ერთი მაინც განსაკუთრე-
ბით ცნობილი ფოტო იყო:
სტალინი თანხლებს პირე-
ბთან ერთად ვოლგა-დონის
არხის მშენებლობას ათვლი-
ერებს. დაფიქსირებული ფაქ-
ტი დარჩა, ეუოვი გაქრა.

აქაც ასეა: პარლამენტში
„მშვიდი“ შევარდნის „კულმი-
ნაცია“ დატოვებს, ბურჯანაძე
ეუოვივით ააორთქლეს.

**არ ჩასდგომოდა კრიჭანი სააკაშვილს,
არ გადასულიყო ოპოზიციის და
ქანთარია პატივი, ნარკოტოპილიყო
„ვარდების რევოლუციის“
ფორმულაში „ორს პლიუს ერთი“**

...რაც არ არი, არ არიო.
თუმცა არის განსხვავება,
თანაც — მნიშვნელოვანი.

პირველი პრინციპული გან-
სხვავება ეპოქებშია, სახელმ-
წიფო წყობასა და დროის მან-
ძილში — ოთხმოც წელიწად-
ზე მეტია, რაც გინდა, თქვი.

მეორე განსხვავება პრინცი-
პებშია, მსოფლმხედველობაში,
მსოფლალქმში, თუ გნებავთ.
მესამე — კონკრეტულ პი-
როვნებებში. ეუოვი ჯალათია,
ყველამდე სისხლშია, მისი სუ-
რათის ამოღებას, გამართლე-
ბა თუ არა, ახსნა მაინც მოე-
ქებება.

ნინო ბურჯანაძის სახე-
ნებელი სააკაშვილის ბი-
ოგრაფიაში რომ მოსხვე-
ვის გაუკვირდა? არ ჩასდ-
გომოდა კრიჭანი სააკაშ-
ვილს, არ გადასულიყო
ოპოზიციის და ქანთარია
პატივი, ნარკოტოპილიყო
„ვარდების რევოლუციის“
ფორმულაში „ორს პლიუს
ერთი“, სახელმწიფო გა-
დატრიანების ტრიუმფი-
რატში, უპირობოდ მოხს-
ენიებდნენ „რევოლუციის
კულმინაციის“ ჟამს „მამაც
და მეოცნებე ადამიანთა
რჩეული ჯგუფის“ წევრთა
შორის.

ბურჯანაძე კი არა, ქვეყნის
ისტორიული ეტაპების ამო-
შანთვას შეუდგნენ „ახალი

რეფორმატორები“ ხალხის
მესხიერებიდან.

სამამულო ომში დაცემული
ქართველი გმირების მემორი-
ალის აფეთქება ქუთაისში.
მასშტაბური ვანდალიზმი.
ცოდვიანი. დედა-შვილი რომ
შეინირა სააკაშვილის გულის
მოსაგებად გააქტიურებული
ბარბაროსების ქვეშევრდომ-
ლურმა სულსწრაფობამ და
ალტკინებამ.

ჩვენ ვაფეთქებთ ქართულ
ძეგლებს, მოსკოვში აგებენ
სანაცვლო მემორიალს. ცნო-
ბილი ფაქტია.

ახლახან კი გავრცელდა ინ-
ფორმაცია, რომ საუკეთესო
პროექტის გამოსავლენად
რუსეთში გამოცხადებულ
კონკურსში გაიმარჯვა მო-
ქანდაკეების — სალაკოატ
შჩერბაკოვისა და ანდრეი კო-
ვალჩუკის, არქიტექტორ ვა-
სილი პერფიროვის ნამუშე-
ვარმა „რაისსტაგზე დროშის
აღმართვა“.

საინტერესოა, რომ ამ
პროექტს ინტერნეტში 22-
მა ათასმა ადამიანმა დაუ-
ჭირა მხარი.

ძეგლს, რომლის ასაგე-
ბად თანხებს აგროვებს
ფონდს „ისტორიული მემ-
კვიდრება“, წლის ბოლოს
საზეიმოდ გახსნიან.

ავტორების ჩანაფიქრით, მო-
ნუმენტის უმაღლეს ნერტილზე
დგას ლეგენდარული მეომრე-
ბის — ეგეოროვისა და ქანთარია-
ს სკულპტურები, მათი, ვინაც
გამარჯვების დროშა აღმარ-
თეს რაისსტაგის თავზე. ოდნავ
ქვემოთ — სხვა ჯარისკაცები
არიან, რომლებიც სიმბოლუ-
რად გამოხატავენ ყოფილ საბ-
ჭოთა კავშირის რესპუბლი-
კებს. კომპოზიციის ფონი კედ-
ლია, რომელიც ქუთაისში
აფეთქებული მემორიალის სი-
ლუეტითაა წარმოდგენილი.

საზეიმოდ გახსნის ორგანი-
ზატორებს გადაწყვეტილი
აქვთ მედიტონ ქანთარიასა
და მიხეილ ეგეოროვის მემკ-
ვიდრეთა მიხედვით მოსკოვში.

დაბეჯითებით შეიძლება
ითქვას, რომ ჩვენი ხელისუ-
ფალნი უარს ათქმევინებენ
ქანთარიას მემკვიდრეებს ამ
მიწვევაზე...

ჩვენს ჯინაზე გადადგეს
რუსეთში ეს ნაბიჯი? პოლი-
ტიკური მოსაზრებით?

ვინ უარყოფს, რომ ასეა?
მაგრამ ისიც ხომ უეჭველია,
რომ ჩვენ მივეციტ საბაბი მო-
რალური უპირატესობის მოსა-
პოვებლად. საკუთარი წარსუ-
ლის მაგინებელთა სამარცხვი-
ნო სიაში ჩვენი უჯიშო თავგა-
მოდებით ჩავედევით.

არამაზ სანაბლიძე

P.S. ამასობაში უკრაინის ხელისუფ-
ლებამ გამოაცხადა, რომ დიდი სამა-
მულო ომის ეროვნული მუზეუმიდან
მოაცილებენ ექსპოზიციას, რომელიც
ომის პერიოდში ფაშისტების მხარეს
მებრძოლი უკრაინელი ნაციონალის-
ტების — ბანდერელების საპატივცე-
მულად იყო მოწყობილი.

იყო და არა იყო რა: ბაბარკან ეუოვი ფოტოსურათიდან

გაგზიონაროთ

არაერთხელ გვისაუბრია ქართულ ჟურნალისტიკაში არსებული, რბილად რომ ვთქვათ, სავალალო მდგომარეობის შესახებ. ჯერ იყო და ნათია ლაზაშვილიმა გაგვიზიარა მოსაზრება „რუსთავი 2“-ის ეთერიდან — „ოსკარების“ ცერემონიალით კინოლოგები ძალიან კმაყოფილი დარჩებიანო, პირველმა არხმა „ქრისტეს კვარცი“ აღმოაჩინა, „იმედი“ ინგა გრიგოლიას საშუალებით მატყვი განაპოლსკის უტყვედა კულაშის ორლობეში ნასწავლი რუსული... პრობლემის გამოსწორების ნიშანწყალი კი კვლავინდებურად არ ჩანს.

გასულ კვირას — პეტრეპავლობის მეორე დღეს — მართლმადიდებელმა სამყარომ 12 მოციქულის ხსენების დღე აღნიშნა. სალამოს 5 საათიან „მოამბეში“ პირველმა არხმა ამ თემას სიუჟეტი მიუძღვნა და პირდაპირი ჩართვაც განახორციელა ტაძრიდან. კორესპონდენტმა ლლაპა (ზრდასრული ხომ ტელევიზიაში აღარ დატოვებს არავინ) დღემდე არნახული და არგავონილი თეოლოგიური აღმოჩენა გააკეთა და თავდაყირა დააყენა ლამის მთელი ბიბლია — მაცხოვრის უკლებლივ ყველა მოსწავლე და მოციქული პროფესიით მეთევზე იყო და ამიტომ დღეს მეთევზის დღე აღინიშნებაო. კიდევ კარგი, გვერდით გარემოს დაცვის სამინისტროს რომელიმე წარმომადგენელი არ დაიყენა და ხელში ანკესი ან ბადე არ დაიკავა.

მოდი და ისაუბრე ამის შემდეგ მაღალ მატერიებზე, განათლებაზე, კომპეტენციაზე, პროფესიონალიზმზე... საზოგადოება ხომ უკვე გაუნათლებლად და განათლებულად კი არა, ნორმალურად და არც თუ მთლად ნორმალურად იყოფა. განათლება საჭირო იმისთვის, რომ არ დააბრუნო: **ოზურ-გეთში ტყვიამრეკვევი განაიარაღეს და ბოროტმოქმედები აუზის ტიპის ავტომატებით მიიმალნენ?** ან ის — ქალი-ნამყვანი რომ ხარ, **გარეგნობით ნატაშა როსტოვას რომ შეგადარებენ და პასუხად რომ იკითხავ — ეგ რომელ არხზე მუშაობ?**

როცა მთელი ტელემედია არველადეების, ნამალავილების, ჭანტურიების, კონმარშივილებისა და აქუბარდია-ჯანგირაშვილების ხელშია, არანაირი იმედი არ უნდა გვექონდეს, რომ ახლო მომავალში ქართულ ტელეჟურნალისტიკაში გაჩნდება მოთხოვნილება მოაზროვნე ჟურნალისტებზე, დაფასდება ინტელექტი და განათლება, ვინაიდან გემოვნებით მომზადებულ გადაცემებსა თუ სიუჟეტებს, გადაცემის ნამყვანებს ფუნქციონირებს არ ეცმევთ... მაგრამ ვინც ამ არველადენამალავილებს თანამდებობებზე ნიშნავს და სატელევიზიო სფეროს აბარებს, ის თვითონაა სამკურნალო და ნორმალური ვის დანიშნავს?

ეს ყოველთვის ასე იყო, სხვათაშორის. უკვე რამდენი წელია, ქართული ტელეეთერი ძუძუმწოვრებმა დაიპყრეს (თუ დააპყრობინეს) და შედეგად თინეჯურული ტელემედიაც მივიღეთ. უცხოეთის ნებისმიერ ქვეყანაში ტელევიზიაში სამუშაოდ მისული ადამიანი წლების მანძილზე ჯერ სტაჟორად, შემდეგ კორესპონდენტად, რედაქტორად თუ არ ამუშავებს, ვინ გააკარებს მას ეკრანს? ჩვენთან კი პირიქითაა, პირდაპირ ნამყვანად სვავენ და მერე გვიკვირს, რატომ ნამოროშა სისულელეთ.

არავინაა დაინტერესებული ამ სფეროში პროფესიონალიზმის დონის ამაღლებით კი არა, გაჩენითაც კი. როდესაც სახელმწიფოს მაგვარში ტელევიზია მხოლოდ იდეოლოგიურ-პროპაგანდისტულ დატვირთვას ატარებს, იქ გემოვნებიანი და მოაზროვნე თანამშრომლები, პრაქტიკულად, არ სჭირდებათ.

სალვადორ ღვალის

ნამდვილად ვართ მართლმადიდებელი?

„ჩვენთან არს ღმერთი!“ — მიესალმა კათოლიკოს-პატრიარქი 1988 წელს თსუ-ის საექტო დარბაზში შეკრებილ საზოგადოებას. დარბაზი დაინგრა ტაშით. მაშინ ვიფიქრე: თუ მართლაც ასე გვწამს ღმერთის, მაშინ ყველა დაბრკოლებას გადავლახავთ და გამარჯვებაც ახლოსაა-მეთქი. თურმე სადა ხარო მაშ, ასე: ვართ თუ არა ნამდვილად მართლმადიდებელი?

ქართველობა კომუნისტური რეჟიმის პირობებშიც ახერხებდა საეკლესიო წესების დაცვას და გულის სიღრმეში რწმენის შენარჩუნებას. უფრო სწორად, იმის შენარჩუნებას, რაც რწმენა გვეგონა. აღდგომაზე ეკლესიებში ტევა არ იყო, მიუხედავად „ვიდეო, ვიდეოში“ საუკეთესო ფილმების გამოშვებისა, „ეს ესტრადია“ — თი დასავლური პოპ-მუსიკის საუკეთესო წარმომადგენლების მოსმენისა და ხილვის უიმჯიათესი შესაძლებლობისა და ეკლესია-მონასტრებთან კომკავშირული აქტივის გაძლიერებული მობილიზებისა... ტაძრები სავესე იყო ხალხით.

კომუნისტური რეჟიმის რღვევის დაწყებისა და საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ „რწმენამ“ ჩვენში იხვეწა, ვითარცა შადრევანმა ავლაბრის მეტროს ნინ. იყო ეს ნამდვილი რწმენა? რა დაგვიმალოთ და ცოტა ეჭვი შემიტანია.

„არ განიკითხო“, — გვასწავლის ერთ-ერთი მთავარი ქრისტიანული პოსტულატი. ამ თვალსაზრისით, ალბათ, ვცოდავ, მაგრამ, თუ მე ვარ ერთადერთი ცოდვილი, ავშენებულვარ და ეგ არის. ადამიანებმა მასობრივად იწყეს ეკლესიაში სიარული. რომელიმე ტაძრისა თუ კონკრეტული მოძღვრის მრევლობა უკვე პრესტიჟული ამბავი გახდა. ხშირად გაიგონებთ: „ჩემმა მამამ (მოძღვარმა) მითხრა...“, „ჩემს მამას დაეფურეკე...“, მოძღვარი „სვეტსკი“ ცხოვრების ისეთივე აუცილებელი ატრიბუტი გახდა, როგორც (მომიტყვევთ შედარებისთვის) მობილური ტელეფონი თუ ზაფხულში ზღვაზე დასვენება.

და რაც ყველაზე პარადოქსულია, საქმის ჩანყოფა დაიწყო... ღმერთთან. ეკლესია-მონასტრების მშენებლო-

ბა ქურდებმა და სხვა ათასი ჯურის მამაძაღლებმა დაინწყეს. ისე არ გამოგოთ, თითქოს ეს ცუდი საქმე იყოს და, თუ ადამიანს „შავი“ წარსული ჰქონდა, ამის გამო ვინმე მას ხელი უნდა ჰკრას და ახლოს არ გაიკაროს. ოღონდ კი ყველა მძარცველმა თუ სხვა ჯურის ავაზაკმა გააცნობიეროს, რას აკეთებდა და ეკლესიისკენ იბრუნოს პირი და აუცილებლად ვის უნდა დასცდეს, მაგრამ იბრუნეს კი პირი ღმერთისკენ? თუ, უბრალოდ, შიში გაუჩნდათ, რომ „ოქ“ მოეკითხებოთ? ეკლესიები ააშენეს, მაგრამ რეალურად ადამიანთათვის სიკეთის კეთება დაიწყეს?

მე თეოლოგი ნამდვილად არ გახლავართ და ვერც იმას დავინებებ, ყველაზე კარგად მე ვიცი, რა უნდა გააკეთოს ადამიანმა, რომ პიროვნებადი დადებითმა ავობოს უარყოფის. მაგრამ ჩემი აზრი კი ნამდვილად გამაჩნია — ეკლესიის აგება, რა თქმა უნდა, ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია, მაგრამ, როცა დიდი ფულის პატრონი ხარ, იქნებ ჯერ ერთ-ორი ადამიანი მოგძებნა, ვინაც ავადმყოფობისგან ან შიმშილისგან შვილი უკვდება და უფულობის გამო მის გადაარჩენას ვერ ახერხებ? ადამიანს რომ დაეხმარები, შვილს თუ ოჯახის სხვა წევრს სიკვდილისგან გადაურჩენ, ამაზე დიდი მადლი რა უნდა იყოს?!

კერძო არ შეიქმნაო, გვასწავლის ერთ-ერთი მთავარი მცნება. ჩვენ კი სამი პრეზიდენტიდან ორი სწორედ იმის გამოაღვაწიდა, რომ კერპად გავიხადეთ, გავაფტვიშეთ და თავყვანი ვეცით. რომელიმე პოლიტიკოსის მიმართ სიმპათია თუ გაგვიჩნდა, ის აუცილებლად უნდა შევიყვაროთ, მიტინგებზე მისი სახელი უნდა ვიყვიროთ რაც შეიძლება ხმაზადა და ემოციურად, მის მიხუსებზე თვალი უნდა დავხუჭოთ და ყველას უნდა ვუმტკიცოთ, როგორი კარგია ჩვენი რჩეული. და 1989 წლის 9 აპრილი? 10000-მდე ადამიანი ეკლესიისგან ზურგიან დგას, ერის სულიერი მამის — კათოლიკოს-პატრიარქის მონოდებას არაფრად ადგებს და მკერხელობით პასუხობს — „ფიცით გვაქვს მიცემულიო“... ვაი შენს პატრონს, ამის დამახებელი, ვისთვის გაქვს ფიცი მიცემული? ფიცის მიცემა საერთოდ ხომ ცოდვად ითვლება, ამასაც რომ თავი დავანებოთ, მართლმადიდებელი და მორწმუნე რომ მიგაჩნია თავი, უწმინდესის სიტყვას არად ადგებს, არ უსმენ და ვილაც ამება ირაკლი ნერეთელს პატაკის სახით „მამაო ჩვენსო“ აბარებ? და ამის მერე ვართ მართლმადიდებელი ვი?

დაიდოს ყველაზე გულზე ხელი — რაც დღეს ჩვენს ეკლესიებში ხალხი დადის, როგორც ჩვენი ეკლესია-მონასტრები და მთელი

მიმდებარე ტერიტორიები ხალხით გადავსებული ნებისმიერი მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანი საეკლესიო დღესასწაულის დღეს — ამდენი ჭეშმარიტი მართლმადიდებელი რომ ცხოვრობდეს დღეს საქართველოში, ამდენი ადამიანი რომ იყოს მონოდებული მართლმადიდებლობის დედაზრის შესასრულებლად, ანუ სიკეთის საკეთებლად, ასეთ დღესში იქნებოდა დღეს ჩვენი ქვეყანა? ან იქნებოდა ჩვენში გაავრცელებული და ფეხმოკიდებული შური, ბოღმა, დალატი, აგრესია, ძალადობა?

ქელები ღრეობად და საზოგადოებაში თავმოწონების საშუალებად გადავქციეთ, მიცვალებულს სასაფლაოზევე ძეგლებს ვუდგამთ და ფანჩატურებს და, რა ვიცი, რას აღარ ვუკეთებთ, გარდაცვალებულს საფლაოში ფულსა და ძვირფას ნივთებს ვატანთ — გზაში გამოადგებო, დავმარაგებთ — რალაც არ მოგვეწონება — ისევე ამოვთხროთ და შუა გზაზე დავაგდებთ...

და ბოლოს, იმის დასამტკიცებლად, რომ ნამდვილად მართლმადიდებლები ვართ და ამაში ეჭვი არავინ არ უნდა შეიტანოს, შეგქმენით... „მართლმადიდებელ მშობელთა კავშირი“, ანუ სხვა მშობლები არა-მართლმადიდებლები ვართ? და როგორ დაიცვა ამ „კავშირი“ მართლმადიდებლობა? იმით, რომ ცემა-ტყევა ატეხა, ვილაც უნდა შევიკუთრებოთ, არა მხოლოდ იმპოტენტი დეისაქე პოპულარული გახდა და „ნიგნის“ ორი ტირაჟი სრული ანშლაგით გაუყიდა? როდის აქეთ ნიშნავს მართლმადიდებლობა სრულ უტვინობას?

სამწუხაროდ, საქართველოს მოსახლეობის დიდი ნაწილი „მორწმუნეობა“, „ეკლესიურობა“ და „მრევლობა“ სრულიად ბანალური ფარი-სეკლობა და „პაკაზულობა“ და მეტი არაფერი. ეკლესიურობა კარგია, მაგრამ, თუ გულში სიკეთე არ გიდევს, თუ საკუთარ თავს და საქციელს უმკაცრესად არ აფასებ და სხვას ზემოდან უყურებ, ეკლესიაში რამდენიც უნდა იარო და რიტუალები დაიცვა, ფარისეველი ხარ და არა მართლმადიდებელი.

ბუნებრივია, უპირველესად, მართლმადიდებელმა ეკლესიამ და საპატრიარქომ უნდა იზრუნონ იმაზე, რომ ქართველობა რეალურად მოუბრუნდეს მართლმადიდებლობას და არა ისე, როგორც ეს დღეს ხდება. აქ კი, მართლაც, სერიოზულ პრობლემებს ვა-

წყებობთ. საპატრიარქოსა და ეკლესიაში ბევრი რამ, ეჭვგარეშეა, კარგად ვერ არის, ამის უთქმელობა სირაქლემას პოზაში ყოფნას ნიშნავს და კარგს არაფერს მოიტანს, მაგრამ მე, მადლობა ღმერთს, თეა თუთბერიძე არ ვარ ჩემი საქართველოში, ამდენი ადამიანი რომ იყოს მონოდებული მართლმადიდებლობის დედაზრის შესასრულებლად, ანუ სიკეთის საკეთებლად, ასეთ დღესში იქნებოდა დღეს ჩვენი ქვეყანა? ან იქნებოდა ჩვენში გაავრცელებული და ფეხმოკიდებული შური, ბოღმა, დალატი, აგრესია, ძალადობა?

ბუნებრივია, ძალადობაზე აგებული ხელისუფლება ვერ ეგუება იმას, რომ პატრიარქსა და ეკლესიას ნდობის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი აქვთ ამ ქვეყანაში. ამიტომ ამდღევანდელ მშობელთა კავშირში, ანუ სხვა მშობლები არა-მართლმადიდებლები ვართ? და როგორ დაიცვა ამ „კავშირი“ მართლმადიდებლობა? იმით, რომ ცემა-ტყევა ატეხა, ვილაც უნდა შევიკუთრებოთ, არა მხოლოდ იმპოტენტი დეისაქე პოპულარული გახდა და „ნიგნის“ ორი ტირაჟი სრული ანშლაგით გაუყიდა? როდის აქეთ ნიშნავს მართლმადიდებლობა სრულ უტვინობას?

მაგრამ ვერანაირი ხელი-სუფლები ვერ დაასუსტებს ვერც მართლმადიდებლობასა და ვერც ეკლესიას, თუკი ჩვენ, ქართველები, ვიპოვებთ საკუთარ თავში აზროვნების უნარსა და სიკეთის კეთების მზაობას; თუ გავაცნობიერებთ, რომ მხოლოდ ეკლესიაში სიარული მართლმადიდებლობას არ ნიშნავს; რომ ამისთვის, უპირველესად, სიკეთის კეთება და სხვა ადამიანის გაჭირვების გულთან მიტანა და სხვათა თანადგომა საჭიროა. გულში სიკეთისა და სათნოების მქონე ადამიანებსა და ერს კი უზუნო ხელისუფლება ვერ ეყოლება.

არილი ჩხარტიშვილი

პისი სიხროსელა უეინიკა ბიძინა ბიორგობიანის საქმე?

ხმაურიანი საქმე, რომელშიც სატყეო დეპარტამენტის ყოფილი უფროსმა ბიძინა ბიორგობიანმა ე.წ. სამხრეთ ოსეთის ხელისუფლებასთან ხეტყით უკანონო ვაჭრობაში ქვეყნის ხელისუფლების მალაჩინოსნები დაადანაშაულა, კვლავ აქტუალურია. სასამართლო პროცესი, რომელიც კონტროლის პალატის ყოფილი მალაჩინოსნის — ნუგზარ ნაჭყებიას საქმეზე უნდა გამართოს სექტემბრის ბოლოსა დაიწყო. შეგახსენებთ, რომ ნაჭყებია განსაჯელის ამპლუაში მას შემდეგ აღმოჩნდა, რაც მან უშიშროების სამინისტროს წარმომადგენელი გიორგობიანის წინააღმდეგ შეთხზული სარევიზიო აქტზე ხელმოწერის იძულებაში ამხილა. პარადოქსია, მაგრამ იმის ნაცვლად, რომ სამართალდამცავებს აღნიშნული საკითხი შეესწავლათ, ნაჭყებია პროკურორზე ზენოლაში დაადანაშაულეს, მაგრამ 2005 წლიდან დღემდე მისი საქმე თაროზე იყო შემოდებული. რატომ განახლდა პროცესი, ვისი სიცოცხლე შეეწირა ხეტყით უკანონო ვაჭრობის საქმეს და რა რეაგირება მოჰყვა აღნიშნულ საკითხზე პრეზიდენტთან ნაჭყებიას შეხვედრას — ამაზე ნუგზარ ნაჭყებია გვესაუბრება.

— ბატონო ნუგზარ, რატომ გდევნიან?

— ძირს სააკაშვილის კრიმინალური ბანდა საყოველთაო ეროვნული დაუმორჩილებლობით იდი ხანია, ამას ხმა-მალა ვამბობ და შეიძლება ესეც იყოს იმის მიზეზი, რომ ხელისუფლებას ჩემი მოშორება სასურს.

ეს ხელისუფლება 2004 წელს და უფრო ადრეც (შევარდნაძის პერიოდში) ვაჭრობდა ხეტყით სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკასთან. 2004 წლის 20 აგვისტოს ეს უკანონო ვაჭრობა სატყეო დეპარტამენტის მაშინდელმა უფროსმა ბიძინა ბიორგობიანმა შეაჩერა, რის გამოც კრიმინალურმა ბანდამ, სააკაშვილის ხელმძღვანელობით, მოინდომა ბიორგობიანის მოშორება და ამაში ჩემი, როგორც კონტროლის პალატის ერთ-ერთი დეპარტამენტის უფროსის მოადგილის გამოყენება გადაწყვიტა. მე არ გავუფრთხილებ ხელი ამ სამინიჭებას, რის გამოც ჩემზე აღიარა სისხლის სამართლის საქმე თითქმის გამონოვლილი საბაბით.

ყალბი აქტის შესახებ, რომელიც მომზადდა კონტროლის პალატაში გიორგობიანის წინააღმდეგ, 2005 წლის 19 აპრილს ვაცნობე საქართველოს იმდროისთვის კანონიერ, ამჟამად კი თვითმარტვი პრეზიდენტს. ასევე ორი მოხსენებით ბარათი გავუგზავნე ჩემს ხელმძღვანელობას, ვაცნობებდი, რომ კონტროლის პალატაში არასწორი აქტი დაინერგა და ვითხოვდი მის გასწორებას. 2005 წლის 27 აპრილს შევხვედი გენერალურ პროკურატურის პროკურორ დავით კორძაიას და ჩავაყენე საქმის კურსში.

კორძაიამ 23 დღის შემდეგ დაწერა მოხსენებითი ბარათი გენერალური პროკურატურის პროკურორის სახელზე, რაც გახდა ჩემთვის ბრალდების ნაყენების საფუძველი, თითქოს მე ზენოლას ვაბდენდი პროკურორზე. დამკითხეს მხოლოდ ერთხელ. საქმე გადაეგზავნა სასამართლოს, მაგრამ სასამართლო პროცესი არ ჩატარებულა. მალე მას ხანდაზმულობის ვადა გასდობდა, რაც ავ-

ტომატურად ნიშნავდა ჩემს გამართლებას, მაგრამ ამჯერად მოულოდნელად ამოატივეტივეს თაროზე შემოდებული საქმე, რომელიც 30 მოსამართლეს მინც გადაენერა, და 1 ივლისს საქალაქო სასამართლოში დანიშნეს პროცესი. მე შევცვალე ადვოკატი, ამიტომაც ეს პროცესი სექტემბრის ბოლოსთვის გადაიდო, რიცხვი ჩემთვის ცნობილი არ არის. არ ვიცი, მიმასგან მოდის ეს ბრძანება თუ მოსამართლის თანაშემწის დონეზე გადაწყდა, მაგრამ ფაქტია, რომ პროცესი დანიშნეს.

ფაქტობრივად, ეს არის პოლიტიკური პროცესი, რომელშიც მთელი სახელმწიფო მანქანა ჩაერთო ჯერ გიორგობიანის, ახლა უკვე ჩემ წინააღმდეგუნდათ, დააშინონ ის ჩინოვნიკები (მეც ჩინოვნიკებს ვეკუთვნის), რომლებმაც, შესაძლოა, არ შეასრულონ უკანონო ბრძანება. ამისთვის უნდათ ჩემი სამაგალითოდ დასჯა.

— კონკრეტულად რას გედავებთ გამოძიება?

— გამოძიება უკვე დასრულებულია. მე მხოლოდ ერთხელ ვიყავი დაკითხვაზე, მკითხველს შევხვედი თუ არა კორძაიას; დავადასტურე, რომ შევხვედი და ვესაუბრე, რომ აქტი იყო არასწორად დაწერილი და ვკითხე მასზეც ხომ არ ახდენდნენ ზენოლას ე.წ. ОДР-ები, რომლებიც ყველა წარმოებაში არიან მიმდგრებული და კურატორი ბენ ნებისმიერი ორგანიზაციის საქმიანობას. იმაში დამდეს ბრალი, რომ ვესაუბრე კორძაიას, პირდაპირ წერილ საბრალდებო დასკვნაში: ესაუბრა გენერალური პროკურატურის პროკურორ კორძაიას. თურმე სიმართლის თქმა და საქმის კურსში ჩაყენება დანაშაულად ითვლება.

— პრეზიდენტთან შეხვედრა როგორ მოახერხეთ?

— პრეზიდენტთან შეხვედრა მაშინაც რთული იყო. იმ დღეს იგი ხსნიდა მორიგ მალაჩინოსნებს, მივედი და დავდექი ისეთ ადგილას, რომ შესაძლებელი ყოფილიყო შეხვედრა. მე ვიცნობ პრეზიდენტს, ვანო მეზობელივსაც, ამ ხელისუფლების თითქმის ყველა მალაჩინოსანს. როცა შემოვიდა პრეზიდენტი და ნამოვიდა ჩემკენ, მივესალმეთ ერთმანეთს და

«დოკუმენტები აღასტურებს, რომ ე.წ. სამხრეთ ოსეთის ჩასუბლიკასთან, ხეტყით უკანონო ვაჭრობაში საქართველოს ხელისუფლების მალაჩინოსნები მონაწილეობდნენ და ამას წლების განმავლობაში კურატორობდა უშიშროება.»

ნუგზარ ნაჭყებია: ჩემი ბაჩუბაა ბიორგობიანის საქმეზე. მე არ ბაჩუბი და არ ბაჩუბი არაფრის ფასად!

ვუთხარი, თუ რა ხდებოდა კონტროლის პალატაში. ვკითხე, გიორგობიანის ამბები ხომ გახსოვთ-მეთქი? მასხოვსო, პოდა, მიაქციეთ ყურადღება-მეთქი და წერილი გადავეცი. მას შემდეგ პრეზიდენტი აღარ მინახავს. ერთი თვის შემდეგ დაბარებულ იყო გურამი აღარ მინახავს, მივუტანე დამატებითი მასალები. დამპირდა, რომ ყველაფერი მოთხოვნილია, რადგან ერთი თვის შემდეგ აბსონადეც აღარ მინახავს; სად გაქრა, არ ვიცი.

— თქვენ ასახელებდით შინაგან საქმეთა სამინისტროს მალაჩინოსნებს, რომლებიც ხეტყის უკანონო ვაჭრობაში მონაწილეობდნენ. ვისი ინტერესები იდო ამ საქმეში?

— ჩემთან მოდიოდა კონტროლის პალატის მალაჩინოსნები, ის ჯერ შეფარვით მეუბნებოდა, მერე უკვე მალაჩინოსნები, დავთანხმდებოდი, რომ გიორგობიანი არის ყაჩაღი, მან უამრავი ფული მოპარა სახელმწიფოს, არის დასაჭერი და მთხოვდა, აქტის დაწერაში დაეხმარებოდი. შევისწავლე ეს საქმე, საჭირო იყო კომპლექსური შე-

მონება, რომელიც დავგეგმეთ 2005 წლის ზაფხულში.

მაგრამ უშიშროება აღასტურებს, მათ სასწრაფოდ უნდადა გიორგობიანის მოშორება და მომიტანეს დათა ახალია ხელმოწერილი წერილი, რომ სასწრაფოდ შეემონებულყო ახალქალაქის სატყეო მეურნეობა. ეს იყო არაკანონიერი მოთხოვნა, რადგან კონტროლის პალატისთვის უფლება, კანონით, იმ დროისთვის ჰქონდა მხოლოდ პრეზიდენტსა და პარლამენტს, მაგრამ ეს რევიზია მინც ჩატარდა და დაინერგა არასწორი აქტი. კონტროლის პალატამ შეამონმა საქართველოს სატყეო დეპარტამენტი და დადასტურდა ე. წ. სამხრეთ ოსეთთან უკანონო ვაჭრობა. ამას აღასტურებს დოკუმენტები, რომლებიც გიორგობიანმა წარადგინა თავის სასამართლო პროცესზე, თუმცა ის სასამართლომ არ გაითვალისწინა. დოკუმენტები

ადასტურებს, რომ ე.წ. სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკასთან, ხეტყით უკანონო ვაჭრობაში საქართველოს ხელისუფლების მალაჩინოსნები მონაწილეობდნენ და ამას წლების განმავლობაში კურატორობდა უშიშროება.

— ანუ უშუალოდ მერაბიშვილებსა საუბარი?

— მერაბიშვილებს იყო ვაჭრობა და მერაბიშვილის დროსაც ვაჭრებოდა, მაგრამ გიორგობიანმა ეს თავისი წერილით შეაჩერა. გიორგობიანმა სასამართლოზე წარმოადგინა დოკუმენტაცია, რომ, როცა იგი ავსტრიაში იმყოფებოდა, სატყეო დეპარტამენტში მიიტანეს ე. წ. სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის მთავრობის წერილი, რის საფუძველზეც სატყეო მეურნეობის თავმჯდომარის მოადგილემ ნიკა ბურდულმა ვაცნა ასი ცალი მკაცრი აღრიცხვის ბლანკი სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკაზე; რამდენიმე დღეში ავსტრიიდან დაბრუნდა გიორგობიანი და ეს ნიგები უკან გამოიტოვდა. სწორედ ამან გამოიწვია გიორგობიანის მიმართ ამ ხელისუფლების აგრესია.

მტკიცებულებად, რომ უშიშროების სამსახურის თანამშრომლები მალაჩინოსნებს გიორგობიანის დასაჭერი აქტის დაწერა დამეგვერდებინა ჩემი თანამშრომლებისთვის, მაქვს ОДР პაპაშვილთან საუბრის ჩანაწერი, რომელშიც ვეკითხები გოგია პაპაშვილს, რა გინდობდა გიორგობიანთან-მეთქი. ის მპასუხობს: მე ვარ ოფიცერი, რასაც დამავალდებინა, იმას ვაკეთებო. კითხვაზე, ახალია საქმის კურსშია თუ არა მეთქი, მპასუხობს: ახალია საქმის კურსშია და ვანო მერაბიშვილიც.

2006 წელს ამას სამთავრობო საათზეც საკმაოდ დიდი ხმაური მოჰყვა. მაშინ მერაბიშვილმა განაცხადა: მე სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკასთან ხეტყით არ ვვაჭრობდი, თუმცა ფაქტი ჯიუტია.

— თუკი პრეზიდენტი არ მფარველობს ამ ჯგუფს ან მისთვის არ იყო ცნობილი ამ ვაჭრობის შესახებ, თქვენთან შეხვედრის შემდეგ რეაგირება უნდა მოეხდინა ამ საკითხზე...

— დიხ, მეც ვფიქრობდი, რომ პრეზიდენტი არ იყო საქმის კურსში და მეგონა, გამოასწორებდა ამ სიტუაციას, მაგრამ, წერილი რომ გადავეცი, ერთ თვეში ლამის მეც დამიჭირეს.

— სხვათაშორის, საკვირველია, რომ თქვენ ამდენ ხანს არ დაგაპატიმრეს.

— რატომ უნდა ვიყო პატიმრობაში? ახლა მე ვარ განსაჯელი, თორემ მოვა დრო და ესენი იქნებიან ამ საქმეზე განსაჯელები. ჩემი გაჩუმება მხოლოდ სიკვდილით შეიძლება. მე არ გავიყიდები და არ გავჩუმდები არაფრის ფასად. სიმართლისთვის ვიბრძობი მაშინაც, როცა ვმუშაობდი, და ვიბრძვი ახლაც.

— ამ ხელისუფლების მეთოდი ასეთია, ვინც ხელს უშლის, იზოლაციაში აქცევენ. ხორციელდება თუ არა რაიმე სახის ზენოლა თქვენზე?

— (ხუმრობს) არა, სულ მეკითხებიან ნუგზარ ხომ არაფერი გიჭირს ან რამე ხომ არ გჭირდებაო. ჯერ ცოცხალი ვარ. უშიშარი ადამიანი ვარ და საკმაოდ ჭკვიანიც საიმისოდ, რომ გავიგო, მობილურსა და სახლის ტელეფონზე მისმენენ თუ არა; ვიცი, რომ ყოველთვის ვილაც დამყვება. ერთ-ერთი პიროვნება 2006-დან 2007 წლამდე დამყვებოდა, მერე სამსახურიდან გაათავისუფლეს და ერთ-ერთ ოპოზიციურ პარტიაში ვხახე, რომ დამინახა, გაეხარდა, მითხრა, რამდენი გდეო... მიჩვეული ვარ ამას.

სასამართლო პროცესზე გამოვაცხვენებ მნიშვნელოვან საკითხებს, ამიტომ ჟურნალისტებს ვთხოვ, დაეწერონ პროცესს. ძალიან ბევრი სიახლე იქნება პროცესზე, ხელისუფლებას სურს ამ საქმის მიფარვა, მაგრამ ამის საშუალებას არ მივცემ. თუ არ დააკმაყოფილებენ ჩემს შუამდგომლობას, არ გავჩერდები, ჩვილს ვავაგრძელებ ამ უსამართლო სასამართლოშიც, რათა ყველა ინსტანცია გავიარო და შემდეგ მივმართავ სტრასბურგის სასამართლოს. გიორგობიანისა და ჩემი საქმის გამოყოფა შეუძლებელია. მან უკვე მიმართა სტრასბურგის სასამართლოს.

— პრინციპში, თქვენ ხართ ერთ-ერთი ძირითადი მოწინააღმდეგე?

— დიხ, ერთადერთი, რომელიც დარჩა საქართველოში. ამ საქმეს შეეწირა ერთი ადამიანი სიცოცხლე, ორი გაცველილია თუ ნასულია, არ ვიცი. გიორგობიანის საქმეზე მოწინააღმდეგეობის დარეგულირების სეროპიანი. იგი დააპატიმრეს, ორჯერ ჰქონდა გადატანილი ინფარქტი, ერთი თვე დილევში გამოამწყვდიეს და მინც ვეფრეობის დარეგულირების სეროპიანი. იგი დააპატიმრეს, ორჯერ ჰქონდა გადატანილი ინფარქტი, ერთი თვე დილევში გამოამწყვდიეს და მინც ვეფრეობის დარეგულირების სეროპიანი. იგი დააპატიმრეს, ორჯერ ჰქონდა გადატანილი ინფარქტი, ერთი თვე დილევში გამოამწყვდიეს და მინც ვეფრეობის დარეგულირების სეროპიანი.

ესაუბრა სოფო ბელაშვილი

მსურს, გააზიაროთ თქვენი მოსახერხებელი დაგვიკავშირეთ: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

არნო ხიდირბეგიშვილი:

«სტუმარ – მასტპაინი»...

2010 წლის ივლისი. საქართველო. პანანაქება სიციხე... მიუხედავად ამისა, ამ თვეს მკვდარ პოლიტიკურ სეზონს ნამდვილად ვერ ვუნდებ — 2008 წლის აგვისტოს შემდეგ არნახულად ბევრი სტუმარი გვეწვია: აშშ-ის სახელმწიფო მდივანი კლინტონი და მისი თანამემხვე ვეროპისა და ევრაზიის საქმეებში გორდონი, ევროკავშირის უმაღლესი წარმომადგენელი უსაფრთხოების პოლიტიკისა და საგარეო საქმეებში ეშტონი, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი იაგლანდი და ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის თანამომხსენებლები საქართველოს საკითხებში — იანსენი და ისლამი, საფრანგეთის, მაკედონიისა და პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრები — კუმნერი, მილოშკი და სიკორსკი, უკრაინის ვიცე-პრემიერი ტიგიპკო და აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ალიევი... ამას დაემატა პრეზიდენტი სააკაშვილის „დაძმობილება“ ბელორუსის პრეზიდენტ ლუკაშენკოსთან.

მაინც რა მოხდა? ნუთუ, როგორც დღე-ღამის განმავლობაში 25 საათი ირწმუნება საქართველოს პროსამთავრობო ტელევიზია, მთელმა მსოფლიომ კვლავ პირი ქნა საქართველოს ხელისუფლებისკენ, ზურგი კი უკანაშეაქცია?! ნუთუ პირზე — დასავლეთის ლობისტებზე, ჟურნალისტებზე, კონსულტანტებზე, პროდასავლელ რუს უფლებათა დამცველ-ექსპერტ-პუბლიცისტებზე? დახარჯულმა მილიონობით დოლარმა მსოფლიო თანამეგობრობას აზრი შეაცვლევინა პრეზიდენტ სააკაშვილზე, რომელსაც ამ ცოტა ხნის წინათ კეთილგონივით ერიდებოდა?! ნუთუ ათასგვარმა შოუმმა, გასართობმა ცენტრებმა, ინვესტორთა ეფექტურმა ახალმშენებლობებმა (ძირითადად, მსოფლიოში ცნობილი ბრენდების სასტუმროებმა აჭარაში) ასეთი წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა მრავლისმინახველ უცხოელ ექსპერტებზე?!

დასაწყისისათვის შევთანხმდეთ, რომ ვიზიტების სერია (მომხდარი ფაქტი, რომელსაც ვერ უგულებელყოფს) და მათი თანმიმდევრობა შემთხვევითი როდია. მიუხედავად იმისა, რომ თითოეულ ვიზიტორს თავისი კონკრეტული მიზანი ჰქონდა, ამ ვიზიტების სერიაში არსებობს მთავარი „რგოლი“, რომელსაც, თუ გამოსწევს, მთელი „ჯაჭვი“ მოჰყვება. და ასეთი „რგოლი“ პილარი კლინტონის — იმ ძველსავე სახელმწიფო მდივნის აღმოსავლეთი-ევროპული ტურნა, რომელსაც მთელი მსოფლიო მსოფლიოს დაქვემდებარების აზრით აქცია ამჟამად!

(ამ ამბიციის — მთელ მსოფლიოზე ბატონობის, „დემოკრატიის ეტალონის“ როლის, მსოფლიო წავთობის საკონტროლო პაკეტის“ ხელში ჩაგდებას ოცნების უგულებელყოფისა და იმის აღიარების შემთხვევაში, რომ ბევრი საგარეო საფრთხე დღევანდელ მსოფლიოში მის მიერვეა გა-

მოგონილი, ამერიკა, უბრალოდ, შტატებად დაიშლება! ხოლო ურთიერთობების „გადატვირთვამ“ რუსეთთან, როგორც იძულებითმა ტაქტიკამ, აშშ პოსტსაბჭოთა სივრცეში გამორკვევის აუცილებლობის წინაშე დააყენა, რათა გადაარჩინოს ის, რისი გადარჩენაც ვერ კიდევ შეიძლება; კერძოდ, მოახდინოს თავისი აქტივების „ინვენტარიზება“ ყირგიზეთში, უკრაინასა და სამხრეთ კავკასიაში, მაშინ, როცა პრობლემები აქვს ერაყში, პაკისტანში, ავღანეთსა და მოსალოდნელი — ირანში).

„Здравствуйте, гости! Ай, не надо, ай, бросьте...“ — საყვარელი მომღერლის (საკაშვილის სცენის) შლაგერი თავისთავად გამახსენდა, როცა თბილისში დასავლელმა „რევიზორებმა“ ძველი მოტივები „ნაიმღერეს“: „რუსეთმა უნდა შეასრულოს მედვედევი-სარკოზის შეთანხმება და გაიყვანოს ჯარები“, „ჩვენ გავაგრძელებთ ზენოლას რუსეთზე, რათა მან ოკუპირებული ტერიტორიები დატოვოს“, „ჩვენ ვვლავაც მხარს დავუჭერთ დემოკრატიული რეფორმებს საქართველოში“, „აუცილებელია, წამოიწყოს დიალოგი რუსებთან, აფხაზეთთან და ოსებთან“...

თუ ძვირფასმა სტუმრებმა კიდევ „ჭამეს“ მათთვის შეთავაზებული „ყველი“ (კონკრეტებისა და ფორმირების ფონზე), საქართველოს მოსახლეობა „უფასო ყველს“ უკვე აღარ „ჭამს“: უფასო ყველი მხოლოდ სათაგურშია (ვის, ვის და ბატონ კუმნერს, რო-

სო საქმეების ნაციონალურ-დემოკრატიული ინსტიტუტი (NDI) განახორციელებს!... დი-აბ, დი-აბ, „ამერიკელი ქართველი“ მაკინი და მისი აქაუნარი მუდმივი წარმომადგენელი (შეთავსებით საქართველოს განათლების მინისტრი) დიმიტრი შაშკინი, რომელმაც ახლახან განაცხადა, რომ „ქართული და რუსი ხალხების მეგობრობისა და კომუნიკაციის გზაა რუსეთის ხელისუფლების მიერ დატოვებული ტერიტორიები“.

ისმის კითხვა: მამ, რატომ „ჭიკჭიკებენ“ ამაზე ეგ ზომ მალაჩინოსანი და თითქოსდა სერიოზული პოლიტიკოსები? პასუხი: იმიტომ, რომ ისინი პოლიტიკოსები არიან და ეს მათი სამუშაოა! მარტივად ავხსნი: საქმე ისაა, რომ პოლიტიკური მეთოდები ერთობ მრავალფეროვანია, ისინი უშუალო კონტაქტებსაც გულისხმობს — დიპლომატია მოლაპარაკებებს, „დახურულ კარს მიღმა“ სახელმწიფოს მეთაურთა შეხვედრებს, რასაც შეიძლება პირობითად პირდაპირი მეთოდები ვუნდოდ, და ე.წ. ირიბი

ლიდან, რომ არ შეახსენოთ კომუნისტური წარსული, ჯალათი სტალინი და საბჭოთა ფსიქოლოგია! და მიხეილ სააკაშვილს ეს ყველაფერი ჩინებულად ესმის! ესმის, მაგრამ შეგნებულად განაგრძობს მისთვის გამიზნული როლის შესრულებას — მას ხომ სხვა გამოსავალი არ აქვს, ეს მისი ბოლო შანსია, პუტინის დანაპირებ არასახარბიელო პერსპექტივას გადაურჩეს და 2013 წელს პრემიერ-მინისტრიც გახდეს... და ამ შანსს სხვა, უკეთესი არჩევანის არარსებობა!

გორც ჭეშმარიტ ფრანგსა და, მასადასა, ყველის მკოდნეს, ეს ჩინებულად უნდა ესმოდეს! მორიგი დასავლური ტრანში კვლავ საქართველოს მოქმედი ხელისუფლებისა პიარ-ლობირებასა და გამდიდრებაზე დაიხარჯება ან იმთავითვე მისთვის იქნება გამიზნული, როგორც ის 4 მლნ დოლარი, რომელიც რამდენიმე დღის წინათ აშშ-მა გადმოიტანა „საპარტიველო პარლამენტის გასაქმების კამპანია“ (?).

(არ ვიცი, მანდ რისი გამყარებაა საჭირო, ალბათ, შესასვლელი კარის, რათა ხალხი უნებლიეთ, როგორც 2003 წლის ნომბერში მიხეილი და მისი რაზმი, მიგნით არ შეიჭრეს, მაგრამ „განმტკიცების“ პროგრამას აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID) და საერთაშორისო

აშშ საბოლოოდ დააკრავს კავკასიას, კასპიისპირაით «გასაღებს» და კლავდაკრავს ავღანური და სავარაუდო ირანული კავანიაზისთვის!

მეთოდები — მესამე ქვეყნების მეშვეობით ორმხრივი ზემოქმედება, მათზე თავიანთი გავლენის გაძლიერება, რათა მოლაპარაკებების მაგიდასთან ხელში შეიჭროს „კოზირი“ ეჭირით: ჰოდა, ამ ბატონებს მიუზღუმთხვობათი საპარტიველო სტრატეგიის, საქართველო დღეს მართლაც რუსეთშია ჩამოყვანილი ინსტიტუტის მართლაც რუსეთშია ჩამოყვანილი. აშშ და ევროპა, საქართველოს მეშვეობით, დიპლომატიურად ეზღებინან რუსეთს რუსეთის მიმართული პოლიტიკური მეთოდები. აშშ და ევროპა, საქართველოს მეშვეობით, დიპლომატიურად ეზღებინან რუსეთს რუსეთის მიმართული პოლიტიკური მეთოდები. აშშ და ევროპა, საქართველოს მეშვეობით, დიპლომატიურად ეზღებინან რუსეთს რუსეთის მიმართული პოლიტიკური მეთოდები.

ბოგის პირობებში, აშშ სთავაზობს მას იმ პირობით, რომ მათად აღარ შეუძენს მათ პრობლემატს, როგორც ეს 2008 წლის აპრილისთვის მოიხმობდა... „ან ჩამოვინ, ან — არანაირად! — უცხადებს მიშა რუსეთის მისამართით აშშ-ის სახელმწიფო მდივნის შეურაცხმყოფელი გამოხდომის კომენტარებისას წამორომა, რომ ვერავითარ განსხვავებას ვერ ხედავს პუტინისა და კლინტონის განცხადებებს შორის (?); — მის პარტიამი მეორე

კაცმა (შეგარდნადისა და სააკაშვილის კანცელარიის ყოფილმა უფროსმა) მამრადემ, რომელიც ახალ ტელეარხ რეალ ტე-ზე (რომელსაც არცთუ უსაფუძვლოდ, მსს-ს ტელეარხს უწოდებენ), პირდაპირ ეთერში ზაგაფუს სეპარატისტების ლიდერი უწოდა და პატივი არ სცა იმ აფხაზი ხალხის არჩევანს, რომელთანაც პირდაპირი კონტაქტების დამყარებას გვპირდებიან; — ტელენამყვანის შეკითხვის პასუხად დაადასტურა, რომ მოსკოვში ბოლო სტუმრობისას, ნოღადელმა იქ დასაკითხვა: რატომღა, რომ პუტინი ახლა ალაპარაკდა მესამე მხარის ჩარევის დაუშვებლობაზე, ხოლო მთელი ამ წლების განმავლობაში რუსეთი უხეშად ერეოდა ქართულ-აფხაზურ და ქართულ-ოსურ ურთიერთობებში?!

— ათეულობით წლის მანძილზე სახელმწიფო სამსახურში მყოფმა მამრადემ, რომელმაც საერთაშორისო სამართლის ელემენტარული დებულებები ვერ დაისწავლა, იმავე ინტერვიუში განაცხადა, რომ ნიკარაგუის, ვენესუელისა და ნაურუს მიერ სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის აღიარება არასერიოზულია; — ცრუობს, რომ, თუ პრეზიდენტი სააკაშვილი ახლა მართებულ ნაბიჯს გადადგამს, ყველაფერი მოგვარდება (იგულისხმება რუსეთ-საქართველოს დარღვეული ურთიერთობები), რაც კარდინალურად ეწინააღმდეგება რუსეთის ხელისუფლების არაერთგზის განცხადებულ ოფიციალურ პოზიციას;

— აღიარებს, რომ გასული წლის დეკემბერში საქართველოს ხელისუფლების მიერ აშშ-ს ადმინისტრაციასთან ხელმოწერილი თანამშრომლობის (აშშ-სა და საქართველოს) ქარტია სრულად ემთხვევა მათი პარტიის პროგრამას (?);

— აცხადებს, რომ ნოღადელის მთავარი დამასურება ისაა, რომ მან დააცხრო რუსეთის ხელისუფლების დიდი აგრესია საქართველოსადმი, რითაც კლინტონის კვლადაკვალ, რუსეთს, პრეზიდენტად, აბრეშინადა აღიარებს;

— ირწმუნება, რომ ნოღადელმა საქართველოს ხელისუფლებას ზენოლად მოახდინა და რომ სიტუაციის გაუმჯობესება მისი დაუცხრომელი გარჯის შედეგია, რითაც საქართველოს მოქმედ ხელისუფლებასთან გალულ თანამშრომლობას აღიარებს; — „კუმნერს უნდა ვუმაღლოდეთ, რომ 2008 წლის აგვისტოში ჩვენი ქვეყანა განდგურებისგან იხსნა!“ — პათოსით წამოიძახა მამრადემ, საიდანაც უნდა დაეცხვენათ, რომ რუსეთის საქართველოში უნდა განდგურებისგან იხსნა! — იკითხავს, ალბათ, მკითხველი: პასუხის გაცემას ბოლო კითხვიდან დაიწყებ: ლუკაშენკოს მოტივები დიდად არაფრით განსხვავ-

საქართველო

გურამი, ბაზმიონარი თქვენი მოსაზრებები? ღაბშირები: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

ღება ამერიკელი და ახალგაზრდა ლიდერების მოტივებისგან (მაგალითად, ლიტვისა), რომლებიც ცდილობენ, საქართველოს მეშვეობით რაც შეიძლება მტკიცე ნულად „უჩხელიტონ“ რუსეთს და ამისგან პოლიტიკური ანდა საეკონომიკური ლური დივიდენდები მიიღონ. ლუკაშენკოს გამუდმებული სპეკულაციები, რომელმაც რუსეთს ასობით მილიონი დოლარის კრედიტები გამოსტყუა ნუსიერად მოქცევის დაპირების სანაცვლოდ (მაგრამ ვალდებულებები არ შეასრულა), უთუოდ ისევე სავალალოდ დასრულდება, როგორც „გადამდებები“ ბაკიევის შემთხვევაში, ლუკაშენკოსთან რომ ჰქონდა თავშესაფარი! ნამდვილი პოლიტიკა და სახელმწიფო ინტერესები შეუთავსებელია ავანტიურიზმსა და პოლიტიკურ პროსტიტუციასთან. ამ მეთოდის უკანასკნელი მტერი — თანამედროვეობის სახელგანთქმული „დამბალანსებელი“ შევარდნაძე, რომელიც რუსეთსა და დასავლეთს შორის ბალანსირებდა, თავად იქცა ამ სახიფათო და უპერსპექტივო მეთოდის მსხვერპლად. მაგრამ, ზემოხსენებულთაგან განსხვავებით, სამშობლოში უსაფრთხოებისა და მშვიდი სიბერის გაზრდასთან უზრუნველყო საკუთარი თავი...

ტიგიპოვ? არავითარი საფუძველი არ გაგაჩნია, არ დაგიჯეროთ, რომ საქართველოში მას ეკონომიკური რეფორმები, კორუფციასთან ბრძოლის გამოცდილება და რეფორმირებული სამართალ-დამცავი სტრუქტურები აინტერესებდა (რამაც სააკაშვილის უპირობო დამსახურებებს აღიარებენ მისი ყველაზე სასტიკი მონინალმდევნიც კრემლი!). დავძენ, რომ ტიგიპოვო ფინანსისტი და მსხვილი ბიზნესმენია, ხოლო უცხოელ ბიზნეს-ინვესტორთათვის დღეს საქართველოში, უნდა ვღაიროთ, რომ ზემოთაღიანი კლიმატია. ვფიქრობ, რომ საქართველოსთან უფრო მეტად აქტიურ ეკონომიკურ თანამშრომლობაზე ორიოდე სიტყვა ქალბატონმა კლინტონმა შეგვანია ამიერკავკასიაში უკრაინაში სტუმრობისას.

დასასრულ, პრეზიდენტი ალიევი... უპირველესად, აღვნიშნავ, რომ მისი ვიზიტი, უმეტეს ზემოჩამოთვლილთა მსგავსად, „ექსპრომიტი“ იყო: ეს რომ ნინასნარ სცოდნოდათ, ჩვენი ხელისუფლება მედიის საშუალებით დღე და დღე ამაზე ილაპარაკებდა თავისი პოპულარობის დასადასტურებლად. შემდგომ, კიდევ ერთხელ საზღვარ-გარეთში, ალიევი ანდრონიკი, რომელიც მისი პრეზიდენტის სახელმწიფო მდივანმა.

ამან შესანიშნავი საშუალება მისცა სპარსი დიდებულებით ვერაგ სააკაშვილს (ინტრიგის ოსტატისა და „დამბალანსებელი“ შევარდნაძის ნიჭიერ მონაფეს), ლუკაშენკო და ალიევი, ყველა ზემოჩამოთვლილ ვიზიტორთან ერთად, „გამოეჭირა“ და რუსეთის ჯიბრზე თავის მოკავშირეებად, მეგობრებად და ძმებადაც კი გამოეცხადებინა! აი, რით აიხსნება, პატივცემული მკითხველო, ნინა თვეში საქართველოში მოულოდნელი ვიზიტების კასკადი, რომელიც, ვფიქრობ, კვლავაც გაგრძელდება: ბაქარა ჯარი კიდევ აინტერესებს „დათვის“ ბაღიანიანა მუშეთის დოლარების მაღლიერი, ზომიერი მათად სტუმრის მართმომარა და გულღია პარტიველების ხელში, რათა მისი რეპრეზენტატივობა დასადასტურებლად, შეეძლოს, ალიევი და სომხეთ-თურქეთის საზღვრის სავარაუდო გახსნა მოწყვეტოს) არამონარქი „ბარაკობა“ არ მომხდარა. უფრო მეტიც, კიდევ ერთი თვალნათლივ დარწმუნდა, რამდენად უპირობო აღმოსავლეთის საკითხში იმდენად უპირობო, რომ ნებისმიერ მომენტში შეიძლება „გადიარაღის“ ახალ ომში — ყარა-

ბაღში, რასაც ტარონის ავითქვამს მოწყობა ჩრდილოეთი კავკასიისა და საქართველოში (სადაც შეიძლება ჩრილოკავკასიურმა ბანდოორმირებებმა გადაინაცვლონ), პროვოქაციის აზნაზნა და სამხრეთი ოსეთში. რით დასრულდება ახალი კავკასიური ომი, იმის გათვალისწინებით, რომ რუსეთის ბაზები — გიუმრიში, აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში, ხოლო 58-ე არმია ჩრდილოეთ კავკასიაში დგას, ოთხი განსაჯრეტი:

აზო საბოლოოდ დაკარგავს კავკასიას, კასპისპირეთს „განსაღებს“ და კლავდარმს ავღანური და სავარაუდო ირანული კამანიანისთვის!

„საქართველო ჩვენი პარტნიორია, ხოლო სომხეთი ჯიუტობს... რა ვიღონოთ? აზერბაიჯანს მომგებიანი გარიგება უნდა შევთავაზოთ; იმაზე გაცილებით მომგებიანი, ვიდრე რუსეთი სთავაზობს, რომელიც მისგან მთელი გაზის შესყიდვას ივალდებულებს „ან და მარადის და უკუნიითი უკუნისამდე“, რაზეც ალიევის უარის თქმა გაუჭირდება!

და მაქსიმალურად მივებათ აზერბაიჯანი საქართველოს, მასთან ისედაც დაკავშირებულს სტრატეგიული მიზნადგებით, რომელთა შესაფერისი ამოცანას, სამხედრო მოქმედებათა შემთხვევაში, ჩვენ, აზო ვიტყვირებთ! და კიდევ, დავაჩქარებთ ბაქო-ახალქალაქი-ერზრუმის რკინიგზის მშენებლობას, რის შემდეგაც სომხეთი ვერსად გაიქცევა: ერთადერთი საავტომობილო და საჰაეროზო არტერიია, რომელიც მას რუსეთთან აკავშირებს, ისევე, როგორც „ჩრდილოეთ-სამხრეთის“ გაზსადენის მონაკვეთი, ჩვენ მიერ კონტროლირებად საქართველოს ტერიტორიაზე გადის, ხოლო ირანზე გასასვლელი ისედაც დაიკავება, როგორც კი იქ სამხედრო მოქმედებებს დაიწყებთ!“ — გადანყვიტა სახელმწიფო მდივანმა.

მისი განცხადებით, სახელმწიფო არ არის ხორციკომბინატი, რომ მკვდარი ხორცი შეინახოს, პირიქით — მათ ცოცხალი კადრები სჭირდებათ, რომლებიც საქმეს გააქვებენ. პრეზიდენტს ურჩევნია, სახელმწიფო მოხელემ მას შენიშვნა მისცეს და საქმის წარმატებით დასაკეთებლად ინციატივა გამოიჩინოს, ვიდრე კვირი დაუკრას და შემდეგ სულ იმის ახსნაში იყოს, თუ რატომ ვერ გაკეთდა ეს თუ ის საქმე.

გლდანის საპრობილეში პატიმრებს საკვების შექმნის საშუალება არ აქვთ. ცხელა საკნებში. იურისტები პატიმრების ცულ პირობებზე მიუთითებენ“ — აცნობეს „მედიაინუსს“ არასამთავრობო ორგანიზაცია „ადამიანის უფლებათა ცენტრიდან“.

მათივე ინფორმაციით, გლდანის № 8 საპრობილე ექსპლუატაციაში 2007 წლის ბოლოს შევიდა. საპრობილე თანამედროვე სტანდარტების დაცვით არის აშენებული. მაგრამ პირობები არც თუ ისე სტანდარტულია.

„რამდენ პატიმართანაც შევედი, ყველამ მითხრა, რომ თანხა აქვთ ბარათზე, მაგრამ საკვების ყიდვას ვერ ახერხებენ. მალაზიაში თითქმის არ არის ხილი, პოსტფული. არის ვადაგასული საკვები და ისეთი რაღაცები, რასაც ვერ ჭამენ. ასევე, პრობლემაა ამ საკვების მიწოდება. პატიმრები თავიანთ ბარათებს უფლებამოსილი პირებს ატანენ. ეს ადამიანები, როცა მოესურვებათ, მაშინ მიდიან, ხან სულ არ მიდიან, ხან რიგებია და ხელცარიელი ბრუნდებიან“, — ამბობს „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ იურისტი ეკა ქიბუაშვილი. მისივე თქმით, ბევრ პატიმარს ჯან-

მრთელობის პრობლემა აქვს, ამიტომ მათთვის ნორმალური კვება განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია.

ციხეში კიდევ ერთი პრობლემა სიცხე და უჰაერობაა. პატიმრებს ვენტილატორის შექმნის უფლება კი აქვთ, მაგრამ ციხის ადმინისტრაცია ამბობს, რომ ჯერ არ შეუტანიათ ისინი გასაყიდად და პატიმრებიც ვერ ახერხებენ შექმნას.

სუნთქვა ჭირს, მაგრამ იმასაც ამბობს, რომ საკვებთან დაკავშირებულ პრობლემებზე პატიმრებს მისთვის არაფერი უთქვამთ.

გლდანის საპრობილეში პატიმართა უფლებების დარღვევებზე ერთი თვის წინათ არასამთავრობო ორგანიზაციებმა სპეციალური მიმართვა გაავრცელეს. ისინი აცხადებდნენ, რომ „გლდანის საპრობილე, ფაქტობრივად, სანამებელი დაწესებულებაა და უმონყალოდ სცეკველა პატიმარი პირველივე დღიდან განიცდის ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ ზეწო-

ლარინი შაქარი საქართველოში 2 ლარად იყიდება

ქართულ ბაზარზე შაქარი ისევ გაძვირდა. ამჟამად ფასი 15–20 თეთრითაა მომატებული და, შესაძლოა, ეს ტენდენცია გაგრძელდეს, იმის მიუხედავად, რომ მსოფლიო ბაზრებზე სტაბილური ვითარებაა.

გაზეთ „რეზონანსის“ ადვკატურია: 16 ივლისის დასკვნით, ქართულ ბაზარზე შაქრის ფასი საერთაშორისო ბაზრების არა-

რაც ეროვნულ ვალუტაზე გაანგარიშებით 704 ლარს შეადგენს. თეთრი შაქარი მსოფლიოში ტონაზე 1050 ლარი ღირს. აქედან გამომდინარე, ერთი კილოგრამი ნედლი შაქრის საბირჟო რეზულტატი 0,7 ლარს შეადგენს, ხოლო თეთრი შაქრისა — 1,05 ლარს.

ფასების დინამიკა ცხადყოფს, რომ მაღალი ფასისთვის რეალური საფუძველი არ არსებობს. იმპორტიორები პროდუქციის გაძვირების მიზეზად ლარის გაუფასურებასაც ასახელებენ. ამ დროისთვის თბილისში კილოგრამი შაქარი 1,7–2,0 ლარი ღირს.

მისილ საავტომობილო სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დახურვით იმუქრება

ყვარლის ტბის ტურისტულ კომპლექსში გამართულ მთავრობის სხდომაზე პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ტურიზმის განვითარების მნიშვნელობაზე ისაუბრა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო გააკრიტიკა.

მისი განცხადებით, სახელმწიფო არ არის ხორციკომბინატი, რომ მკვდარი ხორცი შეინახოს, პირიქით — მათ ცოცხალი კადრები სჭირდებათ, რომლებიც საქმეს გააქვებენ. პრეზიდენტს ურჩევნია, სახელმწიფო მოხელემ მას შენიშვნა მისცეს და საქმის წარმატებით დასაკეთებლად ინციატივა გამოიჩინოს, ვიდრე კვირი დაუკრას და შემდეგ სულ იმის ახსნაში იყოს, თუ რატომ ვერ გაკეთდა ეს თუ ის საქმე.

ნი ფოთში 3 000-მდე კვადრატული მიწის ფართობის შესყიდვას ითხოვდა.

საკაშვილის ინფორმაციით, მას ხსენებული მიწის ნაკვეთი 9 მილიონი ლარის ინვესტიციის განსახორციელებლად, კერძოდ დიდი მასშტაბის შესაქმნელად უნდოდა, რომლის შემგეობითაც საზღვარგარეთ ქართული პროდუქტის ექსპორტირება მოხდებოდა. წერილი მაშინდელი მინისტრის — ზურაბ დიმიტრის — ზურაბ დიმიტრის მიხედვით, ასეთი ადამიანების მთავარი ფუნქცია არის „ნაცრის ქექვა და ერთ ადგილას მახათის გაყრა“. თანამდებობებზე სწორედ მსგავსი პირების ყოფნის გამოა შექმნილი პრობლემები გაგრძელდა და ციხისა და ბუნებრივი რესურსების, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვისა და სხვა უწყებებში.

როგორ «ბაზოტენს»

ანტისტალინური მკულატურის ყალბი და ნასყიდი ავტორების ვალპურგის ღამის ფონზე ამ ბოლო დროს თვალისაყვამად იმატა იოსებ სტალინის მოღვაწეობის გარკვეული ეტაპების მეცნიერული კეთილსინდისიერებით გამოკვლეული ნაშრომების რაოდენობამ. ეს ტენდენცია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ხრუშჩოვის ანტისტალინური გესლიანი პროპაგანდის რეალურად დაძლევის პერსპექტივის მუხტის მატარებელია. ობიექტური მასალების რიგს შეემატა სულ ახლახან — 2010 წლის 21 ივნისს „კომსომოლსკაია პრავდაში“ გამოქვეყნებული სერგეი ბრეზუკუნის ანალიტიკური სტატია „საიმედო წყარო“.

პასუხისმგებელია, მაგრამ მისი ბრალი არ არის

ერთ-ერთი „ბრალდება“, რომელიც სტალინის წინააღმდეგ ააშუშავეს ნიკიტას პრემიერულმა ავტორებმა, სამამულო ომის დაწყებას უხელოა, კერძოდ, თითქოს სტალინმა ყურად არ იღო ინფორმაცია გაფრთხილება, რომ გერმანელები საბჭოთა კავშირს 22 ივნისს თავს დაესხმოდნენ.

სწორი პასუხის გაცემა, მართლაც ასე იყო, თუ სხვაგვარად, საბჭოთა პერიოდში შეუძლებელი იყო.

ამის ერთ-ერთი მიზეზი, რაოდენ უცნაურადაც შეიძლება მოგვეჩვენოს, თვით იოსებ ბესარიონის ძე იყო. სტალინის ხელს არ აძლევდა, საჯაროდ ემხილებინა საბჭოთა გენერალიტეტის დანაშაულებრივი მოქმედება (არცთუ იშვიათად — დანაშაულებრივი უმოქმედობა). ომის დროს ამის განცხადება ნიშნავდა უმაღლესი ოფიცრობის ავტორიტეტის დაცემას ჯარისკაცთა მასებში, რაც არმიის დემორალიზებას გამოიწვევდა. ხოლო 1945 წლის მაისის შემდეგ მხარე სიმართლის თქმა წარუშლელ ლაქად დაედებოდა გამარჯვებული არმიის სახელსა და ზატებას.

ხრუშჩოვმა ისარგებლა ასეთი სიტუაციით და ხელისუფლების სათავეში მოსვლის შემდეგ საკუთარი ძალაუფლების განსამტკიცებლად და გაველენის გასაძლიერებლად განტყვევების ვაცად სტალინი წარუდგინა მიმდებარე საბჭოთა საზოგადოებას.

გამოცდილი მეთოდი წინამორბედის ძვლებზე საკუთარი კარიერის აგება.

ჩვენი საზოგადოებისთვის დამატებითი არგუმენტების წარდგენა არ არის საჭირო, რადგან მიხილვით სააკაშვილის მაგალითი თვალწინ აქვს. დაგმე და იბატონე!

სერგეი ბრეზუკუნი არ იბრალდება, რომ მისი წერილი არის უმაღლესი ინსტანციის ქვეშევრდობა და სტალინის შესავალ ნაწილში პირდაპირ წერს, რომ 1941 წლის საბედისწერო ივნისის სრული სურათი ჯერ კიდევ არ გვაქვს. „არ აქვთ დასავლეთშიც, სადაც სიმართლეს ხშირად მიჩქვალავენ და ამახინჯებენ უპირატესად პოლიტიკური მიზეზების გამო“.

ამ შეკითხვას შეიძლება დაემატოს ვუპასუხოთ, იმდენად, რამდენადაც ქვეყნის მეთაური პასუხისმგებელია ყველაფერზე, რაც შეიძლება მოხდეს სახელმწიფოში, რომელ-

საც იგი ხელმძღვანელობს. მაგრამ არსებობს ასეთი დებულება „პასუხისმგებლობა ბრალის გარეშე“. აქედან გამომდინარე: სტალინი პასუხისმგებელია ტრაგიკული ივნისის გამო, მაგრამ მისი ბრალი არ არის.

მაშ, ვისი ბრალია? წერილი, რომელსაც წარმოგიდგენთ, არის მცდელობა ამ კითხვაზე პასუხის გაცემისა, დოკუმენტებზე დაყრდნობით.

დოკუმენტები, როგორც უტყუარი არგუმენტი.

მილიონობით ადამიანი, — წერს ავტორი, — დარწმუნებულია, რომ „1941 წლის მარცხის მიზეზი თითქოს სტალინის სიბეცეა, რომელსაც არ სჯეროდა, ომი კარს რომ იყო მომდგარი. გამოდის, რომ ხედავდა ყველა, ამ „სულელისა და პარანოიკის“ გარდა. სტალინი თითქოს ამოხრუჭებდა გენერალიტეტს, არადა ავტორმა ზორგეს დაზვერვითი მონაცემებს, სამაგიეროდ სჯეროდა „პროვოკატორ ბერიასი, რომელიც აცხადებდა, რომ ომი არ იქნებოდა და ზანაპირების მტვრად აქცევდა ყველას, ვინც სხვაგვარად ფიქრობდა“.

„ДУРОЧКА“ დოკუმენტები

„Дурочка“ ქართულად შტერ ქალს ნიშნავს. პროფესიულ ჟარგონზე — სულელურ ინფორმაციას, რომელიც სიმართლის ნასახს არ შეიცავს, შტერი ქალის მონაჭორივითაა.

ასეთი „დუროჩკა“ გავრცელებული ინფორმაცია ზორგეს ცნობილი დეკრეტია, რომლითაც მან 1941 წლის 15 ივნისს ომის დაწყების თარიღი აცნობა ცენტრს — „თავდასხმა მოსალოდნელია ფართე ფრონტით 22 ივნისის ადრინა დილით“.

უწინარეს ყოვლისა, აღსანიშნავია, რომ „ზორგეს დეკრეტის“ ტექსტი კონსტრუქციით მკვეთრად განსხვავდება რეალური შიფროგრამებისგან. პროფესიონალები დარწმუნებულები არიან, რომ არც ერთი პასუხისმგებელი ხელმძღვანელი არ განახორციელებს რაიმე სერიოზულ ღონისძიებას, რაგინდ სანდო ინფორმაციას არის მიერ გამოგზავნილი იყოს, მსგავსი შეტყობინების საფუძველზე.

მეორე, ზორგე ადრეც აცხადებდა „ზუსტ“ თარიღებს, რომლებიც არ დადასტურებულა.

და მესამე, რაც უმთავრესია: ზორგეს მსგავსი რამ არასოდეს არავისთვის არ შეუტყობინებია!

მაშ, საიდან ვაჩნდა ეს „დუროჩკა“?

2001 წლის 16 ივნისს რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს ცენტრალურმა ბექდურმა ორგანომ, გაზეთმა „კრასნაია ზეზდა“ გამოაქვეყნა ომის დაწყების 60 წლისთავისადმი მიძღვნილი „მრავალი მაგიდის“ მასალები; მათ შორის, საგარეო დაზვერვის სამსახურის პოლკოვნიკის — კარპოვის აღიარება:

„სამწუხაროდ, ეს არის ყალბი დოკუმენტი, რომელიც ხრუშჩოვის დროს გაჩნდა. ასეთ „დუროჩკებს“ მარტივად ავარჯილებენ: ზორგეს შესახებ პუბლიკაციების რომელიმე ავტორმა მეტი დამაჯერებლობისთვის მიიგონა ეს რადიოგრამები, სხვებმა კი, მისი დამონებით, აიტაცეს და აგორდა სიცრუე გუბერნიამ... შემდეგ დაუმატეს ელქოლოგიზმში, გამოიგონეს შურისმაძიებელი სტალინი“...

ამას ლაპარაკობს პროფესიონალი, რომელიც საქმის კურსშია, და არა ნიკიტა „ექსპერტ“ გოგოები ქართული ტელეარხებიდან, რომლებიც ხმის იოგების დაწყებამდე ცდილობდნენ „პროვოკატორებს“ სტალინის ძეგლის დემონტაჟის გამართლებას.

„დუროჩკებს“ ამათაც უწოდებენ, მაგრამ ჩვენ სხვა „დუროჩკებზე“ ვლაპარაკობთ. კიდევ ერთი ცნობილი „დუროჩკა“, თითქოს ბერიას მიერ ვიზირებული:

„ბოლო დროს ბევრი თანამშრომელი წამოეგება ხოლმე თავხედურ პროვოკაციებს და თესავს პანიკას. საიდუმლო თანამშრომლები „იასტრები“, „კარმენი“, „ალმასი“, „ვერნი“ (რომლებიც ბუნებაში არასოდეს არსებულან. — ს.ბ.) სისტემატური დეზინფორმირებისთვის, როგორც იმ პროვოკატორების ხელისშემწყობნი, ვისაც ჩვენი და გერმანიის წაყიდება სურთ, ვაქციეთ ზანაპირების

მტვრად. დანარჩენები მკაცრად გავაფრთხილოთ. ლ. ბერია. 1941 წლის 21 ივნისი“.

ბერია ყოფილა ყველა უბედურების თავიდათავი.

აი, კიდევ ერთი, ვითომ ციტატა ვითომ ბერიას მოხსენებით ბარათიდან სტალინის იმავე 1941 წლის 21 ივნისით დათარიღებული:

„კვლავ დაბეჯითებით მოვითხოვ (ვითომ ბერია თავს უფლებას მისცემდა, ასეთი კატეგორიული ტონით მიემართა სტალინისთვის! — ს.ბ.) ბერლინში ჩვენი ელჩის, დეკანოზოვის გამოწვევასა და დასჯას. იგი კვლავ მბომბავს „დეზინფორმაციის“ (დეზინფორმაციის — ა.ს.) სსრკ-ზე თავდასხმის ვითომდა მზადების შესახებ. მან აცნობა, რომ ეს „თავდასხმა“ დაიწყება ზედა. რადიოთი იგივე გადმოგვცა გენერალ-მაიორმა ტუპიკოვმა, სამხედრო ატაშემ ბერლინში. ეს ჩლუნგი გენერალი ამტკიცებს, რომ ვერმანის არმიების სამი დაჯგუფება შეუტყვის მოსკოვს, ლენინგრადსა და კიევს... მაგრამ მე და ჩემს ხალხს, იოსებ ბესარიონის ძე, შეტყვივთ გვანახოს თქვენი ბრძნული წინასწარგანზრახულობა: 1941 წელს პიტლერი თავს არ დაგვესხმება!“

უელოვადი „წყარო“

ბერიას მოხსენებით ბარათს, ნებისმიერი ჩვენი მკითხველი მიხვდება, საერთო არაფერი აქვს სამსახურებრივ დოკუმენტთან, ზედპირულად კი. იმ ეპოქის საქმიან ქალაქებს თავისი, აბსოლუტურად ჩამოყალიბებული ლექსიკა — სიტყვათა მარაგი ჰქონდა. წინადადებების წყობაც კი ერთიან წესს ემორჩილებოდა. სტილურ თავისებურებაზე ლაპარაკი.

აქედან გამომდინარე, პროფესიული ჟარგონის — „დეზინფორმაციის ნაცვლად“ ხმარება სახელმწიფო მნიშვნელობის მქონე დოკუმენტში, პირდაპირი სამხილია მისი სიყალბის დასამტკიცებლად. ესე იგი, „ბერიას მოხსენებითი ბარათი“ ისეთივე „დუროჩკა“ა, ზემოთ რომ ჩამოვთვალეთ.

სავსებით სამართლიანად შენიშნავს პუბლიკაციის ავტორი სერგეი ბრეზუკუნი, ბერია აზრადაც ვერ გაივლებდა ასეთი ტონალობის მქონე დოკუმენტის გაგზავნას სტალინისთვის.

კვრც გაბედავდა. თანაც ლავრენტი პავლოვიჩი არც ისე უგემოვნო იყო, რომ სტალინისთვის გაგზავნილ დოკუმენტში ასეთი დაბადილი დონის ზმა, კლამბური გამოყენებინა „Тупой генерал Туриков“.

ყოფილი იყო ორ სახალხო კომისარიატად: შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატად, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ბერია და სახელმწიფო უშიშროების სახალხო კომისარიატად, რომელსაც სათავეში მერკულოვი ედგა. სავსებით ნათელია, რომ ამ პერიოდში შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის სტრუქტურაში, ანუ ბერიას გამგებლობაში არ იყო საგარეო დაზვერვა.

მაშასადამე, სისულელეა, დააბრალო ამ ადამიანს ისეთი რამ, რაც მისი კომპეტენციის ფარგლებს სცილდებოდა. ეს დღესაც შესაძლებელია, რომ თბილისის მერმა შეთავსებით სარდლის როლი მოიგოს 2008 წლის აგვისტოს 5-დღიან ომში. საბჭოთა წყობილების დროს ასეთი თავნებობა წარმოუდგენელი იყო. ერთადერთი სიახლე, რომელიც სამამულო ომის დროს სამოქალაქო (მაღალი რანგის) პირების საარმიო სტრუქტურებში ჩართვის თვალსაზრისით შემოიღეს, სამხედრო საბჭოს წევრობა იყო — ოფიციალურად, უმაღლესი მთავარსარდლის ბრძანებით.

მაგრამ ასეთ „ნიუანსებზე“ დღევანდელ საზოგადოებაში ბერის წარმოდგენაც არ აქვს. ამიტომ არ იქნება ზედმეტი მათთვის იმის შესხენება, რომ სახალხო კომისარიატების დაყოფამ ბერიას ცხოვრება არ გაუიოლა, რადგან იმავე 1941 წლის 3 თებერვლის დადგენილებით, იგი სსრ კავშირის სახალხო კომისარიატის თავმჯდომარის მოადგილედ (სტალინის მოადგილედ) დაინიშნა და შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის პოსტზეც დატოვეს.

არავითარი შეღავათი!

ზოგი ზეფხიზელი დამოკიდებულებითაა გამორჩეული ომის დაწყების საკითხთან დაკავშირებით. სინამდვილეში კი იგი იზიარებდა თავისი ძველი კოლეგის, სახელმწიფო უშიშროების სახალხო კომისარიატის დაზვერვის რეზიდენტის — ამიაკ ქობულაძის პოზიციას, რომელიც რეალურ სიტუაციაზე იყო დაფუძნებული.

საქმე ისაა, რომ გერმანელებმა აბაკუმოვს დეზინფორმირების მიზნით შეუდგეს აგენტი-ორეული ბერლინსკი, რომელიც სახელმწიფო უშიშროების შესაბამის სამმართველოში „ლიცეისტის“ კოდური სახელით იყო დაფიქსირებული. ასე რომ, გერმანელების სწრაფი თავდასხმის შესახებ „დეზინფორმირების“ მოსკოვს ვერ „დაბომბავდა“, რადგან აგენტი „ლიცეისტის“ დეზინფორმაციას უტყუარად მიიჩნევდა. „ლიცეისტის“ აბსოლუტურად სანინალმდევოს ირწმუნებოდა, რათა საბჭოთა დაზვერვის, მაშასადამე, ქვეყნის ხელმძღვანელობის ყურადღება მოედუნებინა და „ბარბაროსას“ გეგმის განხორციელება მართლაც მოულოდნელად დაწყებულიყო.

სტალინმა ეს „დეზინფორმირება“ და მერკულოვს ასე შეუფასა მისი გერმანული წყაროს სანდობა (უპირაზო იქნება მისი რეზოლუციის დედნის ენაზე მიწოდება ჩვენი მკითხველისთვის):

„Т-щу Меркулову. Можете послать ваш „источник“ из штаба герм. авиации к е.м.матери. то не „источник“, а дезинформатор. И.Ст.“ (Сборник документов о Смерте, 1939-1946 гг. Москва, МФД, Материк, 2006 г.).

სტალინის ამ რეზოლუციას ხშირად იმონებენ მისი სიბეცის დასადასტურებლად, მაგრამ ელემენტარული დაკვირვება საჭირო იმის გასარკვევად, რომ მერკულოვის სტეტიკალურ მოხსენებით ბარათში ორი პატაკია წარმოდგენილი. მათგან მხოლოდ ერთი შეაფასა სტალინმა ასე ნეგატიურად. მან განახსენა ინფორმაციები ერთმანეთისგან და უნდობლობა მათგან ერთს — „სტარშინას“ (შულც-ბოიზენს) ლუფტავის სტაბიდან გამოუცხადა, და არა მეორეს — „კორსიკანცეს“ (ხარნაკს), რომელიც გერმანიის მეორენიშის სამინისტროში იყო ჩანერგილი. სტალინს ასეთი გრადაციის სრული უფლება ჰქონდა, რადგან „სტარშინას“ პატაკი ელემენტარული სისულელე იყო.

როცა ბრძანებებს არ ასრულებენ

1940 წლის 27 დეკემბერს თავდაცვის ახალმა სახალხო კომისარმა, მარშალმა ტიმოშენკომ, რომელმაც მარშალი ვოროსილოვი შეცვალა, გამოცხადებდა №0367:

„თავდაცვის სახალხო კომისარის 1939 წ. №0145 ბრძანების თანახმად, უნდა შენიღბულიყო ყველა მშენებარე ოპერატიული აეროდრომი. ნითელი არმიის სამხედრო-საჰაერო ძალების მთავარი სამმართველოს ეს ღონისძიებები უნდა განხორციელებინა არა მხოლოდ ოპერატიულად, არამედ

სტალინმა პიტლერი

სამხედრო-საპარო ძალების მთელ საეროდრომო ქსელში. მაგრამ არც ერთმა სამხედრო ოლქმა ამ ბრძანებას სათანადო ყურადღება არ მიაქცია და არ შეასრულა...

არ შესრულდა არც სახალხო კომისრის — ვოროშილოვის 1939 წლის №0145 ბრძანება, რაშიც მთავარი ბრალი მიუძღვით სამხედრო-საპარო ძალების გენერალ-ინსპექტორს, წითელი არმიის გენერალური შტაბის უფროსის თანამშემსახურს, ორგზის საბჭოთა კავშირის გმირს, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტ იაკობ სმუშკევიჩსა და სამხედრო-საპარო ძალების მთავარი სამმართველოს უფროსს, თავდაცვის სახალხო კომისრის მოადგილეს, საბჭოთა კავშირის გმირს, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტ პავლე რიჩაგოვს: ომის დაწყებისთანავე გერმანული არმიების წარმატებული შეტევა პევერად განაპირობა იმან, რომ საბჭოთა სამხედრო აეროდრომები პირველსავე დღეებში დაბომბეს და მთლიანად გაანადგურეს იქ ბაზირებულ თვითმფრინავებთან ერთად.

ომამდელი სამხედრო-საპარო ძალების მთავარი ორგანო იყო სამმართველო და მისი მთავარი ფუნქცია იყო სამართლიანი ასეთი გადაწყვეტილება?

ერთი საინტერესო დეტალი გაიხსენა აეროდრომებთან დაკავშირებით საბჭოთა კავშირის მარშალმა მერვეცკოვმა. 1941 წლის 15 ივნისს, ომის დაწყების კვირას (მერვეცკოვი მაშინ სახალხო კომისრის მოადგილედ მუშაობდა საბრძოლო მომზადების დარგში) დასავლეთის განსაკუთრებულ სამხედრო ოლქში იმყოფებოდა და საავიაციო ნაწილში სწავლებას აკვირდებოდა. უცებ, გაგანია სწავლების პროცესში, აეროდრომზე დაეშვა გერმანული თვითმფრინავი:

„ყველაფერი, რაც აეროდრომზე ხდებოდა, ეკიპაჟის თვალთვალის საგანი გახდა.

საკუთარ თვალებს არ დაუჯერებ და შეკითხვით მივმართე ოლქის სარდალს დ. გ. პავლოვს. მან მიპასუხა, რომ სსრკ სამოქალაქო ავიაციის

უფროსის განკარგულებით, ნებადართულია ამ სამხედრო აეროდრომზე გერმანული სამოქალაქო თვითმფრინავების დაშვება. ამან აღმაშფოთა ვუბრძანე, მოემზადებინათ დეპეშა ი. ბ. სტალინის სახელზე სამოქალაქო ავიაციის უფროსის არასწორი მოქმედების შესახებ, და მაგრად გამოვლანძღე პავლოვი იმის გამო, რომ მან ასეთი განკარგულების შესახებ არ აცნობა თავდაცვის სახალხო კომისარს. შემდეგ მივმართე ოლქის ავიაციის უფროსს ი. ი. კოპეცს:

— რახდება თქვენთან? ომი რომ დაიწყო და ოლქის ავიაცია მონინალმდევის დარტყმას თუ არ გადაურჩა, რა უნდა გააკეთოთ მაშინ?

კოპეცმა სავსებით მშვიდად მიპასუხა: — მაშინ თავს მოვიკლავე...

ზუსტად ერთი კვირის შემდეგ 32 წლის კოპეცმა თავი მოიკლა. მისი უფროსი პავლოვი მოგვიანებით დახვრიტეს.

იყო სამართლიანი ასეთი განაჩენი?

ინფორმაციის მრავალწყაროზე დაყრდნობით, სტალინმა უკვე ივნისის დასაწყისისთვის იცოდა, რომ ომი ძალიან მალე დაიწყებოდა. და ეს თვით პიტლერმა „აცნობა“ საბჭოთა სახელმწიფოს მეთაურს. სამხედრო ისტორიკოსებში უნიკალური შემთხვევაა, როცა ერთი სახელმწიფოს მეთაურმა ომის გასაჩაღებლად გამზადებული მეორე სახელმწიფოს მეთაური „ჭეშმარიტების მომენტის“ წინაშე დააყენა.

გაუფიქრებელი ამბავია! სტალინს მოსდის პატაკები მოახლოებული ომის შესახებ მერკულოვის უწყების საზღვარგარეთული რეზიდენტურებიდან, გენშტაბის UHE-ს არალეგალურებისგან, სამხედრო ატაშეებისგან. მაგრამ ამ ტალღას ყოველთვის თან სდევს ეჭვი, რომ შეტყობინებათა ასეთი მასობრივი ნაკადი შეიძლება იყოს დასავლეთის სახელმწიფოთა მიერ ორგანიზებული პროვოკაცია, რომლებიც საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის დაპირისპირებაში ფაქტებისგან თავიანთი გა-

ადოლფ ჰიტლერი იბარებს ესეაქვეთა ალფს

მოლოტოვი და სტალინი ოფიციალურ მიღებაზე

დარჩენის ერთადერთ გზასა და საშუალებას ხედავენ.

მაგრამ, ამასთანავე, მოქმედებს სასაზღვრო ჯარების ბერიას მიერ შექმნილი დაზვერვა, რომლის ინფორმაცია ყურადსაღებო და აუცილებლად გასათვალისწინებელია. აქედან მიღებული ინფორმაციის მიხედვით, ომი კარსაა მომდგარი.

მაგრამ მასაც სჭირდება შემოწმება.

„იდელური ვარიანტი, — ირონიულად შენიშნავს სერგეი ბრეჟნევი, — თვით პიტლერს შეეკითხო მის ნამდვილ განზრახვებთან დაკავშირებით, რადგან ფიურერს საკუთარი გარემოცვისთვის მოულოდნელად არაერთხელ შეუცვლია თავისი ბრძანებების შესრულების ვადები. მაგალითად, დასავლეთის ფრონტზე 1940 წელს შეტევის დაწყების ვადები პიტლერმა 20-ჯერ შეცვალა.

1941 წლის 18 ივნისს სტალინი მიმართავს პიტლერს ერთობლივ კონსულტაციების საწარმოებლად მოლოტოვის ბერლინში სასწრაფოდ მივლინების შესახებ. ეს პიპოთეზა კი არ არის, ფაქტია,

რომელიც თავის დღიურში აქვს აღნიშნული რაინის სახმელეთო ჯარების გენერალური შტაბის უფროს ფრანც გალდერს...

სსრკ თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო გამოცემულ ობიექტში 1968-1971 წლებში გამოცემულ პირველწყაროთა კრებულის მე-2 ტომის 579-ე გვერდზე 1941 წლის 20 ივნისს გაკეთებულ სხვა ჩანაწერებთან ერთად ვკითხულობთ: „18.06-ში მოლოტოვს ფიურერთან დალაპარაკება სურდა“.

სურდა, მაგრამ რატომაც ვერ დაელაპარაკა.

„და ამ წინადადებაზე, — ასკენის ავტორი, — რომელიც უტყუარად აფიქსირებს სტალინის შეთავაზებას პიტლერისათვის ბერლინში მოლოტოვის სასწრაფო ვიზიტის შესახებ, მთლიანად შეატრიადა ომისწინა ბოლო დღეების სრული სურათი.

სრულად! მაგრამ ამო შრომა, ამ ფაქტის ძებნა ომის წების მიერ ოფიციალურ ისტორიაში. რადგან ეს ფაქტი სრულად აცანცხვრებს ჩვენთან და დასავლეთში დამკვიდრებულ სქემას“.

მივყვეთ ავტორისეული ვერსიის ლოგიკას. სტალინმა პიტლერს მოლოტოვთან შეხვედრა შესთავაზა. პიტლერმა უარი თქვა არაუგვიანეს 18 ივნისისა. სტალინის მოადგილეს პიტლერი გერაფრთი ვერ შეხვედებოდა.

სტალინისთვის დღესავით გაცხადდა, რომ ეს ომის დაწყებას ნიშნავდა.

ამიტომ იყო, რომ მან დაუყოვნებლივ (არა უგვიანეს 18 ივნისის საღამოსი) თავდაცვის სახალხო კომისარიატის შესაბამისი განკარგულებები მისცა.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ხელმძღვანელობის, ანუ ბერიას გაფრთხილება საჭირო არ იყო, რადგან მათ თვითონ გააფრთხილეს სტალინი.

საბჭოთა დაზვერვამ ომის დაწყების ბუკვალურად წინა დღეს კიდევ ერთი სენსაციური ინფორმაცია მოიპოვა. ამას, ადასტურებს სტალინისთვის, მოლოტოვისთვის და ბერიასთვის 1941 წლის 21 ივნისს სახელმწიფო უშიშროების სა-

ხალხო კომისრის — მერკულოვის მიერ გაგზავნილი ბარათი, რომელსაც თან ერთვის ორი უცხოელი დიპლომატი საუბრის გამოფრული ტექსტი.

მოსკოვში აკრედიტებული ეს ორი დიპლომატი 20 ივნისს შემოფოთებული საუბრობენ:

„— როდის ჩამოვიდა თქვენი გენერალ-ლეიტენანტი?..

— გუშინ. იგი შეხვდა ტიოკოშენკოსა და შუკოვს...

— თქვენ მასთან ერთად იყავით?

— ვიყავი მასთან ერთად... — მაგრამ არაფერი შეგეკითხათ? ტიოკოშენკომ იცოდა, რომ თქვენი გენერლისგან შესაფერის პასუხს ვერ მიიღებდა... აქ კი ყველა შეწუხებულია — ომი, ომი.

— დიას, დიას. რუსებმა გაიგეს...“

რუსებმა მართლაც გაიგეს. „და დროზე გაიგეს იმიტომ, რომ უამრავი დიდი და უმნიშვნელო მზვერავების ძალისხმევით, რაც ბოლო თვეებში ხორციელდებოდა, დაავიროვინა სტალინის პირადმა ზონდაჟმა. ეს იყო უმაღლესი დონის დაზვერვის კლასი!“

მივყვეთ ავტორისეული ვერსიის ლოგიკას. სტალინმა პიტლერს მოლოტოვთან შეხვედრა შესთავაზა. პიტლერმა უარი თქვა არაუგვიანეს 18 ივნისისა. სტალინის მოადგილეს პიტლერი გერაფრთი ვერ შეხვედებოდა.

სტალინისთვის დღესავით გაცხადდა, რომ ეს ომის დაწყებას ნიშნავდა.

ამიტომ იყო, რომ მან დაუყოვნებლივ (არა უგვიანეს 18 ივნისის საღამოსი) თავდაცვის სახალხო კომისარიატის შესაბამისი განკარგულებები მისცა.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ხელმძღვანელობის, ანუ ბერიას გაფრთხილება საჭირო არ იყო, რადგან მათ თვითონ გააფრთხილეს სტალინი.

საბჭოთა დაზვერვამ ომის დაწყების ბუკვალურად წინა დღეს კიდევ ერთი სენსაციური ინფორმაცია მოიპოვა. ამას, ადასტურებს სტალინისთვის, მოლოტოვისთვის და ბერიასთვის 1941 წლის 21 ივნისს სახელმწიფო უშიშროების სა-

ბით ადასტურებს, რომ ასეთი დირექტივა არსებობდა. მაგალითად, ადმირალი კუზნეცოვი თავის მემორებში „წინა დღით“ წერს:

„...საკედის 14 ივნისის ცნობა განსაკუთრებით ალოგიურად უღერს დღეს, როცა ვიცით, როგორ რეაგირება ჰქონდა პიტლერს ამ ცნობაზე. 17 ივნისს, ანუ ზუსტად სამი დღის შემდეგ, მან გასცა ბრძანება, 22 ივნისის განთიადზე დაეწყოთ „ბარბაროსას“ გეგმის განხორციელება. ფლოტებიდან მიღებული ცნობები გვარწმუნებს, რომ სწორედ ამ საბედისწერო რიცხვიდან — 17 ივნისიდან გაიზარდა გერმანელების აქტივობა ზღვაზე“.

მაგრამ ყველაფერი სწორედ რომ ლოგიკურია!

თუ საკედის 1941 წლის 14 ივნისის ცნობა იყო ზონდაჟი (იგი მართლაც ასეთი იყო), შემდეგ განხორციელდა სტალინური ზონდაჟის მეორე ფრაზა მოლოტოვის სასწრაფო ვიზიტის შესახებ ბერლინში, პიტლერს, მას შემდეგ, რაც უარი თქვა სტალინის წარგზავნილთან შეხვედრაზე, დაუყოვნებლივ უნდა გაეცა ბრძანება „ბარბაროსას“ დაწყების თაობაზე.

არც ისე სულელი იყო პიტლერი, ამგვარად რომ არ მოქცეულიყო. რაინის ჯარები გამზადებულია და ელოდება ბრძანებას, სტალინი კი ამ დროს ფიურერს „ჭეშმარიტების მომენტის“ წინაშე აყენებს და ფიურერი მიხვდა: მოლოტოვთან შეხვედრაზე უარის თქმის შემდეგ სტალინი აუცილებლად განახორციელებდა სასწრაფო ღონისძიებებს საზღვრისპირა სამხედრო ოლქებში. ეს კი ნიშნავდა, რომ მოულოდნელობის ფაქტორი აღარ იარსებებდა.

და პიტლერმა გასცა ბრძანება.

მგონი, ნათელი უნდა იყოს, რომ 1941 წლის 18 ივნისის შემდეგ სტალინს აღარ სჭირდებოდა დამატებითი ინფორმაცია ომის დაწყების თარიღის დასადგენად — სტალინის უნებური „ინფორმატორი“ თავად პიტლერი აღმოჩნდა.

მოამზადა არამა სანაპლიამ

ჩიჩინი, რუზველტი და სტალინი იალტის კონფერენციაზე

როგორ ისრითობოდა

დღეს გთავაზობთ ნოდარ ჯინის — ჯინჯინაშვილის — ქართველი იუდეველის წიგნის „ჩემი თვითმკვლელობის ისტორია“ რამდენიმე თავის თარგმანის საგაზეთო ვარიანტს. ნოდარ ჯინჯინაშვილი თბილისელი იყო, ფეთხანის უბნიდან. უალრესად ნიჭიერი, ორიგინალურად, ხშირ შემთხვევაში, პარადოქსულად, მაგრამ ყოველთვის საინტერესოდ მოაზროვნე შემოქმედი, სამწიგნობროდ, ადრე გარდაიცვალა. განსაკუთრებულია მისი წერის მანერა, სრულიად გამორჩეული, ნატიფი. ყველაფერმა ამან, პლიუს შემოქმედის შეუპოვრობამ და გაბედულებამ აღამაღლა იგი პროზის, პუბლიცისტიკის, საერთოდ ჟურნალისტიკის დიდოსტატობამდე. ნაწყვეტები, რომელსაც გთავაზობთ, რადიოსადგურ „ამერიკის ხმაში“ მისი თანამშრომლობის გარკვეულ პერიოდს ეხება. ავტორმა ხელისგულზე დაგვიდო საინტერესო სიტუაციებით დახუნძლული შიდა სამზარეულო, რომელიც შორიდან მაცქერალს ჟურნალისტიკის ედემის ბაღად წარმოუდგენია, რომელშიც ანგელოზის ფრთიანი რეპორტიორები დაფარფატებენ და ცის მანანას ობიექტური სკებისთვის აგროვებენ. ექსპოზიცია: სამშობლოსკენ გეზაღებული ავტორი თვითმფრინავში ზის. ტრანსკონტინენტური რეისის ლაინერი თანდათან ივსება მგზავრებით, რომელთა შორის მისი ნაცნობი ადამიანებიც არიან — თავიანთი ისტორიებითა და ნოდარ ჯინჯინაშვილთან დაკავშირებული ურთიერთობებით.

ნოდარ ჯინი

ჩემი თვითმკვლელობის ისტორია

„ამერიკის ხმის“ მკვლელობა

იგი უკანალით ვიცანი. ყველანი სახით წინ მოაბიჯებდნენ, ის კი უკან-უკან იხევდა და წელში მოხრილი მოაგორებდა ბორბლებზე შედგმულ კოლოფს. უკანალი ადვილად ვიცანი, რადგან მერყეებოდა, რომ იგი შედგენილი იყო არა ორი, როგორც ყველა ქვეყანაშია მიღებული, არამედ მრავალი ფომფლო გუნდისგან. მას ეს სრულებით არ ადარდებდა, იცვამდა მოკლე პიჯაკს და თავს უფლებას აძლევდა, გაეძრო და ეცეკვა კიდევ დაუნდობელი ებრაელი მასხარების წინაშე.

იმის წყალობით, რომ არასოდეს დაკმაყოფილებულა წინაპრებისგან მემკვიდრეობით მიღებული, მთელი ცხოვრების განმავლობაში განავითარებდა მას და მონუმენტურად სრულყო, 47 წელს რომ მიადნია, მაშინ.

გერდს თავისი კარიერა წარუმატებლად მიაჩნდა: მთელი ცხოვრების მანძილზე საიდუმლო სამსახურის აგენტობისთვის ემზადებოდა, მაგრამ ხელი შეუშალა მოუცილებელმა ღიმილმა, რომელიც გათვლილი იყო საიმისოდ, რათა მისი პატრონი არსებულზე უფრო სულელური გახდა, მისულის უფროსის თანამდებობაზე, შემდეგ — „ამერიკის ხმის“ განყოფილების უფროსად.

ჩვენი გზები სწორედ ამ განყოფილებაში გადაიკვეთა, სადაც ორივე სქესის რადიომა-

უნყებლებს ერთმანეთისადმი ზოლოლოგიური ზიზი აერთიანებდა. ინდივიდუალურის გარდა თინკურსაც ნერვადენენ. თითოეულ „თავისუფლებისმოყვარე“ ხალხს ეზიზიებოდა დანარჩენი, ყველას ერთად სძაგდა რუსები, რომლებიც ებრაელებზე გულს იოხებდნენ.

ხალხები ერთმანეთთან ინგლისურად ურთიერთობდნენ, რაც ყველას ტანჯავდა. ჰქონდა გადაქცეული, რადგან ამ ენას ცნობილ თავისუფლებისმოყვარე ტარზანზე ოდნავ უკეთესად თუ ფლობდნენ.

მაუწყებლებს ყველაზე მეტად ადუღებდა ინტელექტუალური სიღატაკე: იმეათი გამონაკლისის გარდა, ჭკვიანად შეიძლება ჩაგეთვალოთ ის, ვინც სხვების არასრულფასოვნებას ამჩნევდა.

რჩეულებს ესმოდათ, რომ თავიანთი ნაკლებობას ხელმძღვანელობის სულგრძელობას უნდა უმაღლოდნენ, რომლებიც სრულფასოვან ადამიანებს უფრთხობდნენ, რადგან ისინი ამოუცნობ ინდივიდულებად მიაჩნდათ.

იმათ კი, ვისი ამოცნობაც ადვილი იყო, პრემიალურებით აჯილდოვებდნენ და საპატიო დაფაზე გამოფენდნენ ხოლმე. სწორედ ამ დაფაზე ვიხილე პირველად ჩემი ოფისელი მეზობლები. ახალი ამბების მთარგმნელის მაგიდის მარცხენა მხარეს იჯდა თბილისი-

დან ახლახან გამოქცეული გოგი თოფურიძე, ღიპიანი მელვინე, რომელსაც სიარულის უნიკალური მანერა ჰქონდა გამოუმუშავებული არა მხოლოდ უფროსების დასახად, არამედ მათი ასისტენტის — მარია სილიბერტთან მისახლოებლადაც. ამ ქალს სხვებისგან გამოარჩევდა „სპეცი-ალური“ ასისტენტი ერქვა. დერეფნის ბოლოს თვალს რომ მოჰკარავდა, ფეხის წვერებზე ამოვარდნა, მიუხეობოვებოდა თუ არა, ფეხსაცმლის ერთ ქუსლს მეორეს მარტყამდა, განითლებოდა და ხუჭუჭა თავს მკერდზე ჩამოიგდებდა. ამ ოპერაციის მიზანი იყო ასისტენტი ქალის დარწმუნება, რომ ფეხიერი ფორმების, ჭუჭყით მოვარალებული ფრჩხილებისა და ქონიანი კანის მიუხედავად, იგი მასზე გონების ნამრთველი ეროტიკულობით მოქმედებდა.

დროდადრო სილიბერტი მიაჩნებოდა, რომ უკეთესი იქნებოდა, ხუჭუჭა თავი მის მკერდზე დამოხობილიყო. ლოგიკურად განსჯიდა ქალი, რადგან, მიუხედავად იმისა, რომ ეს კიდევ უფრო მეტად ჩვეულ ზონაში კი არ იყო განლაგებული, არამედ — ჭიბთან, კანის ხუჭუჭა თავი მისადმი წაყვებულ მოთხოვნებს აკმაყოფილებდა მხოლოდ იმით, რომ ჩვეულებრივ ზონაში მდებარეობდა — კისერს იყო გამობმული. სამაგიეროდ ხმა ჰქონდა არაჩვეულებრივი — მჭექაძი ბანი, სოფლის თამბაქოს ხმა, რომელსაც მიკროფონი არ სჭირდებოდა, რისი წყალობითაც მის მიერ განცხადებული ახალი ამბები სადღეგრძელოსავით საზეიმოდ უღერდა. და ისევე, როგორც სადღეგრძელობის უმეტესობა, უაზრო იყო, რადგან ენას, საიდანაც თარგმნიდა, იმ დონით ფლობდა, რის შესაძლებლობასაც ტურისტის სასაუბრო აძლევდა. იმ შემთხვევაში კი, როცა განცხადება რაიმე აზრი ჰქონდა, იგი ორიგინალს არ შეესაბამებოდა.

ერთხელ განსხვავება სკანდალური აღმოჩნდა, როცა თოფურიძემ ეთერში განაცხა-

და, რომ ზრდილობის წესების სანინალმდეგოდ, საბჭოთა წყალქვეშა ნავებმა დაიწყეს ამერიკის კონტინენტის დაბომბვა ბირთვული რაკეტებით. ორიგინალში კი ლაპარაკი იყო წყალქვეშა ნავების ოკეანის წყლებში გაშვებაზე. მეორე დღეს ეს საერთაშორისო მაუწყებელი სილიბერტის კაბინეტში გამოიძახეს, სადაც ფეხის წვერებზე შევიდა, იქიდან კი მტკიცე ნაბიჯით გამოვიდა. კოლეგებთან დამშვიდობებისა და მეღვინეობაში დაბრუნების ნაცვლად, რაც მოსალოდნელი იყო, მან თანამშრომლები სპეციალურ ასისტენტთან ნიშნობაზე მიიწვია.

ვალერიან სანგულიამ, რომელიც მარჯვენა მხრიდან შემოზობლებოდა, ბანკეტზე მოუსვლელობა იმით ახსნა, რომ

ნაცხადა, რომ პომარის „ამერიკის ხმაში“ მოსვლის შემდეგ რადიოფიცირებული საქართველოს საქმეები ცუდად წავა, შემდეგ — უარესად. ასეც მოხდა, თუმცა პომარს, ისევე, როგორც დემინგს საქართველო ფეხებზე ეკიდა. იწყება ომი თავისუფლად მოაზროვნეთა წინააღმდეგ.

ისინი მე მენდნენ როგორც რედაქტორს, „ხმას“ კი მხოლოდ შემსრულებელი რეკრუტები სჭირდებოდა.

ისინი მიიჩნევდნენ, რომ მეც მათ რიგებში ვიბრძოდი და ერთ თვეში დაამთავრეს თავიანთი სამსახურის წმენდა. ამ ერთ თვეში სანგულიას ანტირუსულმა პაფლეტებმა, რომლებსაც იგი საავადმყოფოს პალატაში თხზავდა, ისე ალაფრთოვანა პომარი, რომ მე რაიმეს გაგების უნარი დაეკარგე. მაგ-

რამ, როცა ვალერიანის პორტრეტი დავა ყველაზე უფრო საპატიო კუთხეში გადაადგილეს, ჩემს გაოგნებას წერილობითი პროტესტის ფორმამიეცოცა და პომარს გადავეცი. ამ უკანასკნელმა, დემინგს თანდასწრებით, მხარზე ხელი მომითათუნა და ნამწურწულა, რომ, მართალია, თვითონაც ეზიზიებდა გერმანელები რუსოფობიის გამო, მაგრამ მიეწალა ხანდაზმულ სანგულიას ერთგულებას მომძენსაბჭოთა ხალხებს შორის მტრობის გაღვივების წმინდათამინდა საქმისადმი.

სოლჟენიცინის დიდი ტყუილი

საკუთარ ყურებს დავუჯერებ მხოლოდ ცინიზმის მთელი მარაგის მობოლიზების შემდეგ... მაგრამ, ცხოვრებისადმი ზიზილის ნაცვლად, სხვა გრძობა დამეუფლა — მომატყუეს...

მაგრამ უკვე მესამე დღეს დაიწყო სკანდალი, რომელმაც მოულოდნელი მისამართი მიკარნახა. ამჯერად სკანდალი ხმაურისანი გამოდგა.

გარემოცვისთვის რუსეთის დამლუპველი გავლენის შესახებ საავადმყოფოდან სანგულიას მორიგი პაფლეტის მიღებიდან მესამე დღეს, მარკ პომარს ვერმონტიდან გამოუგზავნეს კიდევ ერთი ნაწარმოები: იქ მცხოვრებმა ალექსანდრე სოლჟენიცინმა ფირზე ჩაწერა თავისი რომანის „საპროგრამო“ ნაწყვეტი — რუსეთის დალუპვის ისტორია.

ამ ნაწყვეტმა გამოაგნა. განსაცვიფრებელი იყო სოლჟენიცინის პოზიცია, რომლითაც ბანალური — ებრაელების ბრალია — გარდა, უარყოფდა საყოველთაოდ ცნობილს: დღევანდელ უბედურებათა ყვეაყორნები 1917-ის ოქტომბერში რუსეთში „ავრორას“ ბათქმა კი არ აშალა, არამედ ჩუმმა გასროლამ პისტოლქვითიდან.

ეს მოხდა 1914 წლის აგვისტოში კიევში, სადაც ვიზიტად ჩავიდა რუსეთის მინისტრი სტოლიპინი, ფრთიან ცხენზე ამხედრებული

ვაშინგტონი. კონგრესის სასახლე

«ამერიკის ხმა»

რონალდ რეიგანი ხშირად მიმართავდა საერთაშორისო აუდიტორიას „ამერიკის ხმის“ მიხედვით

რადიო „ამერიკის ხმის“ სტუდია ვაშინგტონში

წარმოსადგე არქანგელოზი. მიზანი — რუსეთის ნათელ მომავალში სასწრაფოდ შეყვანა. იმის გამო, რომ ეს ამოცანა იოლი არ არის, სტოლინი საღამოსკენ დაილა და დასასვენებლად რუბრის თეატრში წავიდა. იმავე თეატრში აღმოჩნდა მახინჯი პატარა ურია მორდკო. მინისტრისგან განსხვავებით, მორდკო უკრაინელ ვოკალისტებს კი არ უსმენდა, არამედ ყურადღებდა სისხლისმსმელ ნინაპართა სამათასნლოვან ძახილს, ამიტომ დააძრო პისტოლეტი და ესროლა პირდაპირ ნათელ მომავალს. მინისტრთან ერთად იატაკს დაენარცხა რუსეთისა და მასთან ერთად მთელი კაცობრიობის გადარჩენის უკანასკნელი იმედი.

მიუხედავად იმისა, რომ რუსეთისა და კაცობრიობის ისტორია მხოლოდ დღემდე იმსახურებს, მე მაინც ავობოქრდი: როგორ შეიძლება ამის ქეშმარიტ ქრონიკად გასაღება! ჯერ ერთი, რუსეთის არავითარი მინისტრი არ ყოფილა კაცობრიობის უკანასკნელი იმედი; მეორეც, მორდკო არ იყო არანაირი ბალინგოვონი ებრაელი, არამედ მონათლული ქრისტიანი გახლდათ, — დემიტრი ბოგროვი...

განა ასე შეიძლება? შეიძლება, მიპასუხეს დემიტრმა და პომარმა. სოლჟენიცინი ამერიკაში თავისუფლებისთვის ჩამოვიდა, ამერიკაში კი თავისუფალი ადამიანი, ვისაც სურს, იმას მიაფრთხილებს! შევეპასუხე, რომ სახალხო კითხვისთვის შეიძლება მისი რომანიდან რომელიმე, უფრო მართალი ნაწილის ამორჩევა, რადგან არათავისუფალი რუსეთის ხალხებმა ის, რის გადაცემასაც გეგმავენ, შეიძლება აღიქვან როგორც მონოდება სამშობლოს გასათავისუფლებლად ებრაელთა „პოგრომის“ (დარბევის) მოსაწყობად.

დემიტრმა დამაბრალა არათავისუფალი რუსეთის ხალხთა მიხედვით, როგორ შეიძლება და გამორჩევა სიარულის ისეთი მანერით, რომელიც ფეხსაცმლის ყაიდათიანი ექსპლუატაციის ჩვეულებით უკეთესად გამოიყვანება. — გაგვიხარდა! — ჩაიხიბითა პომარმა, — ნამდვილი ქრისტიანია; როცა სახეში გაიტყმა ემუქრება, იგი იმ ნამს

მიუშვებს სხვისას — ჩემსას! მაგრამ მე პირდაპირ ვეტყვი: თუ შენს ებრაელს იქ ცემას დაუწყებენ, კარგია, რადგან ისინი იქედან თავისუფლები გაათავისუფლებენ არათავისუფალ რუსეთს! თავისგან გაათავისუფლებენ! იფიქრე ამაზე!

დავინყე ფიქრი, მაგრამ ომახიანმა ბანმა შემანყევინა: — მარკ! სწრაფად! ტელეფონთან: ნატაშა!

— ცოლია! — გაფითრდა მარკი და გავარდა.

ბანის პატრონი დიდი შავკანიანი ზანგის დედალი გახლდათ პოლონური სახელით ვანდა.

— ვანდა, — ვკითხე, — ვინ არის ნატაშა?

— საზოგადო ვინმეა! — ამიხსნა მან.

— ესე იგი, მარკის ცოლია? — პირიქით, — სოლჟენიცინის... დღეს ვინცელებს მკვლელობაზე იმ რომანის გადაცემას. წინასიტყვაობითა უკმაყოფილო და ცვლის ფრაზებს. მტანჯავს: ასო-ასო მიკარნახებს რუსულ სიტყვებს. სოლჟენიცინი წერს, რომ კომუნისტებისა და ურეების ბრალია ყველაფერი...

ერთი საათის შემდეგ „გველის წინილის“ შესახებ გადაცემის წინასიტყვაობაში, როცა მტანჯავს სიცოცხლეს გამოასალმა „რაინდი“, „ამერიკის ხმამ“ არათავისუფალი რუსეთის ხალხებს აუწყა, რომ უახლოესი თვეების განმავლობაში მათ მოასმენინებენ სკრუპულოზურ დოკუმენტურ ისტორიას, რომელსაც მოუთხრობს დიდი ჟამთააღმწერელი.

მიქნევენ: აუცილებლად ვეტყვი. და, ეტყობა, ეუბნებოდნენ, რადგან დემიტრმა და პომარმა მოსალმება შემინჯვითეს, კოლეგები თავს მარინებდნენ და აქებ-ადიდებდნენ სოლჟენიცინის გენიოსობას პლიუს მატკინის შესავლის სიზუსტეს...

...ერთ მშვენიერ დღეს მირეკვას გაზეთ „ვაშინგტონ პოსტის“ თანამშრომელი ქალი და შემთხვევით დღის შემდეგ, რათა „უფრო მეტი შევიტყო მთავრობაზე თქვენი ჩივილის შესახებ“.

მეორე დღესვე გამომიძახეს უკითხველ — ЮСИА-ს ხელმძღვანელ ჩინოვნიკთან, რომელსაც ყოფილ-შემძღვრებულმა მეორე რევილი ჰყავდა — აშშ პრეზიდენტი და რომელსაც მხოლოდ სამი რამის ეშინოდა: ცოლის, საბჭოთა კავშირისა და „ვაშინგტონ პოსტის“.

უიკი პრეველად ვნახე. სახე იმდენად ნაწვეტებული და უსიცოცხლო აღმოჩნდა, ხოლო ციციქნა სხეული, რომელსაც ეს სახე ედგა, იმდენად დაძაბული, რომ აუცილებლად გაგახსენებოდა ვირთხა.

„გამარჯობის“ ნაცვლად უიკმა მითხრა, რომ ზამთრის მიუხედავად, დღეს ცხელია. მაგრამ საშუალება არ მომცა, იმავე საკითხზე გამომეტქვა ჩემი აზრი და სტენოგრაფისტ ქალს განუცხადა, რომ გადაიფიქრა თვალთმაქცობა.

— საკმარისია ამინდზე საუბარი! — და მომიბრუნდა, — სხვა რამეა საინტერესო, რაზე

აიქაფე პირი და რაზე უნდა ელაპარაკო ამანდას? — ვინ არის ამანდა? — ვერ მივხვდი.

უიკი შეტოკდა და გამიბრაზდა: — ამანდა ის ქალბატონია, რომელსაც ხვალ ხვდები. ნაგასაკი. „ვაშინგტონ პოსტი“ გაგახსენდა?

— ამანდა ჰქვია? მე მარტო გვარი დავიხსოვე — ტრაგიკული. სახელი არ უთქვამს: მე ვარო მის ნაგასაკი.

— დაფუშვათ! — დაფუშვადი რეექტორმა, — დაფუშვათ, როგორც ძველები ამბობდნენ! მაშ, რას ეტყვი მის ნაგასაკის?

დავფიქრე და გადავწყვიტე, მეთქვა სიმართლე.

— სიმართლეს ვეტყვი, — დაფუშვტე, — ჩემს საჩივარს გადავცემ!

— მიდი! — გასწორდა საკარძელში, — გადმოალაგე! მეც კარგად მოვეწყე. ჩავეჭიდე ჩემს შიგნით გომბეშოს დიდ ლოდს, ღრმად ჩავისუნთქე და ირონიის გარეშე დავინყე: „როგორც ძველები ამბობდნენ“...

ძველები ჩემი სიტყვის დამთავრების შემდეგ მანაც ასხენა. სანამ ვლაპარაკობდი, სტენოგრაფისტი ქალი ვანდა სკამზე წრიალებდა და ამკარად მიბღვერდა. უიკი კი არც ერთხელ არ შეტოკებულა, არც ერთხელ თვალი არ მოუცილებია თავისი წორფლიანი ხელეებისთვის, რომლებიც გადაჯვარედინებული მაგიდაზე ელაგა...

მისი სახის გამომეტყველებისთვის თვალის მიდევენება უსარგებლო იყო, რადგან გამომეტყველება

არ ჰქონდა და ვერც ექნებოდა. ვერც სხეულის მდგომარეობით გაარკვევდი რამეს; ისეთი შთაბეჭდილება მრჩებოდა, თითქოს სავარძელში გიგანტური ვირთხის მუშია განისვენებდა. ყველაზე მეტად კი ის მაღიზიანებდა, რომ ვერ ვიგებდი, პირველად ისმენდა ამ საჩივარს თუ არა. ყოველი შემთხვევისთვის ყველაფერი მოუწყვევი, ინიც ვუთხარი, რომ სოლჟენიცინის პროზის კითხვა ან შესანყვეტია, ან წარუდგინოთ მკითხველებს არა როგორც ისტორიული ქრონიკა, არამედ როგორც გამოგონილი ნაწარმოები...

ჩვილს რომ მოვრჩი, უიკმა წარმოთქვა: — მარხულობა თუ გიცდია? ძველთაგან ვილაცამ თქვა, თუ ადამიანს საქმე არ აქვს, სასარგებლო იქნება, თუ იმარხულესო.

— მეც არ ვიცი, ვინ თქვა, მაგრამ მარხულობა საშიშია... საშიშია სინდისისთვის. მშვირი კუჭი აღიზიანებს. ამიტომ მარხულობა მაშინ, როცა სიმართლის თქმა გინდა, სისულელეა. ასე ამბობდნენ ესკულაპები, რა თქმა უნდა, ძველები.

— სიმართლის თქმა შეუძლია ნებისმიერ იდიოტს, — განაცხადა უიკმა, — როგორც ერთი ძველი ამბობდა, და მხოლოდ ბრძენი ახდის ლამაზი ტყუილით არსობის ფარდას, მით უფრო, როგორც იმავე ძველმა თქვა, შეიძლება სხვა მაც, — ამ ქვეყნად არც სიმართლეა, არც ტყუილი.

ისტორიული მომენტის შეგრძობა დამეფუტა: პრეზიდენტის მეგობარი არ თავილობს, ფეთხანის მკვიდრთან საუბარს ადამიანის ბუნების ზოგად პრინციპებზე. და რახან ჩვენი საუბარი იწერება, საღამოს, კომპოტის დალევისას გაეცნობა მას ბელადიც.

— ბატონო დირექტორო, — ვთქვი და წელში გავსწორდი, — მე ჯერ მოქალაქე არ ვარ, მაგრამ პატრიოტი უკვე გახლავართ! და თქვენ, ალბათ, ძალიან გსურთ, იცოდეთ, რატომ ჩამოვედი. ხომ ასეა?

— არა, — თქვა უიკმა, — სულაც არ მინდა.

არ დავიჯერე, რადგან ამ შემთხვევაში შეკითხვას აზრი ეკარგებოდა, არადა, პასუხი გამზადებული მქონდა: — ამერიკელი გავხდი იმიტომ, რომ ჭეშმარიტებას ჩვე-

ნი პრეზიდენტების ბაგენი ლაღებენ.

ერთ-ერთი მათგანი, თქვენი შენიშვნა რომ მოესმინა, თითქოს სიმართლეს ლაპარაკობენ მხოლოდ იდიოტები, ბრძენნი კი ცრუობენ, უპასუხებდა ასე: მე თქვენ პატივს გცემთ, ბატონო უიკ, მაგრამ მუდმივად ტყუილის თქმა შეუძლებელია!

გარკვეული დროის განმავლობაში შეიძლება ყველა მოაწყუო, მუდმივად — ვილაც ერთი, მაგრამ ყველას და ყოველთვის ვერ მოატყუებ...

ბატონო დირექტორო! მე მაინც მართალი ვარ. შემეკითხებით რატომ? იმიტომ, რომ, როგორც ძველები ამბობდნენ, მხიარული კაცი ყოველთვის მართალია! ჩემს საჩივარს თქვენ ნაბოღვარი უნოდეთ, მაგრამ მე მზად ვარ, სიცოცხლე გავნირო მისთვის. კვლავ შემეკითხებით — როგორ? ვესზე დამდგარი და სიცილით. მზად ვარ ამ ცხოვრებიდან იმედით სავე წავიდე! შემეკითხებით — რატომ? იმიტომ, რომ, როგორც ერთმა ძველმა თქვა, თუ ადამიანი სიცილით კვდება, — ეს შესაშური ბედის დასაწყისია!

უიკი გაბოროტდა: — აშკარაა, რომ ძალიან მალე ტვირის ქყელტა მოგიწევს — თანაც წარუმატებლად — შენი ბრალდების გასაბათილებლად... მხედველობაში მაქვს ისეთი ცოდვა, რომლის ჩასადგენად ტვირნი არ გეყოფა! მოქალაქე არ გახდები, რადგან ასეთი ცოდვისთვის ქვეყნიდან კისრისტებით აგდებენ. ეს კი საწყენად დაგრჩება, რადგან უკვე პატრიოტი ხარ!

შემდეგ მან დახედა საათს, კორპუსით სტენოგრაფისტი ქალისკენ შემბრუნდა და კიდევ ერთი წინადადება უკარნახა:

— სათქმელი მეტი არაფერი მაქვს, — და გამომინოდა ხელი. სიმითვი გაჭიმული ეს კიდური დირექტორს ძალიან დაბლა, მაგისი ხედავითან ახლოს ეჭირა. ეს ერთი. და, მეორე, მისი სიმოკლის გამო — ძალიან ახლოს საკუთარ სხეულთან.

მე შემოვუარე მაგიდას და მარცხენა ხელის მტევანში მოვიქციე მისი, ბავშვივით პატარა ხელი და სამჯერ შევბრტყე...

ალფოთებისგან აკანკალებული მამა გამაცლია: — გაეთრიე!

„ამერიკის ხმიდან“ გაგდებით საქმე არ დამთავრებულა. დედაქალაქიდან ნიუ იორკში გადავბარგდი და კარსერისში მოვეწყე.

პირველი თვე შესანიშნავი იყო. შემდეგ მოვიწყინე... ერთხელ მაგზავრის შუა ქუჩაში ჩამოსმა მომინდა; ნიუ იორკის ცათამბჯენებთან დამშვიდობება და მოძრაობის საწინააღმდეგოდ ფეთხანისკენ გავარდნა, სადაც აღარავინ დამჩრა, შეიძლება, მხოლოდ სახლი გადარჩა, სადაც გავიზარდე და სასაფლაოზე — წინაპართა საფლავები.

თარგმანი
არმაზ სანაგულიძე

„ამერიკის ხმის“ პრესოფისი 2006 წელს

რუსეთის ჯარის პარტიის სისტემა შეიშალა

პრეზიდენტმა მედვედევმა ხელი მოაწერა ბრძანებულებას, რომლის თანახმად, რუსეთში 6 სამხედრო ოლქის ნაცვლად ოთხი გაერთიანებული სტრატეგიული სარდლობა (შემდგომ გსს) შეიქმნება. გსს „დასავლეთი“ შეიქმნება მოსკოვისა და ლენინგრადის სამხედრო ოლქების ბაზაზე, მის დაქვემდებარებაში შევა ჩრდილოეთისა და ბალტიის ფლოტები; შტაბი სანკტ-პეტერბურგში განთავსდება. გსს „სამხრეთი“ შეიქმნება ჩრდილოეთ კავკასიის ოლქის ბაზაზე და შავი ზღვის ფლოტს დაიქვემდებარებს; შტაბი როსტოვში. ვოლგისპირეთ-ურალისა და ციმბირის (ნაწილობრივ) ოლქების ბაზაზე შეიქმნება გსს „ცენტრი“ შტაბით ეკატერინბურგში. ციმბირის ოლქის აღმოსავლეთ ნაწილისა და შორეული აღმოსავლეთის ოლქის ბაზაზე შეიქმნება გსს „აღმოსავლეთი“ შტაბით ხაბაროვსკში; მას წყნარი ოკეანის ფლოტი დაექვემდებარება.

ტერიტორიის ვიკინგ ბაქშაზა

სამხეთ კორეის საზღვარს ჩრდილოეთ კორეასთან საბრძოლო რობოტები დაიცავენ. მოვალეობების შესრულებას უკვე ორი რობოტი შეუდგა. მათი ფუნქცია საზღვრის დამრღვევების დაფიქსირება და მათთვის ცეცხლის გახსნაა. თუ ეს ორი ნიმუში გამოცდას წარმატებით ჩააბარებს, სამხრეთ-კორეელი სამხედროები ასეულობით ასეთ რობოტს შეიძენენ. ჯერჯერობით თითოეული რობოტის მოქმედებას თვალს ოპერატორი ადევნებს და გადაწყვეტილებას ცეცხლის გახსნის შესახებ სწორედ ის იღებს. თუმცა პროგრამის მომდევნო ეტაპზე ეს კონტროლი, სავარაუდოდ, მოიხსნება. „Samsung“-ის წარმოების თითოეული რობოტის ღირებულება 330 ათასი დოლარია.

„Cy-24“-ს ნატილოვანი დატყუებულობის ავიადაზა

რუსეთის ყველა საბრძოლო თვითმფრინავი დამიზნება-ნავიგაციის ახალი სისტემით აღიჭურვება. გენერალური შტაბის უფროსის — ნიკოლაი მაკაროვის თქმით, ეს ორ-სამ ნელინადმი მოხდება, რის შემდეგაც საჰაერო ძალები „უარს იტყვიან ბომბებით დიდი ფართობების დაფარვას“. საფრინტო ბომბდამშენ „Cy-24M2“-ზე დამონტაჟებული ახალი სისტემა გასულ კვირას დასრულებულ სწავლებებზე — „Восток-2010“-ზე გამოსცადეს. სულ რუსეთის საჰაერო ძალებში სამასამდე (სხვადასხვა მოდიფიკაციის) „Cy-24“-ია; 60-მდე — საზღვაო ძალების ავიაციამია. ამ თვითმფრინავების მოდერნიზაციით პროგრამა არ შემოიფარგლება, ახალი დამიზნების სისტემა შექმნილია, აგრეთვე, ბომბდამშენებისთვის, როგორცაა „Ty-22M3“ და „Ty-160“.

ახლა გზიერი არ მოსწონთ

ამერიკული ჯარების წარმატებლობას ავღანეთში, როგორც ჩანს, ახალი გამართლება მოუძებნეს. პენტაგონის მკვლევარები პორტლენდში ჩატარებულ სამედიცინო კონფერენციაზე წარსდგინეს მოხსენებით, რომელშიც ნათქვამია, რომ ავღანური მტერი მანგანუმს შეიცავს. „ამ მტვერმა შეიძლება ჩვენს ჯარისკაცებზე ნეირო-ტოქსიკური ეფექტი მოახდინოს. — წერს „Military Times“, — ამ ნივთიერებამ შეიძლება პარკინსონის დაავადების მსგავსი სიმპტომები გამოიწვიოს“.

საწვანს მიიხს დაზოგავს

„ბონინგმა“ წარმოადგინა ახალი უპილოტო საფრენი აპარატი „Phantom Eye“ წყალბადის ძრავით. მწარმოებლის განცხადებით, ახალი საფრენი აპარატი 20 ათასამდე მეტრის სიმაღლეზე 4 დღის განმავლობაში ავტონომიურ ფრენას შეძლებს. სიჩქარე დაახლოებით 277 კმ/სთ იქნება. „Phantom Eye“-ს ორი ოთხცილინდრიანი ძრავა აქვს (150 ცხენის ძალა თითოეულს). საფრენ აპარატს შეუძლია 204 კილოგრამამდე სასარგებლო ტვირთის გადატანა. წყალბადზე მომუშავე „Phantom Eye“-ის პირველი გაფრენა 2011 წლის დასაწყისში შედგება.

ქვეყნის რეზერვი თუ მიზანს რეზერვი?

ახალი კანონპროექტი „სარეზერვო სამხედრო სამსახურის შესახებ“ საზოგადოების ყურადღების ცენტრში მოექცა. რის მიღწევა სურს ხელისუფლებას? როგორ რეზერვს მივიღებთ ამ ცვლილებების შედეგად?

ალბათ, ძნელია უახლოეს ისტორიაში ისეთი მაგალითის მოძებნა, როდესაც პარლამენტის საპროცედურო საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე ხათუნა გოგორიძე იმართველი ძალის ნიაღში დაბადებული ინიციატივის წინააღმდეგ წავიდა. მაგრამ ამჯერად იგი „კანონპროექტის გარკვეულ მუხლებს დისკრიმინაციულად თვლის და აქ აღნიშნულ ნორმას ანტიკონსტიტუციურად მიიჩნევს“. საუბარია კანონპროექტის იმ პრინციპზე, რომლის თანახმადაც რეზერვგავლილ პირს უპირატესობა მიენიჭება საჯარო სამსახურში დანიშნისას ან გათავისუფლებისას. ხათუნა გოგორიძის აზრით, ამის ნორმად დაწესება დაუშვებელია. ფორმალური თვალსაზრისით, გოგორიძის არგუმენტაცია საკმაოდ მყარია ჩანს, მაგრამ საინტერესოა, რამ უბიძგა მას ლამის დისიდენტური პოზიციის დაკავებისკენ.

ახალი კანონპროექტის თანახმად, რეზერვი 40 წლამდე მამაკაცებისთვის სავალდებულო ხდება. მარტივი არითმეტიკული გათვლა გვიჩვენებს, რომ ყველა განვევა და მომზადება ფიზიკურად ვერ მოხერხდება. საქართველოში ერთი ასაკის მამაკაცთა რაოდენობა 25-30 ათასია, შესაბამისად, საუბარი ასეულობით ათას პოტენციურ რეზერვისტს ეხება. საერთო რაოდენობას სამხედრო სამსახურისთვის გამოუსადეგარი

პირატაჟის ომი ფალსიფიკაციით დაიწყო

გასულ კვირას აშშ-ის სენატის საერთაშორისო ურთიერთობების კომიტეტმა გამოაქვეყნა ვიეტნამის ომისდროინდელი დასურული სხდომების ოქმები, რომლებიც აქამდე გასაიდუმლოებული იყო. „დოკუმენტები ცხადყოფენ, რომ სენატორები მკაფიოდ გამოთქვამდნენ ეჭვს, რომ პენტაგონმა და თეთრმა სახლმა ტონკინის ყურეში 1964 წელს მომხდარ ინციდენტთან დაკავშირებით ისინი შეცდომაში შეიყვანეს“, — წერს „N“-ი.

დასხვაობა მხოლოდ იმაზეა, ის ვიეტნამის ტერიტორიულ თუ საერთაშორისო წყლებში მოხდა. ამერიკულმა სარდლობამ ხომალდის მეთაურს უბრძანა დაკისრებული მისია (რადიოტექნიკური დაზვერვა) გაეგრძელებინა და მის დასახმარებლად კიდევ ერთი ხომალდი USS „John R. Craig“ (DD-885) გაგზავნა. ყველაზე საინტერესო მოვლენები ამის შემდეგ განვითარდა.

ვიეტნამური კატარღების აღმოჩენა ვერ შეძლეს. მიუხედავად ამისა, ვარაუდებისა და გაურკვეველი ინფორმაციის საფუძველზე პრეზიდენტმა ლინდონ ჯონსონმა უბრძანა სამხედროებს, დაეზომებოთ ვიეტნამური კატარღების ბაზა და საწვავის საცავები. ოპერაცია „Pierce Arrow“ 5 აგვისტოს ჩატარდა. განხორციელდა 64 საბრძოლო გაფრენა, რომლის დროსაც ამერიკელებმა 2 თვითმფრინავი დაკარგეს (ერთ-ერთის პილოტი, ევერეტ ალვარესი ომის პირველი ამერიკელი ტყვე გახდა); განადგურდა ვიეტნამური კატარღების 2/3 და საწვავის მარაგის 90%.

„Maddox“-მა გამაფრთხილებელი გასროლა მოახდინა. ამის პასუხად კატარღებმა ტორპედოები გაუშვეს და ამერიკულ ხომალდს მსხვილ მსხვილობიანი ტყვიამფრქვევებიდან ცეცხლი გაუხსნეს. ტორპედოები მიზანს ასცადა. ბრძოლაში ჩაერთო რამდენიმე გამანადგურებელი „Vought F-8 Crusader“ ტონკინის ყურეში მყოფი ამერიკული ავიამზიდებიდან USS „Ticonderoga“ (CV-14). ვიეტნამურმა კატარღებმა დაზიანებები მიიღეს; ამერიკელი მფრინავების მტკიცებით, ერთ-ერთი მათგანი ჩაიძირა, დანარჩენები კი ბრძოლის ველს გაეცალნენ. ვიეტნამელები, თავის მხრივ, ირწმუნებოდნენ, რომ კატარღებმა „გმირულად შეუტყეს“ „Maddox“-ს და ვიეტნამის ტერიტორიული წყლებიდან განდევნეს.

II ეპიზოდი: 4 აგვისტოს საღამოს ტონკინის ყურეში ტროპიკული შტორმი დაიწყო. ამ დროს ამერიკული ხომალდების რადარებმა თითქოს დაამალდს მსხვილ მსხვილობიანი ტყვიამფრქვევებიდან ცეცხლი გაუხსნეს. ტორპედოები მიზანს ასცადა. ბრძოლაში ჩაერთო რამდენიმე გამანადგურებელი „Vought F-8 Crusader“ ტონკინის ყურეში მყოფი ამერიკული ავიამზიდებიდან USS „Ticonderoga“ (CV-14). ვიეტნამურმა კატარღებმა დაზიანებები მიიღეს; ამერიკელი მფრინავების მტკიცებით, ერთ-ერთი მათგანი ჩაიძირა, დანარჩენები კი ბრძოლის ველს გაეცალნენ. ვიეტნამელები, თავის მხრივ, ირწმუნებოდნენ, რომ კატარღებმა „გმირულად შეუტყეს“ „Maddox“-ს და ვიეტნამის ტერიტორიული წყლებიდან განდევნეს.

ამგვარად, ამერიკელების პირველი ნაბიჯი ომში გადაიდგა როგორც პასუხი 4 აგვისტოს არარსებულ შეტევაზე, რამაც თავად ამერიკულ საზოგადოებაში არაერთგვაროვანი რეაქცია გამო-

I ეპიზოდი: 1964 წლის 2 აგვისტოს ამერიკული ხომალდის USS „Maddox“ (DD-731) ეკიპაჟმა აღმოაჩინა, რომ სამი ჩრდილოეთვიეტნამური სატორპედო კატარღა (ჩინური წარმოების „P4“) უახლოვდება. ამერიკული მხარის მტკიცებით, მათი მოქმედება აგრესიული ჩანდა. ნებისმიერ შემთხვევაში, ბრძოლის ფაქტს ორივე მხარე ადასტურებს, აზრთა სხვა-

საქართველო

გზური, გაზიფიკაციის თქმვის მოსახრებაში? გაზიფიკაციის: 38-41-97, ან მოგზავრეთ: info@geworld.net

გელს და ხელფასს ასეთ ვითარებაში? იგივე ეხება საქართველოში დასაქმებულებსაც, ბევრი დამკვირვებელი (შეგვიძლია მათ „უსინდისობები“ ვუნდოთ, თუმცა ამით ვერაფერს შევცვლით), სავარაუდოდ, შეეცდებოდა ასეთი ადამიანი მოცილოს და ამისთვის, რაიმე საბაბი იპოვოს, რომელიც ფორმალურად, რეზერვთან დაკავშირებული არ იქნება. ამგვარად, მარტივ დასკვნამდე მივდივართ: ასეთ ვითარებაში სამუშაო ადგილის უპრობლემო შენარჩუნება შესაძლებელი მხოლოდ სახელმწიფო სამსახურში დასაქმებული ადამიანისთვის იქნება. მივუმატოთ ამ გარემოებას პოსტულატი, რომლის წინააღმდეგაც ხათუნა გოგორიშვილი გამოვიდა: მათ ვინც რეზერვში იმსახურებს საჯარო სამსახურში დასაქმებისას მნიშვნელოვანი შედეგები ექნებათ. თუ გასანგვევი კონტინგენტიდან, უმეტესწილად შეირჩევიან ის ადამიანები, ვისაც ხელფასს სახელმწიფო უხდის, ან გარემოებათა გამო, სასურველია, მუშაობა სახელმწიფო სტრუქტურებში დაინიშნონ, შეიძლება ძალიან სახიფათო ფორმულამდე მივიდეთ:

ახალი რეზერვი, როგორც საჯარო სამსახურში დასაქმებული პირების სამხედრო მომზადების მინჯანა და სააკაშვილის ხელისუფლებისთვის ახალი კადრების სამჭედლო (სელექცია, იდოლოგირი და ფსიქოლოგიური დამუშავება და ა.შ.). შედეგად, ჩვენ შეიძლება მივიღოთ ხელისუფლებაზე 100% დამოკიდებული რაზმელები, ირანული „ის-

ლამური რევოლუციის გუშავთა“ ან ჰაიტელი „ტონ-ტონ-მაკუტების“ ადგილობრივი ვარიანტი, რომელთა გამოყენებას შიდაპოლიტიკურ დაპირისპირებაში, არმიისგან განსხვავებით, არანაირი განსაკუთრებული წინააღმდეგობა არ ექნება.

არის კიდევ ერთი ქვეტექსტი: მსგავსი, ხელისუფლებაზე „მიბმული“ რაზმების დიდი რაოდენობით შექმნა გააუქმებს შსს-ს მონოპოლიას შიდაპოლიტიკური დაპირისპირებისთვის გამოსადეგ ძალადგან რესურსზე, რაც ძალაუფლების შენარჩუნების სისტემაში მნიშვნელოვან ცვლილებებს მოასწავებს. გოგორიშვილის კრიტიკული გამოსვლა შეიძლება მიანიშნებდეს, რომ გარკვეული ძალები ხელისუფლების შიგნით ამ პოპოტეტური სქემის წინააღმდეგ გამოდიან.

იმედია, ეს ვარაუდები არ გამართლდება. ჯერჯერობით კი მხოლოდ ის შეიძლება ითქვას, რომ, საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებიდან გამომდინარე, თანაბარი უფლება-მოვალეობები ყველა პოპტეტური რეზერვისტი უნდა ჰქონდეს: ან რეზერვში უკლებრივ ყველა წავა, ან კიდევ, თუ სახელმწიფოს ამხელა მასის განვრთნისა და უზრუნველყოფის შესაძლებლობა არ ექვს, კანონპროექტში, ალბათ, გარკვეული ნორმები და შეზღუდვები უნდა შევიდეს, რომლებიც გასანგვეთა კონტინგენტს რეალისტურ რაოდენობამდე ჩამოიყვანენ და ქვეყანას „შერჩევით განკვეყანას“ დაკავშირებულ პრობლემებს აარიდებენ.

ადიკალ კანარისის სიღუფლო

ადიკალი ვილჰელმ ფრანც კანარისი 1887 წელს დორტმუნტის მახლობლად მდებარე პროვინციულ ქალაქ ანლერბეკში დაიბადა. კადეტთა საზღვაო კურსუსის დამთავრებისა და პრაქტიკის გავლის შემდეგ მას ფლოტის ლეიტენანტის წოდება მიანიჭეს. ტანმორჩილი, მოკრძალებული ლეიტენანტი ძალიან ნიჭიერი იყო და რამდენიმე ენას ფლობდა: ინგლისურს, ფრანგულს, ესპანურსა და რუსულს.

კანარისი 1945 წლის აპრილში

ვილჰელმ კანარისი

1912 წელს ლეიტენანტი კანარისი კრეისერ „დრეზდენზე“ გადაიყვანეს, რომელიც ხმელთაშუა ზღვისპირეთის აღმოსავლეთ ნაწილში დატურავდა, ბალკანეთის ნახევარკუნძულზე არსებული დაძაბული ვითარების გამო. მზვერავის როლში თავის პირველ დავალებას მან ბრწყინვალედ გაართვა თავი. პირველი მსოფლიო ომის დასაწყისიდან „დრეზდენი“ საბრძოლო მოქმედებებში მონაწილეობდა, მაგრამ არცთუ წარმატებით, ხოლო ჩილის სანაპიროზე გამართული ერთ-ერთი დუელი ინგლისურ კრეისერთან მისი ჩაძირვით დასრულდა. კანარისი გერმანიაში დაბრუნდა, სადაც 1915 წელს ესპანეთში გერმანიის საზღვაო ატაშეს აპარატის თავანაშრომლად დანიშნულმა აგენტების გადაბრება დაინიშნა. სწორედ მაშინ დაიწყო ჩამოყალიბება აბვერის მომავალი ხელმძღვანელის აგენტურულმა ქსელმა.

1912 წლის 14 თებერვალს აბვერის წარუმატებლობისა და კანარისის მიმართ ნაცისტური ხელმძღვანელობის ნიშნების დაკარგვის შედეგად, გამოიცა დეკრეტი აბვერის დაშლის შესახებ. ამ დეკრეტის მიხედვით, აბვერი ჩამოყალიბდა უწყებებისადმი დაქვემდებარებულ ნაწილად უნდა დაშლილიყო.

პირველ რიგში, კანარისი აბვერის შეიგნა საკადრო წმენდა ჩაატარა, არმიის ოფიცრები ფლოტის ოფიცრები შეცვალა. თავისი აგენტების, მათ შორის, უცხოელი დიპლომატების, საავტრო წარმომადგენლების და მისიონერების მეშვეობით კონტაქტები დაამყარა უცხო ქვეყნების გავლენიან პოლიტიკოსებთან.

უსაფრთხოების სამსახურის, გესტაპოსა და აბვერის უფლებამოსილებათა განიჯვნისათვის ბრძოლისას კანარისმა მიაღწია ხელის მოწერას დოკუმენტზე — „ათი მცენება“, რომლის მიხედვითაც გესტაპო და უსაფრთხოების სამსახური ვალდებული იყვნენ, სამხედრო და ხვევრეასთან, როგორც დახანაბრულებიან პარტნიორთან ეთანაშრომლათ. მეორე მსოფლიო ომის დასაწყისში კანარისი ერთი იმ მცირეთაგანი იყო ნაცისტური ხელმძღვანელობის რეალისტთაგან, ვისაც ესმდა, რომ ფართომასშტაბიანი ომი, რომელსაც ჰიტლერი ამზადებდა, გერმანიას გამარჯვებას არ მოუტანდა. ჰიტლერულ კურსს იგი აშკარად არაკრიტიკებდა, მაგრამ არც აღკვეთდა აბვერის ზოგიერთი ოფიცრის, შემდგომში ანტიჰიტლერული შეთქმულების მონაწილეთა, ოპოზიციურ განწყობილებას.

კანარისი მეგობრობდა გენერლებთან: ბეკთან და ჰალდერთან, რომლებსაც ჰიტლერის თავიდან მოშორება განეზრახათ და საიდუმლო ინფორმაციებსაც კი უმჟღავნებდა ფიურერის გეგმების შესახებ.

პოლონეთზე თავდასხმაში კანარისი სამხედრო ავანტიურის დასაწყისს ხედავდა, რომელმაც ანტიჰიტლერული ბლოკის წარმოქმნა გამოიწვია (აშშ-ით სათავეში) და რაც საბოლოოდ რაიხის დალაშქვით დასრულდა. სიტუაციის გამოსასწორებლად კანარისმა ვატიკანთან კონტაქტის დამყარება სცადა, რათა პაპი დაერწმუნებინა, რომ ინგლისთან შუამავლის როლი შეესრულებინა. ამასთან, კანარისს, ცხადია, ესმდა, რომ დაზავების პირობას ჰიტლერის თავიდან მოშორება წარმოადგენდა, მაგრამ გერმანული ჯარების მიერ ნორვეგიისა და საფრანგეთის ოკუპაციამ კანარისის გეგმები ჩაშალა.

1940 წელს კანარისს ადმირალის წოდება მიენიჭა, რამაც მისი მონაწილეობა უსაფრთხოების სამსახურის მთავარი სამმართველოს უფროსი რეინარდ ჰეიდრიხის ადმირალის მაკომპრომეტირებული ინფორმაციის შესაგროვებლად ნააქვზა.

სამხედრო მოქმედებათა გაფართოების პარალელურად აბვერი მომზადებული კადრების ნაკლებობას განიცდიდა. სამხედრო დაზვერვამ ვერ შეძლო დროულად მოეპოვებინა ცნობები სტალინგრადადთან საბჭოთა ჯარების დისლოკაციის ადგილის შეცვლისა და ჩრდილოეთ აფრიკასა და იტალიაში მოკავშირეთა ჯარების გადასხდომის შესახებ. ამ მარცხს ისიც დაერთო, რომ ბრიტანულმა დაზვერვამ ინგლისში მყოფი გერმანული აგენტები გადაიბირა და აბვერი დეზინფორმაციის ნაკლებმა გაავსო. 1944 წელს, ჰიტლერის ბრძანებით, აბვერი ეს-ესის რაიხსფიურერის — ჰიმლერის დაქვემდებარებაში გადავიდა, ადმირალი კი საქმეებს ჩამოაშორეს და შინაპარტიზმობა მოუსაჯეს...

1944 წლის 20 ივლისს წარუმატებლად თავდასხმა ჰიტლერზე უმადლო ოფიცრობას შორის დაპატიმრების ტალღა გამოიწვია. კანარისი სამი დღის შემდეგ დაპატიმრეს, როგორც შეთქმულთა თანამოაზრე და სხვებთან ერთად იმპერიული უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს ციხეში გააშენეს. ადმირალის მდგომარეობა კიდევ უფრო დამძიმდა მას შემდეგ, რაც აბვერის სამხედრო ბანაკის ერთ-ერთ ბუნკერში იშპერის უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს თანამშრომელმა საიდუმლო არქივი აღმოაჩინა, რომელიც ჰიტლერისთვის ფარული წინააღმდეგობის განხრის ამსახველ დოკუმენტებს შეიცავდა. მათ შორის იყო კანარისის დადგენილების 20 გვერდი, რომელიც ამბოხის მომზადების საუბართა ჩანაწერებს შეიცავდა. გესტაპომ ადმირალს მამინევე ჯვარედინი დაკითხვა მოუწყო.

1945 წლის აპრილში, როცა მოკავშირეები ნიურნბერგს უტყვევნენ, კანარისსა და მის მოადგილეს ნაჩქარევად გამოუტანეს სასიკვდილო განაჩენი. ჩამოხრჩობის წინ ადმირალის სულიერი იზოლაციით შემობრუნდებოდა და საბოლოოდ გერმანიასაც დაანგუფდა.

საეჭვოა, რომ კანარისს რაიმე პრაგმატული მოტივები ჰქონოდა, როცა აბვერის აგენტების სახით ნაცისტებმა ებრაელებს ნეიტრა-

ინგია. 2005 წელს ეროვნული უშიშროების სააგენტომ (NSA/CSS) მოხსნა გრიფი „საიდუმლო“ მისი თანამშრომლის — რობერტ ჰენიოკის შიდაუწყებრივი მოხსენებას, რომელმაც ეს მოვლენები შეისწავლა და მივიდა დასკვნამდე, რომ „მზვერავებმა განგებ დაამახინჯეს ინფორმაცია 4 აგვისტოს შეტევის შესახებ“; მისი მტკიცებით, ხდებოდა მასალების პირდაპირი ფალსიფიკაცია იმისთვის, რომ ინციდენტი რეალურად წარმოჩენილიყო. საინტერესოა, ვინ იყო დამკვეთი?

დოკუმენტები, რომლებიც გასულ ოთხშაბათს ვაშინგტონში გამოქვეყნდა, ცხადყოფენ, რომ 60-იან წლებში დახურულ სხდომებზე სენატორები თავს ორჭოფულ მდგომარეობაში გრძნობდნენ. ბევრი მათგანი მიუთითებდა იმაზე, რომ აღმასრულებელი ხელისუფლების გადაწყვეტილება საეჭვო ფაქტებს ეფუძნება, თუმცა, ამასთანავე, საკუთარ უძლეურებასაც აფიქსირებდნენ.

ჩვენ ხელისუფლების სტრუქტურაში მხოლოდ უსარგებლო დანამატი ვართ, — თქვა მაშინ სენატორმა არკანზასიდან, უილიამ ფულბრაიტმა.

მართლაც, 7 აგვისტოს აშშ კონგრესმა (416 მომხრე) და

სენატმა (88 მომხრე, 2 წინააღმდეგი) მიიღეს „ტონკინის რეზოლუცია“, რომელმაც პრეზიდენტ ჯონსონს შესაძლებლობა მისცა, მიიღოს ყველა ზომა, შეირაღებული ძალების გამოყენების ჩათვლით, „სამხრეთ-აღმოსავლეთის უსაფრთხოების ხელშეკრულებაში“ შემავალი სახელმწიფოების (შესაბამისად, სამხრეთ ვიეტნამისა) „თავისუფლების დაცვისთვის“. ამ რეზოლუციამ შექმნა სამართლებრივი საფუძველი ვიეტნამში ამერიკული ჯარების გაგზავნისთვის და ჩრდილოეთ ვიეტნამის დაბომბვის დაწყებისთვის, ომის ფორმალური გამოცხადების გარეშე.

დაიწყო ვიეტნამის ომი, რომლის დროსაც მილიონობით ადამიანი დაიღუპა; შეერთებულმა შტატებმა ამ ომში თავის ისტორიაში ყველაზე დამამცირებელი მარცხი იწვინა.

გაივლის კიდევ ნახევარი საუკუნე და, შესაძლოა, აშშ-ის სენატის საერთაშორისო ურთიერთობების კომიტეტი და სადაზვერვო სტრუქტურები საიდუმლო არქივების კიდევ ერთ ნაწილს გახსნიან და ჩვენ, ალბათ, გავიგებთ, რა ხდებოდა სინამდვილეში ერაყისა და ავღანეთის ომების საწყის ეტაპზე; მაგრამ რაიმეს გამოსწორება დაგვიანებული იქნება.

1923 წელს კანარისი კრეისერ „ბერლინის“ მეთაურის უფროსი თანაშემწე გახდა. მის დაქვემდებარებაში მუშაობდა რეინარდ ჰეიდრიხი, იმპერიის უსაფრთხოების ნაცისტური სამმართველოს მომავალი ხელმძღვანელი და კანარისის ერთ-ერთი უძლიერესი მეტოქე.

1935 წელს კი კანარისს სთავაზობენ, სათავეში ჩაუდგეს აბვერს, რომელსაც მესამე რაიხის ენციკლოპედია შემდეგნაირად ახასიათებს: „აბვერი (Abwehr) თავდაცვა, წინააღმდეგობა“ ნაცისტური გერმანიის სამხედრო დაზვერვისა და კონტრდაზვერვის ორგანო. 1919 წელს ის ვაიმარის ბურჟუაზიული რესპუბლიკის მთავრობამ შექმნა, როცა გენერალმა ფონ შლეიხერმა ყველა საიდუმლო სამსახური ერთად შეკრიბა თავდაცვის სამინისტროს დაქვემდებარებაში.

რაკი 1919 წლის ვერსალის ხელშეკრულების თანახმად, გერმანიაში სადაზვერვო ორგანოების რეანიმაცია დაუშვებელი იყო, აბვერს ფორმალურად ეკისრებოდა სამხედრო კონტრდაზვერვის ფუნქცია შეიარაღებულ ძალებში.

1933 წლიდან აბვერი გამუდმებულ კონფლიქტში იმყოფებოდა უშიშროების საიდუმლო სამსახურსა და გესტაპოსთან. 1935 წლის

რაინჰარდ ჰეიდრიხი და კარლ ჰერმან ფრანკი

რუმბაიტებლად თავდასხმა ჰიტლერზე უმადლო ოფიცრობას შორის დაპატიმრების ტალღა გამოიწვია. კანარისი სამი დღის შემდეგ დაპატიმრეს, როგორც შეთქმულთა თანამოაზრე და სხვებთან ერთად იმპერიული უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს ციხეში გააშენეს. ადმირალის მდგომარეობა კიდევ უფრო დამძიმდა მას შემდეგ, რაც აბვერის სამხედრო ბანაკის ერთ-ერთ ბუნკერში იშპერის უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს თანამშრომელმა საიდუმლო არქივი აღმოაჩინა, რომელიც ჰიტლერისთვის ფარული წინააღმდეგობის განხრის ამსახველ დოკუმენტებს შეიცავდა. მათ შორის იყო კანარისის დადგენილების 20 გვერდი, რომელიც ამბოხის მომზადების საუბართა ჩანაწერებს შეიცავდა. გესტაპომ ადმირალს მამინევე ჯვარედინი დაკითხვა მოუწყო.

1945 წლის აპრილში, როცა მოკავშირეები ნიურნბერგს უტყვევნენ, კანარისსა და მის მოადგილეს ნაჩქარევად გამოუტანეს სასიკვდილო განაჩენი. ჩამოხრჩობის წინ ადმირალის სულიერი იზოლაციით შემობრუნდებოდა და საბოლოოდ გერმანიასაც დაანგუფდა.

საეჭვოა, რომ კანარისს რაიმე პრაგმატული მოტივები ჰქონოდა, როცა აბვერის აგენტების სახით ნაცისტებმა ებრაელებს ნეიტრა-

რუმბაიტებლად თავდასხმა ჰიტლერზე უმადლო ოფიცრობას შორის დაპატიმრების ტალღა გამოიწვია. კანარისი სამი დღის შემდეგ დაპატიმრეს, როგორც შეთქმულთა თანამოაზრე და სხვებთან ერთად იმპერიული უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს ციხეში გააშენეს. ადმირალის მდგომარეობა კიდევ უფრო დამძიმდა მას შემდეგ, რაც აბვერის სამხედრო ბანაკის ერთ-ერთ ბუნკერში იშპერის უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს თანამშრომელმა საიდუმლო არქივი აღმოაჩინა, რომელიც ჰიტლერისთვის ფარული წინააღმდეგობის განხრის ამსახველ დოკუმენტებს შეიცავდა. მათ შორის იყო კანარისის დადგენილების 20 გვერდი, რომელიც ამბოხის მომზადების საუბართა ჩანაწერებს შეიცავდა. გესტაპომ ადმირალს მამინევე ჯვარედინი დაკითხვა მოუწყო.

1945 წლის აპრილში, როცა მოკავშირეები ნიურნბერგს უტყვევნენ, კანარისსა და მის მოადგილეს ნაჩქარევად გამოუტანეს სასიკვდილო განაჩენი. ჩამოხრჩობის წინ ადმირალის სულიერი იზოლაციით შემობრუნდებოდა და საბოლოოდ გერმანიასაც დაანგუფდა.

საეჭვოა, რომ კანარისს რაიმე პრაგმატული მოტივები ჰქონოდა, როცა აბვერის აგენტების სახით ნაცისტებმა ებრაელებს ნეიტრა-

მოამზადა ნანა ჩარკვიანი

დასავლეთის დაიქსი

ამ დღეებში პოლონურმა ჟურნალმა „პოლიტიკამ“ გამოაქვეყნა ინტერვიუ ზბიგნევ ბჟეზინსკისთან. ცნობილი პოლიტოლოგი სხვადასხვა უმნიშვნელოვანეს საკითხთან დაკავშირებით გამოთქვამს მოსაზრებას. ვფიქრობთ, ჩვენი გაზეთის მკითხველსთვისაც საინტერესო იქნება მისი თვალსაზრისი მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით

— დღევანდელი კრიზისი სამყაროს ცვლის?
— რა თქმა უნდა. ჩვენ ვცხოვრობთ საუკუნეში, რომელშიც რაღაც პრინციპული იცვლება.

— ამ საუკუნეში თუ ამ წელნადში?
— ერთ წელნადში ეს ვერ მოხდება, მაგრამ ამ საუკუნეში — ნამდვილად. მნიშვნელოვანია, რომ სრულდება დასავლეთის 500-600-წლიანი დომინირება მსოფლიოში. ახლა სამყაროში, პოლიტიკური თვალსაზრისით, გაიღვიძა. ადამიანების უმრავლესობა არ ინტერესდებოდა და არ იყო დაკავებული პოლიტიკით საფრანგეთის რევოლუციამდე, რომელმაც პოლიტიკურ ფიგურებს და ნაციონალურ გრძნობებს ევროპაში ზიძიკი მისცა. შემდეგ ეს მთელ მსოფლიოს მოედო, რომელმაც ბოლო ნახევარი საუკუნის განმავლობაში პოლიტიკური ცნობიერება შეიძინა. ეს ცნობიერება ძალიან არაერთგვაროვანია და სულ უფრო აქტიური ხდება, მას სულ უფრო მეტი ბაზისი იმედგაცრეუება, დაუტკბავი იმედგაცრეუება, უსამართლობის განცდა. ეს ნეგატიური გრძნობები, ძირითადად, დასავლეთისკენა მიმართული, განსაკუთრებით — ამერიკისკენ, რომელიც, უამრავი თვალსაზრისით, მსოფლიოს სინდისი იყო, ბოლო ათი წლის განმავლობაში კი მტრული დამოკიდებულების ობიექტად იქცა, რაც ძალიან სახიფათოა, რადგან, დღეს რომ ამერიკამ მსოფლიოში წამყვანი როლი დაკარგოს, მის ადგილზე ვერც ერთი სახელმწიფო ვერ დაიკავებს.

— როგორც მე თქვენთვის სახლში ვმუშაობდი, ყველაზე დიდი საფრთხე ბირთვული ომის გაჩაღება იყო. ჩვენ ამას ყოველდღიურად ვითვალისწინებდით. კრიზისი შეიძლება 28 წუთის განმავლობაში განვითარებულიყო და ნსათბომას 80-დან 120 მილიონამდე ადამიანის დაღუპვა მოჰყვებოდა.

— დასაწყისისთვის?
— ერთი დღეში! ახლა ასეთი საფრთხე არ არსებობს. მაგრამ არსებობს უნდობლობა პოლიტიკურ ძალთა ბალანსისა და დასავლეთის როლის სტაბილურობის მიმართ. ამ პოლიტიკურად გამოღვიძებული მსოფლიოს დიდი ნაწილი დასავლეთის როლს ნეგატიურად აფასებს. კოლონიალიზმი, იმპერიალიზმი, ექსპლუატაცია — ეს მსოფლიოში დიდწილად დამკვირდებული ისტორიული ხატებია.

— ეს პროცესი 60-იანი წლების დასაწყისიდან იღებს სათავეს. დეკოლონიზაცია, ძირითადად, იგებოდა კიბლინგური პოზიციისგან გამიჯვნაზე, „თეთრკანიანი ადამიანისადმი“ ნეგატიურ დამოკიდებულებაზე. მაგრამ ამ ნეგატიური დამოკიდებულების გავრცელება შეზღუდული იყო, რადგან ძალთა ბალანსი დასავლეთის სასარგებლოდ იმედგაცრეუებას უზღვევდა.

გებლოდ იხრებოდა. ახლა ეს იცვლება. დასავლეთის წილი მსოფლიოს მშპ-ში რადიკალურად მცირდება. იცვლება კულტურული და სამხედრო ბალანსი. მოვესწრებით კი ჩვენ იმ დროს, როდესაც ეს როლები შეიცვლება?

— ყველაზე ნელა სამხედრო ბალანსი იცვლება. ამერიკის სამხედრო ბიუჯეტი იმაზე მეტია, ვიდრე ყველა სხვა დანარჩენი ქვეყნის სამხედრო ბიუჯეტი ერთად აღებული.

— კიდევ რამდენ ხანს მისცემს ის თავს ამის უფლებას?
— უპირატესობა უზარმაზარია, ეს კიდევ დიდხანს გაგრძელდება. ამერიკას არ ეშუქრება არც ერთი სრულმასშტაბიანი შიდა ომი, თუმცა მას ეშუქრება მცირე ომები, რომლებიც ძვირია, როგორც ფინანსურად, ასევე მორალურად. ეს ასუსტებს ამერიკას და სიტუაციას ცვლის. ეს ევოლუციურად, ისტორიული პროცესი.

— და როგორ განვითარდება ის?
— ბევრი რამ იმაზე იქნება დამოკიდებული, შექმნის თუ არა ობამა მსოფლიოში ამერიკის როლის შეცვლას და განაგრძობს თუ არა ევროკავშირი გაერთიანებას მომავალში თუ საპირისპირო მიმართულებით წავა. ძალიან ბევრი რამაა დამოკიდებული იმაზე, იგივე დინამიკით გაგრძელდება თუ არა ბუნებრივი ალფრთოვანება ჩინეთის განვითარებით და შექმნის თუ არა ინდოეთი, ინდონეზია და ბრაზილია ჩინეთის სასწაულის გამეორებას. ჩვენთვის ეს, რა თქმა უნდა, უცნობია. მაგრამ ყველაფერი შესაძლებელია. ჩვენ ახალი ეპოქის დასაწყისთან ვიმყოფებით.

— როგორი ეპოქის?
— მე წინასწარმეტყველი არ ვარ. ჩემი საქმეა, ვისაუბრო საგარეო სტრატეგიაზე და ვუპასუხო შეკითხვებს იმის თაობაზე, თუ როგორ უნდა ირეაგიროს ამ ყველაფერზე ამერიკამ.

— როგორ?
— მე მომწონს ობამას პოლიტიკის პრინციპები. თუკი იგი შეძლებს ამერიკას ოდნავ განსხვავებული მიმართულებითა უბიძგოს, როგორც სამინაო, ასევე საგარეო პოლიტიკაში, მას ექნება პოტენციალი,

ზბიგნევი ბჟეზინსკი

რაც აუცილებელია იმისთვის, რომ რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში ეს ქვეყანა მსოფლიოში საკვანძო მოთამაშედ დარჩეს. მაგრამ, თუკი ის ამას ვერ შეძლებს, ცვლილებები დაჩქარებული ტემპით განვითარდება და ისინი შესაძლოა მართლაც დრამატული აღმოჩნდეს.

— ჩვენ, ბუნებრივად, ყველაზე მეტად ევროპის ბუდი გვაინტერესებს. ამერიკის რუსეთის საკითხი. ახლახან, Rzeczpospolita-სთვის მიცემულ ინტერვიუში თქვენ ოპტიმისტურად გამოხატეთ იქ მიმდინარე ცვლილებებს. ჩარლზ კუპჩანსკი და გამოდის რუსეთის ნატოში მიღების ინიციატივით. ამის წარმოდგენა შესაძლებელია?
— რუსეთთან დაკავშირებით მე ოპტიმისტი ვარ, რადგან პესიმისტი ვარ თავად რუსეთთან მიმართებაში.

— ანუ?
— მე პესიმისტი ვარ იმასთან დაკავშირებით, რომ რუსეთი შეძლებს ძველი იმპერიული მიზნების მიღწევას. რუსეთს ასეთი პოტენციალი აღარ გააჩნია. ეს ცხადი ხდება, როდესაც უცქერ ეკონომიკურ, დემოგრაფიულ, მეცნიერულ სტატისტიკას, რომ აღარაფერი ვთქვათ გეოპოლიტიკურ გარემოცვაზე: რუსეთის აღმოსავლეთით და სამხრეთით ჩნდება მძლავრი, ჭარბად დასახლებული აზიური სახელმწიფოები. რუსეთს არჩევანი არ აქვს. მან დასავლეთისკენ უნდა იაროს. და დასავლეთის ინტერესები შეიღებს, რომ მან ამ მიმართულებით დაიწყოს სვლა.

— იმისთვის, რომ ნატოში გაწევრდეს?
— აქ საკითხი ასე დგას: რა უფრო მნიშვნელოვანია, რუსეთის ნატოში ყოფნა, რაც, ფაქტობრივად, ალიანსის განადგურებას ნიშნავს, თუ რუსეთი-ნატოს ურთიერთობების თანმიმდევრული გაძლიერება, რაც ამ უკანასკნელს დანაკარგების გარეშე გააძლიერებს.

— რას გულისხმობთ ალიანსის განადგურებაში?
— ნატო — ეს არის მასშტაბური სამხედრო თანამშრომლობის კავშირი. ყველა ნევრ სახელმწიფოს თანაბრად მიუწვდება ხელი ერთმანეთის სამხედრო გეგმებზე. დათანხმდება კი რუსეთი იმას, რომ ამერიკელი ოფიცრები ისხდნენ მოსკოვში და მის გეგმებს ეცნობოდნენ? ან დათანხმდება კი ამერიკა ანალოგიურ სიტუაციას, რომ რუსები ბრიუსელში ან ვაშინგტონში ისხდნენ? ეს არარაციონალური იდეებია.

— გერმანიის შემთხვევაში ეს გამოვიდა?
— გერმანელები ძალიან ცუდ მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ და დარწმუნებულები იყვნენ, რომ ამაში ბრაზილი თავად მიუძღოდნენ. რუსეთში კი სტალინიზმის მიმართ იგივე დამოკიდებულება არ არსებობს. მაგრამ ეს იცვლება. ახლავაზრდა თაობა ნელ-ნელა აცნობიერებს, რომ რუსეთმა არჩევანი უნდა გააკეთოს და რომ ეს არჩევანი დასავლეთის სასარგებლოდ უნდა გაკეთდეს. ისტორიული პროცესის ასეთია. მაგრამ შედეგებს ჯერ უნდა დაველოდო.

— და ჩვენგან ბევრი მოესწრება ამას?
— ბევრი. ვფიქრობ, 20-25 წლის განმავლობაში ეს პროცესი რუსეთის არსზე წარმოდგენებს შეცვლას.

— Foreign Affairs-ის ბოლო ნომერში, რომელიც რამდენიმე წლის წინათ ზღაპრების ნიგანდ იყო აღქმული, რიჩარდ როუზკრანსი აღწერს ევროპულ-ამერიკული ეკონომიკური ალიანსის პროექტს ევროკავშირის მოდელი

ლის მგავსად. ეს რეალურია?
— ამ ეტაპზე არა. მაგრამ, არსებითად როგორი იქნება დასავლეთის მომავალი, თუკი ეს არ მოხდება?

— როგორი?
— ჩვენი შესუსტებული უპირატესობის შენარჩუნება შესაძლებელია მხოლოდ ევროპა-ამერიკის უფრო ღრმა, ფართო და დინამიური თანამშრომლობით. ეს ორივესთვის სასარგებლო იქნება.

— შეიძლება გაჩნდეს ევროამერიკა?
— ჩვენ ვსაუბრობთ საზოგადოებებზე, რომლებსაც ბევრი რამ აქვთ საერთო: დემოკრატია, ბაზარი, ქრისტიანობა. მათი დაახლოება შეიძლება გაღრმავდეს, თუკი პოლიტიკური ქმედებები აქვთ იქნება მართლად. ის, რაც ევროპამ შექმლო, დიდი მიღწევაა, თუმცა არსებობს სინანულის საბაზისი, რომ ეს პროცესი აღარ განვითარდეს, და რომ შესაძლოა ახლა უკუპროცესებსაც აქვს ადგილი.

— ეს სადავო საკითხია. ერთი მიჩნევენ, რომ კრიზისი ჩვენს დეზინტეგრაციას იწვევს, მეორენი პირიქით ფიქრობენ.
— მომდევნო 5-10 წელი, როგორც ჩანს, დეზინტეგრაციის პერიოდი იქნება. მაგრამ ჩვენ ეს გვესმის და ევროპა ამ ექვტორის შეცვლას შეეცდება. ეს მოითხოვს ძალისხმევას და ხელმძღვანელობას. ამერიკაში ასეთი ხელმძღვანელობა არსებობს. პრეზიდენტის შესაძლებლობები შეზღუდულია, მაგრამ მას შეუძლია გარკვეულწილად საკუთარი იდეების განხორციელება. ევროპაში უფრო რთული სიტუაციაა, იქ არ არის გამოკვეთილი პოლიტიკური ხელმძღვანელობა. მაგრამ, როდესაც ევროპელები გაიგებენ, რომ დეზინტეგრაციისკენ მიდიან, ისინი მას შეინიშნავენ.

— ხელავთ თუ არა იმის საშუალებას, რომ ევროპა დაიშლება, ევროს მარცხი ელის და ჩვენ დავებრუნდებით იმ ევროპაში, სადაც უამრავი დიდი და მცირე სახელმწიფოა?
— ვფიქრობ, ეს არ მოხდება. მაგრამ კარგია, რომ ამ რისკის თაობაზე დღეს საუბრობენ, სხვა შემთხვევაში, მსგავსი რამ გამოიქვეყნებოდა არ იქნებოდა. ეს კი სახიფათოა. განსაკუთრებით მაშინ, თუკი ამერიკაც დასუსტდება, რადგან მომდევნო ისტორიული პერიოდის პერსპექტივაში, უფრო ზუსტად 20-40 წლის განმავლობაში, მე ვერ ვხედავ ქვეყანას, რომელიც შეძლებდა მსოფლიოს სტაბილიზაციას ისე, როგორც ამას ამერიკა აკეთებდა, ამერიკის კრიზისი მსოფლიოს კრიზისად გადაიქცევა.

— ასეთი კრიზისი როგორი შეიძლება იყოს?
— სრული ქაოსი, კონფლიქტები, ეკონომიკური კრიზისი, გაუთავებელი თამაშები პოლიტიკურ ან რელიგიურ ფონზე. მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონებში ეს სხვადასხვა სახეს მიიღებდა.

— თუკი, როგორც თქვენ ამბობთ, ახლო აღმოსავლეთის გასაღები ობამას ხელ-

შია, მაშინ მნიშვნელოვანია ის, თუ როგორია მისი მანერების ველი. ოდესღაც თქვენ Foreign Affairs-ში ამერიკაში ებრაული ლობის სიძლიერეზე წერდით.

— საუბარი მხოლოდ ლობის ძალაზე არ არის, არამედ — მის სპეციფიკაზე. ამერიკაში ებრაული მოსახლეობის დიდი ნაწილი ლიბერალური და დემოკრატიულია. ბოლო არჩევნების დროს ამ ადამიანების 70%-მა ხმა ობამას მისცა. თან, პოლიტიკური და ფინანსური თვალსაზრისით, გავლენიანი ებრაული ელიტა უფრო კონსერვატიულია და დიდწილად საკუთარ იდენტიფიკაციას ისრაელელ მემარჯვენეებთან ახდენს, ვიდრე მემარცხენეებთან. ეს არსებითია. ებრაულ ლობის კონგრესზე დიდი პოლიტიკური გავლენა აქვს, რადგან ამერიკის პოლიტიკური ცხოვრება დიდწილად კერძო შემოწირულობებს ეფუძნება. მაგალითად, უმნიშვნელო სომხურმა ჯგუფმა ამის გამო შეიძლება დიდი პოლიტიკური გავლენა მოიპოვოს...

— რის გაცემა შეუძლია ობამას ლაზარს ბლოკადის კრიზისში?
— ლაზარს საკითხი ვერ მოგვარდება, თუკი არ გადამწყდა პალესტინის სახელმწიფოს საკითხი. აქ, უბრალოდ, აუცილებელია გარედან ჩარევა, უფრო ზუსტად კი — ამერიკიდან. ეს კი ნიშნავს ერთგვარი ფორმულის შეთავაზებას, რომელიც მოლაპარაკებების პროცესის ერთგვარი საფუძველი გახდება. პრინციპში, საუბარია ოთხ ძირითად პუნქტზე. ჯერ ერთი, პალესტინელებმა დაბრუნების უფლებაზე უარი უნდა თქვან ისევე, როგორც გერმანელები ვერ დაბრუნდნენ გადსკი ამ ევროკავშირში.

— ამ მიმართულებით ობამას გაცემა შეუძლია?
— მას შეუძლია ამ საკითხის დღის წესრიგში დაყენება, შეუძლია გაეროს უშიშროების საბჭოზე იმ პირობების გამოცხადება, რომლებზეც მე ვსაუბრობდი. ეს პირობები ამერიკაში განიხილება. ევროკავშირი და მსოფლიოს ქვეყნების მინიმუმ 95% ამ პირობებს უპრობლემოდ დაუჭერს მხარს. ეს თერიგების პროცესის მიმართ უფროს განსაზღვრავდა. ორივე მხარეზე მოხდებოდა მორალური ზენოლა, რომ მათ ეს პირობები გაიზიარონ.

— და დღემდე რატომ არ გააკეთა ეს ობამამ?
— იმიტომ, რომ ის ამერიკის სერიოზული შიდა კრიზისითაა დაკავებული. ეს არ არის მხოლოდ ნავთობის გაუფრთხილება, ასევე საბიუჯეტო ფინანსურ, ასევე საბიუჯეტო და განათლების სისტემების რეფორმა სჭირდება. ობამა კარგად გრძობს, რა უნდა გააკეთოს ამერიკამ მსოფლიოში და ამ კურსს განსაზღვრავს. მაგრამ, როგორც ჩანს, თორმეტსაათიანი მუშაობიდან მსოფლიოს საკითხებს ის ორ საათზე მეტს არ უთმობს.

ზბიგნევი ბჟეზინსკი და ოსამა ბინ-ლადენი

ესაუბრა იანეკ შაპოვსკი

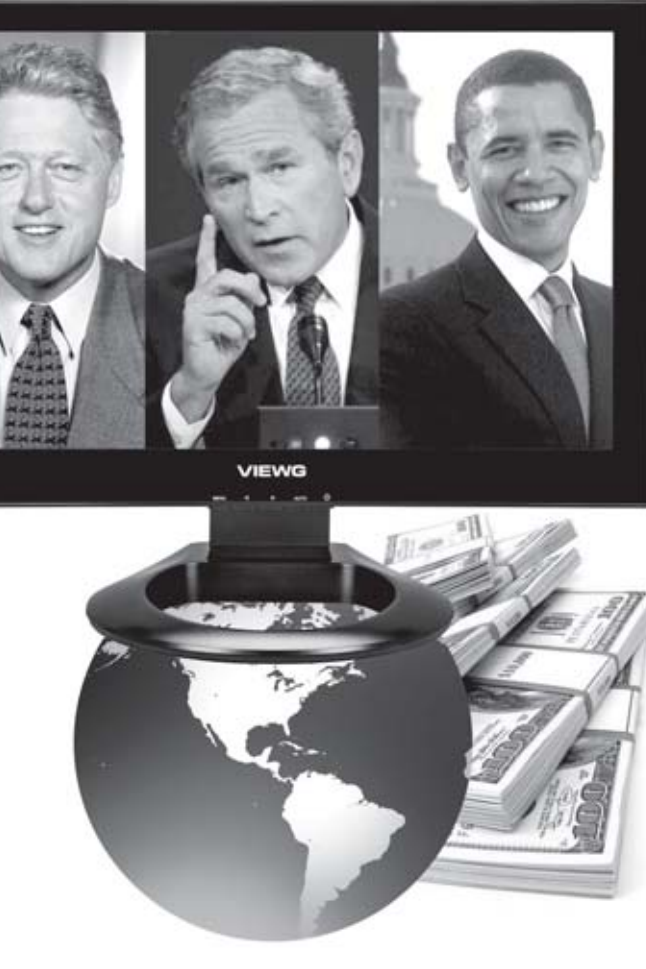
მართალია, სამყაროში ყველაფერი იცვლება, მაგრამ არის მუდმივი ფასეულობები, რომელთაც დრო ვერაფერს აკლებს. მაგალითად, „გლობალური დომინირება“. უძველესი სარდლების მიუღწეველი იდეალი ამ დრომდეც მიუღწევლად რჩება. ისტორიის დასასრული არა და არ დგება. გლობალიზაციის ერაში სახელმწიფოთა ურთიერთსაპირისპირო ინტერესებმა ტრადიციული გეოპოლიტიკური მიჯაჭვულობები მოშალა. გლობალურმა სატრანსპორტო და ფინანსურმა ნაკადებმა ნებისმიერი სერიოზული ეკონომიკისათვის ინტერესის საგნად აქცია დედამიწის უკლებლივ ყველა კუთხე-კუნჭული და ახლომდებარე ორბიტაც კი. მოდი და ნუ იჩხუბებ.

ქვირი ღოღინიკა და სპეცსამსახურების მძვინვარეობა

ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც დომინირებას ცდილობს და დიდი თამაშის წესებს ადგენს, მთელ დანარჩენ პლანეტას ძალზე არამომგებიანად უპირისპირდება. თანაც სიტყვა „არამომგებიანი“ მისი ყველაზე ბანალური — ფინანსური შინაარსით უნდა გავიგოთ. მაგალითებად სავსებით საკმარისია საბჭოთა კავშირის 20 წლისწინანდელი სატანკო-სარაკეტო ეკონომიკისა და აშშ-ის ახლანდელი საბიუჯეტო დეფიციტის მოშველიება. ომი ძვირია, ომი მთელ მსოფლიოსთან — ძალიან ძვირი. ერთია, როდესაც ომობ გარკვეული პერიოდის განმავლობაში და თან მოსახლეობას „ქამრების მოჭერას“ ან რაიმე ამგვარს ავალვებ; მაგრამ, თუ მუდმივად და ერთდროულად რამდენიმე ფრონტზე ომობ, გარდა ამისა მთელ მსოფლიოში მიობრუნულ უამრავ სამხედრო ბანას ინახავ, ამ ძვირადღირებული გართობიდან რაიმე ეკონომიკური უკუგება მაინც უნდა გქონდეს. კოლონიალური იმპერიები გამოძალავასა და ძარცვას არ ერიდებოდნენ და ყველაფერი შეგვიწერად გამოსდობოდნენ, ვიდრე ცეცხლსასროლმა იარაღმა ფეხშიშველი ბრბო კოლონიზატორების ჯარბრუნს არ გაათანაბრა.

ძალიანა განაწყენებული მკაცრი ბედისა და ბოროტი მეზობლების გამო. შემდეგ „ახალ სტრატეგიულ მეგობრებს“ აძლევენ ცოტად ფულს ყოველდღიური ხარჯვებისა და „რკინის სათამაშოების“ შესაძენად; შემდეგ — ბევრ ფულს და ბევრ „რკინის სათამაშოებს“. ამის შემდეგ კარგად მოზადებული „მეგობრები“ იწყებენ შურისძიებას მათზე, ვინც აწყენინა. დროთა განმავლობაში ასეთი „მეგობარი“ მრავალპლარული მსოფლიოს კიდევ ერთ „პოლუსად“ ყალიბდება.

ცხადია, გამარჯვება ყველგან გარანტირებულია, მაგრამ თავად ამ გამარჯვებას არანაირი აზრი არ აქვს. ის არ მოიტანს არავითარ შემოსავალს და საერთოდაც გაურკვეველია, რისთვისაა საჭირო. ისედაც ყველამ ვიცით, რომ ამერიკული ჯარი მსოფლიოში ყველაზე დიდი და ძლიერია და აშშ-ის ადმინისტრაციის მიერ რა? მათი ერთობლივი ძალები მაინც არ კმარა იმისათვის, რომ აზიის ტუნდრაც უღატაკესი ქვეყანა აკონტროლონ. ბირთვული იარაღის გარდაუვალი გავრცელების გამო კი ამერიკული ჯარისა და ვაშინგტონელი ბრძენების რჩევათა გავრცელების არეალი გაფართოვდება და გაფართოვდება. მამ, რა-და საჭიროა ეს ავიამზიდ-დი-ლომატიური აბსურდი?

ანგარიშებიდან რომელი წავა შემოთ და რომელი — არა. ამ უფროსების სახელები ჩვენ არ ვიცით და ტელევიზიით ვერც ვერადროს მოვისმინებთ. სამაგიეროდ, საშუალო კატეგორიის ნებისმიერმა შეგვეჩვენა იცის, როგორია მსგავსი სისტემის ერთიანი IQ. ამგვარ სისტემას არ შეუძლია არაფერი ხმაურის გენერაცია და ფულის შთანთქმაზე რთული. ანგლოსაქსები მთელ მსოფლიოს ასყიდებენ ხმაურს, რომელსაც იმავე მსოფლიოს ხალხის გადასახადებთან მიღებული ფულით ქმნიან. თანაც შეასყიდონ ბევრად უფრო ძვირად, ვიდრე ის სინამდვილეში ღირს. მსოფლიო სულგანაზული უყურებს CNN-სა და BBC-ს და არც კი ეჭვობს, რომ თავად ინგლისელები და ამერიკელები სპორტითა და სერიალებით ერთობიან.

საბჭოთა კავშირი თავისი დომინირებიდან რაიმე სარგებელს არ იღებდა და ამიტომაც გაკოტრდა ძალიან მალე. აშშ, როგორც ვხედავთ, ევროპასთან ერთად, მართალია, ძლიერსძლიობით, მაგრამ საბჭოთა კავშირზე ორჯერ მეტ (ავღანეთი და ერაყი) სამუშაოს ასრულებს — ხუთჯერ მეტი მოსახლეობის (ავღანეთი და ერაყი ერთად) პირობებში. ბიუჯეტები უკვე ირდევება, დოლარი კი უკანასკნელ დღეებს ითვლის. დიდი სიბრძნე არაა საჭირო იმისათვის, რომ დაასკვნა: ძალისმიერი დომინირება გაკოტრებისკენ მიმავალი გზაა.

რაჯ მეტი პოლუსი იქნება, მით უკეთესი. ერთ-ერთი ამგვარი პოლუსი სადამ ჰუსეინი იყო, ახლა კი იქნება სამი ერთმანეთთან მეომარი ეთნიკურ-რელიგიური დაჯგუფებისაგან შემდგარი თავისუფალი და დემოკრატიული ერაყი. ასეთი პოლუსი იყო და არის პაკისტანიც. ერთიანი ევროპა აშშ-ს ლამის 60 წლის მანძილზე „გამოჰყავდა“. უკანასკნელი 20-30 წლის მანძილზე აშშ აქტიურად იყო დაკავებული ჩინეთის აღზრდით — სულაც არ იყო ძნელი იმის წინასწარ გათვლა, რომ დოლარებით ინვესტირებული ჩინეთი ოდესმე ნაციონალურად განწყობილ მოსტრად იქცეოდა და საკუთარ პერიმეტრზე უამრავი ტერიტორიული პრობლემა შეექმნებოდა (და ეს პრობლემები, ცხადია, არანაირად არ შეეხებოდა აშშ-ს).

საკმარისია, ტელევიზორი გამოერთოთ, „კაცობრიობის მოახლოებული ტოტალური განადგურების კომპარი“ სადაც არც ომია, არც პოლიტიკა, პრეზიდენტი და ასე შემდეგ. და ჩნდება კითხვა: სად არის რეალობა? ტელევიზორის მუდმივი „საშინელებები“ თუ ჩვენს ირგვლივ გამეფებულ ერთფეროვან ყოველდღიურობაში? პასუხი ნებისმიერმა უტყინო ამერიკელმა იცის.

ცოდნა იმაში გამოიხატება, რომ ამერიკელები ყველაზე აპოლიტიკური ერი მსოფლიოში, ერი, რომელმაც პათოლოგიურად არ იცის გეოგრაფია. რიგითი ამერიკელი სათავეს „ახალი ამბები“ სკოლის ბიუჯეტის, მშენებლობის, ვაჭრობის, ლოკალური დღესასწაულებისა და დანაშაულებების სიახლეებით ამოიწურება. არის კიდევ საერთო ეროვნული ახალი ამბები, რომელსაც ლუდის ბოკალით ხელში ან ფინჯან ყავასთან განიხილვენ. საერთაშორისო პოლიტიკის ახალი ამბები ამერიკელთა 99%-ს საერთოდ არ აინტერესებს, თუნდაც მას ყოველდღიურად გადასცემდნენ პოპულარული ტელეარხები. თუ შეეცდებით, ამერიკელს საერთაშორისო პოლიტიკაზე ესაუბროთ, ამით მას უხერხულ მდგომარეობაში აგდებთ, მას მშვენივრად ესმის, რომ არ იცის, რა უნდა გიპასუხოთ.

ერთადერთი შანსი, შეაჩერო აშშ-ის ჯარის შეჭრა, თუ იგი პრეზიდენტის მიერაა რეკომენდებული, ეს ლობისტების საქმეში ჩართვაა. მაგრამ ბუნებაში არ არსებობს და არც შეიძლება არსებობდეს ლობისტი, რომელიც ომის წინააღმდეგია. გაცილებით ადვილი საპოვნელია ლობისტი, რომელიც აბსოლუტურად ყველა ომს მოიწონებს.

ამიტომ აშშ-ის ჯარი, აშშ-ის სპეცსამსახურების გარდა, არავის მიერ არსად არ იგზავნება და არავის მიერ, გარდა ამერიკის პრეზიდენტისა, არ კონტროლირდება. პრეზიდენტი არის ერთადერთი დე ფაქტო ფილტრი ამერიკელი იდეებისათვის. ვინაიდან პრეზიდენტი ერთია და მასთან მთელი ინფორმაცია სპეცსამსახურებიდან და ეროვნული უსაფრთხოებისა და ახლო აღმოსავლეთში ამერიკის ინტერესების საკითხებს ჩაულრმავდნენ? ან რატომ უნდა ჩაულრმავდნენ? რისთვის აქვთ ამხელა ბიუჯეტები პენსიონებსა და ცხს-ს? ნება იბოძონ და იმუშაონ, მომდგომარეობაში არ ვარდებიან, მაგრამ საერთაშორისო პოლიტიკაზე ძალზე თავისებური შეხედულებები აქვთ. მაგალითად, ერაყში ომი პოლიტიკურად უნდა იყოს და არა ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

ამ დასკვნის გაკეთება ჯერ კიდევ პირველი მსოფლიო ომის შემდეგაც ადვილი საქმე იყო. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ კი ეს უკვე აქსიომად იქცა. სინამდვილეში ნებისმიერი ერთპოლარული მსოფლიოს არსებობა შეუძლებელია. ისიც კი ძნელი დასაჯერებელია, რომ ვიღაც ცდილობს, ეს ერთპოლარული მსოფლიო რეალობაში „განახორციელოს“ — საჭეჭოა, ვაშინგტონის ვინმემ რაიმე იცოდეს ისეთი, რაც სხვამ არავინ იცის და რაც არსებითად შეცვლიდა საქმის არსს. ამერიკულ იმპერიალიზმთან ყველა მეტროპოლი ღია კარს ამტვრევს.

როგორც ხედავთ, ამერიკულ „ერთპოლარულ“ იმპერიალიზმს საერთოდ არ აქვს რაიმე უფროსობა, ის მშვენივრად ართმევს თავს ამ ამოცანას დამოუკიდებლად. უფრო მეტიც, რაც უფრო მეტად ცდილობენ მთელი მსოფლიოს ანალიტიკოსები, რაიმე გონივრული ახსნა მოუძებნონ აშშ-ის საგარეო პოლიტიკას, მით უფრო ძნელდება მისი პოვნა. აშშ-ის ჯარების ერაყში, ავღანეთსა თუ სერბეთში შეჭრას ათობით მიზეზი აქვს, კიდევ ამდენივე მიზეზი არსებობს ისრაელის ან პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში „რევოლუციების“ მხარდასაჭერად. მაგრამ არ არსებობს არც ერთი ახსნა იმისათვის, რატომ ზუსტად იქ და ზუსტად იმ დროს და არა რომელიმე სხვა ადგილას. როგორც ჩანს, ასეთი მიზეზი სინამდვილეშიც არ არსებობს. უბრალოდ, „აშშ-ის ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

ზოგიერთები კი უხერხულ მდგომარეობაში არ ვარდებიან, მაგრამ საერთაშორისო პოლიტიკაზე ძალზე თავისებური შეხედულებები აქვთ. მაგალითად, ერაყში ომი პოლიტიკურად უნდა იყოს და არა ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

ზოგიერთები კი უხერხულ მდგომარეობაში არ ვარდებიან, მაგრამ საერთაშორისო პოლიტიკაზე ძალზე თავისებური შეხედულებები აქვთ. მაგალითად, ერაყში ომი პოლიტიკურად უნდა იყოს და არა ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

ზოგიერთები კი უხერხულ მდგომარეობაში არ ვარდებიან, მაგრამ საერთაშორისო პოლიტიკაზე ძალზე თავისებური შეხედულებები აქვთ. მაგალითად, ერაყში ომი პოლიტიკურად უნდა იყოს და არა ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

ზოგიერთები კი უხერხულ მდგომარეობაში არ ვარდებიან, მაგრამ საერთაშორისო პოლიტიკაზე ძალზე თავისებური შეხედულებები აქვთ. მაგალითად, ერაყში ომი პოლიტიკურად უნდა იყოს და არა ინტერესები“ იჭრება ყველგან, სადაც მოცემული მომენტისათვის არავის შეუძლია რეალურად აღუდგეს წინ ამ შეჭრას.

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

მაგრამ რა ქნან ნეომიერ-ალისტებმა? უარი თქვან ოცნებაზე? არავითარ შემთხვევაში, ეს ის ხალხი არაა, ვინც მხრებს ჩამოყრის დასაწყისისათვის საკუთარი ფრთის ქვეშ ამშვიდებენ ვინმეს, ვინც

ტეოდორო ნგუეგა გბასგო — დიადი კუნსულაბის იღბლიანი ჯენბღენი

2004 წლის აგვისტოში კეიბტაუნში, საკუთარ ვილაში დაბაბტიმრეს სამხრეთაფრიკელი ბიზნესმენი, დიდი ბრიტანეთის ყოფილი პრემიერ-მინისტრის — მარგარეტ ტეტჩერის ვაჟი მარკ ტეტჩერი, რომელსაც ბრალი დასდეს ეკვატორულ გვინეაში წარუმატებელი გადატრიალების მომზადებასა და დაფინანსებაში.

გბასგო და ბრაზილიის პრეზიდენტი ლულა და სილვა

გბუგა გბასგო და ნიკოლა სარკოზი

გბუგა გბასგო და კონდოლიზა რაისი

მისი მეგობარი, ბრიტანეთის სპეცნაზის ყოფილი სამხედრო მოსამსახურე საიმონ მენი კი უცხოელ დაქირავებულ პირთა ჯგუფის ხელმძღვანელობასა და ეკვატორული გვინეის მეთაურის — ტეოდორო ობიანგ ნგუეგა მბასგოს დამბობის მცდელობაში დაბანაშაულეს. მარკ ტეტჩერს ფულადი ჯარიმა და პირობითი სასჯელი შეუფარდეს. საზოგადოებამ ირწმუნა, რომ სასამართლომ გულმონწყალება გამოიჩინა არშემდგარი პუტჩისტის დედის, დიდი ბრიტანეთის ყოფილი პრემიერ-მინისტრის — მარგარეტ ტეტჩერის თბონით.

ეს სიუჟეტი თვდაბირველად უხეში ფარსივით გამოიყურებოდა. 2004 წლის 7 მარტს, ღამით, ჰარარეს საერთაშორისო აეროპორტში ზიმბაბვეს ხელისუფლებამ დააკავა „ბონგ-727“-ის 64 მგზავრი და ეკიპაჟის 3 წევრი, რომლებიც ეკვატორული გვინეის დედაქალაქ მალიბუსკენ მიეშურებოდნენ. ყველა დაკავებულს სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის მოქალაქის პასპორტი ჰქონდა. მართალია, არც ერთ მათგანს თვითმფრინავი არ დაუტოვებია, მაგრამ მათ ზიმბაბვეს იმიგრაციული კანონმდებლობისა და იარაღის შექმნისა და შენახვის წესების დარღვევა წაუყენეს ბრალად. მალე კი ამ ბრალდებებს ეკვატორულ გვინეაში სახელმწიფო გადატრიალების მცდელობა დაემატა.

წინა დღეს ეკვატორულ გვინეაში დააკავეს 19-კაციანი ჯგუფი, რომელიც პუტჩისტებს მანქანებითა და მოქმედების მზა გეგმით ელოდა. ამ ჯგუფს სამხრეთაფრიკული სპეცნაზის ვეტერანი ნიკ დიუ ტუა ხელმძღვანელობდა. დაკავებულ გვინეელებს შორის იყო ქვეყნის ეკონომიკური დაგეგმვის ყოფილი მინისტრი ანტონიო ჰავიერ ნგუეგა ნკამა.

ეკვატორული გვინეა აფრიკის დასავლეთ სანაპიროზე, გაბონსა და კამერუნს შორის მდებარე პატარა სახელმწიფოა, რომელიც ჯერ პორტუგალიის, შემდეგ კი ესპანეთის კოლონია იყო. 1968 წელს მან დამოუკიდებლობა მიიღო. პრეზიდენტად ფრანსისკო მასიას ნგუეგა აირჩიეს, რომელსაც მალე მოყირჭდა მმართველობის დემოკრატიული

ფორმა, გააუქმა კონსტიტუცია, თავი სახელმწიფოს მუდმივ მეთაურად გამოაცხადა და ქვეყნის მართვა რკინის ხელით დაიწყო. 1979 წელს ეკვატორულ გვინეაში სამხედრო გადატრიალება მოხდა მუდმივი პრეზიდენტის ძმისშვილის — ტეოდორო ობიანგ ნგუეგა მბასგოს ხელმძღვანელობით. ფრანსისკო მასიასი გაასამართლეს და სიკვდილით დასაჯეს, ხოლო პრეზიდენტად პოლკოვნიკი მბასგო იქცა, რომელიც სულ ბოლო არჩევნებში, 2002 წლის დეკემბერში, ხმათა 97 პროცენტით, ახალი ვადით (7 წლით) აირჩიეს.

ობიანგი ერთპიროვნულად ნიშნავდა თავისი კაბინეტის წევრებს, მოსამართლეებს, სარდლებსა და გუბერნატორებს და ამასთან, არც მრავალრიცხოვან ნათესაობას იფიწყებდა. საერთაშორისო შეთანხმებების რატიფიცირებას კი კალმის ერთი მოსმით ახდენდა.

90-იანი წლების დასაწყისში ქვეყანაში ნავთობი აღმოაჩინეს. შავი ოქროს მარაგის მიხედვით, ეკვატორული გვინეა, ანგოლასა და ნიგერიის შემდეგ, მესამე ადგილზე აღმოჩნდა. 1998 წელს გვინეის მთავრობამ ნავთობის ექსპორტიდან 130 მილიონი დოლარის შემოსავალი მიიღო, აქედან 96 მლნ დოლარი პრეზიდენტმა ობიანგმა მიითვისა. მისი ცოლ-შვილი უძრავ ქონებას ფლობდა მერილენდის, კალიფორნიისა და ნიუ იორკის შტატებში, თავად პრეზიდენტი კი ხშირად სტუმრობდა აშშ-ს კერძო ვიზიტებით. ჯანდაცვაზე ქვეყანაში ბიუჯეტის ერთი პროცენტი იხარჯებოდა, ხოლო ყოველი მესამე მოქალაქე შიმშილობდა. გვინეის ერთადერთი კერძო რადიოსადგური ობიანგის ვაჟის საკუთრება იყო, ხოლო პრესის თავისუფლებაზე ლაპარაკიც ზედმეტი იყო. ნავთობის აღმოჩენის შემდგომ წლებში ნგუეგას ანგარიშებზე ამერიკის ბანკებში 700

მლნ დოლარზე მეტი გადაირიცხა. მიუხედავად პოლიტიკური პარტიების ლეგალიზაციისა, სახელმწიფოში ერთადერთი პარტია ობიანგის მიერ შექმნილი დემოკრატიული პარტია დებოდა, რომელსაც პარლამენტში 100 ადგილიდან 98 ეკავა. ოპოზიციონერების უმეტესობა ან დევნილებაში იმყოფებოდა, ან ციხეში, ანდა მინაში...

პრეზიდენტს ერთობ ფართო უფლებამოსილება ჰქონდა მინიჭებული, ქვეყანაში მისი კულტი იყო გამოცხადებული, თავად ობიანგმა კი საკუთარ თავს „დიადი კუნძულების: ბიოკოს, ანობონისა და რიო-მუნის ჯენტლმენის“ წოდება მიანიჭა. გავრცელებული ხმებით, იგი კაციჭამიაც იყო, მით უფრო, რომ მისი მმართველობის წლებში სამხედრო მოქმედებების წარმოებისას კანიბალიზმი სავსებით ნორმალურ მოვლენად მიჩნეოდა.

ეკვატორული გვინეა მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე დაბურული ქვეყანაა. იქ მომუშავე უცხოელ კორესპონდენტებს დედაქალაქიდან გასვლა ეკრძალებოდა. რეჟიმის პოლიტიკურ ოპონენტებს სასტიკად უსწორდებოდნენ. პრეზიდენტის პირადი დაცვა, რომელიც იმავე დროს საიდუმლო პოლიციის ფუნქციასაც ასრულებდა, მაროკოელებით იყო დაკომპლექტებული. როგორც წესი, რეჟიმის მონიშნულ დეგეგმებს ტერორიზმსა და სახელმწიფოს წინააღმდეგ შეთქმულებაში ადანაშაულებდნენ.

ტეოდორო ობიანგი 1942 წლის 5 ივნისს დაიბადა აკოაკანში. ძალაუფლებაზე იგი ბავშვობიდან ოცნებობდა. სკოლის დამთავრების შემდეგ სარაგოსას სამხედრო აკადემიის კურსანტი გახდა, ხოლო 1968 წელს უკვე ლეიტენანტის წოდება ჰქონდა.

ტეოდორო გბუგა გბასგო ობიანგი

პრეზიდენტის პოსტისკენ მიმავალ გზაზე მან ბევრი მაღალი თანამდებობა გამოიცვალა: იყო ეკვატორული გვინეის უდიდესი კუნძულის — ბიოკოს გუბერნატორი; გარკვეულ ხანს ადგილობრივ ციხესაც ხელმძღვანელობდა და ნაციონალური გვარდიის მეთაურიც გახლდათ.

1970-იან წლებში ქვეყანაში გამოდგებით ხდებოდა ამბოხებები და შეტაკებები. არასტაბილურობა კი პრეზიდენტ ფრანსისკო მასიას ნგუეგა ბიოგოს პოლიტიკით იყო გამოწვეული. ობიანგი მაშინ ოპოზიციას ედგა სათავეში და 1979 წელს მოახლო კიდეც სახელმწიფო გადატრიალება, რის შედეგადაც თავად დაიკავა პრეზიდენტის პოსტი. გადატრიალების დღე გვინეაში ნაციონალურ დღესადაა აღიარებული. ტეოდორო ტიპური აფრიკელი დიქტატორი იყო, ხალხმა იგი „ღმერთად“ შერაცხა, მიწის პორტირეტი ყველგან ეკიდა, ხოლო არჩევნებში (1989; 1996; 2002 წ.წ.) ხმათა დიდი უმრავლესობით იმარჯვებდა. ამასთან, ობიანგი ინფრასტრუქტურის მინისტრიც იყო და რეპის სტილის მუსიკალური ჯგუფების ანტიკორნერიც (?!).

2009 წელს ექიმებმა ობიანგს სიმსივნის დიაგნოზი დაუსვეს. ამჟამად იგი ავად და მის კანონიერ მემკვიდრედ მისაგვაფს — ტეოდორ (ტეოდორინო) ობიანგ უმცროსს განიხილავენ, რომელსაც აშშ-ს ხელისუფლება კორუფციაში ადანაშაულებს. მას მდიდრული ვილა აქვს მალიბუში, რომლის შექმნაც 35 მლნ დოლარი დაუჯდა. 2005-2006 წლებში ტეოდორინო ეკვატორული გვინეის სოფლის მეურნეობის მინისტრი იყო.

მარკ ტეტჩერის დაკავება

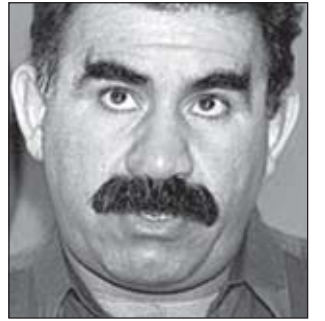
გადატრიალების მცდელობის მონაწილეები ციხეში

საიმონ მენი

აბდულა ოჯალანი — თურქეთის №1 ტერორისტი

ახლახან ქურთისტანის მუშათა პარტიის ლიდერმა აბდულა ოჯალანმა ქურთულ პარტიას „მშვიდობა და დემოკრატია“ მოუწოდა, ყურადღებით შეისწავლოს თურქეთის ამჟამინდელი ხელმძღვანელობის წინადადება ქვეყნის მოქმედი კონსტიტუციის შეცვლის შესახებ და „მონაწილეობა არ მიიღოს პოლიტიკურ თამაშებში“. კონსტიტუციის შეცვლის გარშემო ატეხილი ხმაური ოჯალანმა „ისლამისტებსა და ნაციონალისტებს შორის ჰეგემონიისთვის პოლიტიკურ ბრძოლად“ შეაფასა.

თურქი საზოგადოების დემოკრატიზაციის გზაზე ყველაზე დიდ დაბრკოლებად მან სამართლიანობისა და განვითარების მმართველი პარტია და პრემიერ-მინისტრი რეჯეპ თაიიპ ერდოღანი დაასახელა. ოჯალანმა თანამედროვე ეპოქა გასული საუკუნის დასაწყისს შეადარა: ხალხი მაშინ 1921 წელს მიღებული კონსტიტუციის დემოკრატიზაციას ელოდა, მაგრამ კიდევ უფრო „ოლიგარქიული და ბიუროკრატიული, 1924 წლის კონსტიტუცია მიიღო“. ოჯალანის აზრით, ახლაც, 1982 წლის „გენერლების კონსტიტუციის“ დემოკრატიზაციის ნაცვლად, ხალხი უფრო მეტად ავტორიტარულ კონსტიტუციას მიიღებს.

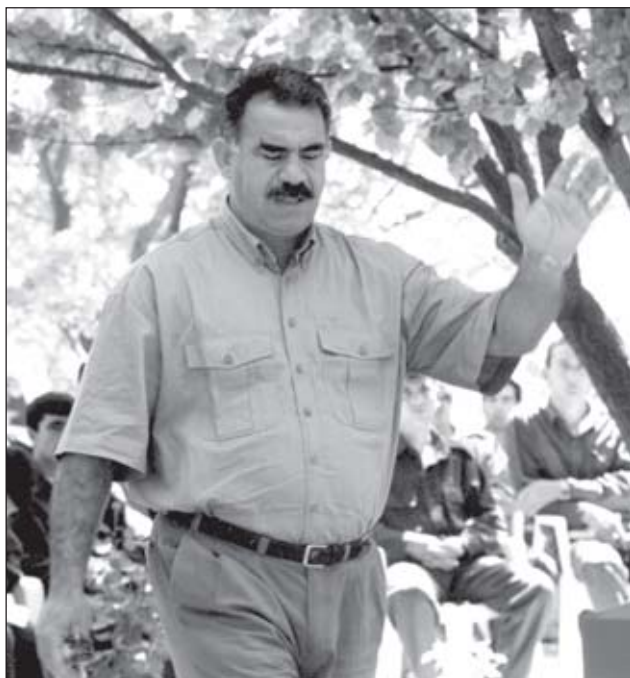
ტიმროში, რაც, მისი აზრით, თურქული იუსტიციის დამარცხებაზე მიუთითებს.

აბდულა ოჯალანი 1999 წლის 15 თებერვალს კენიაში დააკავეს. თურქი ჟურნალისტი თუნჯაი ოზკანი თავის წიგნ „ოპერაციაში“ ირწმუნება, რომ ოჯალანის ერთობლივად დაკავების წინადადება ცსს-ს წარმომადგენელმა ანკარაში თურქეთის ნაციონალური სადაზვერუო ორგანიზაციის ხელმძღვანელთან შეხვედრისას წამოაყენა. ამასთან, ამერიკელების მოთხოვნით, ქურთისტანის მუშათა პარტიის ხელმძღვანელი სამშობლოში ცოცხალი და საღ-სალამათი უნდა ჩაეყვანათ. ამერიკელი მზვერავის წინადადება თურქეთის პრემიერსა და პრეზიდენტს გადასცეს და თანხმობაც მიიღეს.

10 თებერვალს საგანგებოდ მომზადებული 7-კაციანი ჯგუფი 200.000 დოლარად დაკირავებული თვითმფრინავით უგანდაში გაფრინდა. 15 თებერვალს, 19.20 საათზე, მზვერავებმა სიგნალი მიიღეს ოპერაციის დაწყების თაობაზე. ერთი ჯგუფი თვითმფრინავში განთავსდა, მეორე კი — ტრაბთან. იქვე იმყოფებოდნენ კენიის სპეცსამსახურების წარმომადგენლები. მალე აეროპორტში მანქანით მივიდა საელჩოდან გამოტყუებული ოჯალანი, რომელმაც სწრაფად აირბინა ტრაპზე — იგი დარწმუნებული იყო, რომ ნიდერლანდებში მიფრინავდა, მაგრამ, როგორც კი კარი მიიხურა, მიხვდა, რომ მწარედ მოტყუვდა — ქურთისტანის ლიდერს ხელზე ბოროტები დაადეს.

„მომკლავენ და ამას ვერაინ შეიტყობს, არა?!“ — ჰკითხა მან სპეცნაზელს.

„არა, ამის შანსს ვერ მოგცემთ,“ — მიუგო მან. ოჯალანის დაკავების მეორე დღესვე ქურთისტანის მუშათა პარტიის ბოევიკებმა თითქმის მთელ ევროპაში (მარსე-

აბდულა ოჯალანი

აბდულა ოჯალანის დაკავება

ლი, ლონდონი, ბონი, ფრანკფურტი, ჰააგა, მოსკოვი) დაიწყეს საბერძნეთის საელჩოების აღება. საქმე ისაა, რომ დაკავებამდე ორი კვირის განმავლობაში იგი ნაირობიში, საბერძნეთის საელჩოს ტერიტორიაზე იმალებოდა.

ბერძნები ირწმუნებოდნენ, რომ აბდულა ოჯალანი კენიის პოლიციამ დააკავა და თურქეთის ხელისუფლებას გადასცა მაშინ, როცა იგი საელჩოს ტერიტორიის მიღმა იმყოფებოდა. ქურთებმა კი

თავიანთი ლიდერის დაპატიმრება ბერძნების მხრიდან ღალატად აღიქვეს. ყველაზე თავხედურ ოპერაციად შენევაში გაეროს შტაბბინის აღება იქცა, სადაც 40-მდე ბოევიკი შეიჭრა. ქურთები თავიანთი ლიდერის დაუყოვნებლივ გათავისუფლებას მოითხოვდნენ და მხოლოდ მას შემდეგ დატოვეს შენობა, როცა დაკავებული ლიდერის მიმართ საერთაშორისო სამართლებრივი ნორმების დაცვის დაპირება მიიღეს.

აბდულა ოჯალანი 1949

წლის 4 აპრილს დაიბადა თურქეთის სოფელ ომერლიში (შანლიურფას პროვინცია). 1971-1974 წლებში პოლიტოლოგიის ფაკულტეტზე სწავლობდა ანკარის უნივერსიტეტში, სადაც მაოისტური იდეოლოგიით განიმსჭვალა, მაგრამ უნივერსიტეტი არ დაუმთავრებია. 1973 წელს დააარსა მაოისტური ჯგუფი, რომელშიც ქურთებთან ერთად თურქებიც გაერთიანდნენ. ჯგუფის მიზანი თურქეთში სოციალისტური რევოლუციის მოხდენა იყო. 1978 წლის 7 ნოემბერს ჯგუფის ბაზაზე შეიქმნა ქურთისტანის მუშათა პარტია. 1979 წელს პარტიის იატაკქვეშა ჯგუფი ბექაას ველზე (ლიბანი) გადაბარგდა და პალესტინურ ბანაკებში სამხედრო მომზადება დაიწყო. 1983 წელს ქურთისტანის მუშათა პარტიის პირველი შეიარაღებული რაზმები თურქეთის ქურთისტანში მიაღწიეს.

1984 წლის 15 აგვისტოს

კი თურქეთში ფართომასშტაბიანი საბრძოლო მოქმედებები დაიწყო და ქურთისტანის ხალხთა გათავისუფლების არმია შეიქმნა. ქურთების შეიარაღებული ბრძოლას დამოუკიდებლობისთვის სათავეში ქურთისტანის მუშათა პარტიის ლიდერი აბდულა ოჯალანი ჩაუდგა. მისი საბოლოო მიზანი მაოისტური ორიენტაციის დამოუკიდებელი ქურთული სახელმწიფოს შექმნა იყო. ქურთების შეიარაღებული ბრძოლის წარმოების მეთოდებით პერუს „ბრწყინვალე გზას“ („სენდერო ლუმინოსო“) წააგავს.

ქურთისტანის მუშათა პარტიის თავდასხმის ობიექტები იყვნენ სამთავრობო სტრუქტურები, თურქეთის წარმომადგენლობები და მათი პერსონალი საზღვარგარეთ, ასევე, ქურთული მოძრაობის „მოლაღატინი“. თურქეთის არმიის წინააღმდეგ ბოევიკებმა 1500-ზე მეტი ტერორისტული ოპერაცია ჩაატარეს, აფეთქებები განახორციელეს ევროპისა და ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში. ქურთისტანის მუშათა პარტია „სოფლიოს ყველაზე ტერორისტული ორგანიზაციების“ სიაშია შეტანილი.

1998 წლამდე ოჯალანი სი-

რიის ხელისუფლების მფარველობით სარგებლობდა და დამასკოში ცხოვრობდა, აქედანვე ხელმძღვანელობდა ტერორისტულ ოპერაციებს. თუმცა 1998 წლის ოქტომბერში სირიის პრეზიდენტმა ჰაფეზ ასადმა, ანკარის ზეწოლით ოჯალანს ქვეყნის დატოვება მოსთხოვა, რის შემდეგაც ქურთისტანის ლიდერმა წარუმატებლად სცადა თავის შეფარება რუსეთში, იტალიაში და საბერძნეთში. სამთავრო ვიოაიუ კენიის ტერიტორიაზე დაასრულა 1999 წელს, სადაც იგი დააპატიმრეს.

სასამართლოს წინაშე იგი თურქეთში წარდგა, სადაც ლალატში, ტერორიზმსა და 37.000 კაცის დაღუპვაში დაადანაშაულეს. პროცესი 1999 წლის 29 ივნისს დასრულდა, როცა მოსამართლე ტურგუთ ოკაიომ ოჯალანი სამშობლოს შეაპატიმრებელი რაზმები თურქეთის მცდელობაში დამაშავედ ცნო და სასიკვდილო განაჩენი გამოუტანა. მართალია, მოსამართლემ განაცხადა, რომ სასჯელის უმაღლესი ზომა სამუდამო პატიმრობით ვერ შეიცვლება, მაგრამ 1984 წლიდან თურქეთში სიკვდილით დასჯა აღარ ხორციელდება.

თურქეთის მხარის მონაცემებით, თავისი საქმიანობის დაწყების დღიდან ქურთისტანის მუშათა პარტია 30.000 კაცის დაღუპვის მიზეზი შეიქმნა. ამ ბრალდების პასუხად ოჯალანმა განაცხადა, მუშათა პარტია უკან არ დაიხეხს, გამარჯვებისთვის თუნდაც 100.000 კაცის სიკვდილიც რომ გახდეს საჭირო.

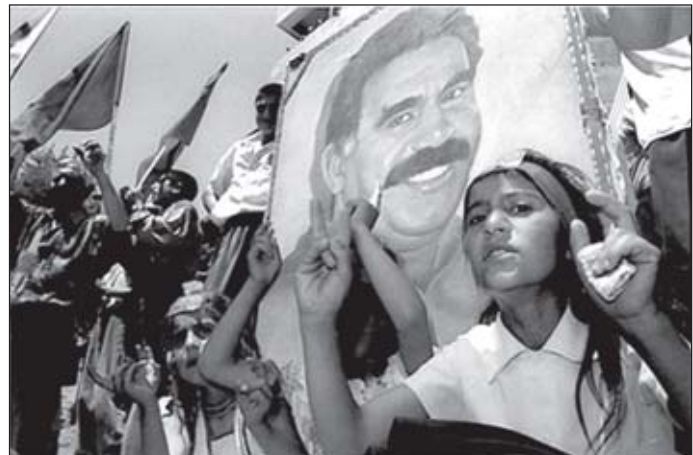
დღეს აბდულა ოჯალანი თურქეთის №1 მტერი და ქურთების ლეგენდარული ნაციონალური გმირია. მისი სახელი ინტერპოლის სიებშია შეტანილი. თურქეთის სპეცსამსახურები მასა და მის პარტიას თაასობით მშვიდობიანი მოქალაქის მკვლელობაში ადანაშაულებენ. ჯალანი, იგივე აპო (პარტიული მეტსახელი) ქურთისტანის მუშათა პარტიის სიმბოლოა. მას სიმღერებსა და ლექსებს უძღვნიან, მის ფოტოს ხშირად პარტიის დროშაზეც აკრავენ. აბდულა ოჯალანზე ამბობენ, რომ იგი ახალმოვლენილი სალადინია (ეგვიპტისა და სირიის სულთანის, წარმოშობით თურქი, რომელმაც აღმოსავლეთში ჯვაროსნების ლაშქრობა შეაჩერა).

აბდულა ოჯალანის დაკავება

ოჯალანი დაკითხვის წინ იბრალის ციხეში

მიტინგი ოჯალანის გათავისუფლების მოთხოვნით

გვერდები მოამზადა ნანა ჩარკვიანმა

რას მტერმა პერ დააქსი...

ვერ დავამტკიცებ, ყოველთვის ასეა თუ ჩვენს იქ ყოფნას დაემთხვა, მაგრამ, რამდენჯერაც ერთ ხელისგანდენაზე არსებულ დბანის ხევისა და თავად დმანისში თავსხმა წვიმამ ყველაფერი დარეცხა, ზურტაკეტში მხოლოდ ნამოჟინყულა, ანუ ზუსტად იმდენი ნალექი მოვიდა, ნიადაგის გაფხვიერებასა და ბალახის ზრდას რომ სჭირდებოდა. უფრო მეტიც — სოფელ მამულაში, პატარა გომარეთს რომ აკრავს აღმოსავლეთიდან, ერთი ქალბატონი, ტიტები არ გამიხმესო, ბალს გულდაგულ რწყავდა. ეს დეტალი შემთხვევით არ გამხსენებია — ზურტაკეტში მცხოვრები ქართველების, თითქმის, ყოველ მეორე ეზოში რატომღაც ტიტები გიზგიზებს.

ზურტაკეტი და ქსიის ხრები

მამულას „ღვთისმშობელი“

რევაზაშენის სამნაპიანი საყდარი

მამულა პატარა სოფელია, სადაც მასურადეების, თაყნა-ამოვლების, მიშელაძეების, ოქრუშვილებისა და ნონიაშვილების 30 კომლი სახლობს. ისინი აქ, ქართველებისაგან დაცლილი სოფლის აღსადგენად, 1800 წელს ჩამოსახლეს საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან.

გარედან კი არქიტრავული ყოფილა. ბალავრის ქვა იქვე გდია... ექვთიმე თაყაიშვილის დროს ეს ქვა გულდაღმა ყოფილა დამხობილი, მაგრამ ექვთიმეს ბიჭები მიუხმარებია, ლოდი ოდნავ აუნეცია, ქვეშ შეუხედავს და მხოლოდ მე-2 სტრიქონი წაუკითხავს: „ადიდენ ღმერთმან შიო კათალიკოზი“. ახლა, მიუხედავად იმისა, რომ ბალავარი ვილაცას გადმოურუნებია და გულდაღმა, წარწერის წაკითხვა კიდევ უფრო ჭირს, რადგან ქარს, მზესა და წვიმას დაუდნია. ძნელი სათქ-

სოფელი რომ ძალიან ძველია, ამას აქვე მდებარე VIII-IX საუკუნეების ღვთისმშობლის ეკლესია ადასტურებს. სოფლებს მისი კამარა ძალიან ფრთხილად კი გაუმარტობია ზევიდან, მაგრამ კრამიტით გადახურვა ვეღარ მოუხერხებიათ. ტაძარი ნაგებია პირმოსწორებული და მომრგვალებული კვადრებით, რაც კედლების ერთგვარი მხატვრული გაფორმების მცდელობაა. ძირითად ნაგებობას ოდესღაც სამხრეთის მინაშენიც ჰქონია, რასაც კარიდან აღმოსავლეთით, კედელში ჩარჩენილი ორი კრონშტიინი ადასტურებს.

ძვიის სამეკლესიანი ტაძარი

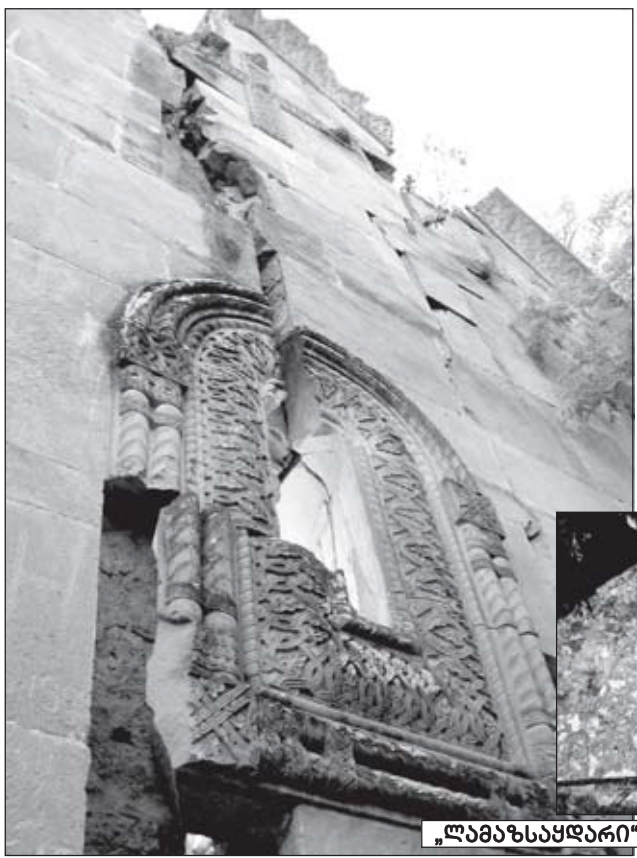
თავად კარი გარედან არქიტრავულია, ხოლო შიგნიდან თალოვანი. საყდრის სამხრეთ კედელში დიდი ქვები ზედა რეგისტრებშია, შედარებით მცირე ზომის ქვები — ქვედა რეგისტრებში. მაგრამ ზედა რეგისტრთა სიმძიმეს ანონასნორებს ამავე კედლის ცენტრში, კარის არქიტრავად გამოყენებული უშველეველი, ნახევარწრიული ბალავარი. დასავლეთ სარკმლის თავზე, გარედან, არის ზურთომოდღრის მოკლე წარწერა: „ქრისტე შეინყალე ბაკურ“. აღმოსავლეთ ფასადის სარკმელს თავსართად სამპირი წარბი და ორი ჯვარი აქვს. ამავე ფასადთან, შინაზე დევს ვერძის დიდი ქანდაკება ზურგზე ოქტაგონური ფორმის ეკლესიის სიმბოლური მაკეტით. შესადლოა, ეს იმავე ზურთომოდღრის საფლავის ქვაა...

მელია, მოუხერხებელ მდგომარეობაში რამდენად ზუსტად ამოიკითხა წმინდა ექვთიმემ წარწერის ფრაგმენტი, მაგრამ თუ მასში მართლაც შიო კათალიკოსია ნახსენები, მაშინ ტაძარი XIV-XV საუკუნეების ძეგლი გამოდის, არადა, მშენებლობის სტილიდან გამომდინარე, ეკლესია უფრო ადრინდელ (XI ს.) ნაგებობას ჰგავს.

რევაზაშენის მეორე, უფრო ძველი, ტაძარი აქედან სამხრეთით, დაახლოებით 200 მეტრში დგას და ხეობას გადაჰყურებს. დმანისის რაიონში ეს ერთადერთი სამნაპიანი საყდარია და ისტორიული ზურტაკეტის ერთგვარი აღმოსავლეთ სამანია. იგი გიგანტური ღვთისმშობლის ჩამოღვარი გუმბავით დადგომია თავს ქციის ხრამიდან პანტიანში შემოსულ გზას. ტაძარი სიგრძეში 9,4 სიგანეში კი 9 მეტრია და ნაგებია პირმოსწორებული, მაგრამ

არანესიერი მართკუთხედის ფორმის კვადრებით.

ზოგიერთი ქვა გიგანტურია, ზოგიც — ძალიან მცირე. ფასადებს არანაირი სამკაული არ ამშვენებს. ნაგებობის სიბლი მძლავრ შტრიხებსა და დახვეწილ პროპორციებშია. აღსანიშნავია, რომ ცენტრალური ნაგი მხოლოდ ოდნავ აჭარბებს გერდით ნავეს. ისინი ცენტრალურ სივრცეს გახსნილი თაღებებით უკავშირდებიან. აღსანიშნავია, რომ საყდრის კედლებს შიგნიდან, მთელ გაყოლებზე, ერთსაფეხურიანი ხარისხი გასდევს. ტაძარი VIII-IX საუკუნეებით თარიღდება და კარგად არის აღდგენილი, ოღონდ, ექვთიმე თაყაიშვილს რომ უნაკი კრამიტი ფარავს.

„ლამასახარი“ და მისი წარწერიანი ძვა

ზურტაკეტიდან ქციის ხრამისაკენ ვეშვებით. ჩვენ ამ მხარეში არაერთხელ გვიმოგზაურია, ერთი ესაა მხოლოდ — ქციისა და ყარაბულახის შემსართავამდე ვერ მოვალნიეთ მაშინ.

მამულადან სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ქციის ხრამისაკენ მივეშვებით, მაგრამ, სანამ თავქვეზე დავეშვებოდეთ, მთავარი გზიდან ხელმარჯვნივ ვუხვევთ და მინდორში გაჭრილი გზით გომარეთის პლატოს დასავლეთ ნაპირს მივუყვებით. სულ მალე დანგრეული ეკლესია გამოჩნდება. ირგვლივ ნასოფლარის კვალია. ამ ალაგს ორი სახელით იცნობენ: რევაზაშენი და სათათრო.

დანგრეული ეკლესია „კვირაცხოველია“... იგი კარგად გათლილი რუხი ქვით ყოფილა ნაგები. მამულას ეკლესიისგან განსხვავებით, მის კედლებში ქვათა მოცულობა ზევით და ზევით მცირდება. ტაძრის აღმოსავლეთი ფასადი, ისევე როგორც მთლიანი შიდა სივრცე, ხეებს აქვს დაფარული. საყდრის კარი შიგნიდან თალოვანი,

რიბჭე დახვეწილი ჩუქურთმებით ყოფილა შემკული. ამ სამკაულებიდან დღეს შემორჩენილია უზარმაზარი ბზარით შუაზე გაპოხილი აღმოსავლეთ სარკმლის ულამაზესი საპირე და მის ზევით მდებარე ასევე ფაქიზი ჩუქურთმებით შემკული დიდი ჯვარი. ტაძრის მიმდებარე ტერიტორიაზე აქა-იქ თვლემს სხვადასხვა ნაგებობის ნაშთები, თლილი ქვები, კაპიტელეები, ავზები, ხაროები, გალავნის ფრაგმენტები და ა.შ. ექვთიმე თაყაიშვილის დროს ტაძრის სამხრეთ პორტალი და მისი წარწერის ბალავარი ჯერ კიდევ ადგილზე ყოფილა. ახლა ჩუქურთმის ნივთები ნაქცევული და დამსხვრეულია. ზოგი ლოდი ხევიანა ჩაგორებული, ზოგი უფრო შორს გატყორცილი. წარწერის ბალავრის ქვიდან მხოლოდ ორი მესამედია გადარჩენილი, მისი მარჯვენა ნაწილი, ალბათ, ხევიანა და მიწაა. კიდევ კარგი, რომ თან დროზე ბოლომდე იქნა ნაკითხული ეს წარწერა:

„სახელითა ღმრთისათა და მეოხებითა ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობლისათა და ყოველთა წმიდათა, მე თუდორე იოდოსის ძე ლირს ვიქმენ აღმენება საყდრისა ყოვლადწმიდისა ღმრთისმშობლისასა, ადიდენ და (ამყარენ) ღმერთმან, მეფობასა (თამარ) (და დავი) თისისალოცველად, ჩემთვის, მშობელთა და ძმათა ჩემთათვის.“

შოი, ყოველთა, უმეტესო, უფროსად კურთხეული დედოფალი, რომელმან შეე ქრისტე ღმერთი, შეინორე ჩემგან, თუდორეს მთერ აღმენებულსა და საწუთოსა ამას ძმითურთ მისაფარველს, ხოლო საუკუნოსა მის მეოხად შენ ვევექმენა შინაშე ძისა შენისა, რათა ახოცნე ყოველნი ბრალნი ჩემნი და სუფევასა მას მიმ(ცნე მართლთა) ნილ.

წმიდათა წინანარმეტყველთა ქადაგებულთა შოი, დედაო ღმრთისაო, ზქედ დაკრძალულად, კიხედ, სასაქმეოდ, საყდრად, სასანთლედ კვერთხად ალყავებულად თ(მა)რის(ათვის) ღ(მრთისა სწორის)ა შეინორე“.

მონასტერს, ალბათ, ვერც მივაგნებდით, რომ ხრამქვისის საღვრზე მომუშავე ერთ-ერთი მუშაკის ვაჟიშვილი, უფროსკლასელი გოგია თოთლაძე და დაგვხმარებოდა. ძველს აღმოსავლეთიდან, უზარმაზარი გალავნის კარიბჭიდან მივაღვექით. მივაღვექით და, მტრისხის, რაც ჩვენ ვიხილეთ და განცავადეთ. ასეთი ძვირფასი და ამგვარად განადგურებული ტაძარი იშვიათად თუ გვიხნავს (ერთი ესაა და მეორე ბოსლეთის „სამება“!). საყდარს სამხრეთი კედელი და საბურველი საერთოდ აღარ უჩანს, აღმოსავლეთ კედელში ორი იმხელა ბზარია, მკლავი გატევა, დასავლეთის ასევე დაზარალი კედელი მოზრდილ ნართქეს შეუკავებია, ჩრდილოეთის კედელს კი რა დანგრევს — ეს კედელი ხომ ბუნებრივი კლდეა, რომელშიც მცირე სამლოცველოცაა შეჭრილი. ტაძარი (14,3X7,8 მ.) ნაგები ყოფილა ძალიან სუფთად გათლილი მოვარდისფრო და ბაცი რუხი კვადრებით. აბსიდში, სარკმლის ქვეშ საპისკოპოსო ნიში ყოფილა, რაც თავისთავად მიგვანიშნებს ტაძრის სიძლიერეზე. სარკმლები და კა-

პალა ქოქიაშვილი ავტორის ფოტოები

გენერალი პეტრე ბაგრატიონი

დასასრული. დასაწყისი №19-26

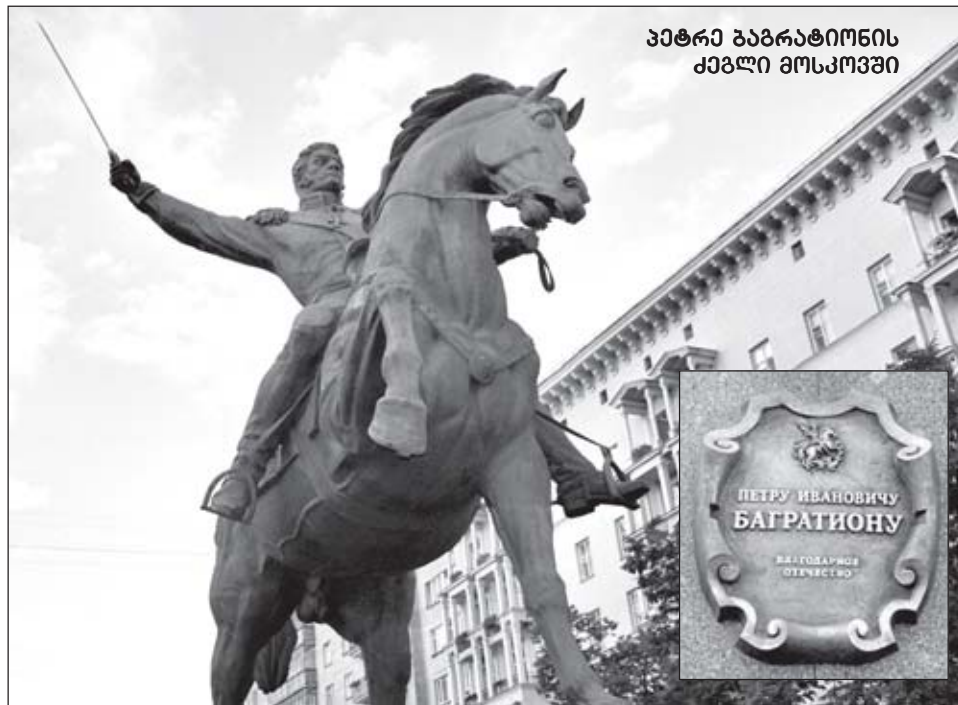
მეორე ბრძანებაც დისციპლინის დარღვევის ფაქტებს ეხება, კერძოდ, დეზერტირობასა და სამსახურისათვის თავის არიდების შემთხვევებს. იგი ნათლად გვიჩვენებს სარდლის შეურიგებლობას სამხედრო დისციპლინის ნებისმიერი დარღვევისადმი და გვაძლევს საშუალებას, ვიმსჯელოთ იმ მეთოდებსა და ხერხებზე, რომელთაც იყენებდა ბაგრატიონი ხელქვეითთა აღსაზრდელად. იგი იყო არა მარტო ბრწყინვალე მხედართმთავარი, არამედ ჯარისკაცთა და ოფიცერთა დიდებული აღმზრდელიც. ბაგრატიონი არ ეთანხმებოდა იმათ, ვისაც დისციპლინის ამალგების ერთადერთ და საუკეთესო საშუალებად როზგები და მკაცრი სასჯელი მიაჩნდა.

მისი აზრით, მკაცრი, ზოგჯერ სასტიკი ზომების მიღება საჭიროა, მაგრამ მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში; მიაჩნდა, რომ სამხედრო პირი (დამოუკიდებლად მისი წოდებისა) პირველ რიგში უნდა დაარწმუნო, რომ მისი საქციელი ცუდია და სამხედრო ეთიკის ნორმებთან შეუსაბამო. ასეთი პირი უნდა დაუპირისპირო დისციპლინირებულ და სანიშნო მებრძოლს და ამით მასში სირცხვილის გრძობა გამოიწვიოს და მხოლოდ იმის შემდეგ, როდესაც დარწმუნდები, რომ ყოველივე ამას არ მოჰყოლია სასურველი შედეგი, უნდა მიმართო უფრო მკაცრ ზომებს.

იმის დასამტკიცებლად, რომ ბაგრატიონი ასე იქცეოდა, მოვიყვანოთ მისი მეორე ბრძანების ტექსტი: „ჩემამდე აღ-

წევს ხმები, რომ ბევრი ბატონი ოფიცერი ყოვლის მოწყალებით ჩემდამი მინდობილი არმისა ცხოვრობს ბუქარესტში, ფოკშიანში, იასში და სხვა ადგილებში ავადმყოფობისა და სხვა საბაბით, მხოლოდ სამსახურისაგან თავის არიდების მიზნით. მე არ შემიძლია, ვირწმუნო, რომ რუსეთის აზრად, რომელიც სამშობლოსათვის არათუ ქონებას, სიცოცხლესაც არ იმუერებენ, ასეთი სამარცხვინო ხერხებით ცდილობენ, აარიდონ თავი სამსახურს მაშინ, როდესაც ახლანდელ საბრძოლო ოპერაციებში აქვთ დიდი შესაძლებლობები, მოიხვეჭონ დიდება, გამოიჩინონ ვაჟკაცობა და მამაცობა და ამით დაამტკიცონ ერთგულება სამსახურისადმი... სამშობლოსადმი.

მაგრამ წინააღმდეგ ჩემი იმედისა, თუკი ასეთ ოფიცრები სადმე ცხოვრობენ, მე

პეტრე ბაგრატიონის ქვითი მოსკოვში

სრულად ვარ დარწმუნებული, რომ ამის მიღებისთანავე გამოცხადდებიან მეთაურებთან და თავიანთ საქციელს გამოსიყდიან ერთგული სამსახურით“.

ამ ბრძანების გაცემისას ბაგრატიონმა იცოდა, რომ მასში აღნიშნული ფაქტი სრული სინამდვილე იყო, მაგრამ ყველაფერი ისე წარმოადგინა, თითქოს მას დაუჯერებლად მიაჩნია რუსი ოფიცრის ასეთი საქციელი სამშობლოს განსაცდელის ჟამს. ეს დისციპლინის განმტკიცებლის და ხელქვეითებზე ზემოქმედების საკმაოდ საინტერესო ხერხი იყო. იმ შემთხვევაში, თუ ასეთ

მიდგომას შედეგი არ მოჰყვებოდა, იგი თვლიდა მიზანშეწონილად უფრო მკაცრი ზომების მიღებას, რის შესახებაც იმავე ბრძანებაში სწერია: „თუკი ამის შემდეგ რომელიმე ოფიცერი ავადმყოფობის ან სხვა საბაბით არ გამოცხადდება თავის ნაწილში და წინააღმდეგადად აარიდებს თავს სამსახურს, მათ შესახებ პირადად მოვახსენებ ხელმწიფე იმპერატორს, რომ ღირსნი არ არიან, იყვნენ მის სამსახურში და ისინი არა მარტო გაგდებულნი იქნებიან ჯარიდან, არამედ — სამშობლოდანაც გაძევებულნი“.

მსგავსი ხერხებისა და მეთოდების საშუალებით პეტრე ბაგრატიონი ყოველთვის აღწევდა მიზანს. ამიტომაც, ყველა, ვინც მას ახლოს იცნობდა, ერთსულოვნად აღნიშნავდა, რომ მასთან სამსახური საბაბით, მაგრამ რთული საქმე იყო.

გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ბაგრატიონი თავის უპირველეს ამოცანად

ჯარისკაცში მამულისადმი სიყვარულის გაღვივებას მიიჩნევდა. იგი თავისთვის სამართლიანად თვლიდა, რომ არც სამხედრო ხელოვნებას, არც სიმამაცეს და შეუპოვრობას არ ძალუძოთ რაიმე სარგებელი მოუტანონ ქვეყანას, თუკი მისი დამცველი მისადმი სიყვარულის წმინდა გრძობით არ არის გამსჭვალული. უფრო მეტიც, ნამდვილი გმირი შეიძლება გახდეს მხოლოდ ის, ვისთვისაც სამშობლოს სიყვარული უმაღლესი იდეალია. ასე ფიქრობდა ბაგრატიონი, ასე ცხოვრობდა და მთელი მისი ცხოვრება სამშობლოსადმი უანგარო ერთგულების მაგალითია.

სუვოროვის მსგავსად, ბაგრატიონიც რუსეთის დიდი პატრიოტი იყო, გულწრფელად უყვარდა რუსი ხალხი და ამ სიყვარულს შესწირა თავისი შესანიშნავი ცხოვრება. წარმოშობით ქართველი, იგი რუსეთის თავის მეორე სამშობლოდ თვლიდა. ვეჭვობთ, დაიძვინოს მეორე ადამიანი, რომელმაც მასავით განიცადა მოსკოვის ბედი. 1812 წლის 7 აგვისტოს წერილში არაქვე-

ვისადმი იგი ამბობდა, რომ თუკი მტერი მოსკოვს მიუახლოვდება, „მთელი ხალხით უნდა შეეუთოთ მას ან გავანადგუროთ, ან სამშობლოს კელებთან დავეცეთ“. სიკვდილის წინ დაწერილი მისი წერილები გამსჭვალულია სიყვარულით რუსი ხალხისადმი, რუსეთის მიწისადმი, მოსკოვისადმი. სასიკვდილოდ დაჭრილი, უკანასკნელ დღეში მყოფი, იგი სწერდა გრაფ როსტოპჩინს: „მშვიდობით, პატივსცემულ მეგობარო, მეტს ვეღარ გნახავ, ჭრილობა კი არა, მოსკოვი მკლავს“.

ბაგრატიონის ამ თვისებას ყველა კარგად ამჩნევდა. „მასში ვიხილე კეთილშობილი და სამშობლოს სიყვარულის მაღალი გრძობით გამსჭვალული ადამიანი“, — სწერდა ბარკლაი დე ტოლი იმპერატორ ალექსანდრე I-ს ბაგრატიონის შესახებ. გენერალი პეტრე ბაგრატიონი სულგრძელი იყო ყველას მიმართ, ვისაც კი გულწრფელად უყვარდა რუსეთი. იგი მათ უაღრესად დიდი პატივისცემით ეპყრობოდა. როდესაც ბოროდინოს ველზე ბარკლაის არაჩვეულებრივი გმირობის მოწმე გახდა და დარწმუნდა რუსეთისადმი მის ერთგულებაში, ბაგრატიონმა მკვეთრად შეიცვალა თავისი შეხედულება ამ გენერალზე. სასიკვდილოდ დაჭრილმა იხმო მისი ადიუტანტი და დაავალა მას გადაეცა ბარკლაი დე ტოლისათვის, რომ იგი კვდება მისადმი უდიდესი პატივისცემით გამსჭვალული.

რომ გახდეს დიდი სარდალი, დაიმსახურო ნამდვილი სიყვარული, უნდა გიყვარდეს სამშობლო წმინდა სიყვარულით, მზად უნდა იყო, უყოყმანოდ შესწირო ცოდნა, ენერგია, გამოცდილება, სიცოცხლე მის მიწასა და ხალხს. ეს პრინციპი თან სდევდა ბაგრატიონს მთელი სიცოცხლის მანძილზე.

ა. ვეფხვაძე — სასიკვდილოდ დაჭრილი გენერალი ბაგრატიონი ბოროდინოს ველზე

გამოვიდა
საეხსიანო-პოპულარული
ჟურნალის
«ისტორიული მემკვიდრეობა»
პირველი ნომერი

ჟურნალი დღევანდელი აქტუალური საკითხებზე ეხმიანება და ქვეყნის ახლო თუ შორეულ წარსულსაც ვრცელად მიმოიხილავს. პრობლემები, რომლებზეც „ისტორიული მემკვიდრეობის“ ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიეცემა მკითხველთა ყურადღებას, რადგან „ისტორიული მემკვიდრეობა“ საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ჟურნალის რედაქტორია თამარ ძორიძე.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — „ისტორიული მემკვიდრეობა“ — გამოსცა ისტორიული დოკუმენტების კრებულითა სერიის, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ეხება. კრებულში გამოცხადებულია მკითხველთა ფართო წრისათვის, რამეთუ პოლიტიკური კონსერვატივის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტებსა და ფაქტობრივ წარსულს სინამდვილეში. თუკი გაცილებით უმნიშვნელო ისტორიული ფაქტებით განიპლურებენ გზარდ და საუბრე ტანდემიანს, გამოცემა ფრიალ დროული და აქტუალურია. მსურველებს კრებულების შექმნა შეუძლიათ ნიგვის მაღაზიაში. დამატებითი ინფორმაციისათვის დაგვიკავშირდით: 38-41-97.

ყველაზე იდუმალი ტუსალი

როგორც აღმოჩნდა, ლეგენდარული „რკინის ნილაბი“ თურმე დღესაც არსებობს — ისრაელის საპატიმრო „აიალონი“ სასჯელს იხდის ტუსალი, რომლის ვინაობას არ ამჟღავნებენ.

ახლახან ისრაელის გავლენიანი გაზეთის — Yedioth Ahronot-ის საიტზე სენსაციამ გაიქცა. გამოცემა იუწყებოდა, რომ ისრაელის ზედაცულ ციხეში — „აიალონი“ იმყოფება იდუმალი პატიმარი, რომლის საკანიც ცალკე ბლოკში განთავსებული და სხვა პატიმრებს იგი არასდროს უნახავთ. მას არავინ სტუმრობს, მისი სახელი დაცვამაც არ იცის და ტუსალიდან გამოლაპარაკებაც ეკრძალებოდა. მოკლედ, XXI საუკუნის „რკინის ნილაბი“ არსებობს.

რამდენიმე საათის შემდეგ აღნიშნული ცნობა საიტისგან გაქრა. როგორც აღმოჩნდა, ინფორმაციის გამოქვეყნება სამხედრო ცენზურამ იმთავითვე აკრძალა, მაგრამ ტექნიკური შეცდომის გამო ცნობა მაინც მოხვდა ინტერნეტში. სპეცსამსახურები დაფიცურდნენ, მაგრამ უკვე გვიან იყო: ბრიტანულმა

The Daily Telegraph-მა ინფორმაციის გადაბეჭდვა მოასწრო.

იდუმალი პატიმარი საპყრობილის იმ იზოლირებულ სექტორშია მოთავსებული, რომელიც თავის დროზე იგალ ამირისთვის აიგო (1995 წელს მან ისრაელის პრემიერ-მინისტრი იცხაკ რაბინი ჩაცხრილა), თუმცა ამჟამად „აიალონი“ იგალი ნამდვილად არ იმყოფება, რადგან 4 წლის წინათ სამუდამო პატიმრობამისჯილი მკვლეელი სხვა ციხეში გადაიყვანეს, მისი ადგილი კი ვიღაც სხვამ დაიკავა. ამასთან, ეს კაცი ისრაელის უსაფრთხოებისთვის სერიოზულ საშიშროებას წარმოადგენს. მაინც ვინაა იგი: დაკავებული ტერორისტი, გამომჟღავნებული სუპერჯაშუში თუ უკიდურესი დისიდენტი?

ჟურნალისტებმა მარჩილობა დაიწყეს და ისრაელის ყველაზე ცნობილი მტრები გაიხსენეს; მაგალითად, მარკუს აბრაამ

აიალონის ციხე

კლინბერგი, №1 ჯაშუში, რომელიც საიდუმლო ცნობებს ისრაელის ბიოლოგიური კვლევების თაობაზე სსრკ-ს აწვდიდა. 1983 წელს დახურულ პროცესზე კლინბერგს 20 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯეს, მაგრამ მეცნიერის არსებობის შესახებ მსოფლიომ მხოლოდ 1991 წელს შეიტყო. თუმცა ეს ისტორია უკვე წარსულს ჩაბარდა. ახლა ყოფილი ჯაშუში კლინბერგი პარიზში ცხოვრობს და სენსიტივობით ტყდება.

ჟურნალისტებმა გაიხსენეს ისრაელის „ატომური დისიდენტი“ მორდეხაი ვანუნუ, რომელმაც 1986 წელს უცხოეთში პრესაში ისრაელის ბირთვული პროგრამის შესახებ ინფორმაცია გამოაქვეყნა. ისრაელის სპეცსამსახურებმა მორდეხაი რომში მოიტაცეს, სამშობლოში მალულად ჩამოიყვანეს და 18 წლით ციხეში გაამწყვეს. მაგრამ „რკინის ნილაბის“ როლისთვის არც ვანუნუ გამოდგება: სასჯელის მოხდის შემდეგ მორდეხაის შინაპატიმრობაში ამყოფებდნენ და მკაცრი შეზღუდვებ

ბიც დაუნესეს — სიმართლის მოყვარულს ინტერნეტითა და მობილური ტელეფონით სარგებლობა და უცხოელ ჟურნალისტებთან ურთიერთობა აუკრძალეს. სწორედ ამ აკრძალვების დარღვევისათვის ამა წლის მაისში ვანუნუ თავისუფლებას სამითვით გამოემშვიდობა. ოღონდ იგი არა „აიალონი“, არამედ სამხედრო ციხე „ეშელში“ იმყოფება.

შესაძლოა, იდუმალი ტუსალი სულაც არ იყოს ებრაელი. თუკი იგი ადგილობრივი სპეცსამსახურების მიერ გატაცებული

უცხოელი (ისრაელის დაზვერვა „მოსადი“ კი ამ საქმეების დიდი სპეციალისტია), მაშინ მსხვერპლის გამოძიება საპყრობილში, ყოველგვარი იურიდიული საფუძვლების გარეშე, საიდუმლოდ შეუძლიათ. ეს ციხე კი „აიალონივით“ სუპერსაიმედო უნდა იყოს...

ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტების ანალიზის ცენტრის დირექტორის, ექსპერტ ალექსანდრე შუმილინის ვარაუდით, იდუმალი პატიმარი, შესაძლოა, ირანელი ბირთვული ფიზიკოსი შაჰრამ ამირი იყოს. თეირანის განცხადებით, მეცნიერი 2009 წელს მოიტაცეს საუდის არაბეთში, ხოლო პარიზის ბოლოს მედიამ გაავრცელა ცნობა, თითქოს აშშ-ში მყოფი ამირი ისრაელის პოლიტიკურ თავშესაფარს სთხოვდა. გამორიცხული არ არის, რომ „აიალონის“ „რკინის ნილაბი“ გატაცებული ირანელი მეცნიერი იყოს, ისრაელისთვის ხომ ირანი დღეს №1 პრიორიტეტია, ხოლო ფიზიკოსი, რომლისთვისაც ცნობილია ისლამის რესპუბლიკის ბირთვული გეგმები, ისრაელის სპეცსამსახურებისთვის უაღრესად ფასეულია. თუმცა ეს მარტოვე ვარაუდია, რადგან ამ თემაზე მსჯელობისთვის მკვირვრები ინფორმაციის ფლობა მაინცაა საჭირო. ეს ინფორმაცია კი არ არსებობს...

ყველაზე აუხსნელი ფენომენები

მეცნიერება გარე სამყაროში გარკვევას ცდილობს, მაგრამ ყოველთვის როდი შეუძლია ამა თუ იმ მოვლენის გაგება და ახსნა. გთავაზობთ ასეთ ფენომენტთა ჩამონათვალს.

სხეულისა და გონების კავშირი. მედიცინა ახლა იწყებს სხეულზე გონების გავლენის მეთოდების შემეცნებას. მაგალითად, პლაცებოს ეფექტი თვალსაჩინოდ მიუთითებს იმაზე, რომ ადამიანებს ამა თუ იმ დაავადების სიმპტომებისგან გათავისუფლება მარტოდენ იმ რწმენითაც კი შეუძლიათ, რომ ნამალი ეფექტურია, მიუხედავად იმისა, ეს ნამდივილად ასეა თუ არა. ადამიანის ორგანიზმის თვითგანკურნების შესაძლებლობანიერთობ შთაბეჭდილება, მაგრამ არანაკლებ ამოუცნობი.

პარანორმალური უნარი და ექსტრასენსორული აღქმა. პარანორმალური უნარებისა და ექსტრასენსორული აღქმის არსებობა სამეცნიერო კვლევების შედეგად ერთმნიშვნელოვნად დამტკიცებული ჯერ არ არის. ისინი ამ რეიტინგში იმიტომ მოხვდა, რომ ფართოდ გავრცელებულად მიიჩნევა.

ამო. საეჭვო აღარაა, რომ ამო (ამოუცნობი მფრინავი ობიექტები) არსებობს. ცაში ხშირად ხედავენ იმას, რისი ამოცნობაც არ ძალუძთ. და

თუმცა ზოგიერთი შემთხვევა ახსნას საცხებით ექვემდებარება, გამოცანები მაინც მრავლადაა.

სიცოცხლე სიკვდილის შემდეგ. სიკვდილ-სიცოცხლის მიჯნაზე მყოფი ადამიანები ხშირად ყვებიან უცნაური ხილვების შესახებ და სხეულს მიღმა არსებობის გამოცდილებასაც აღწერენ. მართალია, მათ მონათხრობს ბევრი აქვს საერთო, მაგრამ ამ ინფორმაციის სანდოობა ჯერჯერობით არ დამტკიცებულია. ამ ამოცანის გადასაჭრელად მეცნიერები ინტენსიურ კვლევებს ატარებენ.

იდუმალი გაუჩინარება. ადამიანები სხვადასხვა მიზეზით უჩინარდებიან. უმეტეს შემთხვევაში ისინი თავად გარბიან, ზოგჯერ გაუჩინარება უბედური შემთხვევის შედეგია, ხანდახან ადამიანებს იტაცებენ ან კლავენ. თუმცა ცნობილია სრულიად იდუმალი გაუჩინარების შემთხვევებიც: „მარის სელესტას“ ეკიპაჟის გაქრობით დანწყებული, ჯიმი ჰოფერისა და ნატალი ჰოლოვის გაქრობით დამთვარებული. ეს ხალხი უკვალოდ გაუჩინარდა.

მოჩვენებანი. გარდაცვლილთა სულები კაცობრიობის მთელი ისტორიის მანძილზე გამოჩნდებოდნენ. მათ ხედავდნენ ჩვენი წინაპრები და თანამედროვენიც. თუმცა გარდაცვლილებთან კონტაქტის შესაძლებლობის მეცნიერული დადასტურება ჯერჯერობით არ არსებობს.

დეჟავიუ. ფრანგულიდან ითარგმნება როგორც „უკვე ნახა“ და აღწერს იმის მყარ შეგრძნებას, რომ მოვლენათა იდენტურ მიმდინარეობას ადგილი უკვე ჰქონდა. ფენომენის მიზეზები და ბუნება აქამდე დაუდგენელია.

ინტუიცია. მეექვსე გრძობა ყველა ჩვენგანისთვის კარგადაა ცნობილი და თუმცა წინათგონობა ზოგჯერ გვატყუებს კიდევ, მაგრამ არცთუ იშვიათად მართალი აღმოჩნდება. ფსიქოლოგების აზრით, ადამიანს უნარი შესწევს, შეკრიბოს და გააანალიზოს უდიდესი მოცულობის ინფორმაცია და დასკვნები ისე გააკეთოს, რომ ვერც კი მიხვდეს, საიდან იცის ამდე.

თავად ინტუიციის არსებობა ძნელი დასამტკიცებელია, მისი შესწავლა კი — უაღრესად რთული.

თოვლის კაცი. ათწლეულების განმავლობაში ვრცელდებოდა ხმები თოვლის კაცის შესახებ. სხვადასხვა კონტინენტზე მას სხვადასხვა სახელს უწოდებდნენ, მაგრამ გარეგნობა ყველგან ერთნაირი აქვს: უზარმაზარი და ბალნით დაფარული. ეს ადამიანის მაგვარი არსება ბევრს უნახავს, მაგრამ მისი არსებობა აქამდე ვერ დამტკიცებულა.

ტაოსის ხმა. ნიუ-მექსიკოს შტატის პატარა ქალაქ ტაოსის ზოგიერთ მკვიდრსა და სტუმარს, უკვე წლებია, დაბნობილი დაბალი სიხშირის ხმაური ესმით. საფულისხმოა, რომ ის მხოლოდ ადამიანების 2 პროცენტს ესმის. ზოგიერთის აზრით, ეს ადგილი უჩვეულო აკუსტიკის ბრალია, სხვები კი ამ ფენომენში მასობრივი პალუცინაციის მაგალითს ხედავენ. ამავე დროს, ხმაურის წყაროს განსაზღვრა ვერავინ შეძლო.

ყველაზე სულუკი ამერიკული კანონები

ალასკა. დათვების მოკვლა ნებადართულია, მაგრამ მათი გაღვიძება — აკრძალული;

არკანზასი. დანაშაულად ითვლება ცოცხალი ლოსის თვითმფრინავიდან გადაგდება;

არისონა. აკრძალულია აქლემებზე ნადირობა;

ბენისიმი. ნებისმიერი შეცდომა ან დანაშაული, რომლის ჩადენისას ადამიანს ნითელი ნილაბი უკეთია, სისხლის სამართლის დანაშაულად ითვლება;

სახედრებს. აკრძალულია აქეთ სააბაზანოში დაძინება; აკრძალულია უარის თქმა ჭიქა წყლის მიწოდებაზე;

კალიფორნია. ერთ სახლში ექვსზე მეტი ქალიშვილი ვერ იცხოვრებს; არკანზასის უფლებმდინარე არკანზასს უფლებ

ბა არ აქვს, დონით ლითონ როკის ნიღზე მალა აინიოს;

სიტყვა „არკანზასი“ უნდა წარმოითქვას როგორც „არკანსო“;

მაშაპუტის ცოლის ცემის უფლება აქვს, მაგრამ — მხოლოდ თვეში ერთხელ;

სააბაზანოში ნიანგების ყოლა აკრძალულია;

კალიფორნია. სასამართლოზე მოწმედ გამოსვლისას ტირილი აკრძალულია;

აკრძალულია გომბეშობის ლოკვა; მთავარ ქუჩებზე არ შეიძლება სპილოების ტარება საბელის გარეშე; არ შეიძლება მანქანის წმენდა ძველი საცვლით; არ შეიძლება ქინკლების დახოცვა ქუჩის ფარნებთან...

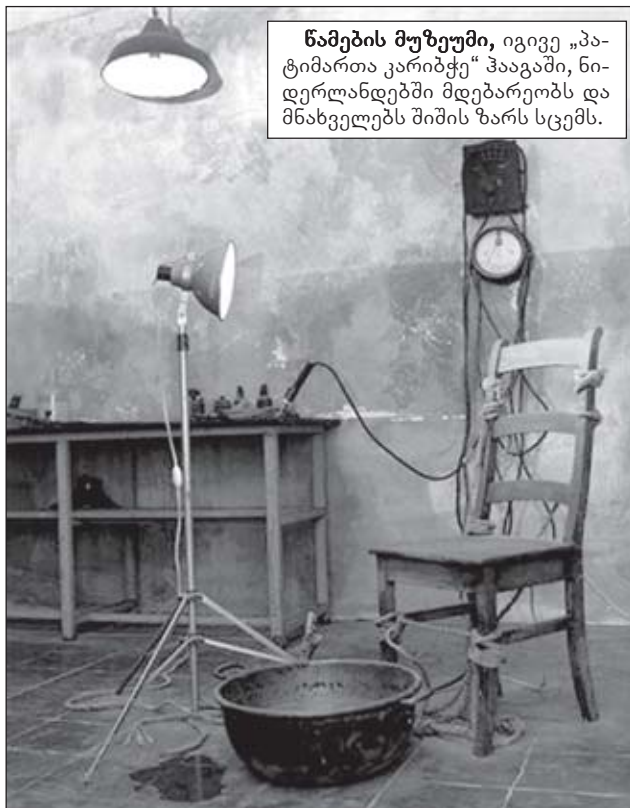
ყველაზე ბრძელი ქუჩა კანადაში, ტორონტოში მდებარეობს. მისი მშენებლობა მე-18 საუკუნეში დაიწყო და დღესაც გრძელდება.

ყველაზე საზარელი მუზეუმები

მუზეუმი-ძვალტოშესალაგი ჩეხეთის ქალაქ სედლეცში მდებარეობს. აქ ინტერიერის ყველა დეტალი ადამიანთა ძვლებისგანაა ნაგები და ნაკვეთი. ზუსტად ცნობილი არაა, თუ რამდენი ჩონჩხი დასჭირდა ამას; ზოგიერთი მონაცემით, — 40 ათასამდე.

ნამების მუზეუმი, იგივე „პატიმართა კარიბჭე“ ჰაგაში, ნიდერლანდებში მდებარეობს და მნახველებს შიმის ზარს სცემს.

ნამების მუზეუმი მალტაში. ყველაზე საზარელ მუზეუმად ქალაქ მდინის ნამების მუზეუმი ითვლება, სადაც გილიოტინების, ფრჩხილების საგლეჯი მარნუხებისა და ნამების სხვა იარაღების უზარმაზარი კოლექციაა წარმოდგენილი.

ელმინის ციხესიმაგრე. განაშენიდა კეიბ კოსტში მდებარე ეს ევროპული ციხესიმაგრე XV საუკუნისაა. დახუთული საკნები, პანანინა სარკმელები, ბორკილები და ქვის ჭა, სადაც ადამიანები თვეობით ელოდნენ თავიანთ ხვედრს, მართლაც რომ საზარელი სანახავია.

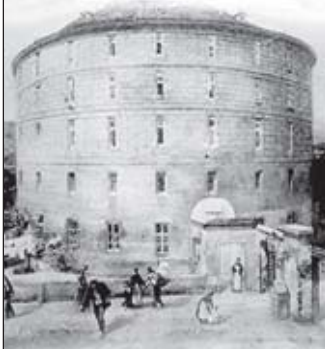
სიკვდილით დასჯის მუზეუმი პარიზში, ფონტენ დე ვოკლუზში მდებარეობს. მისი დამაარსებელი 10 წელზე მეტხანს აქ ჯვალათად თავად მუშაობდა. მუზეუმში ყველა დროისა და ხალხების სიკვდილით დასჯის ინსტრუმენტების კოლექციებია.

ჰიგენის მუზეუმი. ყველამ როდი იცის, რომ სანკტ-პეტერბურგში, იტალიის ქუჩაზე „ჰიგენის მუზეუმი“ მდებარეობს, სადაც ნებისმიერ მსურველს შეუძლია, მაგალითად, პავლოვის ძაღლის ფიტულის ხილვა.

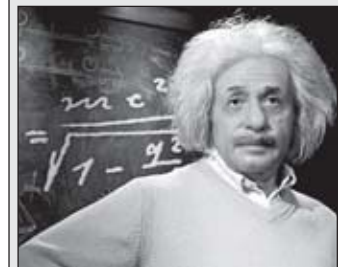

ემმაკების მუზეუმი. კაუნასში მდებარე ეს მუზეუმი ერთადერთია, სადაც წამოძახილი: „ემმაკმა დაგლაზეროს“ და „ემმაკსაც ნაუღიხარ“ სწორედაც რომ უადგილო არ არის.

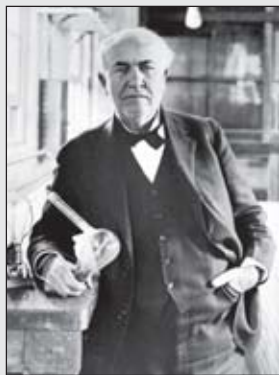

შემლილთა კოშკი, ანუ პათოლოგანატომის მუზეუმი. ეს პათოლოგიების, სიმანინჯების, გენური მუტაციისა და შუა საუკუნეების მედიცინის ნამდვილი ძეგლია. მას მეორე სახელწოდებაც აქვს — შემლილთა კოშკი.

ყველაზე გაპრსელაებული მსდარი მოსაზრებები

აინშტაინის სკოლაში ცუდი ნიშნები ჰქონდა. რამდენიმე თაობას უყვებოდნენ მითის იმის შესახებ, რომ ცნობილი ფიზიკოსი, ნობელის პრემიის ლაურეატი ალბერტ აინშტაინი სკოლაში ცუდად სწავლობდა. თუმცა სინამდვილეში მას ჩინებულ მოსწრება ჰქონდა, განსაკუთრებით კარგად ითვისებდა მათემატიკასა და ბუნებისმეტყველებას.

თომას ედისონმა ნათურა გამოიგონა. ედისონმა უამრავი მშვენიერი ნივთი გამოიგონა, მაგრამ ნათურას მასთან არავითარი კავშირი არ აქვს. ელექტრონათურა ინგლისელმა ჯოზეფ სუენმა გამოიგონა.

ვიკინგებს რქებიანი ჩაფხუტი ეხურათ. ეს წმინდა წყლის გამოწვანია. მეცნიერები ამ მოსაზრებას იმით სსნიან, რომ ვიკინგებს ჩაფხუტებიანად მარხავდნენ, საფლავებში კი ცხოველთა რქებს სასმისებად ჩაატანდნენ. ვიკინგების პირველი საფლავების გათხრისას ზოგიერთმა არქეოლოგმა ივარაუდა, რომ რქები ჩაფხუტებზე იყო მიმაგრებული და, უბრალოდ, მოტყდა.

ნაპოლეონი ჩია იყო. დაბალი კაცის აგრესიულ-სა და ამბიციურ საქციელს შშირად ე. წ. ნაპოლეონის კომპლექსით სსნიან. ამასთან, ტანმორჩილ მამაკაცებს ძალიანაც მოსწონთ საფრანგეთის იმპერატორთან შედარება. არადა, სინამდვილეში ნაპოლეონი 170 სმ სიმაღლისა იყო, რაც XVIII-XIX საუკუნეების საფრანგეთში მამაკაცისთვის საშუალო სიმაღლედ ითვლებოდა.

თაგვებს ყველი უყვართ. ყველა მულტფილმში თაგვებს ყველზე ნერწყვი ადგებათ, ის კი არა, გამოთქმაც არსებობს, რომ მუქთა ყველი მხოლოდ სათაგურშიაო. სინამდვილეში კი თაგვებს ტკბილეული, არაქისის კარაქი და მარცვლეული უფრო იზიდავთ.

ლემინგები თავის მოსაკლავად ქარაფებიდან ხტებიან. ეს მცდარი მოსაზრება ველური ბუნების შესახებ დისნეის ფილმის ჩვენების შემდეგ გავრცელდა. სინამდვილეში ეს მითია, რომელსაც რეალობასთან არაფერი აკავშირებს და ლემინგები მასობრივ თვითმკვლელობას არ სჩადიან.

ენის სხვადასხვა ნაწილი სხვადასხვა გემოზე რეაგირებს. ადამიანს ენაზე მართლაც ნაირგვარი რეცეპტორი აქვს, რომელთაგან ზოგიერთი უფრო მგრძობიარეა ტკბილის ან მწარის მიმართ, ვიდრე დანარჩენები. თუმცა ისინი სრულებითაც არ არის ენაზე სექციებად დაყოფილი.

108 წლის პეკი 38 წლის ქმარი დაუბრუნდა

მალიზიელი 108 წლის ვუკ კანდორის 38 წლის ქმარი ერთი წლის განმავლობაში ნარკოლოგიურ კლინიკაში მკურნალობის შემდეგ, როგორც იქნა, შინ დაბრუნდა.

მუჰამედ ნორ ჩე-მუსა 12 თვის განმავლობაში ნებაყოფლობით მკურნალობდა ნარკოტიკულ ნივთიერებებზე დამოკიდებულების გამო და მეუღლესთან ამ ხნის მანძილზე, პრაქტიკულად, არ ჰქონია ურთიერთობა. ვუკს ქმართან ვიზიტის ნება სულ ხუთჯერ დართეს. ახლა წყვილი ისევ ერთად და ამის გამო სიხარულს არ მალავს.

კანდორი და ჩე-მუსა 2006 წელს ტრენგანუს შტატში დაქორწინდნენ და, ცხადია, უმალ აღმოჩნდნენ ადგილობრივი გაზეთების გარეკანებზე. შემდეგ კი მათი ამბავი მთელ მსოფლიოს მოედო. ვუკისთვის ეს რიგითი 23-ე ქორწინებაა და, როგორც ამბობს, ჩე-მუსას იმის გამო მისთვის ვადა, რომ ეს უკანასკნელი უფრო ახალგაზრდა ქალებისათვის არ დაეთმო.

ნიკლაჟე შხაიანი პეკლის იქმევა

35 წლის ინდოელი ზვერ რათხოდის მეგობარს შხაიანიმა გველმა უკბინა. რათხოდმა და მისმა მეორე მეგობარმა ბზუპენდრამ გველს ქვებით გაუჩიქვეს თავი, მაგრამ, როგორც კი ცხოველი მოკვდა, ბზუპენდრამ გადაწყვიტა, მეგობართან ნიძლავი დაედო და შესთავაზა, თუ მკვდარ გველს გადაყლაპავ, 100 რუპის (დაახლოებით 2 დოლარი) მოგცემო. რათხოდი და თანხმდა და მკვდარი ქვეწარმავალი გადაყლაპა.

რამდენიმე წუთში ის უკვე საავადმყოფოში მიჰყავდათ და, როგორც ექიმებმა განაცხადეს, შხაიანი მთელს სხეულში გავრცელება ვერ მოასწრო, რამაც რათხოდი სიკვდილისგან იხსნა. მეორე დღეს ის უკვე უკეთ გრძობდა თავს, მაგრამ საავადმყოფოდან გაპარვა მოუხდა, რათა ცნობისმოყვარე უურნალისტებისაგან თავი დაეცვინა.

ლაჟაჟის პარტია

რუმინელმა მოდელმა, რომლის საქმიანობის მთავარი მიმართულება ქვედა საცვლების რეკლამირებაა, ლამაზი ადამიანებისათვის პოლიტიკური პარტია ჩამოაყალიბა.

23 წლის სანზიანა ბურუიანას აზრით, „ლამაზი“ პარტია მისი ქვეყნის იმიჯს გააუმჯობესებს და უამრავ ტურისტს მოიზიდავს. მოდელის აზრით, ქვეყანაში უნდა მიიღონ კანონი, რომლის მიხედვითაც ტურისტების გიდებმა მხოლოდ საცურაო კოსტიუმებში გამოწყობილი მოდელები იმუშავენ. პარტიის პოლიტიკური პროგრამის ძირითადი პუნქტები კი ტურიზმს არ მოიცავს. მათში საუბარია რუმინელების ცხოვრების წესსა და მათ ქვეყნებზე. მოდელის აზრით, ყველა ქარბნონიანმა მოქალაქემ ჯარიმა უნდა გადაიხადოს — დაახლოებით 12 ევრო ერთ ზედმეტ კილოგრამზე. გარდა ამისა, 120 ევროთი დაჯარიმდებიან მოლაღატე მეუღლეებიც.

დიდი ავღანური თავაზი

2001 წელს ავღანეთის მიმართ განხორციელებულ აგრესიასა და ამის შემდგომ ქვეყნის სამხედრო ოკუპაციაზე წლების მანძილზე უამრავი სისულელე და საზიზრობა ვისმინეთ, მათ შორის იმის შესახებაც, თუ რა ეკონომიკურ და სტრატეგიულ უპირატესობას მიიღებს აშშ და ინტერნაციონალური ლობი საერთაშორისო მეკობრეობის ამ ეპიზოდის წყალობით. თვით ამ დეზინფორმაციულ გარემოშიც კი ყველამ გავიგეთ, რომ „ალ-ქაიდას“ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა არაფერ შუაშია, რომ ჰამიდ ყარზაის კოლაბორაციონისტური მთავრობა, რომელსაც ქვეყანაში სერიოზულად არავინ აღიქვამს, მხოლოდ ქაბულსა და მის შემოგარენს მართავს და ხელისუფლებას ცალსახად უცხოური საოკუპაციო ჯარის წყალობით ინარჩუნებს.

ზოგიერთ რაიონში თალიბები ახლა უფრო მეტად აკონტროლებენ სიტუაციას, ვიდრე ოდესმე, სხვა რაიონებში ხელისუფლება რომელიც კლანების საველე მეთაურების ხელთაა. ერთიანად და მეორესთანაც ოკუპანტებს ისეთი დამოკიდებულება აქვთ, რომ ამის ორპიროვნად გაგება ძალზე ოპტიმისტური იქნებოდა. ამ ეტაპზე ჯერ კიდევ ძნელია ავღანსახსენებელი ბუშის ხელისუფლების საბოლოო მიზნების განსაზღვრა ავღანეთისა და ერაყის ოკუპაციასთან დაკავშირებით. გაურკვეველი რჩება ისიც, სურდა თუ არა მას ამ ორი ქვეყნის ქრონიკულ სამოქალაქო ომში ჩაბრუნვა, მაგრამ ერთი რამ ცხადია — აშშ-ის ადმინისტრაცია (ჯერ ბუშის, შემდეგ კი ობამასი) მომხდარს სულაც არ მიიჩნევს აბსოლუტურ ჩავარდნად.

ზემოსხენებული ორი საომარი კამპანიის მიმდინარეობა და გართულებები ხანდახან ნამდვილად სამარცხვინო პოლიტიკურ და დიპლომატიურ წარუმატებლობებს განაპირობებს, სამაგიეროდ, აბსოლუტურად კმაყოფილი არიან იარაღის მწარმოებელი კორპორაციები და პენიტენციური, რომელიც გარკვეულწილად არა მხოლოდ სტრატეგიულ, არამედ პოლიტიკურ მოთამაშებად რჩება და ოკუპირებულ და მიმდებარე ტერიტორიებზე სცენარების შესწავლას განაგრძობს.

კმაყოფილი არიან „რეკონსტრუქციით“, ხარჯების გადანაწილებით, მიწისქვეშა სიმდიდრეების სხვადასხვა სახის ექსპლოატაციით დაკავებული მოღვაწეებიც. აბსოლუტურად კმაყოფილი არიან უმუშევრებიც, რომლებიც დაქირავებულ ჯარისკაცებზე გაზრდილი მოთხოვნის წყალობით კონტრაქტით მიდიან ჯარში.

რა თქმა უნდა, შეუძლებელია ამტკიცო, რომ ყველაფერი კარგადაა. პირიქით. პოლიტიკური მდგომარეობა ძალიან მძიმეა, პრეზიდენტ

ობამას პრესტიჟი და მასზე დამოკიდებული საზოგადოებრივი კეთილგანწყობა მკვეთრად ეცემა, ადამიანებს აბსოლუტურად კანონზომიერად უჩნდებათ ახალი ვიეტნამის შიში.

ვიეტნამში რბილი ხასიათის, მშვიდობისმოყვარე გლეხები ცხოვრობდნენ. ამერიკელთა შეცდომებმა და თავნებობამ ეს ხალხი გმირულ ჯარად აქცია. მაგრამ, როგორც ჩანს, მსოფლიოში პირველი დემოკრატიის მმართველებმა ამ მაგალითიდან ვერაფერი ისწავლეს. 2001 წელს ისინი საკუთარ მახეში გაებნენ, როდესაც მსოფლიოში ყველაზე ძლიერ, მოხერხებულ და დაუნდობელ მებრძოლებს დაესხნენ თავს. უკანასკნელი ორნახევარი ათასწლეულის მანძილზე ავღანელებთან ომი არავის მოუგია — არც სპარსეთს, არც ალექსანდრე დიდს, არც ჩინ-გის-ხანს, არც ბრიტანეთს, არც ნიუტონს. ვერც ამერიკელები და მათი თანამზრახველები მოიგებენ, მიუხედავად თავიანთი დამანგრეველი იარაღისა და უდიდესი ფულით, რომელსაც მოსახლეობას უხდნან.

ავღანეთი ცენტრალურ აზიაზე კონტროლის ხელში ჩაგდებას მიზნით მეცხრამეტე საუკუნიდანაა საერთაშორისო მიზიდულობის ცენტრი, მაგრამ ბოლო რამდენიმე კვირის განმავლობაში დრმა ცვლილებები მოხდა.

ყარზაის დისკრედიტირებული ხელისუფლების პოზიცია გაუსაძლისი ხდება, გენერალმა მაკკარისტალმა იგრძნო, რომ მინა ფეხქვეშ ეცლებოდა. ამიტომაც გადაწყვიტა ხელისუფლებისა და პენტაგონის დისკრედიტირება და ლიდ დაესხა თავს ობამას, მთელი თავისი გარემოცვიანად. ამასობაში ავღანეთში „ახლახან“ აღმოჩენილი სასარგებლო წიაღისეულის უდიდესი მარაგის შესახებაც გამოჟონა ინფორმაცია. არადა, ამაზე ჯერ კიდევ 2001 წლის აგრესიამდე საუბრობდ-

ნენ. თალიბებმა ამ სიმდიდრეზე ჯერ კიდევ კლინტონის ხელისუფლებასთან მოლაპარაკებისას გაავრცელეს სხა.

კლინტონი მაშინ ჭკუას ეკითხებოდა თავის ფასდაუდებელ თანაშემწეებს, ისეთებს, როგორებიც ჰენრი კისინჯერი და ზიგნევე ბუზინსკი არიან. გეოპოლიტიკური და დიპლომატიური ნაგებობების დაუღალავმა კონსტრუქტორებმა კი მშვენივრად იცოდნენ, რომ მსოფლიომ უკვე დაკარგა კონტროლი და თანამგზავრებისა და მოკავშირეების გულდასმით შერჩევით მომენტის შესაბამისი მოქმედება იყო საჭირო. მაგრამ 2000 წელს დიდი და ფრთხილი პოლიტიკოსები ნეოკონსერვატორებმა და ახალი ამერიკული საუკუნის მათეულმა პროექტებმა ჩაანაცვლა. მათ ტროცკისტული შემართებით განაცხადეს: „ქმარი მსოფლიო პოლიტიკურ რეალობაზე გვერდთან უბრალო მაყურებლები ვიყავით, ჩვენ უნდა შევცვალოთ მსოფლიო, ამერიკის ინტერესების შესაბამისად, ცხადია“. გაგრძელება ყველასათვის ცნობილია.

და აი, ამდენი წლის განუსჯელი თავნებობის შემდეგ, სცენაზე კვლავ გამოჩნდა გონიერი სიფრთხილე და წინდახედულობა — გაზეთ „Il Sole 24 Ore“-ს ფურცლებზე გამოქვეყნდა სტატია „ვიეტნამის ჩრდილო ავღანეთის თავზე“, რომელსაც თავად ჰენრი კისინჯერი აწერს ხელს.

კისინჯერი არ მალავს, რომ მთავარი ამოცანა ყველა რეგიონის ადგილობრივ ძალებთან — თალიბებთან, სავლეთ მეთაურებთან და ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფებთან მოლაპარაკებაა, მთავარი მიზანი — მიწისქვეშა სიმდიდრეებით სარგებლობა, ცენტრალური აზიიდან პაკისტანისკენ მიმავალ გაზსადენსა და ნავთობსადენებზე კონტროლის შენარჩუნება და მეზობელ ქვეყნებთან ურთიერთობების დამყარება.

კისინჯერის რეცეპტის მიხედვით, ავღანეთიდან ჯარების ნაჩქარევად გამოყვანა კი არა, ქვეყანაში მყარი სახელმწიფო და სამხედრო ინსტიტუტების ჩამოყალიბება, ადგილობრივ მთავრობებთან დაკავშირება, მათი საჭირო მიმართულებით მიმართვა და მართვაა საჭირო.

კისინჯერი არ ერიდება ბელგიის დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული „ევროპული პრეცედენტის“ ციტირებას. 1930 წელს ის ძველი მსოფლიოს შესახებ მნიშვნელოვან კარიბჭედ და ჩრდილო ატლანტიკაში საზღვაო გზებზე სადამკვირვებლო პუნქტად აქციეს. ინგლისმა და საფრანგეთმა ჰოლანდიას ბელგია კათოლიკური რწმუნის მიზეზით წაართვეს და საკუთარი მიზნებისთვის მოსახერხებლად მოაწყვეს ჩრდილო-აღმოსავლეთ ევროპის პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. ცხადია, მაშინ ახალი სახელმწიფოს მუდმივ ნეიტრალიტეტზე ფიქრობდნენ. კისინჯერის რჩევით, მსგავსი მოლაპარაკება უნდა განხორციელდეს რუსეთთან, ჩინეთთან და ინდოეთთან.

ახალი ცენტრალურაზიური „დიდი თამაში“ იმით სრულდება, რომ ყველა კონკურენტ შესახებ მნიშვნელოვანი ხელისუფლების ფოსთვის ისედაც ძალიან დიდი ავღანური ტორტიდან თითო ნაჭერს ჰპირდებიან. მერე რა, თუ ხალხთა უფლებები კიდევ ერთხელ გაითვლება ფეხქვეშ. სამაგიეროდ, ავღანური სიმდიდრეების მიტაცება თავისი გზით წავა, თავიანთი მონაგარით და ინტერესებული მეზობლები ქვეყნები ამერიკულ გეგმებს აღარ შეენიანადმდეგებიან.

ბუშის შეუნიღბავი თავაშეველობის შემდეგ სიხარულით ვესალმებით გეოპოლიტიკასა და დიპლომატიის რბილი თავაშეველობის დაბრუნებას. მიზანი უცვლელი რჩება — ძალადობა და ძარცვა, სამაგიეროდ, ეს უფრო მეტად ჰვავს პოლიტიკას. inosmi.ru

აზრ ფაზისტური პოლიციური სახელმწიფო

როდესაც ამგვარ პროვოკაციულ განცხადებას აკეთებ, პირველ რიგში ის უნდა განმარტო, თუ რას ნიშნავს პოლიციური ტიპის ფაზისტური სახელმწიფო. პოლიციური სახელმწიფო კანონს იყენებს მოქალაქეების მხრიდან მის მიმართ შექმნილი საფრთხეების კონტროლირებისათვის და არა — მოქალაქის, როგორც საზოგადოების წევრის დაცვისათვის. ამგვარი სახელმწიფო ქმნის კანონებს, არის ერთპიროვნული მოსამართლე და შეუძლია შერჩევით გადანაცვით, — გაამკაცროს თუ შეარბილოს ესა თუ ის საკანონმდებლო მდგომარეობა ადამიანთა ამა თუ იმ ჯგუფისათვის. პოლიციურ სახელმწიფოში მოქალაქეები „თავისუფალნი“ არიან ზუსტად იმ დოზით, რა დოზითაცაა შეზღუდული მათი ყველა ქმედება სახელმწიფო კანონით.

თუ ცალკეული პირის მიერ საკუთარი თავისუფლებისა და უფლებების მოთხოვნა სახელმწიფოსთან კონფლიქტში მოდის, ინდივიდის ცალკეულ ქმედებებს სახელმწიფო თავისთვის საზიაროდ მიიჩნევს. ამ შემთხვევაში კი სახელმწიფო თავისი ხალხის პროტესტს ჩაახშობს, თუ საჭირო გახდა (და, როგორც წესი, ასეც ხდება ხოლმე), ძალის გამოყენებითაც.

არ გააჩნია. ამ ყველაფრის გათვალისწინებით განვიხილოთ, რა ხდება ამერიკაში. საქმეში „ჰოლდერი Humanitarian Law Project-ის წინააღმდეგ“ აღნიშნული არასამთავრობო ორგანიზაცია „ტერორისტულად“ მხოლოდ იმის გამო გამოცხადდა, რომ შექმნილი არაქალაქობრივი გზით ეწარმოებინა მოლაპარაკებები სხვადასხვა პოლიტიკურ ინსტიტუტთან გაეროს ჩათვლით. უზენაესმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ეს მოლაპარაკებები ტერორისტული ორგანიზაციებისთვის ხელის შეწყობა და მათი ნაქეზები იყო და საკონსულტაციო ჯგუფს „ტერორიზმის მხარდაჭერა“ დაუდგინეს.

თაც ტერორისტები მომავალში გამოიყენებენ აშშ-ის საგარეო პოლიტიკის დასაზღვრევად და იმ ქმედებებს შორის, რომელთაც ამ მხრივ არ გამოიყენებენ. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, სასამართლომ განმარტა, რომ კონგრესსა და აღმასრულებელ ხელისუფლებას შეუძლიათ ცალმხრივად და აბსოლუტურად დამოუკიდებლად განსაზღვრონ, ვინ წარმოადგენს „ტერორისტულ საფრთხეს“ და ვინ — არა. ამისათვის სულაც არაა საჭირო სასამართლოსთვის მიმართვა და გადანაცვითი ლეგის გამოტანა.

ლია, ისინი სწორედ ასეთებად იქცევიან. ცხადია, მათ აღარ ექნებათ სიტყვის თავისუფლება, ვინმესთან ურთიერთობის ან მოლაპარაკების წარმოების უფლება; არც არავინ დაიჭერს საქმეს მათთან, ვინაიდან ამ შემთხვევაში ძალზე დიდი იქნება რისკი, „ტერორიზმის მხარდაჭერა“ დაბრალდეთ. გარდა ამისა, სასამართლოს ზემოხსენებული დადგენილების მიხედვით, WikiLeaks-ის ტერორისტულად შერაცხვის შემდეგ ყველა, ვინც რაიმე სახით მასთანაა დაკავშირებული, მათ შორის მკითხველებიც და, რა თქმა უნდა, მასალების მიწოდებლებიც ტერორიზმის ხელშეწყობებად ჩაითვლებიან.

თუ არ არსებობს სამართლებრივი სისტემა, რომელიც აიძულებს სახელმწიფოს, მოსახლეობასთან დათმობებზე წავიდეს, ეს სახელმწიფო პოლიციურად ითვლება. თუ ამგვარი სამართლებრივი ბაზა არსებობს მხოლოდ დე-იურე და სისტემის მხრიდან წინააღმდეგობების გამო მოქალაქეს მასზე ხელი არ მიუწვდება, თუ ლოგოსა და ნებისმიერი სხვა მიზეზის გვერდის ავლით სამართლებრივი ბაზა ყოველთვის ამართლებს სახელმწიფოს თვით ყველაზე წინააღმდეგობრივი შემთხვევების ჩათვლითაც კი, მაშინ ეს სამართლებრივი სისტემა სხვა არაფერია, თუ არა ტყუილი და ნარკოდაგენს სახელმწიფოს მხრიდან საკუთარ მოქალაქეებზე ზეწოლის ერთ-ერთ ინსტრუმენტს. საბჭოთა კავშირის სასამართლო სისტემა ამის კლასიკური მაგალითი იყო.

თუ ამ საქმეს კარგად განიხილავთ, დარწმუნდებით, რომ ის სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვის კი არა, რეპრესიებზე სახელმწიფოს უფლებების ზრდას წარმოადგენს. სასამართლოს გადაწყვეტილება ზღუდავს სიტყვის თავისუფლებას, მაგრამ ზრდის სახელმწიფოს უფლებებსაც, ნებისმიერი პირის მიმართ განხორციელოს რეპრესიები, თუ მას ტერორისტის სტატუსს მიანიჭებენ.

მაგალითად, თუ აღმასრულებელი ხელისუფლება სახელმწიფო მდივნის სახით გადანაცვლებს, რომ WikiLeaks (ვებ-გვერდი, რომელზეც მამფიდენციალური ინფორმაცია ქვეყნდება) ან Amnesty International-ი (უფლებადამცავი ორგანიზაცია) ტერორისტულ-

რეპრესიების ეს ფორმა საესებო შეესაბამება პოლიციური სახელმწიფოს სტანდარტს. სახელმწიფო ცალმხრივად წვევებს, ვინ და რა წარმოადგენს მისი ინტერესებისათვის საფრთხეს და ყოველგვარი სასამართლო დადგენილების გარეშე ახორციელებს მის მიმართ რეპრესიებს. აშშ-ის უზენაესმა სასამართლომ ხმათა უმრავლესობით უკვე დაადგინა, რომ კონგრესი და აღმასრულებელი ხელისუფლება უფლებამოსილია, განსაზღვროს, ვინ არის ტერორისტი და ვინ — არა. ამგვარი „ტერორისტების“ სურვილი, ჩინოვნიკების მიერ მიწვებული იარაღის წამდვილობა სასამართლომ დაამტკიცოს, აბსოლუტურად არ მიიღება მხედველობაში.

აუცილებელი არაა, პოლიციური სახელმწიფო დიქტატურული იყოს, პირიქით, მას, შესაძლოა, წარმომადგენლობითი დემოკრატიის ფორმაც კი ჰქონდეს. სახელმწიფოს პოლიციურობა განისაზღვრება არა მისი პოლიტიკური სისტემით, არამედ რიგითი მოქალაქისგან მისი დაცულობის ხარისხით.

სასამართლომ დაადგინა, რომ კონგრესი და აღმასრულებელი ხელისუფლება საფუძველზე განსაზღვრავენ სხვაობას იმ ქმედებებს შორის, რომელ-

სასამართლომ რომც დაადგინოს, რომ ადამიანს აბსოლუტურად არანაირი კავშირი არ აქვს ტერორიზმთან, ის მაინც ვერ მიიღებს რეაბილიტაციას სახელმწიფოს მიერ დაშვებული შეცდომის გამო.

გაცილებით რთულია განსაზღვრო, რას ნიშნავს მცნება ფაშიზმი. ჩვენი მიზნებისთვის მუსოლინისეული განსაზღვრება უნდა გამოვიყენოთ: საზოგადოება არის კორპორატიული ინტერესებისა და კავშირების ინტერესების ნაკრები. სახელმწიფო ერთ-ერთი კონკურენტია სხვებთან ერთად, მიუხედავად იმისა, რომ სხვებთან შედარებით ძალისა და მოცულობის მხრივ დიდი უპირატესობა აქვს. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ცალკეულ ადამიანს ძალა აქვს მხოლოდ იქიდან გამომდინარე, რომ ამა თუ იმ ჯგუფს განეკუთვნება. უამისოდ ადამიანს, უფრო ფართო მასშტაბში კი ჯგუფს, არანაირი ძალაუფლება და გავლენა

ხაჯის სკოლა კალაბისთის

ავსტრალიის შტატ ტასმანიაში ძაღლებისათვის ცეკვის სკოლა გახსნეს. ამ სკოლის მოსწავლეები კი უახლოეს მომავალში მონაწილეობას მიიღებენ ძაღლების ცეკვის კონკურსში.

ავსტრალიაში ძაღლების ცეკვის კონკურსი პირველად მარშან ჩატარდა, მაგრამ აქამდე ტასმანიაში ცხოველებს ცეკვას სკოლებში არ ასწავლიდნენ. ახლა მათ რიტმის, სხვებთან ერთად მუშაობისა და სხვა დისციპლინების ათვისება მოუწევთ, ცხადია, სათანადო მუსიკის თანხლებით.

ძაღლების საცეკვაო პროგრამაში შედის ისეთი ელემენტები, როგორცაა საათის ისრის მიმართულებით ბრუნვა, საათის ისრის საწინააღმდეგო მიმართულებით ბრუნვა და ასე შემდეგ.

ძაღლების ცეკვის კონკურსი, სავარაუდოდ, ნოემბერში გაიმართება, მანამდე ტასმანიელმა ძაღლებმა ცეკვა უნდა ისწავლონ.

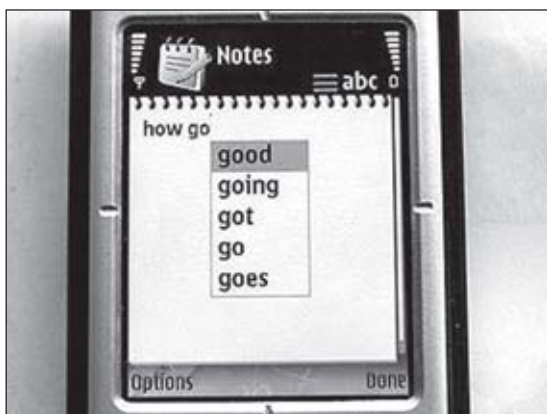
პანო 200 ათასი ჟიანჭველისაგან

კალიფორნიელმა მხატვარმა კრის ტრუმენმა 200 ათასი მკვდარი ჟიანჭველისაგან ხელოვნების ნიმუში შექმნა.

ორიგინალური იდეით შეპყრობილი ხელოვანი თავიდან ფიქრობდა, რომ ნახატისათვის საჭირო „მასალას“ თავად მოაგროვებდა, მაგრამ მალე მიხვდა, რომ ამისათვის რამდენიმე წელი დასჭირდებოდა. ამიტომ გადაწყვიტა, ის ჟიანჭველები ეყიდა, რომლებსაც ცხოველების საკვებად ინტერნეტით ყიდიან. 40-ათასიან პარტიებად დაფასებული ჟიანჭველები 500 დოლარი ღირდა, ასე რომ, პანოს საერთო თვითღირებულებამ 2500 დოლარი შეადგინა. ტრუმენი მკვდარ ჟიანჭველებს პინცეტის საშუალებით პანოზე ისე ალაგვდა, რომ საბოლოოდ მასზე ავტორის ბავშვობის ფოტო გამოსახულიყო. მუშაობას მაინც რამდენიმე წელი მოაწადინა, აქედან ერთი წელი გარდაცვლილი ჟიანჭველების სიბრალულსა და მათ გამო სინდისის ქენჯნას შეაღია, მაგრამ ერთწლიანი განცდის შემდეგ მიხვდა, რომ მკვდარ ჟიანჭველებს ვეღარ გაცოცხლებდა და მუშაობა განაგრძო. ნამუშევარი ავტორმა 35 ათას დოლარად გაყიდა.

პატიმრობა საკუთარი თავის მიმართ მუშაობისთვის

კალიფორნიის ერთ-ერთი ოლქის მკვიდრმა ერთწლიანი პატიმრობა დაიწახსურა იმის გამო, რომ მუქარით აღსავსე მესიჯებს უგზავნიდა საკუთარ თავს.

ქალაქ სანტა-ანას უზენაესი სასამართლოს მასალებს მიხედვით, ჟანა მუნდანგო მანუნგა მუქარის მესიჯებს საკუთარ თავს 2008 წელს შეყვარებულთან დაცულების შემდეგ უგზავნიდა. სულ რამდენიმე ასეული მესიჯის გაგზავნა და მიღება მოასწრო. ამავე დროის განმავლობაში მან ორჯერ განაცხადა პოლიციაში, რომ ამ მესიჯებს ყოფილი შეყვარებულისგან იღებდა. საბოლოოდ სწორედ ცრუ ჩვენების მიცემისა და თაღლითობისათვის დააკავეს. ქალს უსამართლოდ დადანაშაულებული ექს-შეყვარებულისათვის 50 ათასი დოლარის გადახდა დაეკისრა და თავად კი ერთი წლით ციხეში ჩაჯდა.

უნივერსალური წყალი „ისიდა“

მათვის, ვისთვისაც კვირფასია ჯანმრთელობა

სუფრის წყალი „ისიდა“ აკმაყოფილებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის („ჯანმო“) მოთხოვნებს. სერტიფიცირებულია და დღიური ნორმის ოდენობით შეიცავს ადამიანისთვის აუცილებელ და შეუცვლელ მიკროელემენტებს (J, F, Mn, Ca, K, Mg, Na, Zn).

J იოდი — ხელს უწყობს დედის ორგანიზმში ნაყოფის განვითარებას (დეფიციტი იწვევს კრეტინიზმს); მოქმედებს მოზარდის ნორმალურ განვითარებაზე; იცავს ადამიანს ჩიყვისგან; მოქმედებს გულსისხლძარღვთა და ცენტრალურ ნერვულ სისტემაზე.

F ფტორი — მინერალიზაციის პროცესების ბიოკატალიზატორია. მისი დეფიციტი იწვევს მინერალიზაციის დარღვევას, კბილის კარიესს.

Mn მანგანუმი — მოქმედებს ჰორმონებსა და ფერმენტებზე. მისი დეფიციტი იწვევს ინსულინარული აპარატის მოშლას, პოტენციის დაქვეითებასა და პათოლოგიურ სიმსუქნეს.

Ca კალციუმი — მონაწილეობს ძვლის უჯრედების წარმოქმნაში. მოქმედებს სისხლის შედეგებაზე, ნერვული იმპულსების გადაცემაზე, ფერმენტული პროცესების აქტივობაზე.

K კალიუმი — უზრუნველყოფს გულის კუნთის მუშაობასა და მის ბუნებრივ აქტივობას, ხელს უწყობს მეხსიერების გაუმჯობესებას.

Mg მაგნიუმი — ამაგრებს ჩონჩხის ძვლებს, კბილის მინანქარს. ხელს უწყობს თირკმელების, ღვიძლის, გულისა და ტვინის ნორმალურ ფუნქციონირებას.

Na ნატრიუმი — ფიზიოლოგიური (უჯრედგარეთ) სითხის ძირითადი შემადგენელი ნაწილია. არეგულირებს სისხლის წნევას და იცავს სისხლის ბუფერობას.

Zn თუთია — შედის თითქმის ყველა უჯრედის შემადგენლობაში, არეგულირებს მონარდი ორგანიზმის ნორმალურ განვითარებასა და სქესობრივ მომწიფებას.

სამართო მინერალიზაცია შეადგენს 350 მგ/ლიტრზე, რაც უზრუნველყოფს გულის კუნთის ნორმალურ მუშაობას, ტვინის ქერქისა და ქერქქვეშა ცენტრების აქტივობას, თირკმლის ნორმალურ ფუნქციონირებას, ზრდის ღვიძლის დეტოქსიკაციურ ფუნქციას და ინარჩუნებს ძვლოვანი ქსოვილების ნორმალურ შემადგენლობას.

სასმელად გამოსადეგი არც ერთი სხვა წყალი (არც მდინარის, არც ტბის, არც ჭის და არც წყაროსი) არ შეიცავს ჩამოთვლილ მიკროელემენტებს ერთდროულად და საკმარისი რაოდენობით, ამიტომ მათი ყოველდღიური და ხანგრძლივი გამოყენება ორგანიზმში რომელიმე ელემენტის დეფიციტს იწვევს, შესაბამისად, — ფუნქციონალურ დარღვევებს, რასაც ეწოდება მიკროელემენტოზი. მას მიეკუთვნება ენდემური ჩიყვი, კარიესი, ფსორიაზი, პათოლოგიური სიმსუქნე და სხვ.

„ისიდა“ გამიზნულია ოჯახური მოხმარებისთვის, ისხმება ხელის ტუმბოთი აღჭურვილ 20-ლიტრიან ბალონებში.

**მსაკრელები დაკრეით თბილისში: 899-16-30-21.
890-26-15-15 (ოფისი); რუსთაში: 890-11-50-99; 895-91-24-14.**

ამ ყველაზე დაბალი ფასებია!

მოვიღურავი

Techno

ბელევიზორავი

საქსო

BOOM

კომპიუტერავი

საოჯახო რეკონსტრუქცია

«საქსო ბუმი» ნაგვილი ბუმი ღაიწო

დღეიდან ტექნიკის მაღაზიათა ქსელი „ტექნო ბუმი“ ნაგვილი ბუმს იწყებს და პირველად საქართველოში ბუმის საბითუმო ცენტრს საზეიმოდ ხსნის, სადაც მსოფლიო ბრენდების უახლესი ტექნიკის შექმნას საბითუმო ფასად შექმლბთ.

მენეჯმენტის ინფორმაციით, საბითუმო ცენტრი განსხვავებული სისტემით იმუშავებს და სრულიად განსხვავებული ფასნარმოქმნის პოლიტიკა ექნება. გარდა იმისა, რომ ტექნო ბუმში საყოფაცხოვრებო ტექნიკაზე: კონდიციონერებზე, ტელევიზორებზე, ფოტოაპარატებზე, კომპიუტერებზე, მობილურ ტელეფონებსა და ნებისმიერ ტექნიკაზე — ყველაზე დაბალი ფასებია, „ბუმის ცენტრში“ ნებისმიერ მომხმარებელს ტექნიკის შექმნა საბითუმო ფასად შექმლბა.

ამისთვის მომხმარებელი „ბუმის ცენტრში“ უნდა მოზრდნდეს, გააკეთოს შენაძენი თავად ან მეგობრებთან ერთად. ნივთების რაოდენობა დაჯამდება და, ორი ან მეტი ნივთის შექმნის შემთხვევაში, მომხმარებელს მათი შექმნა საბითუმო ფასად შექმლბა.

თბილისი, ვაჟა-ფშაველას №21, ნაკათლის №1, აღაჟანახლის ხეივანი, მ-13 კმ (საბითუმო ხანტარი)

ოპერის ორკესტრი იტალიაში მიიწვიან

თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრი 28 ივლისიდან 6 აგვისტომდე მიწვეულია იტალიის ქალაქ გუბიოში საერთაშორისო საოპერო ფესტივალში მონაწილეობისთვის. თეატრის სიმფონიური ორკესტრი მონაწილეობას მიიღებს ვერდის „რიგოლეტოსა“ და გალაკონცერტებში. ფესტივალის ორგანიზატორია ცნობილი იტალიელი საზოგადო მოღვაწე, სენატორი ალდო სარტორი. ფესტივალს მუსიკალური ხელმძღვანელის სტატუსით სათავეში უდგას ცნობილი ახალგაზრდა იტალიელი მუსიკოსი, ჩვენი თეატრის მონვეული დირიჟორი ჯანლუკა მარჩიანო.

სენატორის წამოწყება ბიზნესექსტორსაც ეხება: ფესტივალის პარალელურად, იტალიის სავაჭრო პალატის მხარდაჭერით გაიმართება დიდი საერთაშორისო ეკონომიკური ფორუმი. სარტორისა და, უწინარესად, იტალიის დეპუტატთა პალატის პრეზიდენტის — ჯანფრანკო ფინის ინიციატივით, ამ ფესტივალსა და ფორუმზე მიწვეული არიან საქართველოს პარლამენტის წევრები, სხვა ოფიციალური პირები, ქართველ ბიზნესმენთა ჯგუფი.

არსებული ინფორმაციით, თბილისის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრის სიმფონიურ ორკესტრს იტალიური კულტურის, კერძოდ, საოპერო ხელოვნების განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის იტალიის სახელმწიფო ჯილდო გადაეცემა.

www.opera.ge

წეიდა ანდრია პირველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსის სამკრეკლო

ს.ს „გაბრთიანებული ტალეკომი“ 602602
შპს „ახტალი“ 700818
შპს „გაბრთიკომი“ 200320
შპს „ჯეოსელი“ 700305
შპს „პილანი“ 200333

ფოთისა და ხობის ეპარქიის განვითარების ფონდის საბანკო რეკვიზიტია:
ს.ს „თი ბი სი ბანკის“ ფოთის ფილიალი
ბანკის კოდი 220101937; ა/ა 63636080100001; ს/კ 215141246

თანხის ჩარიცხვა შეგიძლიათ სწრაფი გადახდის აპარატებით იხ. მენიუში: სხვადასხვა — ექვემდებარება — წმ. ანდრია პირველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსი.

ინფორმაციისთვის მიმართეთ ფონდის დირექტორს, დეკანოზ თეოდორე ბასილიანს:
ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის მოედანი №3,
ტელ.: 8(293) 70736, მობ.: (899) 936563,
e-mail: eparqia-f@mail.ru

ირაკლი თოდუა
თანაუგრძნობს
თორნიკე და
მალხაზ ნარსიებს
მამის
ედეგ ნარსიას
გარდაცვალების გამო.

www.fact.ge
ACM Group

საქართველო ისტორიული რეკონსტრუქცია

ისტორიული რეკონსტრუქცია

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არმაზ სანაგულიძე, ზონდო მკინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლეონ ზანგუაშვილი
ვებრედაქტორი გორა ხაჭაბავაძე
რეალიზაციის მენეჯერი ღაგვიტო ბუაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაჟაძე,
გაზეთის ხელმძღვანელოვს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net